د الحاج محمد حسن حسام

نثري کليات

Ketabton.com

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيلامه

د لښکرونو ملك ته وايه
په مړو موړ شوې که لا نور کوې جنګونه

له شلو کلونو څخه زيات وخت تېر شو، چې زموږ په غمځپلي هېواد افغانستان کې د جګړې اور لمبې په غړغندو دي او زموږ ټوله معنوي او مادي شتمني يې له ستوني تېره کړه او زموږ هېواد ته غرض لاسونه را اوږده شول.

زموږ مسلمان ملت د نړيوالو استکباري او ښکېلاکي ځواکونو د رقابت ښکار شو او ددې رقابت ټول مادي او معنوي زيانونه موږ ته راورسېدل، هېواد مو کنډواله شو، اقتصادي منابع مو فلج شول، هېوادوال مو څه له مينځه ولاړل، څه معيوب او معلول شول، مېرمنې کونډې او ماشومان مو يتيمان او يسيران شول؛ اوس د بل په دروازو د سوال کچکول ګرځوي او د هر کس او ناکس نه د خير تمه کوي.

چا زموږ هېواد ته د انترناسيوناليستي ورورۍ تر پردې لاندې خپلې لښکرې رادننه کړې او څوك هم د ((جهاد)) نړيوال دوستان او اسلامي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواخوږي شول، خو نتيجه دا شوه چې هېواد په تش کنډر بدل شو او دود شوي او لاش شوي پاليز په څېر هر چا په کې خپله هڅپله برخه واخيسته.

زموږ د هېواد غربي او جنوب شرقي ګاونډيانو د خپلو ملي ګټو د ساتنې لپاره او د حفظ ما تقدم په منظور داسې ډلې ټپلې جوړې کړې چې په ډېره بعيده راتلونکې کې هم تر زموږ د هېواد د ملي منافعو په تاوان او په خپله ګټه کار واخيستلای شي، زبرځواکونه هم د خپلو ستراتيژيکو ګټو د تامين لپاره ددغو ډلو او ټپلو تر شا ودرېدل او له يو بل څخه يې د خپلو تاريخي شکستونو غچ زموږ په بې صاحبه هېواد کې واخيست.

کله چې يې ددغه ډلګيو جهاد سرته ورساوه او د هېواد واګي يې په لاس کې ورکړې، نو ددغه بې نظمه تنظيمونو غړيو داسې نادودې راواخيستې چې د اسلامي او کفري هېوادونو اوسېدونکي ورته ګوته په غاښ شول.

دغه بې نظمه تنظيمونو په ټول هېواد او په تېره بيا د هغه په سياسي کلتوري او تجارتي مرکز(کابل) کې داسې ناروا اعمال ترسره کړل چې د کابليانو فغان اووم اسمان ته پورته شو.

راډيويي اژانسونو، ژورناليستانو، افغاني ليکوالو او شاعرانو او نورو د بشر د حقونو ساتندويه موسساتو ددغه ايله جاريو له خپلسره کړو وړو څخه په خپل وخت او زمان کې پرده پورته کړه او د بې نظمه تنظيمونو په ((حکومت)) او ټوپکمارانو باندې يې لعنت او نفرين ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغې غميزې په اړه په بهر مېشتو افغانانو په خپلو امکاناتو سره د هېواد د اوسېدونکو فغان د نړيوالو غوږونو ته ورساوه او د خپلو کړېدلو او هسکيرنو ورونو په غم يې د اوښکو پرخای په وينو وژړل او خپل دغه تاثرات يې په هنري نثرونو، سياسي او حقوقي تحليلونو، اشعارو، ادبي ټوټو په ژانر او نورو هنري او ادبي پيرايو او سفرنامو کې ځرګند کړل.

د هېواد څخه بهر خپلواکو خپرونو لکه ((ائينه افغانستان)) (امريکا چاپ)، ((مجاهد ولس)) (ناروې چاپ)، ((دعوت)) (ناروې چاپ)، ((فرياد)) (المان چاپ)، ((وفا)) (د ازاد افغانستان د ليکوالو د ټولنې خپرنی ارګان، د پېښور چاپ) ((پيام زن)) (د افغانستان د ښځو د انقلابي سازمان، راوا، خپرونه، د کوئيټې چاپ)، ((افغان ملت)) (پېښور چاپ)، او داسې نورو خپرونو زموږ پر هېواد روانه بربنډه ديکتاتوري وغندله او د پرديو برېڅو د نارواوو څخه يې پرده پورته کړه.

د رواني تراژيدۍ د سياسي تحليل په ترڅ کې کولای شو د پروفيسور عبدالرسول امين ((د افغانستان تاريخ له خطرناك پېچومې تېرېږي، وفا- ۱۳۵۷ل)) کتاب، د ښاغلي عبدالجليل وجدي ((افغانستان د لويې لوبې ستيج- وفا- ۱۳۷۶ل)) کتاب او د حقوقي تحليل له مخې د پوهاند دکتور ودېر ساپي ((مساله افغانستان از نګاه حقوق بين المللی، وفا- ۱۳۷۶ل)) کتاب د يادونې وړ دی او د شعر په ژبه زموږ د در په دره هېوادوالو بده وضعه کولای شو د پوهاند عبدالشکور رشاد ((د افغانستان بدې ورځې- وفا- ۱۳۷۳ل)) کې د بېلګې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه ووينو، همدارنګه ددغه رواني تراژيدۍ او غميزې په ترڅ کې هېواد ته اوښتي فرهنګي زيانونه د پوهنيار محمد اسمعيل يون د ((افغانستان ته اوښتي فرهنګي زيانونه- وفا- ۱۳۷۶ل)) اثر کې په ځرګنده ليدلای شو.

له بلې خوا ښاغلی شهرت ننګيال په خپلې سفرنامې ((د دوزخونو په لمبو کې سوځېدلی جنت)) کې د هېواد، کنډوالو د حسرت اوښکې تويې کړې او په عاملينو يې نفرين او لعنت ويلی دی او ښاغلي جنرال رحمت صافي په خپل کتاب ((افغانستان څنګه تباه شو)) کې د ډېرو پټو رازونو څخه پرده پورته کړې ده.

په بين المللي توګه د عفوې د نړيوال سازمان له خوا ((افغانستان د بشر د حقونو د فاجعې په خاطر نړيواله ذمه واري)) کتاب چې په هغه کې د ((مجاهدينو)) په څلورنيم کلن حکومت کې ترسره شوي جنايات په مستنده او مصوره توګه شرح شوي دي، د يادونې وړ دي.

د همدغې رواني فاجعې څخه د ياد داشتونو او برداشتونو په سلسله کې ښاغلي (م-ح حسام) هم قلم ته لاس کړی او د کابل د ښار د تاريخي عظمت د ړنګوونکو او کابليانو سره د جهاديانو د غيرانساني، غير اسلامي او ضد افغاني چال چلند څخه يې په مېړانه پرده پورته کړې او د دوی توره څېره يې نړيوالو ته په واقعي توګه بربنډه کړې ده او هم يې د سيمې د مغرضانو، ضد افغاني پلانونه افشا کړي او د بې نظمه تنظيمونو د سربراهانو پليت نيتونه او باطني خيانت يې په خلاص مټ ځرګند کړی دی او په دې توګه يې د هېواد د يوه حکاك، حساس او دراك ځاروونکي په څېر اوسني او راتلونکو نسلونو ته دا ښوولې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوك چې د هېواد د ازلي او ابدي دښمن د خوشالولو لپاره خپل وطن او تاريخي افتخارات د نابودۍ کندې ته غورځوي، تاريخ يې هېڅکله نه بښي او همېشني نفرين پرې وايي.

زه د ښاغلي ليکوال دغه خاطرات او تفکرات چې ده ورته د ((زه کابل يم)) عنوان غوره کړی دی واقعاً داسې خاطرات بولم چې موږ ټول فکر کولو ته رابولي او د عبرت درس راکوي.

د ليکوال دا يادښتونه او برداشتونه دده شخصي يادښتونه نه بولم، بلکې د هېواد د روښنفکره قشر د زړه اواز يې گڼم چې ده په خپل قلم له نسيان څخه وژغورل او عاملين يې دتاريخي محکمې ته مختورن ودرول.

په مينه

ح- ابو التقي

۱۳۷۷/۱۲/۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانو او محترمو لوستونکو!

دا کتاب چې عنوان یې دی (زه کابل یم) پر ۱۳۷۸ل کال په پېښور کې په لومړي ځل په ډېرو سختو او اختناق په شرایطو کې په (۱۸۱) مخونو کې د م،ح، حسام په مخففو ټکو او د ح ابوالتقي قاضي حضرت ګل حسامي په سریزه په زرو ټوکو کې چاپ ته ورسېد.

کله چې کتاب د وخت مطبوعاتو وکوت لیکوال یې د کلك تعقیب لاندې ونیو. خو د کتابو لوستونکي هم په دننه او هم دباندې داسې زیات شول چې د اوونۍ په دننه دننه کې د کتاب ټول ټوکونه د خلکو ګوتو ته ورغلل که دروغجن نه شم، نو ما سره یې نمونه هم پاتې نه شوه.

د لوستونکو د مکررو تقاضاوو له مخې چې کتاب دې د دویم ځل لپاره چاپ شي، خو د کتاب لیکوال محمد حسن (حسام) د خپلو مالي نیمګړتیاوو له مخې په هغه وخت کې نه شول کولای چې کتاب د بل ځل لپاره بیا چاپ او د لوستونکو تونده پرې ماته او د ظلم، استبداد، بربریت او وحت څېرې لاپسې بربنډې او وطنوال د کابل په غمیزو نور هم اګاه کاندي. اوس اوس چې له نېکله مرغه د سولې او دموکراسۍ لمر زموږ د بارود په ډك اسمان کې نوی په ځلا راغلی او هم لاډېر داسې شته چې ځانونو نه یې پاس په اسمان کې د وریځو اوښان او فیلان جوړ کړي او په ځمکه کې د دموکراسۍ د ریښو د قطع کولو لپاره موږه کان شوي تر څو دا خدایي حق له موږ څخه د یو بل ځل لپاره په دغه او هغه واخلي او د نړیوالې ټولنې په موجودیت کې یې زندۍ کاندي، نو کتاب د دویم ځل لپاره د لیکوال په اصلي نوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(محمد حسن حسام) له خوا کتې متې د طبعاتي غلطيو د نيولو وروسته په هماغه پخواني متن قطع او صحافت د نبراسکا مطبعې له خوا په يو زر ټوکه کې چاپ ته ورسېد او لوستونکو ته د دويم ځل لپاره د دموکراسۍ په فضا کې وړاندې شو. زه د کتاب ليکوال د محترم احمدشاه دراني د نبراسکا مطبعې د رئيس څخه مننه کوم چې (زه کابل يم) کتاب د دويم ځل په نشرېدو او (اوړپرنګی) د پشه يي ژبې د اشعارو مجموعې په اول ځل خپرېدو کې له ماسره پوره پوره بې الايشه او د ورورګلوۍ نه په ډکه فضا کې وطنپرستانه او سولې ته په وفادارۍ همکاري کړې ده.

په احترام

محمد حسن حسام

(c) ketabton.com: The Digital Library

قومندان صيب

خبرې خو ښېښانه ډېرې دي، څه سر به دې خوړوم، څه چې مې په غوږونو اورېدلي وو هغه مې په خپلو ګنهکارو سترګو وليدل او څه چې مې په سترګو وليدل، نو زما غوندې بېوسه بنده سره نور څه وو؟ هغه مې د ځو توبو په ويلو سره وزغمل او لاسونه مې غوږونو ته وروړل او ومې ويې چې:

توبه خدايه! توبه.

زموږ په ايل شوي ښار باندې د مړه ښامار کيسه شوې وه، هر چا به توره پر وينو سره کړه او خپل پاچا ته به يې ويل چې ښامار ما وژلی دی.

نه، نه داسې خو نه وه.

زموږ ښايسته ښاريه په دې نوم ايل شوې وه چې نور د ښارېې هېڅ کوم تن دې بې ځايه مړ نه شي، خو افسوس چې خبره بل شان وخته.

هر څوک چې به نوی زموږ ښارېې ته په نوي ماډل ګاډو (پيجارو، ډاټسن، فلاينکوچ) او نورو کې په ډېره منډه او بيړه راورسېدل، د ښارېې په تندي به يې ژر ژر د بغاوت مهر ولګاوه او په ډېره چالاکۍ به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځخه په څو دقيقو کې ووتل او په ښاريه به يې د اور لګولو اډر ورکړ. ايل شوې ښاريه يې د اور څخه وويسته لمبه او لولپه يې کړه.

ښاريه په تشو ايرو بدله شوه، دا ښاريه ځانته د يو چا نه وه شريکه تاريخي ښاريه وه، دې ښاريې له موږ څخه پر دوی حق ډېر درلود، ولې چې دوی ددې ښاريې د ازادۍ په نوم بې شانه ډېرې قربانۍ ورکړې وې. زه هېڅ نه پوهېږم، هډو لا زما سر پرې نه خلاصېږي چې دوی دې ښايسته ښاريې ته ولې دومره کينې اخيستي وو، د دوی د غضب نيلی څومره تُند او تېز و، د دوی غوصه هېڅ سرېدونکې نه وه، د ملک د ابادۍ نه په ورانېدو او کنډوالو او د ژونديو نه په هديرو خوشاله و.

دا څومره مستعد او پوه خلک دي(!)

دوی څومره ښه زده کړه کړې وه (!)

دوی لوستلي وو چې په مړو ښه حکومت کېږي ((ګنج در ويرانه است)) دوی خزانې په تشو کنډوالو کورونو او کنډرو کې لټولې.

د دوی استادان د (وژلو او ورانولو) فرمولې ورکوونکي مې هم وليدل ځرمنې يې ډېرې تورې وې، د سر ويښته يې کوږې، کوږې و، شونډې يې ډېرې پلندې وې، د جثې نه ښه غټ خلک وو، زموږ د خلکو نه يې په هرڅه کې توپير درلود، په عربۍ کې به يې سندرې ډېرې ويلې، مست شانته وو، مېلې يې خوښېدې.

خو ډېر بدرنګ او پيکه خلک وو، دا خلک زموږ د خلکو نه خوښېدل، زموږ د خلکو تور شی نه خوښېږي. دا تور خلک د يو څو په ګوتو شمېر افغانانو ښه يسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانانو چې ((سره)) خوښ نه کړل ((تور)) به هېڅ وخت خوښ نه کړي. خبره رانه اوږده شوه، خپل مطلب ته راځم.

له نن څخه يو کال مخکې زما يو هم وطن د خپلې ډلګۍ سره په ايل شوي ښاريه ننوت، ده ته خپلې ډلګۍ قومندان صيب ويل. دا ډلګۍ برعکس په ګاډو او ډاټسنونو کې نه وو راغلي، قوماندان صيب د لارې په اوږدو کې نارو شوی و، دده سره د خپلې ناروغۍ د تداوۍ روپۍ هم نه وې، قومندان صيب د خپلې ډلګۍ سره په درملتون ننوت، د پلاستيك شلېدلې څپلۍ يې په پښو وې، څپلۍ يې دوه درې ځايه په ستن او تار ګنډلې وې، پوندې يې داسې چاودلې وې چې په هر چاود کې د چا خبره چې ((خرې په کې لنګېدلې)) د پښو دواړه غټ نوکان يې شنه اوښتي وو، د پرتاګه دواړه پيڅکې يې سپړل شوې وې د قومندان د پښو تلې سپين او څرمن يې تکه توره وه، نيم زالو جامو يې خپل رنګ خيرو ته بښلی و، د سر ويښته يې ګرد قيچي کړي وو، ږيره يې زما له ږيرې څخه يو څه اوږده او د موټې څخه يو څه زياته د سنت په طريقه بالکل برابره وه، د نسوارو په اچولو يې غاښونه تك ژيړ اوښتي وو، د مسواکو لرګي يې هسې په مخامخ جيب کې ټومبلي وو، د ملا وستنې هرول يې داسې ريچې ريچې تللي و لکه ته به وايې چې په تبرګي وهل شوی دی، د قومندان صيب ټوپك ښايسته و د چاينا ساخت و، د خپل ځان يې هغه ښه ساتلی و، د قومندان د ډلګۍ وسله د هر ملك وه، ډول ډول مارکونه پرې لګېدلي وو، قومندان صيب د خپلې خيرنې ډلګۍ سره په پاك هدف او مرام کابل ته د جهاد لپاره راغلی و، هغه په خپلو وروڼو غزا کول، هغه په وروستيو کې ځان غازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه، هغه به د تسبو په اړولو کې له خپل خدای(ج) څخه د شهادت درجه غوښته د لمانځه په نیت کې به یې خپل لاسونه تر اوږو پورته کړل، په لمانځه کې به یې پښې ارتې ایښودې، لمونځ به یې د مساپرۍ کاوه، د لمانځه څخه به یې وروسته دعا نه کوله، قومندان صیب په ډېرو کیسو نه پوهېده، د ښار هرې ودانۍ ته یې اوتر اوتر کتل، کومې لوړې ودانۍ ته چې به یې وکتل لاس به یې په خولۍ کلک کېښود، له دې نه مې په ولګوله چې قومندان صیب ((هلته)) په کوم لرې کمپ کې ساتل شوی دی او که ((دلته)) په کوم لرې غرنۍ سیمه کې اوسېدلی دی.

قومندان صیب د ښار سره په کم تماس کې پاتې شوی و، هغه د ښار د ډېرو شیانو سره نا اشنا و، هغه ته زیات شیان عجیب برېښېدل، ده ته چې په هر قدم کې څه مخ ته ورتلل، د ځان سره به یې پرې وبوږنېده، هغه به هر څه ته په سوچ کتل، هغه به خپلو ملګرو ته په اشاره کې څه وویل او بیا به یې سر وخوزاوه چې: ((نه، نه هغسې خو نه وه))؟!

((دا خو زموږ په څېر خلك دي، موږ او دوی خو سره هېڅ توپیر نه لرو، ددې ښار خلك خو زموږ سره ډېره مینه لري، هغه ډاکتر صیب زما مفته تداوي وکړه، زهز یې له ناروغۍ څخه وژغولم، موږ لا په چا سلام نه وي اچولی چې دوی وعلیکم وایي، ما خو ډېرو خلکو ته وکتل، ګوندې د کوم چا پورې لکۍ ووینم، ما خو د چا پورې لکۍ ونه لیده، زه خو چې هر جومات ته ننوځم، هلته خلك په لمانځه ولاړ وي، هر کور ته چې ورشم، الماریو او تاخچو کې قران شریفونه یې په اوو دسمالونو کې پوښلي وي، دلته خو په ګاډو ډرېوران کمې روپۍ اخلي، د هوټلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراك يې څومره ارزان، سوتره او مزيدار دى، دلته خلك هم ښتو وايي او هم په پارسو خبرې كوي، پښتانه او پارسيوانان په اكثره ځايونو كې يوځاى ناسته پاسته كوي، ددې ښار ښځې خو خپلې لارې ته ګوري، دلته چې هسې څنګل دې په چا ولګي هغه سړى درنه په څو څو وارې ښښنه غواړي، دا څومره نرم او پاسته خلك دي.!))

هو كې ((د ېر ښايسته خلك دي، دا خلك څومره د يو بل سره مينه لري، دوى څومره د يو بل سره په پسته ژبه خبرې كوي، دلته هر سړى خپل كاروبار كوي، د هېچا دروازه خو مې پرانيستې ونه ليده، خو د ښار د خلكو څېرو ته چې ګورم يو څه خفه معلومېږي، شونډو يې له خفګانه پترې نيولي دي، ټوپك ته په بد نظر او كركه ګوري، د جنګ او جګړې نه ستومانه شانته دي، يوه ورځ دوه نور هم صبر كوم ټول شيان له نږدې څخه څارم داسې نه چې غلطه نه شم او دا به هسې پروپاګنده وي.))

هوكې! ((هر كله چې زما زړه څه ومنل بيا نو هغه سات او هغه مصلات.))

قوماندان صيب د خپلې ډلګۍ سره ماښام زموږ كور ته راستون شو، ستړى ستومانه او جوو، جو د هر اركمي سره به يې خپل لاس خولې ته يوړ دېواله ته يې تكيه وكړه او يوه پښه يې په بله واړوله خپلې ډلګۍ ته يې مخ وروا ړاوه چې:

((ستړي شوي يئ ځئ شاباس خوب وكړئ، خو ګورئ چې پهره مو هېره نه شي.))

قوماندان صيب د يو څه سوچ څخه وروسته ماته مخ كړ او ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((راځه عزیزه په ځنګ کې مې کېنه.))

زه پوه شوم چې د قوماندان صیب په زړه کې څه شته، خو په خوله یې نه راځي، خبره به یې سازه کړه خو بېرته به یې ځان ونیو.

په دې مهال زه پرې لومړی شوم چې: قوماندان صیب! ((په ښار کې مو څه وکړل څه مو خوړل او څه مو وڅښل، څه مو ولیدل، څه مو خوښ او څه مو ناخوښ او بدې شول، کوم شی سم او ناسم و))؟؟؟ دی غریب د اخري کلیمې سره بیا په سوچ کې لاړ، زه په دې مهال د یو څه پسې پاڅېدم چې ده راباندې غږ کړ.

عزیزه! ((زه درته یو څه ایم او تاته یې وایم دا خبره یوازې تاته کوم ولې چې زموږ دې ډېر دارمدار وکړ له موږ سره په تکلیف کې شوې، زموږ دې ډېر عزت وکړ، خدای دې ستا عزت وکړي، خدای پاك دې په خپل امن کې وساته))!!! ګرانه! ((موږ خو په اصل کې ددې ښار د ورانولو، نړولو او د خلکو د وژلو پسې رالېږل شوي یو، موږ ته یې ویلي وو چې: څومره یې وژلی شئ مړه یې کړئ او چې څومره یې ورانولای شئ وران یې کړئ، سرونه یې لوټ او مال یې تالا کړئ.))

نو ما له قوماندان صیب څخه پوښتنه وکړه چې قوماندان صیب!

((دا خبره چا تاسې ته کړې وه؟)) نو قوماندان صیب خپل وچولی په دوو ګوتو کې کلك کړ او په نیولي اواز یې راته وویل: ((په دې بره غره کې یو څو تور شانته خلك دي چا ورته عربیان ویل او څوك ورته سوډانیان وایي یحب الل، یحب الل کوي نور یې پته نه لګېږي، هسې بدرنګ غوندې خلك دي، موږ ته یې د خپل ملك په بابله بدرنګې، بدرنګې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرې ښودلې دي، دې تورو به مور چېرته لرې غرونو ته د ترييننګ لپاره بوتلو، دې تورو زموږ زړونه د خپلو خلکو څخه تورول، موږ ته به يې ويل چې: د کابل په ښار کې هر څه د حيواناتو په څېر دي، په کابل کې خلکو ته په اخور کې ډوډۍ ورکول کېږي، د کابل په ښار کې مور او خور نه پېژندل کېږي، په کابل کې هر څه اشتراکي دي، په جوماتونو کې ډمې نڅول کېږي، کمونستان د ځناورو په څېر غټ، غټ خلك دي، د هر چا په مخ چې ږېره ووينئ او يا يې پټکی په سر وي، د هغه نه سر پرې کړئ، د ښځو او نارينه وو حمامونه يوځای دي، د هر چا د کور دروازې پرانيستې پرتې دي، اوس چې مې په يوه دوه ورځو کې وليدل، هر څه په شرعي لحاظ سم او ټيك و، د بدرنګو ټولې خبرې بدرنګې او دروغ وې.)) ډاکتر صيب ! ((موږ ته به يې د جګړې په دوران کې ويل: که مړ شوې شهيد يې او که دې مړ کړ، نو غازي يې، چور، چپاول او لوټول مباح او روا کار دی، هغه غنيمت دی، هغه ستاسې دی، د کابل نارينه اوسېدونکي ستاسې غلامان او ښځينه يې ستاسې وينزې او کنيزې دي، خو شاباس کار وباسئ کار.))!!!

نو ګرانه بې پروا سړيه! ((موږ د جګړې په دوران کې په دې نومونو په ډېر شمېر کې شهيدان شو او شهادت د ټولو غريبو، بېوزلو او کم بختو خلکو په نصيب شو، چې اوس يې اولادونه له ولږې مري او په ښځو يې نکاح وتړل شوې، افغانانې څوك عربو ته ورکړای شوې او څوك عجمو ته، چا د ځان سره بوتلې او چا د الوتکو د ختلو پرمهال په هوايي ډګرونو کې په ځای پرېښودې او هغوی ورڅخه وتښتېدل، چې تر ننه پورې د هغوی په تمه ناستې دي او د خپل برخليك نه په سورو، سورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژاړي)). ډاکتر صيب! ((هغه څوك چې نوکټي مالدار شانته و او عرب يې ښه غولولای شول، غازيان او بې له کومې ارکان حربۍ او شهادتنامې څخه د اولې درجې قومندانان شول، غازيان غله وختل ډاکې کوي، خلك وژني او کرۍ ورځ په لوټولو او شوکولو لګيا دي اميران مو بې تخته او بې تاجه پاچايان دي، د پردو په اشاره او سترګك هر څه يې چې له وسه وشي اسره پرې نه کوي.))

د قومندان صيب مشغولتيا ډېره خوږه وه، په ما ډېره ښه ولګېده، که څه هم قومندان سواد نه درلود انپړ و، خو ذکي او ذهين سړی و. د يو وار نسوارو اچولو نه وروسته بالبنت يې په بل اړخ کېښود او ښي يې په توشکې وغځولې او بيا يې مخ ماته راواړاوه.

ګوره وروره! ((موږ ټول د يوې ابۍ زامن نه يو دا ښار به حتماً ورانېږي دا ښار به په کنډواله بدلېږي، دلته به کوڅه، په کوڅه او کور، په کور جنګ وي دلته به د ډېرو خلکو کورونه وران شي، دلته به ډېر خلك په مردکو ولګېږي، دلته به ډېرې معصومې پيغلې کونډې شي، دلته به ډېرې ميندې بورې شي، دلته به ډېر پلرونه په ملا کړوپ شي او داسې به کړوپ شي چې هغوی ته به خپلې لکړې تاب نه شي راوړلای، دلته به وېره وي، وېره! يو وحشت، يو قيامت به وي قيامت...)) ما په اول کې د قومندان صيب په خبرو يو څه تعجب وښود او بيا مې ورو، ورو غونې ځيږ او په نيولي اواز مې وويل: چې ((ولې قومندان صيب!؟ اوس خو شکر دی اسلامي انقلاب بري ته ورسېد، دلته خو تا وليدل چې ټول خلك مسلمانان دي شکر دی خلك پنځه وخته خپل لمونځونه کوي، روژې نيسي او ذکاتونه ورکوي. دا خك خو د وژلو خلك نه دي او نه دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښار د ورانولو ا لوټلو ښار دی، دا د ژوند کولو ښار دی.))نو په دې مهال بیا قومندان صیب له ما څخه خبره ونیوله او ماه یې وویل چې:

((په کم عقله او ساه! دا خو زه او ته وایو چې دا خلك مسلمانان دي او دا ښار د ورانولو ښار نه دی هغه تور خلك نه دي؟(!) هغمخکې چې مې یاد کړل هغوی زموږ غوندې په زرګونو خلك روزلي دي، هغوی زموږ په څېر خلکو ته بده ښوونه کړې ده، دا ښار باید وران او خلك یې باید اواره شي. هغوی اوس هم وایي چې افغانان لاازاد نه دي. د دوی په عقیده (چور، چپاول، ګډوډي، د بل شتمني په غلا وړل، د پردیو ښځې خرڅول، په ملي شتمنیو خېټه اچول، بې عدالي، بې قانوني او بلاخره د ټولنې ټولو ناوړو او منفیکارونو ته ازادي وایي) اوس نو ستا خوښه وروره! که دغه شان ازادۍ ته زړه ټینګولای شې، خو همدلته ووسه او که نه شې ټینګېدلای، نو همدا وخت د ملك څخه د وتلو دی. باید د اوس لپاره ځان وباسې)) ما د قومندان صیب خبره واورېده خپل کور او ژوند مې په ځای پرېښودو شپږو میاشتو وروسته چې زه کله د کوزې پښتونخوا څخه راغبرګ شوم همغه خپل محلي کور اوکلي ته ړم چې کتل مې په زرګونو بې هیلې، بې اسرې او بې دفاع خلکو قبرونه د کورونو په انګړونو کې د سرکونو په غاړه او حتی په پارکونو کې جوړ شوي وو، هر څه وران ویجاړ پراته وو، د هېچا کور سلامت او دان نه و پاتې شوی، د هر چا عزت ته صدمه رسېدلې وه، د ښار د خلکو په عزت لوبې شوې وې، د هغې محلې اوسېدونکي جو جو شوي وو او پاتې خلك یې اوراه وو، د هغه ښکلې محلې شکل داسې اوښتی و چې ته به وایې دلته کې له سره انسان نه و اوسېدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تورو زړونه لا يخ نه وو، جګړه روانه وه او ورځ په ورځ يې لا زور اخيسته او اوريدل کيدل چې ددې ښار يوه لويشت خاوره بايد وتوږل شي.

په دې ښار کې لا اوس هم نيمګړی ژوند روان دی، ددې ښار انسانان بايد ژوند ونه کړي، ژوند ددې ښار د خلکو خدايي حق نه دی. ددې ښار د خلکو ژوند د يو څو خرڅ شويو پاچايانو او اميرانو په لاس کې دی. د خرڅ شويو بې تختـه او بې تاجه اميرانو او پاچايانو هر څه چې زړه وغواړي همغسې کوي. دوی د سره په وژلو او ورانولو نه ستومانه کيږي، د هر افغان په وژلو او د هرې ودانۍ په نړولو او لوټولو د دوی ناپاك احساسات لا پسې پاريږي او ددې ټولو ناباسامانيو او بدبختيو علت او انګيزه د خدای پاك رضا او اراده بولي.

په همغه کنډواله محله کې چې هلته ډيرو کمو خلکو ژوند کاوه روان وم چې همغه قومندان صيب په يو نوي ماډل پيجارو کې د خپلو بدماشانو سره سترګې په ما ونښتې خدای دې ورسره ښه وکړي. موټر يې ودراوه د ګاډي څخه راکوز شو، دوسيه په تخرګ نيولې وه، شتري پکول يې په سر و ښه ښايسته واسکټ يې په غاړه کې و. خبرې يې په ګوته کولې او د خندا نه تك شين و، ماته يې وويل عزيزه!

((ما درته نه ويل ګوره زما خبرې رښتيا شوې. زه اوس د يوې موسسې رئيس يم په کابل کې مې درې څلور کوره په بيه اخيستي، پيجارو موټر مې په اختيار کې دی، څلور ښځې مې په شرعي نکاح په نکاح کړې دي، څو تنه مې په کورونو کې په تشه مړۍ کار کوي، ډير بې زره مزدوران لرم، د جهاد په برکت اوس زما روزي پراخه ده.)) د قومندان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتوباټ ډېر جوړ و، طبي يې غونډاري ويشتل كنډرو ته ډېر خوشاله و، قومندان صيب چې كله رانه مخه ښه اخيسته نو ما ورته وويل چې: قومندان صيب! ((سواد دې كله زده كړى دى؟)). ده راته خوله رانږدې كړه او په غوږ كې يې راته پټ شانته وويل: ((چوپ شه چې خلك راسره دي تراوسه پورې سواد نه لرم، كله چې مديران او ماموران په مياشت كې كوم مكتوب راته راوړي، مكتوب په هغوى لولم په اخره كې هسې كړي پړي وكړم چې يو لاسليك مې له بل سره سر نه خوري، د ړندو پاچايي ده، زه لا په دوى كې د يوې ستركې والا يم.))

قومندان صيب رانه رخصت شو، خپل لاسونه مې غوږونو ته وروړل او ومې ويل:

چې توبه خدايه!

توبه..........

۱۳۷۱ل كال، زمري مياشت

كوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پساتونو مور

د جهان وګړي څومره بختور دي، په تېره بیا د نوې نړۍ پاچایان او وزیراعظمان یې په یو منټ او سیکنډ کې بدل رابدل شي. هر څه یې په خبره حل شي، ماښام وزیراعظم او سهار کې بیا د ملك عادي وګړی وي، قهر، غصه، سپکې او سپورې نه وي، پاچا ګردي وشي سر خو لا پرېږده چې غاښ هم په کې مات نه شي. خلك پرې د سره خبر نه وي چې په ملك کې څه خبره ده.

خو زار، زار مورې ته چې موږ دوه لسیزې د اوږده عمر د بې بقا تاج او تخت د حصول لپاره د یو بل وینې وڅښلې، افغان د افغان خامې او بوټۍ غوښې پرله پسې وخوړې په دغه خوراك دوی ډنګر او نور د ناوسۍ په طرف روان دي، خو برعکس د پاکستان پنجابیان د ایران اخندان او د سعودي عرب شیخان پرې ځاربه شول. عجیبه شان معما ده خوراك یو څوك کوي او ځاربېږي پرې بل څوك.

هوکې! موږ خپل کورونه وران کړل او ومو سېزل اوربدلي مو و چې په ((بازار کې ایرې ښې خرڅېږي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مې دي چې ډېر کلونه تېر شول زموږ شونډې بیا د خندا لپاره خلاصې نه شوې، د نړۍ خلك چې موږ له ورایه وګوري، موږ پېژني ډېر ځل مې د دوی بونږېدل په خپلو غوږونو اورېدلي دي چې دا بدبختان! ((مېږي ته چې خدای په قهر شي وزرې وباسي.)) دوی ته خدای په غضب شوی دی خدای!!

هېڅ مې له یاده نه وځي چې زما د وطن پېغلې لا همغسې سیاه پوشې دي، زما د وطن د ځوان نسل اوږې او ملاوې د پردو ټاټکو او پېټو په چلولو کړوپې ښکاري، دوی د نورې نړۍ د ځوانانو سره بالکل فرق لري. زمزوږ د ماشومانو تعلیم او تربیه د ضربا ګردان په دریاب کې غوټې وهي. هېڅوك نه پوهېږي، دوی نه پوهېږي او هغوی هم نه پوهېږي، چې زموږ د ماشومانو ښوونه او روزنه په کومه ژبه، کوم نصاب، په کوم ښوونځي کې څه وخت، په کوم فصل کې په کوم معیار، د کوم ښوونکي له خوا شروع کېږي؟؟؟

که سر مې د لحد په تیږه لګېږي هم مې نه هېرېږي، چې زموږ د ځوانانو د لوړو تعلیماتو د زده کړې په ځایونو په (کابل پوهنتون)، کې پوځي اډې جوړې شوې دي، هلته پوځي تمرینونه کېږي، هلته مذهبي، قومي، قبیلوي او ایتنکي تعصبات او کینې راژوندی کېږي، هلته د تفرقې کتابونه تدریسېږي. هغه کتابونه، کتابخانې، فرنیچرې، ورکشاپونه او لابراتوارونه چې په هغو باندې د پروفیسرانو، انجنیرانو، ډاکترانو او مهندسینو کلونه، کلونه وخت ضایع شوی و، په هغه کې علمي اثار چاپ شوي و، ټول اومه او پاخه مواد یې د بهر څخه په جګو روپو خریداري شوي و، د چاپ ماشینونه یې په ډېر زحمت سره فعال

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي و، کارګرو ته پرې تنخوا ورکړې شوې وه، مسلکي کسانو پرې حق الزحمې اخيستې وې، کتابونه د لاربښود په شکل اماده شوي وو، هغه قيمتي اثار د تېرو څلو کلونو د بې بجلۍ ژمي له امله د ځان د تودولو او د چايو د جوشولو وسيله شول.

ټول تاريخي او ملي اثار د سيمې هېوادونو او د نړۍ په بازارونو کې په خرڅلاو وليدل شول. د کابل پوهنتون په ټوله ساحه کې يو شعار ليدله کېده چې: ((يك ثانيه غفلت صد سال جواليګيري)).

که هر څومره يې هېر کړم، خو نه مې هېرېږي. نړيوالو او هېوادوالو د ملك د لوټ او تاراج په هکله به يې ډېر څه ليدلي او اورېدلي به يې هم وي، ليکوالانو، شاعرانو او ژورناليستانو به پرې يو څه ناڅه ليکل هم کړي وي.

که ښه لوټ او يغماوي لکه د شخصي او دولتي ګاډو تښتول، په ګمرك کې د تجارانو مالونه غلا کول، د مالدارو څخه د کمونست په پلمه د جګ رقم اخيستل د ښو، ښو ودانيو د کړکيو او دروازو نړول، د غتو، غتو اوسپنو ذخيره کول او کباړول د دولتي ودانيو څخه د فرش او ظرف پټول دا خو لا يوه خبره ده:

ماته د دوو شيانو تاراج، لوټ او غنيمت ډېر جالب او په زړه پورې و، دا لوټ هغه ملا صيب کړی و چې: موږ يې په څو ورځو کې د لمانځه څخه تېښتې ته اړ ايستي وو.

د هر لمانځه څخه وروسته به ده دوه ساعته وعظ کاوه، په اکثره خلکو به يې لمونځونه تېرول، مامور به د ماموريت څخه پاتې و او معلم به د

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلمۍ څخه، زده كوونكي به د زده كړې څخه پاتې و او دوكاندار به د دوكاندارۍ څخه...

دا خبره مې د ملاصيب هېڅ نه هېرېږي، ده به په وعظ او تقرير كې ويل چې:

((حبيب الله د سقاو زوی خادم اسلام او امان الله خان كار و، دې ملا صيب به په وعظ كې ويل چې: كله لمونځ كوئ بجلي مه لګوئ دا د سنت طريقه نه ده.)) دې ملا صيب اكثره لمونځونه په مومړ باندې به تورتم كې كول. ملا صيب د بجلۍ او روښنايۍ ډېر مخالف و او په خطاب كې به يې ويل چې:

((بجلي د پیۍاتونو مور ده، په دې باندې راديو اوريدل كيږي، د راديو اوريدل بدعت دی، په بجلۍ باندې تلويزيون ليدل كيږي، د ټي وي ليدل ګناه ده او په (وي، سي، آر) كې د فلم ليدل خو د كفر درجه ده.)) ملاصيب د پخوانۍ ډيوې چې هغه هم شړشمي تېل سوزوي ډېر شوقي و.

خير خو په هر حال د ملا صيب سره شپې او ورځې سختې وې، ده چې به هر څه ويل زموږ د مقتديانو قبول و.

د ۱۳۷۱ل كال د زمري د مياشتې په ۲۱ نېټه د جنګ په سخته شېبه كې چې مې كتل زموږ د جومات همغه ملاصيب دوه زړې دولتي كرسۍ او د بګراميو د ټوكرانو د اوبدلو د فابريكې سل دانې نچې او توتې دده په برخه رسېدلي و، نو ما ملا ته وويل چې: ((ملاصيب))! ((تا چې د سقاو د زوی صفت كاوه هغه خاص ددې لپاره و چې ((هغوی)) او

(c) ketabton.com: The Digital Library

((تاسې)) د يوې ابۍ زامن واست ستا په برخه دا دوه زاړه څيزه ورسپدل!؟))

دا متل مې ورته ووايه چې د ((خوارو برخې خوارې وي.)) نو استازه!

((ته د کابل نه تر پېښوره پورې دا زوړ سوغات (ډالۍ) وړې کوم نوی څيز نه پيدا کېده که څنګه؟)) ملا صيب لږ څه مسکی شانته شو او په وښکو کې يې په خندا ، خندا راته وويل: ((که هر څه وي، خو بيا هم غنيمت دی او موږ لپاره روا دی.))

نه پوهېږم چې په موږ څه ټکه پرېوته په کابل کې هرڅوك هر چېرې چې دی خو چې ټوپك ورسره دی. هغه د خپلې ډلې ټپلې سره يوځه دی يو بې تخته او بې تاجه پاچا دی، خبرې اترې ورسره نه په پسته ژبه کېږي او نه په ځيږه ژبه...

په طنز يې سر نه خلاصېږي، په اشاره نه پوهېږي، ټوکه او ټکاله يې بدې راځي، د تور سرو او ماشومانو ژړا اورېدی نه شي، په سر سرتوره د پښې ايبله ښځې او ماشومان چې د جګړو د لمبو له لاسه په منډو وي، هغه ليدی نه شي، معصوم او بې ګناه انسانان ((افغانان)) چې د دوی په پښو کې ساه ورکوي په هغوی پښې ږدي، جنګي ماشينونه او ګاډي پرې تېروي او په ډېره بې ننګۍ ورڅخه تېرېږي، د هغوی لاش (جسد) ورته د يو افغان او د يو انسان لاش نه ښکاري.

زه يوې ډلې ته ځير شوم، ښه دقيق مې ورته وکتل په تېرېدو کې مې بيا مخ ورواړاوه، خو ماته پته ولګېده چې هغوی هم ړانده دي او هم کاڼه. دوی نه څه ليدی شي او نه څه اورېدی، نه کوم درك ورسره شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نه کوم درد، ددوی د پوهې کچه دومره ده چې څنګه باید افغان مړ شي، څنګه یې باید شتمني چور شي او څنګه یې باید کور ونړېږي؟؟

موږ رانده او کاڼه نه یو درك او درد مو تېز دی، په طنز ښه پوهېږو، هر څه اورېدی شو، خو په ژبه توتله او ګونګ شو، ستونی مو ناست دی، غاښونه مو په ډېر زور ارت شول، زموږ اواز اوس د نړۍ هېڅ سیاستدان نه اوري، څه شول هغه ((دوستان)) چې موږ ته به یې د ځمکې په سر خیالي جنتونه جوړول او ماڼۍ ابادولې؟

څه شول د سوډان تورپوستي؟

څه شول د بنګال ټګان؟

څه شول د بحرین او قطر شیخان؟

څه شول د سعودي عرب چهل تاریان؟

څه شول د ایران اخندان؟

څه شول د پنجابي امیر منو وارسین؟

څه شو ټامسن دا خود غرضه او بې وطنه سفیر؟!

څه شول هغوی، څه شو موږ او څه شول دوی دا ټول څوك و او څه شول؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی چېرته ځي، موږ چېرته ځو او هغوی چېرته ځي؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی څه کوي، موږ څه کوو او هغوی څه کوي؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی څوك وژني، موږ څوك وژنو او هغوی څوك وژني؟؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پوهېږم چې په جګړه کې څوم مات شول، وروستی بری د چا په نصيب شو، چا ډېر مړه کړل او ملك چا په ښه کنډواله بدل کړ؟؟؟

نه پوهېږم چې اوس څوك غازي، څوك شهيد او څوك صحيح سلامت کور ه راستون شو؟؟؟

زموږ د پېړيو، پېړيو پوځي ماشين د خود غرضو او لاسپوڅو په اشاره او ديکتـه لکه چې زمـوږ د خـوږ همسـايه زمامـدارانو د بيـا قـدرت د لاسته کولو د خلکو د رائيو خاصولو لپاره ښه معيار وګڼل شو.

منفجر او له پښو وغورځېده، وسايل يې پرزه پـرزه شـول، دړې وړې شو کباړ شو، تاراج شو او د ليلام په قسم پـه ((خـوارږه همسـايه)) پـه هسـکه غـاړه او ټيټـو سـترګو خـرڅ شـو، د هـر چـا زړه پـرې يـخ شـو ((مـوږ)) او ((دوی)) پرې خوشاله شو، مګر ((هغوی)) پرې جشنونه ونيول. خو زړه او ابرومنده په ملا کړوپه مور پرې خفه شوه، هغه پرې ډېره خفه شوه، هغې پرې ډېر وژړل، هغه په قهر شوه، پـه غصـه شـوه، هغـه پـه نـارو، نـارو او سورو، سورو وژړل، ډېـر وخـت کېـږي چـې هغـه بـې خوبـه ده، سـرګردانه ده، نـا ارامـه ده، سـتړې او سـتومانه ده، پـه تشـويش کـې ده، پـه داسـې تشويش کې چې خدای مه کړه دده عزت ته صدمه ونه رسېږي.

هغه چې ړانده او کاڼه دي د مور حقوق نه پېژني، چې مور لاڅه ته وايـي او د مور خبرې ته هډو لاغوږ نه نيسي، موږ چې بينا يو په ژبـه توتلـه او ګونګ شو او هغوی چې دانايـان دي او ځانونو تـه يـې يـو څـه ويـل او د جهاد لپاره يې اسباب او وسايل جوړول او ترتيبول، زمـوږ د مـور پـه ژړا خاندي د خوشالۍ نـه ټقـې کـوي. څوك پـه لنـدن کـې جشـنونه نيسـي او څوك په نيويارك کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ریاض، تهران او د اسلام اباد پاچایان خوشاله ناست دي، د غمونو وری (پېتمی) یې زموږ د افغانانو په اوږو بار کړ او د قیامت د ورځې پورې به یې په شا ګرځوي، تر څو یې ملا ښه کړوپه او تندی یې ځمکې ته ورسېږي او پروني دوستانو ته د نن بادار په شکل کې په سجده پرېوځي او بیا د بدبختو افغانانو سوال که خدای قبول کاندي.

۱۳۷۲ش کال د وري میاشت

کوزه پښتونخوا، پېښور ، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوونه

پسرلی دی، رنګ په رنګ ګلان غوړېږي، د ځمکې مخ يې په مخمل کړی دی، باغونو او بڼونو په خپله غېږه کې هر څه شنه کړي دي، داسې يې شنه کړي دي چې له ډېر شينوالي څخه سترګې برېښوي، د سهار نسيم په چلېدو سره ډېر د هجران سوزېدلي ساه اخلي او راژوندي کېږي.

زموږ د هېوادوالو غوږونه د وطن د بلبلانو اوازونو ته لک پک دي او په زړه کې وايي چې نن به د وطن بلبل څه پيغام راوړی وي؟ خو چې اورم د غوږونو په شپېلۍ کې مې هماغه زړې ترانې دي د پسرلي توراڼګو اوازونو زما د پېښور د دهقان په ملا کې دلو البته د غنمو لو لپاره لور وتړومبه.

د خواوشا په ملکونو کې د غنمو لوی دی، په بختورو ملکونو کې غنم لوېږي، خو زما په کابل کې د ځوانانو لو او د تنکيو رژېدل ورځ پر ورځ زياتېږي. تاسې به له ما سره په دې خبره انشاالله اوس متفق ياست، د افغانانو د بدبختيو جنګ او جګړې ته به اوس د ځوانانو لو او د تنکيو د رژېدو نوم ورکړو، ولې چې: خبره سرچپه وخته خبره په بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې وه خبره په قصر او حرم کې وه خبرې د جومات نه راووتې او په قصر او حرم ننوتې.

وو د جومات او قصر ترمنځ د ځوانانو لو او تنکيو رژېدل په نړۍ کې ساری نه لري، د ځوانانو لو هوکی؛ د ځوانانو لو دا يوه پخوانۍ خبره پاتې وه. دا به زموږ سپين ږيرو او مشرانو په خپلو خبرو کې ويل چې د پښاپښن غزا او د کړپې جنګ د پرنګيانو سره زموږ د ځوانانو په لو تمام شو، ځوانانو لو وشو جګړه د ځوانانو په لو تمامه شوه.

خو هغه د ځوانانو لو موږ په خپلو ګنهکارو سترګو وليد، البته ميندو به خپلو نازولو زامنو ته ښېرا کړې وه، خدايه خير، د ميندو په ښېرا هغوی تنکي ورژېدل د ځوانانو او د تنکيو رژېدل کومه ساده او اسانه خبره نه ده، د ځوانانو په لو او د تنکيو په رژېدو ډېر پلرونه په ملا کړوپ شول او حتی داسې کړوپ شول چې په سينه روان دي. د لو شويو ځلمو د ناوو جوړې مې د بزاز په هټۍ کې د ګزونو په سر پاتې ليدلي، اخيستل شوي زېورات يې د زرګر په دوکانونو همغسې پراته دي، په زرګونو ناوو تنۍ شيرل او په سر خاورې بادول مې په خپلو ګنهکارو روندو ليدلي، د هغوی داد او فرياد نه تور لوګی او د تورو لوګو نه د وريځو پامپولۍ په رښتيا جوړې شوي په دغه آه او فرياد اسمان ژړلي دي اسمان!!

خو خدای مې دې غاړه نه بندوي، چې غيرتي ميندو له خولې څخه مې هېڅ نه دي اورېدلي، د هغوی له سترګو څخه مې اوښکه په بهېدو او څڅېدو هم نه ده ليدلې. پښتنې ميندو خپلو ځلمو زامنو په وير کې خپلې ملاګانې ترلې، خپلو لو شويو زلمو ته يې يوازې دومره ويلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، چې: ((په همخه مو ښه شه، نر ګډان په قربانۍ کې حلالېږي.)) د ځوانانو لو او د تنکيو رژېدل زما د کابل هر پلار ابدالي هره مور زرغونه او هره خور ملالۍ کړه، خو افسوس چې نه د زرغونې غږ چا واورېده نه د ملالۍ ټپه او نه د ابدالي نارې.

ډېر کلونه تېر شول د کابل د پېغلو مستي مې نه د پغمان په پلندو ورشوګانو او نه د لغمان د مهترلام بابا په مېلو کې وليده.

د ځوانانو لو هر څه ساړه کړل، خو ځمکه يې سره کړه، زموږ هيلې د سرې ځمکې نه د سرو ګلانو راټوکېدل و، خو اوس چې ګورو زموږ په ځمکه سرې او تنکۍ غوټۍ له تندې سوزي او اور اخلي، رژېږي او پاڼې، پاڼې توندې سيلۍ په مخه کړي دي.

سره پوهېږم چې ډېر کلونه تېر شول د ځوانانو لو د ازادۍ په اميدونو وشو، خو ناخبره له دې چې بله غلامي زموږ برخه او بنده شوه. ((غوړونه موږ ګټل خو سرونه موږ بايلودل))ی زموږ د هرې سهوې نه خطا او د هرې ټوکې نه پټاکه جوړه شي او پټاکه زموږ د وينو په سېلاب بدله شي، بيا نو زموږ د وينو په سېلاب کې ډېرې ((پنځوس کلنې جونګې)) او ((اتيا کلن اوښان)) ورغړي. کلونه تېر شول وختونو، وختونه وزېږول، وختونه ځلمي شول او ځلمي لو شول، تنکي ورژېدل او ځمکه يې سره کړه، داسې سره چې د پښې دوکان ورته له ډېره شرمه سترګې نه شي غړولای، هېوادوال دي که غير هېوادوال خير خوا دي که بدخوا، د کابل په ځمکه پښې نه شي ايښودلای، د دربيم ګړي پښې په کې وسوځوي، لولپه شي، هېوادوال ناره کړي چې ((آخ ايره شوم، خو ايره مې درڅخه سيلۍ يو نسي او لاش مې درڅخه سپي او کارغان ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوري)) ډېر کلونه تېر شول زموږ ژوند د مرګ په تلي کې لاغلی پلی نه دی، زموږ ژوند د مرګ سره په لوښو پوښو کې دی. زموږ رښا د تيارو سره غېږ په غېږ ده زموږ او دراځي (راتلونکی) سره رستم او سحراب شول.

ډېر کلونه تېر شول د ځلمو لو د نړۍ د ډېرو ملکونو نه زموږ په ملك کې ډېر وو. ډېر لوګري په دې لو ستړي شول. ستومانه شول. لوګرو زموږ د ځلمو په لو کې ډول ډول لرو نه په خپلو پښانو جوړ او تيره کړل او بيا يې زموږ په نادانو لوګرو خرڅ کړل، بې انصافو په دې لرو، نو ښه بې وته او بې دريغه څو کلن پسرلي يې لو کړل، ستړی يې بېشانه ډېرې وې، خو حاصل يې د غويانو د غوبله او د لوګرو د لويی قرباني شو.

لوګرو څخه اوس خپل لرونه ورك دي، کله يو ته وايي چې لرونه مو راکړئ او کله بل ته.

چا چې د ځلمو په لو کې حلوا ويشله هغوی د خپل حلوا په ويش پښېمانه دي او د ((کجورو والالامرور راته ښکاري))

۱۳۷۲ ل کال د ثور مياشت

کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قلم ملګري ته يو ليك

عزيزه! د اپريل د ۲۲ نېټې مضمون مې دې ولوست حقپالل ته دې ښې لارې چارې ښوولې وې، مضمون د ظرافت له پلوه ډېر اوچت و.
مرغلرې دې په مشکين تار کې ډېرې ښې پېيلې وې او ډېر ښکلی امېل دې ترينه جوړ کړی و. کاشکې په دې مهال زما د وطن ليلا د اوږدې بيمارۍ څخه رغېدلې وای. په ننګرهار کې ما او تا دواړو په شريکه يو د ګلو هار هم پرې اضافه کړی وای او د وطن د ليلا په غاړو کې مو ځړولی وای، هغه ته مو په شريکه مبارك باد ويلي وای، د هغه سره موږ په شريکه راز او نياز کړی وای.
خو افسوس چې زما د وطن ليلا لا همغسې بيماره ده او ورځ لاندې شانته ښکاري. دده بيماري ګړۍ په ګړۍ زياتېږي، پوره تندې راخيستې تبجنه ده، تبه يې خدای مه کړه په والګي وانوړې په هغه والګي چې دارو يې وخت او خذمانه يې حوصله غواړي.
دوسته او نا اشنا دوسته! ستا ليکلو ته القاب نه شم موندلی، کله په دې لټه کې شم چې ستا ليکلو ته القاب بيامو م. بيا مې په خيال کې راشي په فکر کې مې غلې شانته وګرځي چې ستا په دې لويو کارونو څه؟
خير خو په هر حال د ښه ليکلو اتلوال القاب به تاته زمانه غوره کړي او تاته به يې ډالۍ کاندي. تا خو ډېر لرو او برو پښتنو ته وليکل چې ماته «غوږ شه» خو زما پښتون زړه يو وار په ناڅاپه ډول پښتو وکړه او دا پښتو يې زړه نا زړه وه. ددې لپاره چې تاته څوك جرائت کولای شي چې ووايي: ډېر نه يوځل ته ماته غوږ شه بيا مې ستا هغه ليکل راياد شول چې تا ويلي دي «د ژبې کليمې او حروف د چا جاګير او مال نه دی» نو ددې حقيقت په رڼا کې ګرانه عزيزه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يوځل ماته غوږه شه په غوږ کې دې يو څو پټې او ډېرې پټې خبرې کوم، خير زه خو ستا په غوږ کې دا پټې خبرې کوم، خو زه له تا څخه يوه هيله کوم بيا هم هيله چې زما خبرې د ځان سره پټې ونه ساتې، زما بدبخت قوم ته دې ډېر څه وليکل په رمز او طنز کې دې ورته ډېرې اشارې وکړې، خو د دوی پرې سر خلاص نه شو، اوس اوس ددې وخت رارسېدلی دی چې هغه په بربنډې او ډانګ پېيلې وليکه دا په تا داين دی. ښکاره هر پښتون ته يې وليکه او په رسا ډول د هغوی غوږونو ته په خپلو هغه نازکو او خوږو ليکونو کې ورسوه چې هغه تاته قدرت درکړی دی.

عزيزه! زه چې ستا په غوږ کې پټې خبرې کوم او تاته يې وايم چې ته يې مه پټوه دا به دا معنا نه لري چې زه وېره او ډار لرم، نه نه داسې نه ده، زه هېڅکله نه ډارېږم، زه احساس لرم، زه تور ته تور او سپين ته سپين وايم خو څه وکړم چې وسايل نه لرم.

نو په دې وجه ګرانه عزيزه!

غوږ دې رانږدې کړه، زر کوه قلم راواخله، کاپۍ پرانيزه، بسم الله کړه په اوله کرښه کې افغانانو ته وليکه:

((چا په زهرو مړه کړئ او چا په شاتو تباه کړئ چا په چړو مړه کړئ او چا په لرو، بيا ورته ورزياته کړه چې ورور وژنې څه درکړل؟

ځانونه وشمېري چې څومره کم شوي ياست او پوښتنه ورځنې وکړه چې بشري مادي او معنوي قوت مو څنګه دی؟

بس دی تښتې شوی پر تاسې د پرمختللې نړۍ د ساينس او ټکنالوژۍ ټولې وسلې هم تښتې شوې ګوره! چې ددې نه وروستو دې څوک د شهيد او غازي په نوم ونه غولوي او مړ دې نه کاندي.

افغانان په نړۍ کې په سر لوړۍ د ژوند حق لري ژوند زموږ خدايي حق دی موږ چاته اجازه نه ورکوو چې له موږ څخه زموږ ژوند په دغه او هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلي. په اخره کرښه کې ورته وليکه چې ولې د ابدالي په پل مو پل کېښښود ؟

اوس خو غنمو هم وړي ايستلي دي، د غنمو وړي خو ډېر دي، د غنمو وړي ته ولې لاس نه شئ اوږدولای؟ د غنمو وړی خو زموږ د خپل ملك دي که نا د غنمو وړي هم د پرديو دي ولې ستاسې لاسونه نه رسېږي؟ شاباس! لاسونه اوږده کړئ يو د غنمو وړی غوره کړئ او هغه د خپل هېواد په هسکه شمله کې وتومبی.

ګورئ افغانانو! وخت تاسې ته صبر نه کوي بيا به اخ کوئ وخت به درڅخه تېر وي. ستاسې د وطن هسکه شمله مخ په کښته کېدو ده، ددې شملې بيا ترل به په ګرانه بيه تمامه شي، زمزوږ د مور پوړني څخه اجنبيان د ثواب او تبرك په نامه څنډې پرېکوي، که د مور پوړنی چنډه، چنډه شو نو که په غج کې يې ټوله نړۍ ايل کړئ ګټه به يې څه وي؟

۱۳۷۲ل کال سرطان مياشت

کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوب

خوب مې لیده چې: خدای تعالی پر موږ رحمت نازل کړی دی، دا داسې رحمت دی چې متعال خدای(ج) د اسمان ملایکې د انسانانو په جامه کې را استولي دي، دا ملایکې دي ملایکې!!

سپینې جامې اغوندي، ږیرې یې ښې اوږدې او لویې دي، د سنت په طریقه بالکل برابر ې دي، دا ملایکې څوک ملا وستني په سروي او څوک پکولونه، د مسواکو لرګي یې هسې مخامخ جیبونو کې دوه درې ټومبلي وي، په ګردي مخونو کې نور او روښنایي له ورایه ځلېږي، خوراك او څښاك نه کوي او که ویې هم کړي، هغه به ډېر معمولي او ناڅیزه وي.

خوب مې لیده چې دوی څخه هېڅ انسان او خاصتاً ((افغان)) نه دی ازار شوی دوی افغانانو ته په ډېره درنه سترګه ګوري، دروغ خو د سره نه وایې. جوماتونه که د جهازونو په بمونو ونړوي او په راکټونو یې سوری، سوری او شهیدان کاندي په زلزلو او طبعي افاتو یې ور وتپي.

هره وعده چې وکړي هغه په ډېره ایمانداری سرته رسوي.

خوب مې لید چې په دنیایي اسبابونو او وسایلو باندې هېڅ غم غرض نه لري، ددې عصر په پرمختللي تخنیك کې ګرندی ګاډی یې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښېږي. دفتر او دفتر داري يې خوښه ده، خو په ټيپ باندې ټيپ شوي مکتوبونه يې بدې ايسي، نو په دې وجه ټول دفتري ټيپونه يې کبار او دوی ته يې قيمتي درجه ورکړه. د لاس خط د ليکلو په مکاتبو ډېر خوشالېږي، ولې چې دوی د سره سواد زده کوي او خپل لاسي خطونه او امضاګانې پخوي. په دفترونو کې يې ټلېفونونه ډېر خوښ دي، خو د ټلېفونونو ماشينونه پټوي او د ځانه سره يې وړي.

په هره وزارت خانه کې د قرطاسيې د خريدارۍ بازار تود دی، د دوی روپۍ خوښې نه دي، د هغه دفترونو امران او ماموران په ورځ کې درې ځلور ځله بدلېږي، په داسې دفترونو کې هېڅ رش او ګڼه ګوڼه نه وي. د راکړې ورکړې بازارونو کې د شپې او ورځې له پلوه د صرافانو هټۍ د شهزاده په سرای کې لوکسې مغازې په نادر پښتون جاده کې، د بزازۍ دوکانونه د چوك په سر کې د ګاډو پرزې د چندولو په سرای کې د (وي، سي، آر)، ټي وي، او د يخچالونو دوکانونه د محمدجان خان په ځلور لارې کې د کلکې څارنې او پاملرنې لاندې نيولي وي، چې د خدای مه کړه غله او ډاکوان يې په غلا يو نسي.

خوب مې ليده چې دوی په خبرو اترو کې د چا سره دومره ډېرې شولې، نه نيالوي ډېر ښه قوانين او مقررات لري، امنيتي پرسونل، څارنوالي، قضايه او مقننه قواوې شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دي د دوی په ټولو قوانينو او لوايحو کې د ځنګله قانون معتبر او په زړه پورې دی.

خوب مې ليده چې دوی د اسلام د مبين دين د پنځو ارکانو څخه يو رکن نه تبليغاو او د زکات په ورکړه يې هېڅ نه ويل او تبليغ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمزوری شانته و، ولې چې دوی اوس مالدار او بډايان شوي نو په دې وجه د زکات د ورکړې دومره پروا نه ساتي.

خوب مې ليده چې د جومات په ممبر کې د امر باالمعروف او نهی عن المنکر په وينا ډېر مېړني وو. مګر په پټه او عمل کې به يې د دې برعکس کار کاوه او امر به يې کاوه په بدو کارونو او منع کول به يې خلك د نېکو کارونو څخه.

حجاب کليمه يې د ښځينه وو لپاره هسې په خوله کې اړوله را اړوله د ښځو د حجاب نه په بې حجابۍ خوښ شانته و. لکه چې د دوی په يوه شعار کې مې لوستلي و.

((حجاب پت ما است)) (!) دوی حجاب تر ورانه پورې غوښته د خپل ټول عمر په اوږدو کې په يو ناقص او کم وخت لپاره په اصلاحاتو کې په يوه اصطلاح يې ډېر وياړ درلود، چې هغه هم ((نارينه به د ملي بس په وروستۍ دروازه او ښځينه به په لومړنۍ دروازه موټر ته ختل)) (!)

خوب مې ليده چې دوی د ښار په اوسېدونکو او د بازار په ګرځېدونکو هېڅ غم غرض نه درلود، چا چې څه کول هغه به يې کول. دوی د خلکو او خدای(ج) د مسوليت څخه مبری او بري الزمه دي، د دوی مسوليت فقط او فقط خپل بال و بچ ته دی چې هغوی ته په کوم چل ول پيسې پيدا کاندي.

خوب مې ليده چې لکس اپارتماني کورونه يې نه خوښېږي، ولې چې دا په شرعي مهندسۍ نه دي اعمار شوي، د نږولو نه يې خوند اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوب مې ليده چې د دوی د پاچايۍ سره سم د کابل ښار بيا بريښنا پړق ونه ليده د رڼا نه په تورتم کې خوشاله دي. د ماشومانو زده کړه يې بدې راځي، د ځوانانو تعليم څخه ويره لري، ديني او عنعنوي مدرسې يې خوښېږي، خو هغه هم ورنه پوره نه ده دوی اوس په دوو کې پاتې دي، چې کومه لاره غوره کړي.

جوماتونو ته ګواښېږي چې وران يې کاندي ممبرونه او محرابونه ورته په نوې طريقه او ميتود اعمار کاندي، په دوی کې لاځينې شته دی چې د اسلام او اسلاميت په نوي والي کې طرز تفکر لري، دوی د يو ملك جغرافيوي حدود او سرحد نه مني. د دوی جنګ او جګړه دومره خوښه نه ده او نور څوك هم جګړې ته نه هڅوي. ما د دوی د يو مشر له خولې نه د يو لوی مشر له خولې په کراتو مراتو اورېدلي دي چې ((موږ د اسلام بايلدوزران يو موږ دا د غلغلې (کابل) ښار بايد وران کړو او اسلامي ښار جوړ کړو، ځکه چې په بت خانه باندې سجده نه کېږي.)) (!)

د ښار ودانيو څه ګناه کړې ده، ګنهکار خو يې افغانان وو، ولې چې ددې ښار تاريخي شمله يې هسکه ساتلې. ما د دې شرپسنده مشر څخه اورېدلي دي چې ((د کابل ښار خلك دې فقط ډوډۍ وخوري، دوی په سياسي ژوند کې هېڅ حق نه لري)) (!)

د سياسي ژوند فرمان خو يوازې دې شرپسنده ورور د لوح محفوظ څخه راوړی دی دا ورور عربي ريالونو مست کړی دی، عربي ريالونو!!!

ريالونو له ده ثاني فرعون جوړ کړی ، فرعون!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده ټول کړه وړه د فرعون او خزانې يې د قارون په څېر دي، د قارون!!

دې فرعون خپلو خلکو ته او خاصتاً د کابل ښار خلکو ته د ځارو په نظر کتلي د ځارو په نظر!!

ځاروي هم وابښه خوري او هم خوب کوي، نور د هېڅ شي حق نه لري د هېڅ شي!!

خوب مې ليده چې د کابل د ښار د ودانيو په دېوالونو تاوده شعارونه ليکل کېدل چې د هغې له جملې نه يو شعار و ((جنګ هنر ما است)) (!)

په لوستلو مې ورته په کړس، کړس او بې دريغه وخندل او په زړه کې مې تېر شول چې که د انسان هنر جنګ وي، نو د سپي هنر به څه وي؟ ددغه کړس، کړس خندا سره سم له خوبه پاڅېدم او خپل پروردګار ته په زاريو شوم او په دعا کې مې خپل لاسونه د هغه دربار ته پورته کړل او ومې ويل چې:

ای زما او د مخلوق خالقه!

ته ما وبښه او ماته په خپله پراخه لمن کې امن راکړه. ما چې څه وليکل هغه مې په خوب کې وليدل، ويښ نه وم، نو کله چې له خوبه بيدار شوم، په ويښه مې يو افت وليد يو افت!!

چې دا افت د شلمې پېړۍ دا د کمپيوټر د عصر سړي وژونکي او سي تښتوونکي دي، د انسان وژنه ورته هېڅ نه ده. دا د دوی عادي حرفه ده. دوی زموږ د ټولنې د ټولو منفي او ناوړو کارونو ټيکه داران شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د جنګ او جګړې په تودوښې کې د اسلام مقدس او د عدالت او ورورۍ نه د ډک دین ریښتیې لـه بېخه او بنه نړوي. دوی هڅو لا د خپلو عقایدو پروا نه ساتي د دوی اعمالو کړو او وړو ته چې ګورو دي نتیجې ته رسو چې:

دوی په اخرو دوو لسیزو کې د بل کوم مذهب، عقیدې او لارې پیرو شوي دي.

د ۱۳۷۲ل کال د لړم میاشت

افغانستان، کابل دربم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه، جګړه وه!

خو دا جګړه سړه نه وه، توده وه داسې توده چې: په لمبه يې ډېر مخونه وسول او لولپه شول، خو د جګړې لېوانو او کارغانو به په کې د خوشالۍ نه ټکې کولې کورونه يې لوټل، ودانۍ يې نړولې دفترونه يې چورول او ځانونه يې مړول، نو نور يې شووکول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه ورکه نه وه لاپرته وه. داسې پرته چې: د جګړې سپو، کارغانو او لېوانو خپل فکري او ذهني اختلافات پرځای پرېښي و، قومي، قبيلوي او ايتنکي تعصبات يې راژوندي کړي وو، چې په دغه ميتود او طريقه دوی د جګړې اوږد عمر غوښته.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه د زهرو نه هم ډېره ترخه وه، داسې ترخه چې د ګوډ سره به يې کلمې رېبلې، مګر د جګړې لېوانو او کارغانو به په کې مښوکې وهلې او بيا به يې خولې څنډلې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه رښتيانې نه، تشه دوکه وه، داسې دوکه چې د جګړې لېوانو او کارغانو زموږ خوارکی ولس د شهيد، غازي او وطنپرست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم وغولاوه چې اوس يې ښځې کونډې ماشومان يې يتيمان او ميندې يې بورې ناستې دي، د جګړې لېوان او کارغان خپلې مزې او چړچې کوي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه يو مخۍ نه چې دوه مخه وه، داسې دوه مخه چې د جګړې کارغانو او لېوانو په ښکاره کې يو څه غوښتل او په پټه کې د تاج او تحت په تمه و، د هغه تاج او تخت په تمه چې نه تاج په هوا کې کارغانو په سر کړای شو او نه په تخت لېوان کېناستلای شول.

جګړه، جګړه وه، خو دا جګړه ډېره پيکه وه، داسې پيکه چې هېڅا له ستوني نه شوه تېرولای، هر چا به له خولې څخه ارتوله ځينو به ورپسې دوه درې ځله توکانې تف کړل، خو د جګړې لېوانو او کارغانو به ترېنه په ډېره مزه شخوند واهه.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په ژوند نه په هديره وه، په داسې هديره چې د جګړې کارغانو او لېوانو په تشو هديرو حکومتت کاوه، د جګړې کارغانو او لېوانو هديرې خوښېدې او مړې خوښول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم غدۍ وه هم تاړه وه هم داړه وه، داسې داړه چې د جګړې کارغانو او لېوانو په شپه او ورځ داړې کولې، ډاکې به يې اچولې او د تاړاك ميدان به يې تود او ګرم ساته.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه وږې نه وه، ډېره مړه وه، داسې مړه چې د جګړې کارغانو او لېوانو د ځان پورې، ډالرې، پونډونه، کلدارې، ريالونه، تومنونه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روبلونه ترل، د سرمايې لېوان او کارغان به يې په هغه څه خوشالول چې هغوی پرې نه خوشالېدل.
جګړه، جګړه وه.
خو دې جګړې کې نهيلي وه، نه اسره وه، داسې اسره چې، د جګړې کارغانو او لېوانو د يوې سپږې لپاره ټول پوستين ته يې اور واچاوه، چې اوس پوستين له اغوستو څخه ووت.
جګړه، جګړه وه.
خو دا جګړه سسته نه ډېره تېره وه، داسې تېره، چې د جنګ لېوان او کارغان د غرونو او باندو څخه راکښته شول او په ډامبر او پخو سړکونو د شوکې غلا او ((محصول)) لپاره ځالې جوړې کړې.
جګړه، جګړه وه.
خو ا جګړه هم په تادۍ او هم په حوصله وه، په داسې حوصله چې، د جګړې کارغانو او لېوانو د ملك ټولې ماشينرۍ پرزه، پرزه کړې. په سره سينه بې له کوم غم و غش څخه وسپړلې، کباړ يې کړې او په ټيټو سترګو او هسکه غاړه يې د غنيمت په نوم خرڅې کړې.
جګړه، جګړه وه.
خو دا جګړه تازه نه وه زړه وه، داسې زړه چې د جګړې لېوان او کارغان به هم زاړه شي، غاښونه به يې خوزېږي او وزرونه به يې سوزي، په ړقېدلو غاښونو به بيا د افغانانو غوښې نه شي خړلی. لکۍ به يې شاته ټومبلې وي او ځانونو ته به غارونه پيداکوي.
جګړه، جګړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دا جګړه د ټولو عربو نه، د کوم چهل تاره وه دداسې چهل تاره چې اوس د جګړې کارغان او لېوان يې خبرو ته غوږ نه نيسي او چهل تاره يې په خپلو کړو پښېمانه کړې دي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه به بل څه نه، په پيسه وه او څه په ټکه وه، په داسې ټکه چې د جګړې لېوان او کارغان د وينو په بهولو ټکې راټولوي، قصرونه پرې جوړوي، ماڼۍ پرې ابادوي، ترانسپورتونه پرې چلوي، شرکتونه پرې پرانيزي او دولتي شتمني لکه د ((چمتلې دښته، د ببرك چمن او باغ زنانه)) پرې رانيسي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په خوله ښايسته، په زړه کې غله وه، داسې غله چې د جګړې لېوانو او کارغانو د جګړې ټول ماهيت او ارزښت بربنډ او نړيوالو ته يې په مينه وښود او څه چې د پنجاب، ايران او د سوډان لېوانو او کارغانو څخه يې په ارث اخيستې و، خپلو هېوادوالو ته يې وړاندې کړ.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هسې خوشې شانه پلمه وه، داسې پلمه چې د جګړې لېوانو او کارغانو زموږ د خوارکي ولس په ټوله شتمنۍ خېټه واچوله، سامانونه يې چپاول شول کورونه يې ونړېدل او هغوی اواره شول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په دوه نه، په يو ناره وه، په داسې ناره چې د جګړې لېوان او کارغان په هغه ناره څوك اوس نه شي راټولولای د هغې نارې ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصول د جګړې کارغانو او لېوانو د پښو لاندې کړل او په خېټه کې واچول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په ډول نه، په نغاره وه، په داسې نغاره چې اواز يې په اوله کې د لرې نه غوږونو ته خوږ راته، اوس خو لا دوی څه چې د سرمايې لېوان او کارغان په غوږونو کې پنبې ږدي، د نغارې اوازونه پرې بد لګېږي او ځان ترېنه کوښه کوي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم په توپ وه، هم په ټانک او په چړه وه، په داسې توپ او ټانک چې د وچو له کبله يې لامده هم وسېزل. د جګړې لېوانو او کارغانو زموږ ښار په تشه کنډواله تبديل کړ. زموږ خلك او ولس هسې د خاورو په تشو ډېرۍ ناست دي، لېوان يې په شاوخوا پړخېدلي ګرځي او کارغان يې په سر الوزي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم پياده وه، هم سوره وه، داسې سوره چې د جګړې کارغان او ټپوسان زموږ د کابل شين اسمان تور اړولی و، دا اسمان داسې تور شوی و چې د هغه ځنې لمر خپلې وړانګې نه شوې تېرولای، تورتم و، تپه تياره وه زموږ د ملك په وګړو شپه او ورځ يوه وه زموږ په اسمان يو تور څادر خپور و، د باروتو لوګو دا څادر نور هم لاپسې توراوه. هېوادوالو د تازه هوا پرځای د باروتو او د تورو باروتو ککړه هوا اخيسته.

جګړه، جګړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دا جګړه د خپلو نه د پردیو په لمسه وه، په داسې لمسه چې، د جګړې لېوانو او سپو زموږ د ځمکې مخ په مخه کړی و، د جګړې د ځناورو غاښونه په وینو سره و، د هر یوه لېوه د خولې څخه وینې څڅېدې، سرې وینې د افغان وینې د انسان وینې او د یو معصوم مسلمان وینې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه سپکه نه وه، ډېره درنه وه، داسې درنه چې د جګړې لېوانو او کارغانو، د افغانانو غوښې وخوړې، هډوکي یې ورته وشپېلول او څرمنې یې ورته د خرڅلاو لپاره وساتلې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه لنډه نه، ډېره اوږده وه، داسې اوږده چې د جګړې لېوان او کارغان په ساړه ژمي کې او سره اوړي کې په غوښو ماړه و او داسې ماړه و چې د ډېر مړښت له لاسه په لاره ارت ارت روان وو، خو ددې ملك افغان انسان دومره وږی و، چې له ولږې یې نور سونګ له خولې نه شو ایستلی.

د جوزا میاشت ۱۳۷۳ل کال

دربیم پروان- کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړيوالو!

نړيوالـو! د ملـت نـه وپوښـتئ او بيـا هـم د مظلـوم افغـان ملـت څخـه و وپوښتئ پـه خپلـو راپورتـاژونو او مركـو كـې د ملت ټـول قشـرونه راټالـه كړئ، چې زموږ ملت د زړه له كومي څه غواړي؟

د څو كلونو د ځنګله په قانون او د وحشت او بربريت پـه ملاشـاهۍ كـې زموږ خلك بې عزته شـول، د اقتصـاد او تجـارت ښـيرازي يـې ونړيـدې، زارعت او صنعت يې ويجاړ شو، مالداري او باغ داري يې په سين لاهـو شوه، زمـوږ ټـول پـوځي تجهيـزات پـه ګاونډيو هيـوادونـو كـې د كبـاړ پـه شكل خرڅ شول، خارجي اسعار، داخلي بانكونه موټروې (ترانسـپورت) مو يرغمل او غلا شول، د هستوګنې ټاټوبی مو غير حق د شـلمې پېـړۍ په درنو وسلو غلبېل، غلبېل شول، د كلونو، كلونو كړي كورونه مو تـالا شول، زموږ د خواركي ولس د كور لوښي او سامانانونه د چپـاولګرو لـه خوا پـه بـازارونو كـې لـيلام شـول. د ملك هـر څـه لكـه ((جيـټ او نـوري پوځي الوتكې، ټانكونه، د افسوتر او كاماز د بـاروړولو دولتـي مـوټران پوځونه)) او د ملك ټوله عـامه شتمني د افـرادو او اشخاصـو پـورې وتـړل شول. لكه زمـوږ وګـړي لا څـه چـې د جهـان خبـر لـوڅي پـه خپلـو مركـو او مصـاحبو كـې هـم وايـي، د چـا الوتكـه! د مسـعود صـيب الوتكـه، د چـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټانك؟ د دوستم صيب ټانك، د چا پوځ؟ د حکمتيار صيب پوځ. د چا راډيو ټلوېزيون؟ د رباني صيب راديو ټلوېزيون. د چا هوايي ډګر، د لوی امير اسماعيل خان صيب هوايي ډګر، د چا ودانۍ؟ د حجت الاسلام و المسلمين ايت الله (محسنی) ودانۍ، د چا قصر؟ د پوهاند صيب سياف قصر، د چا پوهنتون د مزاري صيب پوهنتون، د چا لاره او سړك؟ د قوماندان صيب شېرعالم خان، زرداد خان، امان الله خان او د قاري بابا لاره او سړك او نور په زرګونو لکه چې په جلال اباد کې حضرت علي قومندان په طياره ليکلي دي: ((اين طياره از زشخص حضرت علی است هر کس که دعوه نمود دعوه شان باطل است))!! مثالونه يې ښکاره ليدل شوي او موندل شوي دي.

نړيوالو!

د ښوونې او روزنې، لوړو تعليماتو، دفتر او دفتردارۍ، د حکومت او حکومتدارۍ، دولت او دولتدارۍ، قانونيت، عدالت او مصونيت په هکله زموږ مجاهدينو ورونو د خپل زاړه پلار ((حبيب الله د سقاو زوی)) چې دوی ورته خادم دين رسول الله او د مومنانو امير وايي کړنلاره عملي کړه د هغه په پله يې ټيك خپل پل کېښود.

زموږ مشرانو به ويل کله چې ((بچه سقاو)) د کابل پر تخت کېناسته، نو په خپله لومړنۍ خطابه کې يې وويل: ((مردم کابل! مکتب ها دفاتر، ماليات برعايدات و همه چيز برای شما معاف وبخشيديم، برين سگ جنگی، مرغ جنگی و بودنه بازی تان بکنيد و چرسايتان بکشد)) (!!!)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو راځئ چې وګورو څه دپاسه څو کاله وشول چې ټولې تعليمي، تربيوي، دفتري کارګري، صنعتي، زراعتي، تصدي او ترانسپورتي موسسې تړل شوي دي او په نورو کلونو دې لاخدای خير پېښوي چې څه به کېږي؟

زموږ خلك نور بې بندوباريو، خودسريو، لوږې، تندې او د ځنګل قانون لېوني کړي دي. زموږ په ملك کې د کباړ نه هيولې د خارجي اسعارو پورې او د تعميراتي لرګو نه نيولې د بدخشان او بنجشېر د قيمتي ډبرو پورې ختم او په دې ود شوي ملك کې آن د ګردېز د ميرزکې افسانوي خزانې او د کونړ د ځنګلونو پورې څه پاتې نه شول.

د پاکستان د پنجابي پانګوالو لاپه دې زړه يخ نه دی، پنجابي صايبان لااوس زموږ په بې عزتۍ، بې حرمتۍ، توهين او تحقير لاس پورې کړی دی. زموږ مولاناګان دا تحقير او تعجيز د پنجابي له خړلې څخه اوري او زموږ مولاناګان ورسره هم سر خوزوي خپله مولانا صيب(ح) د ۱۳۷۲بل کال د دلوې پر ۲۹مه نېټه په چهاراسياب کې د قومندانانو په يوه لويه غونډه کې د حکمتيار صيب سره د –پا، (راديو پيام ازادی) په سهرنۍ خپرونه کې اعتراف کوي او په خپلو خبرو اترو کې وايي چې ((څه موده مخکې ما د کابل د نويو مهاجرينو په هکله د پاکستان پنجابي حکامو سره په پېښور کې د تورخم د سرحد په پرانيستو خبرې کولې د پاکستان مشرانو ماته وويل چې دا تاسې پخواني مهاجرين چې اوس هم دلته بودوباش کوئ باعزته، با شرفه او با عفته خلك ياست موږ ته مو عزت، شرافت او عفت زده کړی دی. دا د کابل نوي مهاجرين چې د ناصرباغ کمپ او يا د پېښور په ښار کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای شوي دي هغوی د کابل څخه فحشا او بې عزتي راوې ده. دا نوي مهاجرين د اروپايانو څخه ازاد خلك دي، نو په دې وجه موږ د تورخم سرحدونو افغان (کابل مهاجرو) په مخ وتاړه.۹)

نو مولانا صيب په عوض ددې چې د پنجاب حکامو ته منطقي ځواب ورکړی وي، نو ده به صرف ورته خندا کړي وي په اوږده ږيره به يې لا راکښلې وي او د دوی سره به همغږی او هم نوا شوی وي او د خدای(ج) شکر به يې ادا کړی وي.

وګورئ! چې دا څومره خوار او ذليله مولانا دی، چې دی نه ملي نواميس پېژني نه ملي عزت او هه ملي ګټې.

دوستانو! مولانا صيب خو د پنجاب حکامو ته ځکه منطقي ځواب نه شي ورکولای چې دا خوارکی څوارلس کاله نه، بلکې شل کاله د هغوی تالي څټې او بازره وکر و.

دده خدمتت او د جګې شملې ماموريتت نسبتت نورو شيخانو او مولانا ګانو ته بې سابقه، سابقه درلوه. نو د مولانا صيب ددغې ننګني وينا په اورېدو مجبور شوم چې د پنجاب حکامو ته يو څه رد ځواب د تاريخ زړه ته وسپارم.

کله چې افغان زړو مهاجرو او مجاهدو تاسې ته عزت، غيرت، عفت او شرافت زده کړل، د افغان زړو مجاهدينو او مهاجرينو خو صرف څوارلس کاله کېږي چې ستاسې په ملك کې پنا اخيستې، نو په دې حساب څوارلس کاله مخکې لکه چې تاسې عزت، شرافت، ... زده کړی وي تاسې نامردانو ورته په بدل کې څه ورزده کړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب یې روښانه دی چې ټولو نړیوالو ولیدل. ورور وژنه، ورانکاري، بې شرفي، بې عزتي، بې عفتي، بې ننګي، بې سوادي، چورچپاول، نړول، غلا، لارې نیول، سرې تښتول، پیسه دوستي، مقام پرستي، بې اتفاقي، شرارت، پسات او نور زر قسمه مرضونه. اوس چې زموږ په وړ شوي او بې مالکه ملك کې د ځمکې په سر او په غیر فني شکل د ځمکې د لاندې هر څه خلاص شول او هر څه د پنجاب پانګوالو په جیب کې ولوېدل، نو د افغانانو د نیکونو او پلرونو لارې او دروازې د افغان بدبخت او ناپوه ولس په مخ وتړلې او پنجابي صاحبان نور توهین، تحقیر او تعجیز ته خوله پرانیسته.

حال دا چې موږ خپلو پلرونو او نیکونو څخه چې کله به پنجاب ته تلل او د پنجابي امیر (منو) څخه به یې باج اخیسته د چا کلی، کنچنې خانې او رانهې خانې کلیمې اورېدلې وې، په افغان ولس کې لادا کلیمې رایج نه دي.

په اسلام اباد، لاهور او کراچۍ کې خو د فحشا مشخص او ځانګړې ځایونه معلوم دي، به هغه باندې پنجابي دلالان په زړه پورې عاید ترلاسه کوي.

پنجابي چې د اروپا په څېر د ازادۍ کلیمه له خولې ایستله، نو څه خبر یم چې په مولانا صیب(ح) باندې به ښه لګېدلې وي او که بده؟!!

مولانا صیب خو به شل کاله کېږي چې د پاکستان په لویو ښارونو کې ګشت و ګذر کوي، هلته به یې د ښځو ازادي لیدلې وي او که نه مولانا صیب د روژې د چیلې د ایستلو لپاره به هلته تللی و او یا مولانا صیب چې د پاکستان کوم لوی ښار ته رسېدلی وي د بهلول په څېر به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې پټې کړې وې او د هغه ښار د واټونو او څلور لارو څخه په پټو سترګو تېر شوی وي او يا مولانا صيب د ډېر قوي زاهد او پرهېزګار په څېر د پاکستان په لويو ښارونو کې په مخ او لويه ږيره څادر راښکلې وي چې دنياوي ناخوالې ونه ګوري، نو ځکه دې خوارکي د پاکستان په لويو ښارونو کې د ښځو ازادي نه وه ليدلې چې پنجابي صايبانو ته يې ځواب ورکړی وای. د تورخم د تش په نامه دروازې پورې کول او تړل و نوو افغان مهاجرو په مخ څو منطقي دلايل لري:

لومړی: پنجابيان هغه چاته د مهاجر په نوم ځای ورکوي چې هغوی د خپل ملك ورانکاری ته وهڅولای شي چې دا خبره په څو وروستيو کلونو کې په افغانستان، مصر، تاجکستان، الجزاير، کشمير او په اذربايجان کې په علني توګه ثابته شوې ده.

نوي افغان مهاجرين خو خپل ملك نه ورانوي، هغوی خو صرف د جنګ نه او د دوی د تربيه شويو ورانکارانو نه ځانونه په ډډه کوي.

نوي افغان مهاجرين خو د افغانانو روښانه قشر دی، په دوی باندې خپل ملك ډېر ګران دی د خپل هېواد په ورانولو ډېر خفه کېږي. پنجابيان خو د غرونو ځناورو سره ډېره مينه لري، نه د ملك روښانه قشر سره.

ثانياً: که پنجابيان وايي چې اوس په افغانستان کې روس نه شته په اکثرو ولاياتو کې امن دی، نوي مهاجرين دې همغلته مېشته شي، نو په دې طرحه موافق يو ولې چې زموږ سرنوشت اوس د پنجاب په لاس کې دی، نو پنجابيان دې لطف وکړي، زموږ د قومندانانو، شيخانو، مولاناګانو او حتی د جهاد رهبرانو ښځې، ماشومان او خپلوان دې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستان د پنجاب او پښتونخوا د (کويټه او پېښور) څخه وباسي او د کوزې پښتونخوا پښتانه وروڼه دې د دوی له شر څخه خلاص کاندي او د افغانستان پر امنو ولايتونو ته دې واستوي.

ثانياً زموږ په ملك کې نور څه د ورانولو پاتې نه دي، د ملك څه چې و هغه پنجابيانو په ((زړو مجاهدينو)) او مهاجرينو دړې وړې کړل، نو په دې وجه نويو مهاجرينو او مجاهدينو ته په افغانستان کې د ورانولو او کباړولو کوم شی پاتې نه دی.

له بلې خوا د امريکايي ډالرو، انګليسي پونډونو او د عربي ريالونو رش هم کم شوی دی، نو پنجابيان څه کوي چې په خپله خاوره کې نور افغان مهاجر مني.

که داسې نه وي، نو د شرط لپاره دې يو غربي هېواد د نويو افغان مهاجرو سره د کومك او مرستې اعلان وکړي، نو هغه وخت تاسې څه چې ټول نړيوال به د سر په سترګو وګوري چې د پاکستان اجنټان، پوليس او ټول استخبارات به يې کابل، جلال اباد او کندهار ته منډې وهي او افغانان به په زور او زارۍ مهاجرت ته اړ باسي. يو ډالر به د مهاجرو په خوله کې او سله ډالره به په خپل جيب کې اچوي، نو په هغه مهال به نه د اروپا په څېر د ازادۍ خبرې وي او نه د فحشا او نه به نور څه. ما د افغانستان په اوسني شيخانو او مولاناګانو کې يو بل څه، بل څه وليد زه د جهان ټولو ډله ييزو اطلاعاتي او بين المللي ادارو ته ليکم چې: په کلکه ددې اصل مراعات دې وکړي که په راځي (رااتلونکي) کې افغانستان ته هر خبر لوځي، جرګه مار او يا مرکچي راته نو بايد ږيره ولري ولې چې زموږ شيخان لااوس وايي څوك چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ړېره ونه لري، هغه په جرګه مرکه کې د خبرو کولو حق نه لري. داخبره ماتېره موده د کابل د بګرامیو په ولسوالۍ کې د یو لوی شیخ صیب له خولې څخه واورېده، یو څه د احمدشاه بابا مېنې سپین ږیري او مخورین چې د کابل د روانې جګړې څخه په تنګ راغلل، نو د جرګې او مرکې په شکل دوی د سیمې پاچا (قوماندان صیب) ته د اور بند په هکله مراجعه وکړه، چې په هغوی کې د یو مرکچي ږیره په مخ نه وه، دې مرکچي چې کله د خبرو رشته په خوله کې واخیسته نو د سیمې پاچا (ټولواك) مرکچي ته ډېر بد بد وکتل لکه له مرکچي چې کوم لوی جنایت ترسره شوی وي د سیمې ټولواك او پاچا مرکچي ته وویل: چې ته خبرې مه کوه بس کړه ته د خبرو حق په جرګه او مرکه کې نه لرې، ولې چې تا ږیره خریلې ده، له مرکچي بېچاره سره کلاشینکوف نه و او نه کومه د بدماشانو ډله ټپله ورپسې وه، هغه یو مخور و، د هغه یو څادر په اوږه پروت و، هغه رښتیا وینا کوله، هغه حیران دریان پاتې شو، هك پك شو. په خوله کې یې لاړې وچې شوې د قهر نه تك تور واوښت او بیا یې سونګ له خولې ونه خوت.

نو راځئ وګورئ چې زموږ قوماندانان او شیخان څومره هوښیار او د دین په احکامو مین او ښه پوهېږي. ښه مې په یاد دي کله چې د ۱۳۷۲ل کال د وري په میاشت کې زموږ د پاچایانو او امیرانو د پنجاب د مشرانو سره په اسلام اباد کې سرمشریزه وه د افغانستان د مسلې د حل لپاره یې لارې چارې لټولې، نو دې قوماندان کله وویلې چې نواز شریف او غلام اسحق خان ږیرې نه لري، دوی په سرمشریزه کې د امیرانو سره د خبرو اترو حق نه لري او خبرې نه شي کولای. دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل د بګرامیو د ولسوالۍ ټولواك او قومندان صیب راولپینډۍ او پېښور په بدنامو او خود غرضو معاهدو کې په کومه سوړه کې ناست و؟ هلته ټولو ږیرخریلو پنجابیانو نسخې او دیکتې ورکولې او زموږ ملك یې د تباهۍ کندې ته غورځاوه. دا مولانا صیب هغه وخت په څه لګیا و چې د سعودي عربستان ږیرخریلي شاه فهد په مکه معظمه کې زموږ رهبرانو ته په ښکاره کې قران شریف نیولې و او په پټه کې ورته ویل چې یو افغان درځخه ژوندی خلاص نه شي، دا قومندان صیب هغه وخت چېرته خوب وړی و، چې زموږ رهبران او امیران د یو بل پسې ایراني بې ږیرې اخند رفسنجاني د ترکي سلیمان د میرل د مصر ږیرخریلی حسن مبارك په پښو کې یې ځانونه غورځول، جرګې او مرکې یې ورسره کولې او ودان ملك یې د خاورو په تشه ډېرۍ بدلاوه. د ټولو اسلامي هېوادونو ښځینه رهبرانې او مشرانې خو لا په ځای پرېږده، چې د نارینه رهبرانو یې هم ږیرې نه شته، د مولانا، قومندان د شیخ او د سیمې د ټولواك په قول هغوی په اسلامي او ورو نړیوالو غونډو، کنفرانسونو کې د خبرو حق نه لري. نو لازم دی چې زموږ پیاوړي ((رهبران او امیران)) (!) د ږیرخریلو مشرانو سره د ملك په بابله په هېڅ قسم د هغوی خبرې سلا او مشورې ونه مني ولې چې دا ټول ږیر خریلي دي. محمود مستیری، دا د تونس مسلمان خو به ږیره هم نه لري. زه به هغه مولانا نر وګڼم چې په پاروتس غالي باندن غږ وکړي چې دا د افغانستان د مسلې د حل نوې مامور دا د ((تونس مسلمان)) خو ږیره نه لري، نو کله چې ((مستیري)) زموږ د شیخانو په عقیده ږیره ونه لري، نو په هغه صورت کې دی په جرګه او مرکه کې د خبرو حق هم نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عزيزانو! ځينو نه بلکې اکثرو ليکوالانو، شاعرانو، روښنفکرانو او اهل خبرو توره وکړه ځانونه يې پناه کړل. موږ ناخوالو ته پاتې شو. موږ ته نوره هېڅ اسره او هيله نه ده پاتې، موږ د کابل اوسېدونکي د يو سخت بربريت سره لاس په ګرېوان يو. زموږ هر قدم د تپې تيارې په لور دی تروږمې ده د سبا ستوری له موږه خفه دی او مخ نه راکوي، زموږ د هر هېوادوال د ويښتو تارونه د ورځنيو ويرونکو پېښو له امله ځيږه ودرېږي، هغه پېښې چې زموږ په ملك کې رواني دي، د نړۍ په هېڅ ګوټ کې دې راڅرګندې نه شي.

پرېږدئ، عزيزانو پرېږدئ!!

چې دا وحشت او بربريت افغان انسان او پاك مسلمان په افغاني صبر او حوصله او په اسلامي سپېڅلې عقيده تحمل کړي. د نړۍ بل هر انسان او مسلمان ددغه وحشت څخه په امان کې پاتې شي (امين يا رب العلمين).

عزيزانو! زما په عقيده ظلم خو چې هر چېرې وي ظلم دی، که يو مسلمان يې په بل مسلمان او يا کافر په سلمان او يا د هرې عقيدې او ژبې انسان چې د بلې عقيدې او ژبې په انسان يې کوي خو ظلم ته بايد ظلم وويل شي.

خو د نړۍ اوسني مشران او سياست دانان څه عجيبه شان خلك دي په ظلم کې توپير ته قايل دي چې دا فرق او توپير په خپل ذات کې ظلم دی د بېلګې په توګه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په افغانستان کې په يوه مياشت، شلو ورځو او يا په يو توغندي باندې زر تنه مړه او لس زره تنه ټپيان شي، معيوب لاس او پښې ايسته وغورځول شي انسان يې له ولږې مړ شي د منځنيو پېړيو د وحشت او بربريت ښکار شي، نو په دې ملك کې خير و خيريت دى، هېڅ خبره نه شته، د سره پرې نړيوال او د نړۍ سياست پوهان خبر نه وي. که په سراياگو، بوسنيا او د نړۍ په بل اروپايي او غربي هېواد کې په يو هاوان او يا توغندي باندې پنځه شپېته تنه مړه او څو تنه ټپيان شي. نو ټوله ناټو خو لا پرځاى پرېږده چې مړه شوې سنتوهم راژوندى شي او لتيما تومونه ورکړي دباونه ترسره شي، غونډې وي، جرگې او مشورې وي د پوځ سوقيات او خوځول وي، په عامه مفاهمه ييزو او د نړۍ په ډله ييزو اطلاعاتي وسايلو کې يو هاى هوي بگيرونمان بې دربغه ناتار او ماتم وي.

د غربي نړۍ دې يو طرفه قضاوتونو ماته وښودله چې: د افغانستان د انسان وينه د نړۍ د نورو انسانانو د وينې سره بالکل توپير لري ولې چې د هغوى وينه سره او زموږ د افغانانو وينه سپينه ده.

هغه څه چې د نړۍ په هېوادونو او د نړۍ په نورو انسانانو کې ډېر ارزښت لري د انسان ژوند او د هغه مقام ته ((اشرف المخلوقات)) په اساس احترام دى.

خو برعکس زموږ د مولاناگانو او شيخانو د افغانانو وژنه حرفه گرځېدلې د انسان او مسلمان ژوند او د هغه مقام ته درناوى ورته هېڅ ارزښت نه لري، د افغان وژنه ورته د هغه چا خبره ((يو وار نسوار هم نه ښکاري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو لنډه دا چې: زموږ په هېواد کې وژنه، لوټل او نړول ډېر ارزانه او اسانه کار دی، نور هر څه زموږ په ملك کې قيمته او د اور په بيه دي.

ګورئ! فلپس ارماکورا (!) دا د بشر د حقوقو مدعي او ساتندوی، خو اوس هډو لا زموږ تپوس نه کوي، هغه ته خپل ژوند څومره ګران دی، هغه د خپل ژوند د حقوقو څخه څومره په کلکه دفاع کوي اوس چې زموږ د هېواد په زړه (کابل) کې د راکټونو او د شلمې پېړۍ پرمخ تللو وسلو د ګوليو باران دی، هغه هېڅ زموږ په خاوره کې قدم نهږدي.

پام وکړئ! مشوريش(!) ته او د کابل نه ورته ښه وګورئ چې هغه په پېښور او اسلام اباد کې ناست دی، هغه څومره د راکټونو او توغنديو نه کرکه لري. ما فکر کاوه چې د هغه زړه خو به د فيل زړه وي په پښتو کې متل دی ((اوښ چې درانه بارونه وي خوراك يې زوز دی)).

هوکې: ټامسن صيب(!!)

خو پخوا په پېښور کې زموږ د مجاهدينو ورونو سفير و د هغه اوس درك او خرك نه شته دا به چېرته ولټوو او د چا نه به يې تپوس وکاندو. هغغه سکرشل، سکردېرش او شپېتم قسم سکر چې زموږ ورونو ته يې په خلاص لاس بخششول او په شا به يې ټپول چې شاباس ډېر ښه....

اوس خو دې د يو څو منتهو لپاره کابل ته راشي خپل دړې، وړې او سورې، سوروې سفارت دې وګوري او د خپلو سکرونو اوازونه دې وګوري او واوري او که نر وي، نو دوه منټه دې ورته ځان ټينګ کاندي. لږ تر لږه خپلو انډيوالانو ته دې ووايي لاتراوسه سم غازيان شوي نه ياست او په شهادت کې مو نيمګړتياوې شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاچره بي بي (!) لکه چې زړه شوه او يا د دنيا د سياست نه لاس په سر شوه او که نه مجاهدينو ورونو ناخوالو ورته مزه ور نه کړه.

بي بي(!) دې هغه وخت په زړه کاندي چې په پښو کې يې مجاهدينو ورونو د بدرقې په بدله کې پسونه حلالول او د خيبر په تاترو او مورګو کې په هغه مورګو کې چې عجب خان افريدي انګريزۍ ((مس ايلس)) د ځان سره ګرځولې وه. مجاهدينو ورونو انګريزۍ بي بي(!) ته په خپلو درندو عنعناتو مېلمستياوې جوړولې او د خيبر دره يې ورته تړه، په تړه ښووله.

په هغه وخت کې د مجاهدينو ورونو په ښارويو او پسونو زور رسېده اوس د مجاهدينو ورونو زور په هر مظلوم افغان رسي.

انګريزۍ دې د خدای په پار د يو ځل لپاره کابل ته راشي د خپلو اشنايانو زور زياتي ننداره دې په خپلو سترګو وکړي، دا ځل به ورونه په ډېر فخر او سرلوړۍ د هغه په بدرقه کې بې وسه او بې چاره افغان حلال کاندي.

زموږ قومندانان او ملوك الطايفان ورونه اوس د غلامانو (برده ګانو) او کنيزو په فکر کې دي يو قومندان صيب بايد ځلور ښځې او څو کنيزې ولري او حتی ((ښکلي او پې مخي هلکان ودوي)) د خوښې هلکان په ګرندو ټيوټا ګاډو باندې ښه تبادله کېږي، زموږ په ملك کې نسبت ښځو ته د پې مخو هلکانو بازار ګرم او بيه يې جګه ده!!!

زموږ هېواد د مرکزي حکومت څخه لاس ووينځه د يويشتمې پېړۍ پيل دا د کمپيوټر عصر په موږ افغانانو ښه رانغی زموږ اميران سرزوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي د نړيوالو او د نړۍ پرمختګ سره په مخالف لوري په حرکت کې دي. دوی ځانونه د نړۍ د ټولونو څخه جلا ګڼي ملايکې او فرښتې دي!!!

د ساينس او ټکنالوژۍ پر مختګ نه سترګې پټوي زموږ د مولاڼاګانو د ملك پرمختګ ته هيڅ ډډه نه لګېږي دوی په تورتم کې خوښ دي په دوی کې د منځنۍ پېړۍ خويونه ډېر ليدل کېږي. زموږ شيخان د پوهو او دانشمندو کسانو سره هسې تش په تشه کينه لري، د دوو لسيزو جنګ عمده عوامل مکتبونه او پوهنتونونه ګڼي، زموږ د مولاڼاګانو او قومندانانو يوازې مدرسې او کليوالي زده کړه خوښېږي، زموږ شيخانو او زاهدانو د ټولنې اکثره ناپوه قشر په څنګ کې په دروغو ودرولی دی، ناپوه د جوړولو نه په ورانولو ښه پوهېږي.

عزيزانو!

نو زمو د خوارکي ولس ټول وخت له نوم نه يې قربان شم په يو ځواب ((انشاله)) کې واوښت. د هر امير، پاچا، ټولواك، قومندان او مولاڼا نه چې تپوس وشي.

کله به په ملك کې سوله اوثبات تامين شي؟

کله به درندې وسلې يو مرکز ته راغونډې شي؟

کله به د افغان ولس ژوند خپل عادي حالت ته راستون شي؟

کله به د حکومت کابينه د مساپرۍ له لمانځه څخه خلاصه شي؟

کله به دولت او حکومت په کار پيل وکاندي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به یوه ملي اردو جوړه او د ملك امنيت تامين کاندي؟

کله به اختلاف د ورونو په منځ کې حل و فصل شي؟

کله به ورور وژنې ته د پای ټکی کېښودل شي؟

کله به د چور، چپاول او د پاټکونو خبرې ختمې شي؟

کله به لارې د لومړني موادو پر مخ خلاصې شي؟

کله به مهاجرين خپل هېواد او ختيين ټاټوبو ته راستانه شي؟

کله به مو یو موقت حکومت جوړ شي؟

کله به انتخاباتو ته لاره هواره شي؟

کله به د خلکو واقعي استازي پارلمان ته لاره پيدا کړي؟

کله به د ولايتونو شوراګانې د مرکزي حکومت بيعت قبول کړي؟

او نور په سلګونو دا ټولې هغه پوښتنې دي چې اميران او پاچايان ورته يو ځواب لري.

چې هغه ((انشا الله ډېر ژر به وشي.)) او بس.

ددې ځواب په ورکړه به زموږ مومنن او خدای پالونکی ولس نور څه ووايي ((انشاالله)) کليمې سره که زموږ خوارکي او مظلوم ملت او يا چا يو څه ورزيات کړل په همغه ساعت کې به يې له خولې څخه کڅوړه جوړه شي، د ټکه به د کمونست او دهري په نوم د روان ((جهاد)) ټولې فتوې پرې تطبيق شي او د ژوند څکه به پرې حرامه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که يو روان لاروي د کابل نړل شوې جادې او واټونه په پښو لنډوي، د خپل کنډر او خرابه کور ته د تشې ننداري لپاره ورځي دېخوا ، هغه خوا ګوري چې په ځپيره سرك او شاړو کوڅو کې بې له سپيو، کارغانو، ټپوسانو او لاشونو نور څه نه ويني د واټونو او کوڅو په دواړه اړخونو کې ځاى پرځاى څلور پنځه داړه ماران د شګو او خاورو په پنډغالو کې د چرسو په څکولو او د قمار په کولو لګيا وي.

هوکې: ددې مجاهدو داړه مارو ورونړو کار دې ورانو جادو او کنډواله کورونو کې قمار کول، چرس څکول د پيمخو هلکانو ساتل ((بچه بازي)) د لارو د جيبونو شوکول دي که د چا په جيب کې پيسې وي په وهلو او ټکولو يې ترېنه اخلي او شوکوي يې او که د چا په جيب کې څه نه وي د وهلو پر وخت ورته په لوړ اواز وايي: ته چې زموږ له وېرې په جيب کې څه نه ګرځوې موږ غله درته ښکارو که څنګه؟

موږ مجاهدين يو مجاهدين!!

موږ د غلو او لوټمارو پسې ټوپك اخيستى دى.

زموږ ولس ځو کاله کېږي چې په بلا ککړ دى په هر حال په هر صورت په هرځاى کې رټل کېږي، ځپکېږي، تحقيرېږي او ځورول کېږي.

اوس زموږ د ولس رټل، ځورول او تحقيرول په ملك کې معمول ګرځېدلى دى، زموږ ولس اوس وهل، ټکول، شوکول دومره باك نه ګڼي، دا نادودې اوس زموږ ورځنى خوراك دى. هر يو مجاهد ورور د خپل تنظيم په سطحه دويم سړى دى، د هر ورور سره چې په تماس کې شوئ او ږيره يې يې يو څه اوږده وي، په خبرو کې ډېرې باتې ولي په خپلو ځو کلنو بدو کړو وړو افتخار کوي، که تپوس ورنه وکړې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولې جګړه پای ته نه رسېږي، ولې بې دفاع خلك وژل کېږي، ولې د خلکو جيبونه شوکول کېږي، ولې په هستوګنځايونو باندې راکټونه ورېږي، ولې عامه شتمني لوټېږي،ولې جوماتونه شهيدانېږي، ولې زيارتونه او مقدس اماکن ورانېږي او سوځول کېږي؟؟؟؟ او داسې نورو په سلګونو پوښتنو ته مولاناګان او شيخان يو ځواب لري او وايي چې ((دا به د خدای رضا وي په دې کې د خدای(ج) اراده ده په دې کې به هم د خدای پاك حکمت وي په افغانستان او خاصتاً په کابل کې چې څه کېږي دا د انسان د واك او اختيار څخه وتلی کار دی، په کابل کې لا اوس هم د خدای فضل دی د کابل يوه لوېشت خاوره بايد وتوږل شي، کورونه يې بايد د يو ځل لپاره رنګ او لمر ووينې، په کابل کې ډېره شراب خوري شوې ده. ښځې په دفترونو کې د نارينه وو سره اوږه په اوږه ناستې وي، په دې ملك کې هېڅ د حجاب مراعات نه دی شوی، په کابل کې د اروپا په څېر زنا شوې ده، په هوټلونو کې ودونه ترسره شوي دي...))

د مولاناګانو او شيخانو زړونه لا اوس هم د کابل او د هېواد په ورانولو او عامه وو په وژلو ساړه نه دي. مولاناګان ټول تخريبي کارونه عامه وژنه د شتمنيو لوټول، نړول او د خلکو بې عزته کول، د پروردګار رضا او حکمت بولي.

په موږه (د کابل په اوسېدونکو) دنيا سره تبې ده، ځمکه کلکه او اسمان لرې دی، په خوله کې مو لومه ده که څه وايو خو په غم ککړېږو او ((جانی کده کوي)) او که څه نه وايو دې ناخوالو ته څوك ځان ټينګولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې ټولو بې عدالتيو او فاجعو سره سره زهز د يوې بلې فاجعې څخه پرده پورته کوم چې دا فاجعه د کابل په اصطلاح د اوبو مالکې (يوڅه شتمن) خلکو تبنتول او يرغمل او د هغوی څخه د لوړ رقم اخيستل دي. نو کله چې زموږ مجاهدينو ورونو د کابل په تخت او تاج باندې خېټه واچوله د پلان سره سم د څو کلونو په اوږدو کې د اول ځل لپاره لوی تجاران، په دويمه مرحله کې د شرکتونو لميتدونو خاوندان وريسې ترانسپورت لرونکي خو اوس خبره عادي دوکاندارانو، درملتونونو او د کورونو خاوندانو ته ورسېده، چې دا خبره د يرغمل نيونې او د سړي تښتونې مرحله په تېره بيا د (۱۳۷۲ل) کال د جدي د لسمې نېټې څخه راپه دېخوا سخته شوې ده. په زړه پورې خو لا داده چې په کومو ځآيونو کې لکه (ډکو، شکر دره او پغمان) کې چې هلته د ملك جمهور رئيس (!) د جنګ او جګړې په وجه پناه اخلي په همغه منطقو کې يرغمل شوي ساتل کېږي، يو متل دی چې وايي: ((د څراغ لاندې تياره ده.)) د کابل هغه منطقې او هستوګنځايونه چې د محترم جمهور رئيس(!) د قلمرو لاندې دي او دده فرمان په کې نافذ دی، په سلو کې لس الی پنځلس خلك تښتول شوي دي، څه يې وژل شوي او پاتې د لوړ رقم په بدل کې خلاص شوي دي، خو څوك حال نه وايي.

زموږ په ولس باندې د هغه مړي کانه وشوه چې ډېر بوی يې کړی دی وايي ((کوم ژوندي سړي په قبر کې ځان ښخ کړی و د يو څه وخت په تېرېدو د کلي خلکو ووېل چې راځئ د فلان سړي قبر وسپړو چې بوی يې کړی دی او که نه، کله چې د کلي خلکو قبر سپړلی و، هر يو چې په نوبت قبر ته سر ټيټاوه د هغه څخه به يې پزه پرېکوله، هغه چا چې به د قبر څخه سر پورته کړ، پزه به يې کلکه نيولې وه او غږ به يې کړل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړي خو سخت بوی کړی دی. حال دا چې د هغه به يې پزه پرې کړې وه يو بل ته به يې سره حال نه وايه)).

زموږ ولس خو د وېرې اوس يو بل ته حال نه وايي ولې چې يرغملګرو تښتول شوي خلك داسې تهديد کړي دي چې د خلاصېدو سره سم يې يا وطن پرېښی او يا د خپلې تښتونې څخه انکار کوي. زموږ خلك ډېر ځيرك او هوښيار دي، هغه چا چې دوی د پيسو لپاره يرغمل کړي او په مياشتو يې په سمڅو کې ساتلي دي، هغه ځايونه او هغه خلك دوی ښه پېژني هغه نه شي خطا وتلی، د هغو له اوږو څخه به حتماً ټوپك کښته کېږي، دا خلك به ترېنه خپلې پانګې څو چنده اخلي، خير دی که دوی د هېواد په دننه او دباندې چوپ ناست دي. دوی د يوې ورځې په انتظار کې دي چې د يو رښتينې انساني دولت په راتګ سره به زموږ وګړي زموږ د پېړۍ سړي تښتونکو په ګرېوانونو کې لاس اچوي او رښتيني بشري محکمې ته به يې راکاږي په کابل کې د يرغمل شويو شمېر او د هغوی مکمل شهرت به په بل کتاب کې چاپ ته ورسېږي.

۱۳۷۳ل کال د حمل او ثور مياشت

کابل- افغانستان درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ مشران څه وايي؟

د نړۍ ژورنالستان او خبرلوڅي د تل لپاره په دې کش و ګير کې وي چې زموږ د مشرانو ويونکي په کابل کې دي که په پېښور او يا په مزار شريف کې په ډېرو ستونزو بيا مومي او د هغوی سره په ټلېفون کې مرکې وکاندي.

دا دومره دروغجن ويونکي دي چې د دوی په وينا اوس زمزوږ وګړي د سره باور نه کوي، زموږ وګړو دوی ته اوس د پاټيانو لقبونه ورکړي دي. د دوی خولې خو لا وړې دي، نو کله چې وار لويو خولو ته ورسېږي د لويو خولو خاوندان (مشران) بيا د دروغو ښاخۍ راواخلي داسې بوس پرې باد کړي چې د خپل قوم او ولس سترګې پرې ړندې کړي، په يوه ساعت کې د پچې نه پېچومی، د غرونو نه غوښې او سيندونو څخه ښوروا جوړوي.

زموږ د ملک مشران د خپل واک د غزولو او ساتلو لپاره ډېرې چنې ووهلې ډېر لغمونه يې وايستل او ډېرې چلوټې وکړې د څلورو مياشتو موده يې کله د حل و عقد د شورای په نوم، کله د سترې محکمې په حکم کله د اسلام اباد او ننګرهار د غونډو پر اساس او کله د هرات د شورا د پرېکړو له مخې څو کاله اوږده کړه او لاپسې د واکمنۍ په زين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې قوي قيضې لپاره خپرې او منګولې ښخوي. زموږ مشرانو د خپلې واکمنۍ لپاره ډېر بې ګناه افغانان په بل چا مړه کړل، ډېرې موسسې فلج کړې ډېر کورونه يې ونړول، ډېر خلك يې اواره او خپمو ته کېنول، ډېر خلك يې مهاجرت ته اړ ايستل، ډېر افغانان يې د بې پتۍ او بې حرمتۍ په درشل ودرول، ډېر دروغ يې د مسلمانانو او مجاهدينو په نوم خپل مجاهد او مسلمان ولس نه دريغ نه کړل، خپله غاړه يې ښه ډېره بنده کړه، خپل ځان او خپل ولس يې ډېر سرګردانه او لالهانده کړ. که د نړۍ ژرونالستان د يو مشر څخه تپوس وکاندي چې د هرات د شورا پرېکړه څه وه؟

په ځواب کې ويل کېږي چې: زما تاکنه، د يو شل زره کسيزې اردو جوړښت او د لويې جرګې لپاره زمينه برابرول.

د هرات شورا تاسې د څومره مودې لپاره په دې ذمت بيا وټاکلئ؟

د هرات شورا زه د دريو مياشتو لپاره بيا په دې ذمت وټاکلم. ستاسې اردو به کله جوړه شي او دا به څه ډول اردو وي؟؟

زموږه اردو به په دريو مياشتو کې جوړه شي. د دريو تنظيمونو په سطحه به يوه ملي اردو وي.

او لويه جرګه؟

په داخل کې مو ورته درې کمېسيونونه ټاکلي دي.

زموږ د بعضې مشرانو په ويناوو کې د همېش لپاره رقم درې وي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه درې مياشتنې درې کاله درې تنظيمه، درې نماينده ګان، درې پوستې، درې کمېسيونونه، درې ولايته، درې هېواده، درې جهازونه، درې ګاډي، درې قصره، درې ناحې او نور...

زه نه پوهېږم چې د دريو په رقم کې کومه معما پرته ده او که کوم نېك فال، په هر صورت. کله ناکله بل کوم امير او مشر د لويې جرګې د اصل سره موافق نه وي. هغه په يوه لويه اسلامي شورا ټينګار کوي، د اردو د ساختار او جوړښت په هکله ډول ډول خبرې او مرکې يې له خولې وځي، کله هغه بل امير او مشر د ملي پوځ په جوړښت موافق وي او کله د اسلامي اردو په ساختار.

د دريو کلونو په اوږده موده کې کله يوه ډله په داخل کې ((کمېسيون)) جوړ کړي او بله ډله په خارج کې ((کمېشن)) (!!)

داخلي کمېسيون او خارجي کمېشن خپل کار هېڅ وخت سرته ونه رساوه. ددې کمېسيونونو کار همېش نيمګړی پاتې وي او لويه جرګه کې د ښځو په شموليت، په بد مسلمان او ښه کافر باندې هر څه پاتې شي. په جرګه کې د دوستم اشتراك او نه اشتراك په وجه خبره سړه شي. خو جنګ تود شي، کله چې جنګ سوړ شي، نو بيا ميرې تود شي. جرګې، مرکې جوړې شي، کله د ايران اخندان کوربانه شي او کله د سعودي عربستان شيخان کله د پېښور د نشترحال تالار تود وي او کله د کويټې سرينا ، کله د اسلام اباد ملك فيصل د جومات جمع غټه وي او کله لاهور د ريونډ شريف په جومات کې يو د بل سرونه مات کاندي. څوك په غرب او اروپا کې اوسېدلي افغانان مسلمانان بولي او څوك يې کافر، څوك ورته ښه سياستدانان او کارپوهان وايي او يو نيم لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته وایي چې د دوی لاتراوسه لمونځ نه دی زده. دوی د جهاد لپاره څه کړي دي چې د ملت لپاره به یې وکاندي.

یو مشر جلال اباد ته منډه واخلي بل په هرات ورشتی وي، یو که په پېښور کې خپل ځان جمهور رئیس اعلان کاندي بل یې کابل ته د معاون په توګه ځان ورورسوي، یو که یو موټی روپۍ د بانك نه د خپلو مصارفو لپاره وباسي بیا یې هغه بل مرور وي او د مرچو په سته ناست وي.

کله یو مشر په یوځای کې یو څو تنه ملیان په ځان راټول کړي، توده او خوږه حلوا ورته ورکړي په بل مشر د کفر فتوا ورکوي. کله بل مشر په بله سیمه کې څو تنه په بډو او رشوت پیدا کاندي د کفر فتوا هسې په خوله کې د جاولې په څېر اړوي را اړوي. کله یو مشر کافر شي، کله بل او کله بل.

کله پر یو چا باندې د شهید نوم ورپورې کړي او کله پر بل باندې کله یو غازي کړي او بل چټي.

ګډې وډې خبرې د ګډو وډو خلکو څخه اورېدل کېږي هغه د کفر فتوا چې تر پرونه پورې زموږ په ملت په ناحقه ورتپل کېدې، شکر الحمدالله اوس دا فتوا زموږ مشران په خپلو منځو کې پر یو بل ورکوي. یو متل دی چې وایي: ((چاه کن در چاه است)) ښه دی زموږ سر لوړی قوم د کفر د بهتان څخه بري الذمه ووت. د پرون ورځې د جهاد سالاران نن کافر شول او د کفارو مخکښان د نن ورځې مجاهدین او د خالد بن ولید او د مجاهد کبیر په نومونو وستایل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ په ملك کې د کفر او اسلام مهر لګول ډېر اسانه او ارزانه کار دی، دا کلمه نه په بيه اخيستل کېږي او نه په وينا يې څه لـه جيبه ځي. نه په کې کوم مسوليت شته او نه وېره. هر چا چې هر څه وويـل همغسې وشول او کېږي لا.

لومړی به ويل کېدل چې سل خبرې او سر يې يو، خو اوس سل خبرې زر سرونه لري، دلته د ملك په دننه کې او د باندې د سولې او سلم لپاره طراحان ډېر شول هر چا يوه طرحه په دوسيه کې ايښودې وي. څوك په هرات کې د سولې طرحه جوړوي او څوك په ننګرهار کې، څوك په لويه پکتيا کې قومندانان راغونډوي او څوك پـه شـمالي صـفحاتو کـې سياسي نمايندګۍ پرانيزي، څوك په غرب کې لاس تر زنې ناست دي او څوك په پېښور او اسلام اباد کې د ملي يووالي او تفاهم شورا ګانې جوړوي، چا د ملګرو ملتونو نماينده ((مستيري)) رادمخه کړی دی، څـوك د امريکـې او روس نـه سوله پـه سـوال غـواړي، څـوك ګاونډي هېوادونه زموږ په جنګ جګړو کې مقصر بولي او څوك ټوله پړه په بيننسوان او د افغانستان پر پخوانيو کمونستانو اچوي.

څـوك د اسـلامي کنفـرانس مداخلـه پرځـای بـولي او د هغـه پـه مشـر ((الغابد)) باندې بې ځايه رسا د توغندو ډزې کوي، چا قاضي صيب حسين احمد او مولانا صيب فضل الرحمن رامخ ته کړي وي، چا پير صيب پګاړه په پنجاب کې په تمه کېنولی وي، حوك د جنرال حميدګل او اسلم بيګ سره په زړو کيسو لګيا وي خپل سر خوږوي، څوك د سوډان توريپوستي ډزوي او څـوك د هندوسـتان د هنـدوانو مرسـتې غـواړي، چا د ايـران د اهـل تشيع پـورې ځان پيوند کړی او څوك د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازبکستان په ازبکو افتخار کوي او څوك فرانسويانو ته په پټه خوله لاجورد ورکوي.

دا ټولې هسې خبرې دي او وي به، عمل يې هېڅ نه شته. د هېڅا طرحو عملي جامه وانه غوسته ((هسې سيند ته تبی ورکول دي)) دوی څه کوي افغانان وژل کېږي، ملك د افغانانو په کنډواله بدلېږي ((پردی غم له واورو سوړ دی)) او ((سوزي هغه ځای چې اور پرې بلېږي)) پردي خو پردي دي، خو په ملك کې خپل هم پردي شول. له بل پلوه راځئ موږ د خپلو مجاهدينو ورونو احساسات د خپل هېواد او د خپلو خلکو پر وړادې وګورو:

کله چې ژمی شي او د کابل هوا مخ په سړېدو شي، خبرې هم سړې شي. هر يو د تنظيم له مشر نه نيولې د تنظيم د واړه سليمانه پورې تودو سيمو پېښور، اسلام اباد او لاهور ته کښته شي، ژمی ښه ارامه او اسوده له خپلو بچو سره د تيمورشاهانو په دود په ((پدر وطن)) کې تېر کړي، وران، ويجاړ، وړی، تږی او ټوك، ټوك کابل موږ ته خوشې کړي، دفترونه لاپسې شاړ شي، تشې جادې لاپسې تشې شي، لنکروزرونو او ډاټسونونو نه سرکې خالي شي او د پېښور ساخت ارنونو (د ارنډونو نه)) زموږ غوږونه هم ارام شي. د کورونو کراګانې ښې شي او د کرنسۍ په بازار باندې رش هم کم شي.

خو کله چې پسرلی شي او د کابل هوا لږه شان ښه شي، کش و فش بيا زيات شي وزيران هم پيدا شي او ماموران هم، د کابل څلور لارې او جادې يوڅه ګڼه ګونه ومومي د کابل اوسېدونکي هم خوشاله شي چې ځه له خيره سږ کال به حتماً موږ ته سوله راشي، ولې چې زموږ ورونه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لښکې نه په ښه جوش او خروش راوختل. مګر ورونو به عوض ددې چې سوله او وروري راوړي وي، دې خدای ناترسو د جنګ جګړو لپاره په نوي میتود او طریقه پلانونه راوړي وي او ګوري چې د کابل ښار کوم ځای او کومه کوڅه ودانه پاتې ده، چې هغه د سرښي ماسټر پلان له مخې رنګه کاندې. موږ د کابل اوسېدونکي کرۍ شپه او ورځ په سوچونو او اندېښنو کې یو. زموږ ټول وخت په خوشې اندېښنو کې مصرف شو. زموږ د وخت زیاته برخه په کړاو کې تېره شوه د ژوند خووږه مېوه په موږ د زهرو نه هم ترخه شوې ده، نه د کابل ځمکه موږ ته مزه راکوي او نه د پېښور.

زموږ د مشرانو زړونه د کاڼو نه هم کلك دي. نه پوهېږم چې د دوی زړونه له غوښې څخه جوړ دي او که له اوسپنې څخه؟

د بل هر چا زړه که د هر څه نه جوړ وای او زموږ حالت یې کتلی وای، نو زړونه به یې بې له کوم شك او شوبې څخه نرم او پاسته شوي وای، خو زموږ د مشرانو د زړونو تنده لا نه ده ماته شوې. زموږ مشرانو موږ په داسې بلا ککړ کړو چې اوس مو نه سرخلاصېږي او نه پښنې موږ افغان قومونه یې په داسې تربګنۍ واړولو چې دا تربګني زموږ ورځ په ورځ تودېږي او د سرښت یې هېڅ نښې او نښانې نه شته.

۱۳۷۳ل کال د اسد میاشت

کابل- افغانستان، دربیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ پوځونه

زموږ اميران او شاهان هر يو ځان ځانته پوځ لري، دوی ته خدای(ج) ډېر بې زره پوځي مزدوران ورکړي دي. دا داسې پوځي نوکران دي چې زموږ اميران يې لـه سره پـه خرڅ او خـوراك خبـر نـه وي. د اعاشې او اباتې قاغوشونه يې معلوم نه دي، د تعليم او تربيې ميدانونو ته يې حاجت نه شته، تعليمـي نصـابونه يـې لاپخـوا تکميـل کـړي دي، پـه کيـن ګـرز او شاګرز باندې ډېر ښه پوهېږي، پـه پروت او زهف بـانـدې يـې ډېـر وخت ضـايع کـړی دی. لکـه چـې يـو قومنـدان صـيب يـوه ورځ خپـل غونـډ تـه قومانده ورکړه او ويې ويل: ((ځئ په هغـه لاس راوګرځئ چې پـرون پـرې ګرځېدلي وئ)) سفر بري يې پـه خپـل سر ده د تـوپچي، هـوايي او پيـاده قطعاتو تفکيك يې ډېر مشکل دی، پـوځي يونيفـورم د هـر چا پـه خپلـه خوښه مرضۍ دی، تشکيلاتي سيستم يې په زړه پورې دی. هـر چا چې په هرځای کې هر څه جوړ کړل، مشـر تـه د قبـول وړ دي، تنخـوا، منخـوا به کې نه شته، سپاهيان د جلب او احضار او د مکلفيت له لارې او يـا د پچې پر اساس نه څېره کېږي کندك مشـر، غونـډ مشـر او فرقـه مشـر پـه کې معلوم نه دی، د لبه قومندانان دي. قومندانان ډېـر او سـپاهيان يـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کم دي، په تشکيل کې قومندان ته موټر نه شته، خو قومندان ته دوه درې قسمه د وخت ماډل ګاډي ولاړ دي، تنخوا يې نه شته، خو د پيسو سره لوبې کوي، د قومندان په نوم کور نه شته، خو د څلورو، پنځو کورونو کونجۍ ورسره دي، په قطعه کې يې ټانک مانک درک نه لري، خو د قومندان د کور د امنيت لپاره څلور پنځه ځنځيره ټانکونه ولاړ دي.

د پوليسو درك او خرك نه شته، يو تن نيم که په ټول ښار کې په زره او خيرنه دريشي کې تر سترګو شي. د ترافيکو عمر ډېر خوار و زار دی. د دوی په چورك هېڅوك موټران نه دروي، په ترافيکي حادثو کې د سره د دوی خبرو ته څوك غوږ نه نيسي، په هر حال د پوځونو تفکيك د هغوی ارتباط يونيفورمونه اوتشکيلاتي سيستم يې:

د مسعود صيب د پوځ يونيفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثريت يې د پنجشېر، خوست و فيرنګ، چاريکارو او د کاپيسا د خلکو نه تشلکېږي، خړ فرانسوي ساقداره بوټان، برګه پيکداره خوله او کم رنګه پيکه پلنګي برګه دريشي، يو دانه د اوږې دسمال او د سر پکور.

د جنرال بابه جانه او مومن د پوځ يونيفورم:

د افرادو او اشخاصو اکثريت د بګرام او نهرين د خلکو څخه تشکيلېږي، تور چکي صاداره بوټان برګه پيکداره خوله او تېز رنګه برګه پلنګي دريشي.

د رباني صيب د پوځ يونيفورم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افرادو او اشخصو اکثريت يې د بدخشان، تخار د شمالي کوهدامان او کوهستان د خلکو نه تشکيلېږي، هر قسم بوټان، واسکټونه، جګې د بدماشانو قره قلۍ، پټکي او پکولونه اوږدې جامې بدوهلي پرتوګونه لنډې او بوندۍ ږيرې.

د سياف صيب د پوځ يونيفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثريت د کبال په ښار کې د پغمان او قندهار له خلکو تشکيلېږي. امريکايي ساقداره کرميچ او نسواري بوټان، کورياپي جمپرونه اوږدې ږيرې او د ملنګانو په څېر ببر سرونه.

د حجت الاسلام والمسلمين ايات الله محسنی صيب د پوځ يونيفورم:

د اشخاصو اوافردو اکثري يې د کابل د تايمنيو اهل تشيع څخه تشکيلېږي. تورې جامې، سپينې خولۍ، څلور خانه ((چارخانه)) دسمالونه، رنګ په رنګ جمپرونه، بوندۍ ږيرې او اوږدې تسبې.

د مزاري صيب د پوځ يونيفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثريت يې د هزاره جاتو نه تشکيلېږي.

اوږدې ږيرې، تورې جامې، لنډې پوزې، پلن تندي او تور پټکي.

حکمتيار صيب د پوځ يونيفورم:

دده پوځيان د هر ولايت اوسېدونکي دي، د کومې خاصې سيمې او ولايت پورې تعلق نه لري، پکولونه، پټ:ي، سپينې خولۍ، پاکستانۍ چپلقې د غټو پينځو وطني جامې او به نکريزو رنګ شوې ږيرې.

د دوستم صيب د پوځ يونيفورم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اشخاصو او افرادو اکثریت یې د ملك شمالي صفحات او خصوصاً ازبکان تشکیلېږي. د بړستونو ګوبیچې، بډ وهلي پرتوګونه، برګ پټکي، کم خلك یې ږیرې لري.

څه غاړه به بندوم او د اخرت پېټۍ به درنوم د پیر صیب مجددي صیب، خالص صیب او د محمدي صیب پوځونه مې د کابل په جنګ جګړو کې نه دي لیدلي، نه یې د یونیفورم او نه یې د تشکیلاتو په هکله څه لیکلی شم. خدای شاهد دی د دوی د پوځونو زور زیاتې مې هم نه دی لیدلی، د دوی پوځونه که د نورو پوځونو سره په انفرادي ډول یوځای شوي وي، د همغه پوځونو رنګ به یې اخیستی وي.

زموږ د مشرانو د پوځونو ډولونه:

لومړی نمبر پوځ:

دا پوځ چې تنخوا او امتیاز یې د پخوا په څېر ورکول کېږي، اعاشه او اباته یې په خپله غاړه ده اعاشه او اباته لري، خو د قراردادیانو سره د سازش په اثر نغدې روپۍ اخلي د جنس دومره شوقیان نه دي، د دریو ناحیو په څلور لارو کې دندې اجرا کوي، په محاربو او جنګونو کې ونډه اخلي، دا پوځ ښه دی. نظم او دسپلین یې هم ښه دی، خلکو ته دومره ازار نه ورکوي، مګر کمزوري خلك ښه تلاشي کولای شي، ښاري ټکسیان ورڅخه بې تالاشۍ نه شي تېرېدلای، او زورور ته یې ملا ماته ده، زورورو ته هېڅ نه شي ویلای، د دوی په ساحه کې چې زورور هر څه وکړي مخه یې نه شي نیولای او که کمزوری څه وکړي په هماغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساعت بیا بې زندانه زنداني وي، دې پوځ ته کله ناکله خلك د بابه جان ګارنېزیون هم وایي.

دویم نمبر پوځ:

دا پوځ هغه پوځ دی چې مشران او امیران د سره پرې اګاه نه وي، د ښار په څلور لارو او کوڅو کې ښې کلکې ښزي (مورچلې) د شګو له بوجیو او د بایلرونو څخه جوړې کړې وي، د کابل څلور لارې او کوڅې یې له منطقوي قوماندانانو څخه په ټیکه اخیستې وي. نه د دولت بودجې ته څه ورکوي او نه د دولت د بودجې نه څه اخلي، د تنظیمونو د قوماندانانو سره یې پیسې او نورې ګټې شریکې وي اکثراً د ملك جنایي مجرمین په دې قطعاتو کې تنظیم دي.

دا کټه ګوري خلك سلاح او مهمات په خپلو پیسو اخلي، په تیته او پرکه جګړو کې تیت او پرك ګډون کوي، دا پوځ د ښار تیت او پرك جنګ ته بډ وهلي ناست وي. د شپې له پلوه په قیمارونو کې د خلکو دوکانونه، مارکېټونه، نغدې پیسې په نسیا ډول په داو کې ږدي، د کابل د ښار د کارته پروان او خیرخانې تر چور او چپاول پورې د خپلو دوستانو او انډیوالانو څخه په پور روپۍ اخلي، د ښار په پاتې برخه ډېرې نسیا او جګې معاملې کوي. دا پوځ جنګ جګړې ته ډېر خوشالېږي، ولې چې د دوی د چور او چپاول بازار د یو څ ساعتونو پورې ډېر تودی وي. ددې ایله جاري ټول تمویل او تجهیز د کابل خوارکي ولس په غاړه دی. دا پوځ ډېر ناکاره او ناړامه پوځ دی، ددې پوځ له لاسه څوك د کابل په ښار کې نغدې پیسې په جیب کې نه شي ګرځولای، ساعتونو خو د ټکه د سړي له لاسه وباسي، بایسکل، ټیپ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړې جيبي راډيوګانې خو د دوی مال دی، تېزرفتاره ګاډو پسې ((چشم درد)) ګرځي او په شپو، شپو ورته شوګيرونه تېروي.

دريېم نمبر پوځ:

دا ډېر کاپر او سر تمبه پوځ دی په چل او هنر کې د انګرېز نه خور اخلي، هغه چلونه او دوکې چې د دوی زده دي، دشيطان، لغماني او پغماني په خيال او خاطر کې لانه شي ګرځېدی. دا پوځ د قوماندانانو او د بعضې امنيتي اراکينو په سلا او مشوره جوړ شوی دی، دا پوځ په جنګ او جګړه کې دومره ګډون نه کوي، د جنګ او جګړو په ورځو کې دوی ډېر خوښ وي. سړي تښتونو ((يرغمل نيونو)) ته ډېر ښه دقيق پلانونه ترتيبوي، د دوی په واك کې روسي جيفان او د امنيت ملي د دستګيرۍ تيب شوي مکتوبونه په جيب کې ګرځوي، د دستګيرۍ دوسيه راکټ لنچرې او کلاشينکوفونه د تورو پردو او د فلم داره جيفانو سره کښته پورته ګرځي، ددې پوځ کار د پانګه لرونکو سره دی، ددې پوځ وظيفه د هغه کمزورو افغان پيسه لرونکو ښارنه او تعقيبول دي چې په واك کې سلاح نه لري.

ددې پوځ اشخاص او افراد د کورونو، دوکانونو، شرکتونو او ترانسپورت لرونکو پسې کوڅه په کوڅه او کور په کور سرګردانه ګرځي، د ماښام له اذانه وروسته که د چا زړه د فيل نه هم غټ وي له خپله کوره نه شي وتلای. شپه خو لاپرځای پرېږده، زهز خو به هغه ځوك نر وګڼم چې هغه د ورځې له پلوه هسې ځلور کنجه ډبه چې د افغانيو يو مليوني ډبې ته ورته وي د ځان سره دې حمل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا قوت او قدرت په چا کې نه شته، په دې ډبو باندې د کابل د ښار ډېر صابون خرڅونکي تښتول شوي او ډبول شوي دي. درېيم نمبر پوځ ته هر څلور کنجه شی د افغانيو کاپۍ برېښي او کړه بند د افغانيو نوټونو پسې يې سا وځي او تبې ورته نيولي وي.

څلورم نمبر پوځ:

دا ډول پوځ د تنظيمونو د مشرانو له خوا او د هغوی په اجازه سلا او مشوره جوړېږي، دې ډول پوځ ته د تنظيم له ډډې په موقت ډول سلاح او مهمات ورکول کېږي. د مکلفيت دوره يې هم د پنځلسو ورځو څخه تر يوې مياشتې پورې ده. دا ډ ،ل پوځ د نړولو او ورانولو پوځ دی څه چې يې مخ ته ورشي د قحطي ملخانو په څېر پرې ورتوی شي، د بجلۍ مزي او کيبلونه، د ودانيو سيخ او ګول، د برېښنا ميترونه او ساکټونه د برېښنا د برجونو ترانسفرمرونه، کړکۍ او د کورونو دروازې، لاړې، د تخريب شويو ګاډو او جنګي وسايطو پرزې، زړې بوجۍ، د اوسپنې د کباړ ټول ډولونه زاړه ټيمان (زړه پردانه) د کارخانو پرزې، د ټلېفونونو مزي او ماشينونه راټولوي د ميدان ښار، چهار اسياب او د پلچرخي مارکېټونو ته يې په ډېره بيړه د پاکستان دلالانو ته يې رسوي او په ټيټه بيه يې پرې پلوري.

دا ايله جاري (څلور نمبر پوځ) جنګ د خدای لپاره په بيه اخلي ولې چې په نړولو کې د دوی ګټې زياتې دي. دا پوځ کله ناکله د (خودکفا) پوځ په نوم هم يادېږي. دا پوځ له ولاياتو څخه په همدې نوم جنګ جګړې ته هڅوي چې په کابل کې هر څه د سړکونو پر سر پراته دي. ددې پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاربوي توان او مورال لوړ دی، ددې پوځ شعار دادی ((سر يې وهلی او مال يې لوټ)) (!!)

پنځم نمبر پوځ:

ددې پوځ دنده او مسوليت په لويو لارو او اوږدو جادو کې دی. د ملك په ټولو لويو لارو په هره يوه پنځه کيلو متری کې يو ((پاټك)) موجود دی د ((پاټك)) او د ((چلو)) کليمې زموږ نه دي دا دواړه کليمې د پنجاب نه راختلي موږ به پخوا ((پاټك)) ته د تالاشۍ پوسته او ((چلو)) ته به موږ زه په خير استازه ويل.

مګر اوس ورته ((پاټك)) او ((چلو)) وايو چې خبره رانه اوږده نه شي.

نه پوهېږم چې د پنځم نمبر پوځ وظايف او دندې مشرانو ټاکلي او که پوځ په خپل سر دې مقدسې دندې ته رونق ورکړ ی دی. تر کومه ځايه چې ماته ثابته شوې ده او ما د څو کلونو په جنګ جګړو کې څو ځله د تورخم په لار پېښور ته د چمن په لار کويټې ته او د سالنګونو په لار مزارشريف ته کډې کډې کول وکړل د پاټکونو پوځ ډېر بې رحمه او بې دينه پوځ دی، ددې پوځ سپاهيان ډېر ناړامه سر ټمبه او د يوې خبرې والا دي. ددې پوځ سپاهيان لا يو بل هنر هم لري، ښه مجاهد او ښه کمونستت د څټ په بويولو پېژني د هر هغه چا چې څټ او غاړه لږه څه پاکه وي او څه پاکې جامې يې په ځان کړې وي، هغه ښه کمونست دی او که برعکس ددې وي، نو هماغه ښه مجاهد دی.

دا پوځ د هېچا مخ او څټ نه ګوري، چې نورې هېڅ څه ګوتو ته ور نه شي د راکيبينو څخه د سر خيرات غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کورونو په قيمتي لوښو او سامانونو باندې جلا جلا محصولونه ږدي. زموږ د خوارکي ولس د کورونو لوښي او سامانونه د ((پاټکونو)) پوځ په څو څو ځله په همدوی خرڅ کړل. زموږ د خوارکي ولس د کور لوښي دوی ته په ډېره جګه بيه تمام شول.

څلورم نمبر پوځ ((د ورانولو او خود کفا)) پوځ چې کله ملت ته راکټونه راواړوي او د توپونو او ټانکونو خولې د کابل اوسېدونکو ته ورسمې کاندي، نو د کابل اوسېدونکي زر، زر خپل د کور لوښي راټول کړي او په موټرو کې بار کړي، تش کورونه څلورم نمبر پوځ ته خوشې وي، ښه سامان لکه قالينه، ټلويزيون، ويډيو، يخچال او بادپکې د موټر نه کښته کړي، يو نيم سپاهي لاپر کور والا وغړمبېږي او پرې ورغږ کړي.

((ګوره کمونست ته: ده لاپه وي، سي، آر کې فلمونه ليدل په ټې وي کې به يې څومره جينکۍ ليدلي وي، د فريج يخو اوبو ته په کابل کې ناست و.))

بل سپاهي د لرې نه ورغږ کړي ((زر، زر يې ورکښته کوه. ګوره دې کمونست ته چې د روس په سامانونو نه يې موټر تر خولې پورې بار کړی دی.)) او داسې نور د پاتې لوښو دومره لوړ ((محصول)) د کور والا نه واخلي که هغه لوښي بيا يې خاوند بازار ته وړاندې کړي ځانته د ((محصول)) قيمت نه پوره کوي.

د کابل خلکو د څو کلونو په ملا شاهۍ کې څو څو ځله کډې کول وکړل، د ګاډو مالکين ښه ماړه شول، خو د پنځم نمبر پوځ له خوا يې ښه ډبول وخوړل. داسې ورځ به ډېره کمه وي چې د ګاډو مالکانو او ډرېورانو سر او غاښ مات نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پوځونه ټول د يو بل سره په خپل منځ کې حسنه او نېکې اړيکې لري، د څلورم او پنځم نمبر پوځونو ګټې سره شريکې دي، د جنګ او جګړې پر وخت يو د بل په مورچل ولاکه ډز کوي، ټولې درنې او سپکې ډزې په خلکو باندې وي، چې خلك د خپلو کورونو څخه باڅوي او ورونه د مظلوم ولس پخه وخوري او اومه يې په چرسو، ورکاندي.))

زمونږ د ملك ((خودکفا)) پوځونو په هېڅ کې د حيا ښته پرېښښوده. وړو تجارانو د دوی له لاسه تجارت پرېښود، کوچان په سرکونو او لويو لارو باندې خپل څاروي او رمې نه شي بيولی، دې ملك کې د هر چا مال، سر او عزت ته صدمه ورسېده. د پنځم نمبر پوځ د سپاهيانو عجيب او غريب نومونه دي لکه:

سپی، کونګری، لېونی، لېوه، تازي، چارپای او نور دا لاڅه کوي چې ددې پوځ سپاهيانو د خلکو غوږونه هم پرې کړي دي، د شکر درې دوه تنه اوسېدونکي ګل مير او خان مير چې دواړه سره ورونه وو. د دوی د غوږونو غوڅول ډېرو خلکو ليدلي. ددې بېچاره ګانو د ګنډو په نفقه کې خپل غوږونه له لاسه ورکړل خپل غوږونه!!

لومړی به ويل کېدل چې غوږ ګټې سر به بايلې، زمونږ په دې سرچپه ملك کې هر څه سرچپه شول اوس نو که سر ساتې غوږونه به بايلې.

هوکی: نصرالله بابر صيب د پاکستان د کورنيو چارو وزير خپلې بازارموندنې ته ډېر وارخطا شانته و، په منځنۍ اسيايي هېوادونو کې د بازارموندنې لپاره بايد د تجارت وزير او د پاکستان د صنعت وزيران وارخطا وای، په ده کې بله خبره وه هر سړی پوهېږي چې غوا توره ده او شيدې يې سپينې دي. د ملايانو نه چې په افغانستان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځای روغ پاتې دی، پاکستان یې اوس په طالبانو ورانوي. بابر صیب غریب منځنۍ اسیا ته د ځمکې له لارې بې له کوم باز خواست او بې له کوم پاسپورت او اجازتنامې څخه د افغانستان په ښارو، کنډو او کږو لارو واچول چې دا طلایي مارکېټونه ور نه بل کوم هېواد ونه نیسي.

د پاکستان غریبانانو خو د مجاهدینو د حکومت د کامیابۍ په اول کال اعلان وکړ چې د تورخم کابل سړك به په درېو میاشتو کې ډامبر او پوخ شي. د دریو میاشتو په تمه څو کلونه تېر شول. د سړك پخلی خو لا پرځای پرېږده په کوم ځای کې چې د سړك پخې د ډامبر او قیر چنډې وې هغه یې هم ونړولې. نو اوس څنګه کېدی شي چې په دومره اوږده او لرې لار بابر صیب په منځنۍ اسیا کې د مارکېټونو او د ځمکې له لارې د مالونو د کاروانونو خبرې او د منځنۍ اسیا د مشرانو سره لوظنامې دستخط کوي.

که د بابر صیب خبرې رښتیا شي، نو زموږ د پنځم نمبر پوځ قوماندان او سپاهیان به د جهاد خوبونه په سپین بولدك، کندهار، لښکرګاه، ګرشك، هرات او تور غنډۍ په بندرونو کې ووینې.

زموږ د پنځم نمبر پوځ قوماندانان یوبل ته په مخابرو کې کلکې مبارکۍ ورکوي او وایي چې که خدای کول زموږ پوځونه به نور ددغو ولایتونو په لارو ګودرو کې قوي جهاد پیل کړي. جهاد دغو ولایتونو کې د سره پیل ته ضرورت لري. اګر چې بابرصیب یو څه طالبان مالبان په دغو لارو ګودرو کې د کاروانونو د سلامت تګ راتګ لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېنولي، خو زموږ د پنځم نمبر پوځ او د طالبانو په منځ کې به شخړې حتمي شي.

د طالبانو د سړکونو د ساتلو، تجارتي مالونو او ورکړې راکړې سره څه دي، طالبان په مدرسو او جوماتونو کې بايد سبق ووايي چې ديني عالمان ترېنه جوړ شي.

بابر صيب ته به مشوره ورکړو چې د وطن سوې د وطن په تازيانو وينسه او يا د وطن لارې د وطن په سپاهيانو وساته.

میزان ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دربیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان مُلك

پاڅېږه! ستړي مشي ووايه چې زموږ د اوسني پاچايانو او اميرانو اخيستل ډطر دي او كه وركول؟ بې غمه پروت يې څادر دې د سر نه تر پښو پورې په ځان راكښلى او د پښو په ګوتو كې دې د څادر پيڅككې ټينګ كړي دي. د كټ پيارمې دې زړې كړې. نه خوب لري او نه خواړه، هسې دې په سوچونو او چورتونو كې ځان زوړ كړ، ږيره دې بې ځآيه سپينه شوه، ځان نه دې عالم غمګين جوړ كړی، كړی ورځ كابل (قوماندان مُلك) په غام كې يې رښتيا د څادر لاندې په پټهو ستركو په څه چورت، سوچ او فكر كې وې؟

د كابل (قوماندان مُلك) په فكر كې وم.

په كابل كې دې څه وليدل، څه دې واورېدل او څه دې وخوړل؟؟

عزيزه!

څه مې سر خوږوې زما خو ليكل او لوستل نه دي زده اوسنی كمپيوټري زمانې ته انپړ يم، زما ليك او لوست سوچ او فكر دی. نو هغه څه چې مې په خپلو ستركو وليدل او په فكر او سوچ كې مې تېر شول، ته بسم الله كړه قلم راواخله كاغذ خور كړه. زه چې څه درته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا که ټول رښتيا نه وي، نو دروغ به هم نه وي، خپل خدای پاك ته غاړه نه شم بندولای. خپلو خلکو او ولس ته مخ نه شم تورولای، کوم حرف، کوم ټکی او کومه کليمه چې زما له خولې وځي کټ مټ يې همغسې وليکه. څه چې زه درته وايم په هغه کې کمی او زياتی رانه ولې. زما له وينا نه به يو وخت که خدای کوله تاريخ جوړ شي، که په ليکلو کې دې ورانی وکړ، تا به د افغانانو تاريخ ونه ښيي، بيا دې زه له افغانانو څخه نه شم خلاصولای، په ډېر احتياط او پام يې وليکه او په ساده او شڅله پښتو يې وليکه چې: ټولې سمې لارې اوړېدې شوې، ((موږ بدبخت شو ولې چې زموږ د ښار دروازې اوس غله ساتي)) زموږ ملك د غلو په لاس کېوت دولتي ترانسپورتونه شخصي شول، روغتونونه له ښخه ونړېدل، مکتبونو خپل ځای پوځي اډو ته پرېښود، پوهنځي شاړ او د سرور کاينات او امام اخر زمان د جوماتونو ودانۍ پوهنځي شول. استادان يې په لوی لاس رخصت کړل. اکاډميسنان يې وشړل عامه موسسې ړنګې شوې، جايدادونه او ملکيتونه ضبط شول، د ملك مالياتي عوايد به جيبونو کې وراسته شول، د بانکونو راکړه ورکړه په خپله خوښه شوه، د ملت سره ثانيه په ثانيه جفا او ظلم زياتی کېږي او رمې په لېوانو پول کېږي، خپلو خلکو ته د ورکړې هېڅ علايم نه شته، د راکړې ورکړې معاملو خپل ځای بې اعتباريو ته پرېښی، خلك د خپل ملك پرېښودو ته اړ ايستل شول. زموږ يو موټی خاوره په نننۍ بشري نړۍ کې موقعيت نه لري. زموږ ملك د بلې کومې نړۍ په يوه بله کره کې د قوماندان په حيث پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ په مُلك کې قوماندان صيب هر څه دی. قوماندان صيب هغه کيلي ده چې: هر ماشين پرې چالانيږي، قوماندان صيب هم شاګرد دی او هم معلم، هم امام دی او هم جنګجو، هم ملا دی او هم مولا، هم اقتصاد دان دی او هم سياستدان، هم محصل دی او هم استاد، هم په کابل کې دی او هم په پېښور کې، هم وزير دی او هم مامور، هم غل دی او هم د غلو مل، غله نيولای شي او هم يې پرېښودلای شي. قوماندان صيب هم کارګر دی او هم بورد تخنيك. د ماشينريو پرزې په ډېر ښه شان د يوې ((فابريکې)) څخه سپړلای شي او بل ((ميل)) ته يې وراچولای شي، قوماندان صيب هم دهقان دی او هم ښه لاره ساتونکی، قوماندان صيب هم قوماندان دی هم تجار، قوماندان صيب هم برمه کار دی او هم د زمرودو، ياقوتو او د ټولو قيمتي ډبرو ټيکه دار، قوماندان صيب هم نجار دی او هم د ځنګلونو د خرڅولو دلال، قوماندان صيب هم سرباز دی او هم جنرال، قوماندان صيب که د پرديو قصرونه نړوي، خو ځان ته ښې ماڼۍ ابادوي، قوماندان صيب هم په مېخ وهي او هم په نعل، کله د يو سره ملا وتړي او کله د بل سره، کله د يو نه جيب ډك کړي او کله د بل نه.

دې قوماندان مُلك کې هر يو تن قوماندان شو او هر څه د قوماندان شول، پيسې د قوماندان شوې، بانك د قوماندان شو، وزارت خانه د قوماندان شوه، ښکلې مکتبۍ جينکۍ د قوماندان شوې، پې مخې هلکان د قوماندان شول، شرکتونه او ترانسپورتونه د قوماندان شول، ټانکونه، طيارې، کامازونه، مواصلاتي لارې، هوايي ډګرونه، دولتي ودانۍ او ان تر زراعتي غواګانو پورې د قوماندان شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې قوماندان ملك كې سپاهيانو ته هېڅ ونه رسېدل، په دې ملك كې سپاهيان د ژوند كولو حق نه لري، زموږ په قوماندان ملك كې قوماندان هر څه دی او هر څه يې له وسه او واكه پوره دي، خو له يوه كار نه ډېر عاجز او بېوسه دی، هغه چاته د هغه ژوند نه شي راژوندی كولای. ددنيا په سرخو به دې د خپل ځان د برائت لپاره ژوندو ته وايي چې د هغه بې ګناه مسلمان او افغان په مرګ كې چې دده له لاسه شوی دی، په هغه كې د خدای(ج) رضا وه، مګر د حساب او كتاب په ورځ دی خپل پروردګار ته نه شي ويلای چې دا مظلوم او بې ګناه افغانان چې ما وژلي او د هغوی كورونه مې نړولي او د هغوی مالونه چې مې د غنيمت په نوم چور كړي، په دې كې ستا اراده وه او دا كار مې خاص ستا در ضا لپاره كړی دی.

دده دا دليل به پروردګار قبول نه كړي، ولې چې خدای(ج) زموږ د رهبرانو په څېر بې خبره او دوه مخی نه دی. هغه په هر څه ښه پوهېږي، هغه دانا او توانا دی، هغه په نړولو، وژلو او چور كولو نه راضي كېږي. د هغه رضا او اراده د تل لپاره په نېكو كارونو او په ښو لارو چارو كې ده.

د نړۍ د ملكونو، دولتونو او حكومتونو اميران، شاهان او امپراطوران خپلو خلكو ته كه څه وركوي او كه نه خو په ټي وي، ټلكس، ټليفون او په نورو وسايلو كې چې اول حرف يې په ((ټ)) شروع كېږي، هسې لاپې، شاپې او غوراډبې ښې ډېر كوي. څه چې خلكو وي هغه خو ترېنه نه اخلي. مګر زموږ څو كلن حكومت زموږ خواركي ولس نه هر څه يې په عام ډول او د كليمې اول حرف يې چې په ((ټ)) شروع كېږي په خاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول په غیرقانوني د خپلو غلو په واسطه واخیستل. زموږ ولس یې په سپین ډاګ او سپېره درینګه پرېښود. ملي او شخصي پانګې یې په خپلو خېټو کې واچولې. ددې حکومت اقتصادي سیستم یو عجیب شان سیستم دی، د نړۍ اقتصاد دانان دې د یو ځل لپاره زموږ قوماندان ملك ته راشي او زموږ د قوماندانانو نه دې وپوښتي چې دوی ددې اقتصاد تعلیم په کومو هېوادونو کې سرته رسولی دی. دا کوم قسم سیستم دی، سیستم ته کوم نوم ورکولای شي؟؟؟

د ملت غوندې یې تش کړل، مګر د غلو جیبونه ډك نه شول، هر څه یې له ستوني تېر کړل، خو ماړه نه شول، د وینو په ډنډونو کې یې ولامبل خو نه سره شول او نه شنه شول، دا ولسونه په کړاوونو کې دوی خپلې بې غمۍ لتولې، خو بې غمه نه شول. د ډېرې پرهېزګارۍ نه یې د خلکو په مخکې د ریا لپاره انګور نه خوړل، خو د پردې تر شا یې خمونه تش کړل او نشه نه شول.

لنډه دا چې له موږ سپاهیانو نه زموږ مشرانو او قوماندانانو هر څه په دغه او هغه واخیستل او لااخلي یې.

دوی په دې کمکي او کوچني قوماندان ملك په خوراك باندې کله مړېږي؟

دا خو خېټې نه دي، جوالونه دي جوالونه!!

دوی ته کوم لرې لوی او بې تاریخه مُلك په کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی نور په دې قوماندان ملك کې جهاد بس دی، يوازې خو د دې قوماندان مُلك خلك کافر نه دي، کافرو دنيا په سر اخيستې. د دنيا کافر دومره ډېر شوي دي چې پښې په کې ځي پښې!!

په هغوی ښه جهاد کېږي. ځئ ورشئ له هغو پسې ورشئ هغه کافرو سره هر څه ډېر دي او په ډېره اسانۍ يې ورڅخه لاسته راوړلای شئ.

سنبله ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فکر ازادي او سوله

ډېرکلونه تېر شول چې دا خوارکی بندي دی، دده د زندان موده هېڅ نه پوره کېږي، دلته ډېر مجرمين په خپل سر د زندان دوره د ګيرۍ له سوري نه ووتل. دلته ډېرو سياستدانانو د زندان دروازه ماه کړه، دلته ډېر غله د زندان له وېرې وتښتېدل، دلته اوس زندان، مندان نه شته، خو هغه خوار بې زندانه زنداني دی.

پخوا به دا بېچاره په يو يا دوو تو‌تمو کوټو کې بندي و، خو اوس دی په ډېره ارته او پراخه ساحه کې زنداني دی، هر څه په خپلو ګنهکارو سترګو ويني، خو خبل غوږ نه شي ګرولای، د خپلې ماتې خولې څخه سونګ نه شي ويستلی، د زخمي زړه آه او فرياد يې په ګوګل کې غولې وهي، هر څه يې ګډوډ دي، ژبه يې ګونګه ده، غاښونه يې وړقيدل، خوله يې وګنډل شوه، غوږونه يې کاڼه او کسي يې پرېوتل، د قلم رنګ يې وچ او مشوانۍ يې ماته شوه، ليکوالي يې په ګوليو او راکټونو سورې، سورې شو د شعر ژبه يې ټوټه ټوټه شوه، کاغذ يې وسو، فرهنګ يې لوټ او کتاب يې خرڅ شو. زده کوونکو له ښوونځي نه مخه ښه واخيسته، ښوونکی لادرکه شو.

پرېږدئ دا خوارکی پرېږدئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر بنديان خوشې ګرځي، دې غريب خو کوم جرم نه دی کړی، دا خو له تاسې څخه کومه غوښتنه نه لري. دا څومره ارام د لويې حوصلې او د قوي هوډ څښتن دی، دا بېچاره کټ او پوزی نه غواړي، جيب خرڅ ته محتاج نه دی، د چا پلو او چلو ته تمه نه لري، تخت او تاج يې نه دی په کار، د چا په ښو او بدو غم غرض نه لري، د هېچا په غم او ښادۍ يې پروا نه شته، دا ډېر بې ګناه بندي دی. دده د زندان شپې او ورځې څومره اوږدې دي، دده جرم د وخت مستنطيقينو او د زمانې څرانوالانو ثابت نه کړای شو. دا څومره بې ضرره بندي دی. دده هرڅ دړې وړې شول، خو بيا هم په قهر او غوسه نه برېښي.

زمانې ته ننواتې کوم او د وخت له قاضيانو نه غوښتنه لرم چې دا بندي له زندانه پرېږدي.

د وخت قاضي ته وايم چې دا کوم ساده او چټې، پټې بندي نه دی، دې ګوډ شل او کاڼه بندي سره داسې څه شته چې زموږ د کلونو کلونو دښمني او تربګني پرې پای ته رسېږي. دې بندي سره هغه څه شته چې زموږ د ولس تونده پرې چورلټه ماتېږي.

ددې بندي ازادول او زموږ د ملت غوښتنه لازم او ملزوم ده.... دا بندي به د جهان د امپراطورانو په عذر او زارۍ هم له زندانه ونه وځي. دې بندي زموږ د مودې مودې د خوشبختۍ ناوې يرغمل کړې ده او له ځانه سره يې کلکه ساتلې ده. زموږ د ولس يرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې له ده څخه په توپ، طياره، ټانك او ټوپك نه اخيستل کېږي، يرغمل شوې ناوې که زور اخيستل کېدای، خو نو د روسانو سره ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

زور و. که یرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې په زر اخیستل کېږي، خو نو د عربو سره ډېرې بې حسابه روپۍ دي.

دا ناوې نه په زور لاس ته راځي او نه په زرو، زمونږ ولس ته نه زور څه ورکړل او نه زرو.

نو راځئ چې دا بندي (د فکر ازادي) په ګډه خوشې کړو او له ده څخه خپله یرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې (سوله) لاسته راوړو.

او که دا بندي څومره ټینګ کړو او ویې څوروو هغومره به زمونږ د خوشبختۍ ناوې زیانمنه کړي.

۱۳۷۳ل کال، میزان

کابل- افغانستان، درېیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېوسه کوچۍ

ای د تورې پيوندي او سورۍ سورۍ کېږدۍ مالکه!

ته خو د بڼې رمې لرې، د بڼې رمې دې د بر شپانه غواړي شپانه!!

شپنو ته شپېلۍ جوړې کړه او رمو ته شپانه ولټوه.

ستا شپېلۍ کڼې دي. په کڼو شپېليو هېڅوك او هېڅوك له خوبه او له درانه خوبه نه ويښېږي.

ای بېوسه کوچيه!

رمې څوك په لېوانو نه پيايي، ستا رمې ستا لېوانو ماتې کړې، تا هېڅ ته کورت ورنکړل.

ستا د شيدو نه هېڅ څکه ونه کړه.

ستا پېروی او ماسته پيشوګانو وڅښل.

پوڅه دې خوسا شوه او په غوښو دې سپي، لېوان او کارغان ماړه کړل، پسرلی درنه په اوتو، بوتو او دغه و هغه کې تېر شو، ستا رمې څه وترهېدې څه له لوږې مړې شوې او څه درنه لېوانو ماتې کړې. ستا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رمو وړې په ولاړه ونړول شوې. د رمو وړې دې تندې سیلۍ او ترخه باد په مخ کړي دي.

ته څومره کمبخته، بېوسه او بېواکه مالدار کوچی یې(!)

ته کمزوری زورور او بې ځایه سرتمبه یې.

په ناړامۍ دې د څړ ټول ځایونه لولپه کړل.

ته داسې مالدار کوچی یې چې د خپلو رمو نه خپل لېوان ښه ساتې، رمې دې د لوږې مري خو لېوان دې د ډېرو غوښو په خوراك چوي، ستا زړه هېڅکله په خپلو خوارو رمو ونه سو، ستا زړه سوی په خپلو لېوانو ډېر دی.

عقرب، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د زماني ښاماران

موږ چې واړه و په هوجرو او دېرو کې به موږ ته مشرانو کيسې کولې، په کوچنيوالي کې خو به په دومره څه نه پوهېدو، لږ چې غوټ:ي شو، بيا به مو په دې کيسو باور نه راته او ويل به مو چې دا ټولې د دروغو کيسې دي. دا هسې له ځانه جوړې شوې دي، لکه د خونکار پاچا کيسه د شادمان او د هغه په څېر نور ديوان او يا په ښار باندې د اموخته شوي ښامار کيسه او نورې.

خو اوس چې موږ زاړه شو او د يوويشتمې پېړۍ په درشل کې د ژوند سره لوڅې پوڅې کوو، زموږ له ياد نه وتې کيسې يو ځل بيا زموږ په ذهنونو کې وګرځېدې او مړې کيسې راژوندۍ شوې، زموږ د مُلك دوو لسيزو جنګونو دا اوښودله چې پخوانۍ کيسې رښتيا وې او دروغ نه وې. انسان هر څه کېداى شي. د انسانانو نه، ديوان، ښاماران او خونکاره شاهان او اميران جوړېداى شي.

د هغه پخوانيو کيسو نه يوه دا دوه چې: د خونکار پاچا په ښار باندې داسې يو ښامار اموخته شوى و چې د خلکو څخه به يې په باج کې د ښار يوه پېغله نجلۍ په سره ډولۍ کې اخيسته او هغه به يې ژوندۍ له ستوني څخه تېروله. ددې ښار په خلکو کې جرئت سلب شوى و، هېڅا د ښامار مقابله نه کوله، ښامار ته د ښار د خلکو ايمان ښه معلوم و، د ښار د پاچا مزه هم نه وه، هغه هم د ښامار څخه وېره لرله او ان دده يوه لور هم د پچې او نوبت پر اساس ښامار خوړلې وه. پاچا ښه و د ښار د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادي خلکو په څېر يې د ښامار باج پرېکاوه. ده د خپلو ښاريانو څخه برتري نه درلوده، پخوا خو ډېر ښه و يو ښامار دوه به په ښار موخته کېدل او په باج کې به يې يوه يا دوه پېغلې اخيستې او دا باج به په عادلانه توګه په شاه او ګدا يو ډول و. مګر زموږ په زمانه کې ډېره بې عدالتي روانه ده، ښاماران بې شانه ډېر شول او باج يې هم ډېر لوړ دی. ددې لوړ باج نه شاهان خلاص ګدايان، فقيران او بېوزلان پرې اخته دي، ګدايان په بلا ککړ شول.

شاهان خپل بال بچ او خپل پردي ښامار ته نه مخ کوي. شاهان او اميران د باج نه خلاص دي. زموږ د ښامار ټول غريب او غربا خلك ښامارانو مات کړل. زموږ د ښار بېوزلانو ته ښامارانو هېڅ شی پرېنښودل، په هره ورځ زموږ په ښار کې د ډېرو ښامارانو او ديوانو له ستوني دېرش، څلوېښت تنه تېرېږي. ښامارنو زموږ ښار لوټ کړو، زموږ ښار نور د نابودۍ کندې ته ګوزار شو. د ښامارانو باج اخيستنه ورځ پر ورځ زياتېږي. ښاماران زموږ د ښار د امير خپل خپلوانو او دوستانو سره غم غرض نه لري.

زموږ د ښار د پاچا خپلوان، دوستان او اشنايان له موږ بېوزلانو سره يوځای نه اوسېږي، هغوی په کوم لرې او بېګانه ښار کې اوسېدل خوښ کړي دي.

له کومې ورځې نه چې زموږ په ښار باندې ښاماران اموخته شوي دي، زموږ پاچاهانو هم له موږه سره سمه شپه سبا نه کړه، د بې مهاره اوښانو په څېر کښته او پورته ځغلي. زموږ بې وزلانو نه دوی ډېر کم زړي دي. دوی له مرګه ډېر ډارېږي، دوی هېڅ وخت کې شهادت ته ځان نه شي مخته کولای. شهادت ته همېش غريب او غربا رامخته شوي دي، د ښامارانو باج د بېوزلو پر غاړه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څومره وږي ښامارن دي چې په هره يوه نيمه ورځ او ان په دقيقه، ثانيه او سکينډ کې د دېرش څلوېښتو تنو په خوراك نه مړېږي. دا ښاماران نه پوهېږم چې په کومه کربلا کې جل وهلي، د دوی تونده دومره زياته ده چې زموږ د ښار د انسانانو وينه په ژبه څټي، د دوی جل وهنه نه په توده وينه ماته شوه او نه په سړه او پرنده وينه. د پخوا زمانې ښاماران ډېر ښه وو. دومره بې انصافه نه وو په ورځ نيمه کې به يې يوه يا دوه پېغلې خوړلې، خو د اوسنۍ زمانې ښاماران ان ماشومان او زاړه له هم ستوني تېروي، د ماشومانو له چيغو او فرياد څخه خوند او مزه اخلي، ماشومانو ته خپل حق خدای(ج) ښبلی، خو ښامارن يې نه ښني. دا ښاماران بخيل دي، د بخيلو ښامارانو نه وېره په کار ده، وېره!!

ډېرو غريبو او غرباوو به ويل چې موږ څه کوي. ډېرو معلمانو، مامورانو، استادانو، شاګردانو، محصلينو، دهقانانو، کارګرانو، پوهانو، روحانيونو، مليانو به ويل چې په موږ يې څه کار دی. ډېرو غير ژوندي شيانو لکه موټر، فابريکې، اوسپنو، تيرانو، دروازو او د کور سامانونو به ويل چې موږ د هر چا په خدمت کې يو، خو ناخبره له دې چې:

د شلمې پېړۍ راکټونه زموږ ښار ته ښاماران وګرځېدل، اميران مو خونکاره پاچاهان او بړېخي يې زموږ د زمانې ديوان شول.

قوس، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی

ټولې جګړه مارې ډلې ټپلې غلې وې، غلو به په ټول ملت د غله ګومان کاوه.

ملت به په جنګ جګړه کې د خپلو کورونو لوښي او سامانونه خوندي ځایونو ه نه شول چلولای، د مظلوم ملت هر یو بې اسرې تن به د خپل کور په لوښو غل نیول کېده، ځوك چې غله او تاړاکګر و هغه به د ملت د هر مظلوم تن د کور مالك شمېرل کېده. غله او تاړاکګر د نورو د کورونو څښتنان شول او د کورونو څښتنان غله او تاداکګر ووتل.

په دې سرچپه ملك کې هر څه سرچپه شانته وو، ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

هېچا خپل غوږ نه شو ګرولای، چا خپل سر نه شو خوځولای، له خولو څخه سونګ نه خوت، د زړه د فریاد ځوك نه پیداکېدل. ښکنځلو خپل ځای سرو اسوېلو ته پرېښی و، ژبې توتله او لنډې وې، هرچا په خپلو غوږونو څپېړې اچولې وې، د سترګو دید ورځ پر ورځ کمزوری کېده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا سترغلي پړسېدلي وو، فرهنګيانو خپل فرهنګ پرېښی و او مکتبيانو خپل مکتب، ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

جومات که شاړ و خو نو شهيد و، ملا مړ و او هم پړ و، طالب هسې په چارچوبۍ کې کښېته او پورته منډې وهلې. د جومات جمعې نه وې، هر چا به لمونځ په يوازې ځان کاوه، د سهار او ماسخوتن جمعو خپل ځای وېرې ته پرېښی و.

په هغه ځای کې چې د الهي فرض اداکېدل، د مليانو وعظ او نصيحت هېڅ ځای نه نيوه، مليانو سازشونه کول، د جګړې اخته خوا له يوې خوا د ملت په وينو اودسونه کول، له بلې خوا په ممبر باندې د قتلولو امر يې هم کاوه.

د يزيد او شمر د کارنامو سترګې دې حالتو ته ډېرې خړې او ټيټې وې. زموږ د ژوند په هديره کې هر چا د ((نکير)) او ((منکر)) له ډډې ډبول خوړل. زموږ خلکو چنګېزخان او هلاکو ته اورنګزېب او جهانګير ته دعاګانې کولې، روس او پرنګ لا دومره نه و ځورولي، زموږ د ملت نه عادل نوشيروان او پير روښان ورك وو ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

جګړه مارو به دلته جګړه کوله او خپل ملك به يې پايمالاوه، خاوره او ولس يې خوشې پرېښی و. په وډشوي خاوره بې سرپرسته ولس او بې مالکه مُلك کې هر څه خوشې خوشې و.

زياتو به د مشرۍ دعوه کوله، خو يو هم مشر نه، هر چا د مسلمان، مسلمان چيغې وهلې خو يو هم........ نه و هر چا به د ملك دعوه کوله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو يو هم مالك نه و، دلته هر څه پيکه و، خو ورور وژنه خوره وه، وينې خورې وې لاشونه بنه خوړل کېدل او هډوکي بنه شپېلېدل.

ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

دلته هر څه تېر شول او لاتېرېږي، خو هېرېږي نه، دلته هرڅه هرڅه لا ژوندي دي داسې زر مړه کېږي نه، د ژوندیو، ژوندۍ بېلګې پرتې دي، خاورې کېږي نه، دلته د وینو سوداګر زموږ د کلي په مخ وستل کې اوبښ چو کړی، وینه په بیه او په لوړه بیه اخلي. د وینو لپاره نغدې روپۍ ګرځوي په نغدو يې تباه کړو، دلته نسيه معاملې نه شته، دلته هرڅه لاس په لاس دي، سوداګرو مې ملك مړ او تاريخ خړ کړو، خو افسوس چې دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی.

د ۱۳۷۳ل کال قوس مياشت

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زورور او کمزوری

کاکا ! بيا دي څنګه شونډې وچې او وار دې خطا شانته دی. پکول دې هسې په غوږونو راکښته کړی دی، زموږ جومات ته په خير راغلې. د څپلۍ وندوی دې هم شلېدلی، نه پوهېږم چې څه درپېښ شوي دي. اخ! اخ جامې دې ولې چڼ،چڼ او په وينو سرې دي، زر کوه وايه! زر، زر يېووايه!

تاسې کره راکټ نښتی او که د هماسيه په کاله کې. څوك خو به يې وژلي او يا ټپي کړي نه وي. نه، نه زويه بلا وه خو برکت يې نه و، زموږ ماشومان الحمدالله روغ رمټ دي او ګاونډيانو ته مو هم خير و خيريت دی، هيڅ خبره نه شته.

زه به د جومات په چارچوبۍ کې اودس وکړم، په کوم ځای پورې مې چې وينه پورې شوې هغه به هم ومينځم، لمونځ به په جومات کې وکړو، شپه مې درسره ده. بيا به کرۍ شبه د ننني پېښې په اړوند خبرې کوو.

ولې کاکا ځان دې له وينو څخه پاك نه کړو؟

په چارچوبۍ کې اوبه نه وې که څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه بچيه!

د جومات چارچوبۍ له وينو ډکه وه له وينو!!

د جومات د چارچوبۍ په لښتي کې ويني رواني وې. چارچوبۍ په وينو ککړه او ليت، پيت وه. زر کوه بچيه اوبه پيدا کړه چې لمونځ مې قضا کېږي. ملا هم په ممبر وعظ کوي.

مخکې شه کاکا په لومړي صف کې ښي لاس ته کېنه. نه بچيه د چا په اوږو نه شو تېرېدی، وروستی صف ښه دی. ولې پاځېدې کاکا څه کوې او چېرته ځې؟؟

راځه بچيه چې له دې جومات څخه ووځو، لمونځ به په کوم بل جومات کې وکړو. ددې جومات د ملا له خولې څخه د فتنې بوی راځي. دا بې خبره ملا دی، په چارچوبۍ کې يې د اوبو پرځای ويني بهېږي ويني!!

د انسان ويني او بيا په انسانانو کې د مسلمان ويني او په مسلمانانو کې بيا د افغانانو ويني.

زويه!

دې ملا د خدای احکام نه بيانول، دده زړه لاتراوسه په افغانانو سوړ نه دی. دا لااوس هم افغانانو خپل منځي جګړو ته په ډېر قيل و قال هڅوي.

ده ته هر څه کفر، کفر دي. دا لااوس هم به ممبر باندې د قتلولو امر صادروي، دا لااوس هم د شهيد او غازي په غم کې دی. دا لانورې کينې هم راپاروي. دا لااوس هم د شمر او يزيد په صفتونو بوخت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچيه!

هغه د برګ جمپر بډوهلی او د اوږدې ږيرې خاوند څوك دی؟

کاکا!

هغه زما په خيال چې زموږ د منطقې قوماندان دی.

وريسې څوك روان دي او په اوږو يې څه بار دي؟؟

کاکا! وريسې يې بريخي دي، د خلکو سامانونه يې په شاه کړي دي. راکټ لنچرې او ماشينونه ورسره دي. غلا يې کړې غلا!!

په دې لار نه ځو بچيه! له دې خلکو نه به لار بچ کړو. په دې ښي لاس راوګرځه. اخ، اخ هغه د کوم کمبخت کور اور واخيست، په دې ښکلي کور خو ډېر بدرنګ اور لګېدلی دی. زوی مړي راکټ خو په سرګلوله کې اور راوړی اور!!

هله زويه هغه قوماندان ته ورناري کړه د جومات د امام پسې ورمنډه کړه چې ددې مسملان کور د سوځېدو نه وربچ کړو.

قوماندان صيب!

قوماندان صيب!

هله چې ددې مسلمان کور اور اخيستی او په راکټ لګېدلی، کومك او مرسته وکړئ.

هله ملا صيب چې د نږدې مقتديانو کور اور واخيست اور.

مرسته!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قوماندان د شا پېټي کښته نه شو اور يې په خپلو سترګو لیده او په ډېره بې پروايۍ يې وويل چې: په کابل کې د ورځې دوه زره کورونه اور اخلي، زه خو يې د اور وژلو ګنهکار نه يم. ملا هم له جومات څخه ونه ووت، هسې يې خپله غاړه صافوله او له جومات نه يې ناري وهلې چې بل راکټ هم راځي بل. څه فرق کوي راکټ د ګنهکار او کافر په کور کې لګېدلی دی دا کور باید وسوځي.

بچیه!

زما په سترګو ښه نه ښکاري، هغه خلکو څه را اخیستي څنګهه په ډېره چابکۍ روان دي؟

اخ! کاکا هغه خو د څلورو پنځو تنو جنازې دي، ګومان کوم چې هدیرې ته يې د ښخولو لپاره وړي، دا څلور پنځه جنازې لکه چې د یوه کاله دي. لاره په وینو تکه سره ده، د هرې جنازې نه د لښتي په څېر وینې بهېږي وینې!!

زر کوه بچیه دېواله ته کښنه دېواله ته!! بل راکټ راغی.

اخ راکټ ډېر نږدې ولګېده. بیا به يې د چا خونه ورانه کړې وي، ته دې سر له دېواله نه پورته کړه چې توغندی په کوم ځای کې ونښته.

کاکا!

زما په خیال چې توغندی په جومات کې ولګېده، هغه د جومات نه لمبه پورته شوه. جومات بې ګناه شهید شو. توغندی که د چا په کور کې ننبلي، هغوی خو ګنهکار دي، جومات خو ګهنکار نه دی. جومات خو د ګناه نه پاك صاف دی. دا توغندي څومره بې حیا دي، توغندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځومره ړانده دي. د ګنهکارو او بې ګناوو کورونه نه پېژني دا توغندي ان د خدای(ج) کورونه ولي او لوخړه کوي يې.

کاکا!

هغه ورې ډزې دې واورېدې، ته راشه چې هلته خلك غالمغال لري، ګڼه ګوڼه زياته شوه چې هلته څه پېښه وشوه. وګوره د هغه سپين ږيري په غاړه يې پړی اچولی او راکاږي يې. دې سپين ږيري به څه خطا کړې وي. دا خلك يې تړول ننداره کوي او هېڅوك څه نه وايي، د هېچا له خولې سونګ نه خېږي، دا څومره بې رحمه او کاپر خلك دي، سپين ږيری بېچاره يې په کندغونو شين واړاوه.

ورونو څه خبره ده!

مه يې وهئ خبره مو په خبره حل کړئ.

((برو، برو برادر بتو چی تو سر پياز کون پياز)) دا سپين ږيری مجرم دی مجرم!! جيب ته يې وخېژوئ، تالاشي يې کړئ، جيبونه يې ولټوئ، وه ورور جانه ددې غريب په جيب کې به څه وي؟

ددې غريب په جيب کې به راپوړونه وي راپوړونه!!

حزب اسلامي ته يې وړي، حزب اسلامي ته!!

دده يوه پښه په چار اسياب کې ده او بله دلته. دې سپين ږيري پسې موږ شپه او ورځ لالهنده ګرځو. د سپين ږيري له جيب نه يې په تالاشی کې دوه لکه کلدارې وويستې. سپين ږيری او موږ په ځای پاتې شو، وروڼه جيب ته وختل او وتښتېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې غلو او سړي تښتونکو سپین ږیری له پخوا نه تعقیب کړی و. کله چې خپلې افغانۍ په کلدارو بدلې کړې وې، دی مجرم و. کله چې کلدارې ورونو د ټوپک په زور واخیستې بیا نو سپین ږیری له زندان څخه خلاص او د حزب اسلامي د راپورونو په هکله بري الذمه شو.

کاکا!

دا پېښنه مو هم ولیده، ناوخته شو ځه مخکې شه چې کور ته لاړ شو، د خپلې پېښنې په اړوند هم کیسه وکړه.

بچيه!

زما پېښنه هم دې اخرنۍ پېښنې ته کټ مټ ورته وه. له ما سره یو څو کلچې روسی صابون په کځوړه کې پروت و. پیاده د کور پر لور روان وم چې د ډاټسن موټر څخه راباندې په سم بازار کې ډزې وشوې. جامې یې راباندې چڼې، چڼ کړې بعضې ځایونه یې راباندې هم وګرول، د روسي صابون کځوړه یې رانه په زور د افغانیو په تیر کې وتښتوله. دادي زموږ ورځنۍ پېښنې او حوادث.

دادي زموږ وګړي.

دادی زموږ امنیت.

دادي زموږ حقوق او د هغوی وجایب.

د ۱۳۷۳ل کال قوس میاشت

کابل- افغانستان، دریم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس څوك ديوث ((دووس)) شو

وزير صيب نوی په يوه وزارت خانه کې د وخت د امير په فرمان مقرر شوی و. دده پاتې شونو او بالې بچ لا د مهاجرت په هېواد کې شپې ورځې سبا کولې.

نوي وزير صيب بايد نوې نوې خبرې کړی وای. د وزير صيب اولنۍ خبرې ډېرې ښې پيل شوې، وزير صيب خپلې خبرې د قران شريف د څو اياتونو په لوستلو پيل کړې. خو خبرې چې څومره زياتېدې او اوږدېدې، هغومره پيکه او بدرنګه کېدې. د وزير صيب اخرنۍ خبرې ډېرې پيکه او خوشې وې. ادبي فرهنګ ماته اجازه نه راکوي چې هغسې پيکه او خوشې خبرې د کاغذ پرمخ راولم.

د وزارت په تالار کې ټول ماموران ناست وو. مامورانو د وزير صيب خبرو ته ښه په زور او زېر غوږ ايښی و. په هر يو مامور باندې له ډېره وهمه خولې راماتې وې. په خبرو کې د وزير صيب سوال چا نه شو ستنولی. وزير صيب په خپلو خبرو کې هم سوال کاوه او هم يې په خپله ځواب ورکاوه. ښځينه مامورينو به له ډېره شرمه سرونه ځوړند نيولي وو. له شرمه به يې سترګې نه شوې پورته کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزارت په تالار کې يوه لويه چوپه چوپتيا او خاموشي وه، د هېڅا له خولې نه کوم احساساتي شعار نه ووت، د لاسونو چك چك او پړقول خپل ځای غاړو صافولو ته پرېښی و. پوس بوس او ټوخ، ټوخ نه اوربدل کېده. وزير صيب چې کله په احساساتو راغی، نو د تالار د اول صف يو مامور يې له ځایه د لاس په اشاره پاڅاوه او ورته ویې ويل:

ته، تاته يې وايم! مامور صيب؟!

((ديوث)) (دووس) تعريف کړه.

مامور د ((دووس)) ((ديوث)) د تعريف په هکله هغه دغه وويل. خو ځواب يې د وزير صيب د قناعت وړ نه و او د سر په اشاره يې مامور ته د کېناستو اجازه ورکړه.

وزير صيب خپله پرانستې خوله نوره هم پرانسته او ویې ويأ:

ديوث هغه چاته ويل کېږي چې سهار شي ښځه يې يو دفتر ته کار لپاره روانه وي او مېړه يې بل کوم وزارت خانې ته د ماموريت لپاره. خويندې په فاکولتو او ماشومان يې په کودکستانونو کې وي. کرۍ ورځ نه ښځه له مېړه څخه خبره وي او نه مېړه له خپلې ښځې څخه، ماشوما ن له ميندو څخه خبر نه وي او وروڼه له خويندو څخه. د وزير صيب په اخره جمله باندې په تالار کې د مامورانو ګونګسی او پوس پوسی پيدا شو او د تالار د اخر صف د يوې کورسۍ نه يوې مېرمنې په ډېر ادب سره خپل لاس پورته کړ او له وزير صيب نه يې په ډېره سړه سينه د يوې خبرې اجازه واخيسته او وزير صيب ته يې وويل:

وزير صيب!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مامور صیب نه چې تاسې د دووس ((دیوث)) په هکله پوښتنه وکړه سم ځواب یې در نه کړی شو او تا چې دیوث... په هکله کومې خبرې اترې وکړې دا هم سمې نه وې دیوث... ته تاسې دواړو درست ځواب پیدا نه کړی شو، که ستا اجازه وي دووس ((دیوث)) ته به زه ځواب پیداکړم. وزیر صیب وویل مهرباني.

مېرمن غږ کړل او د لاس په اشاره یې وزیر صیب ته ګوته ونیوله چې ((دیوث)) هغه چاته ویل کېږي، چې مېره یې دلته زموږ وزیر وي، ښځینه او ماشومان یې د جنګ له وېرې د هجرت په هېواد کې او خویندې او لونې د ډېرو پیسو په بدل کې عربي شیخانو او د سوډان تور پوستو ځناورو او روسي کنډك مشرانو ته ورکړې وي. په دې خبره د تالار سکوت مات شو. نو ماته ثابته شوه چې د ډېرو چوپو تالارونو سکوتونه مېرمنې ماتولی شي او ډېر ناممکن کارونه ممکن کولای شي.

کابل- افغانستان

د وزارت خانې له تالار څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو بازار او دوه نرخه

د اوربند ورځ وه. جګړه لږ څه سړه غوندې وه. سودا پسې له کوره خودساخت بازار ته ووتم.

خودساخت بازار په دې معنا چې زموږ د ښار اصلي بازار له اور څخه وتی و. د هغه ښکلي بازار څو پوړيزې ودانۍ د خاورو په تشو ډېريو بدلې شوې وې. زموږ د ښار خلکو د خپل روزګار د چلولو لپاره د سړك په غاړه څنډو، د ودانيو ترڅنګه او ان په پارکونو کې کانتينرونه د لرګو او ټاټو او خادرو غرفې جوړې کړې وې. د ختو په کنډرو کې سماوارونه جوش او په عنعنوي توګه د پسونو له غوښو څخه چاينکي جوړېدې، خو هغه د غړو او ګنګړو غږونه د هوټل د شاګردانو نارې د بجلۍ د ګروپونو رنګارنګ منظرې د چوپان د کبابونو بويونه د اوبو د سقاو منډې ترړې نه وې. په خودساخت بازار کې هر څه ساړه و، نه سرې قالينې په سترګو کېدې او نه شنه او ښکلي مخملي ټوکران. د خودساخت بازار ماحول د غلا مالونو او جنسونو نيولی و. دې بازار ته جنسونه به غلو په غلا راوړل او په ټيټه بيه به يې خرڅول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبازار هټۍ لرونکو به په يو جنس دوه نومونه او دوه بيې ايښودې. د لرګو دوکان ته ودرېدم. لرګي مې د تنور او نغري لپاره اخيستل. دوکاندار نه مې تپوس وکړ چې:

کاکا!

لرګي من په څو خرڅوې!

دوکاندار راته وويل: کوم لرګي؟

ما دوکاندار ته وويل چې:

کاکا!

لرګي خو يو لرګي وي چې خلك يې د سونګ لپاره اخلي. دوکاندار له خندا نه تك شين واوښت او راته يې وويل:

بچيه!

موږ دوه قسمه لرګي خرڅوو. يو قسم يې جهادي او بل قسم يې عادي.

کاکا!

تاسې ولې په يو لرګي دوه نومونه او دوه نرخه ږدئ؟

دوکاندار راته وويل:

((يو د غلا لرګي دي چې مجاهدينو د خلکو کورونه نړولي او په موږ يې په زور او جبر خرڅوي. نو دا لرګي د جهادي لرګو په نوم يادېږي. د دوی بيه نسبت عادي لرګو ته کښته ده ولې چې موږ ته ارزانه پرېوځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بل عادي لرګي دي چې موږ يې په بازار کې په لوړه بيه اخلو او په لوړ قيمت يې خرڅوو.))

بچيه!

((زه يوازې په دې غم ککړ نه يم په دې بازار کې چې څه ګورې هغه نيم په نيمه د غلا او د چور مال دی، دوکانداران يې له وېرې د غلو څخه په بيه رانيسي. کوم دوکاندار چې د غلا مال وانخلي، هغه ډبول خوري، دلته د ډېرو دوکاندارانو ککرۍ ماتې شوې دي او غابښونه يې په وهلو وتلي دي.)) د دوکاندار غريب فرياد نه خلاصېده د خپلې پېښې نه ډېر ستړی معلومېده.

له دغې ورځې نه وروسته زه د بازار د جنسونو په رمز پوه شوم چې رښتيا زموږ په خود ساخت بازار کې د احتياج ټول شيزونه د سيمټو سيخ او ګول څخه نيولې تر طبي دواګانو پورې او د اوړو څخه نيولې تر سونډو او سپېرکو پورې يو جنس دوه نومونه او جلا جلا بيې لري. يو بازار دوه نرخه، يو جنس دوه نومونه او دوه نومونه دوه قيمته لري.

د قوس مياشت ۱۳۷۳بل کال

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې فقره ييز اساسي قانون

د ملك لپاره اساسي قانون جوړېده په اساسي قانون کې مې دريو اساسي ټکو ته پام شو، د هغه قانون درې اساسي ټکي دا وو.
۱- د حکومت د چارو واګې به هغه څوك مخ ته بيايي چې حنيفي مذهبه وي.
۲- ښځې به تر شپږم جوماته پورې لوست او ليك کوي، د متوسطو او لوړو تعليماتو حقوق يې سلب دي.
۳- ښځې په افغاني ټولنه کې نه ځان انتخابولی شي او نه خپله رايه چاته ورکولای شي. ښځې بايد د څلورو دېوالونو په منځ کې خپل اولادونه تربيه کاندي او بس.
نه پوهېږم چې دا درې ټکي اساسي قانون، قانون پوهانو تصويب کړ او که تصويب کړی وي، نو قانون پوهانو به زړه نا وړه تصويب کړی وي او که نه وي تصويب شوی په اساسي قانون کې دې ملاشاهان غور وکړي او قانون پوهان دې خپل مخونه د ملك راتلونکي تاريخ ته نه توروي.
خو زما په خيال د دوی اساسي قانون تصويب همغسې د انترکانټيننټل هوټل د تالار په مېزخانو کې پاتې شو.
ددې درې فقره ييزه اساسي قانون د تصويب لپاره د مملکت د درويشتو ولايتونو څخه نه پوهېږم چې څو تنه د سپينو پټکيو او تورو ږيرو خاوندان دعوت شوي وو. دا ټول په يوه لاره روان نه وو. د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارې بېلې بېلې وې په سني او شیعه یې اختلاف و، په پښتون او پارسیوان به یې جګړه وه، په شمال او جنوب به یې ډزې وې. په شرق او غرب یې بحث و. شپې ورځې به یې په هوټل کې په توره برېښ تېرولې.
د دوی مشري به دوو رهبرانو کوله هغه رهبرانو چې په انسانانو کې د انسان او په مسلمانانو کې د افغان حقوق یې نه پېژندل. هغوی فقط غلامي، ورور وژنه، پیسې، قصرونه، د ورځې د ماډل ګاډي، د بې اتفاقۍ د تخم پاشل چورچپاول او غنیمت یې ښه پېژنده، هغوی په هر څه سترګې پټولې، هېڅا ته یې حق نه ورکاوه، د خلکو حق یې په داسې وخت کې غلا کاوه چې ورځ وه شپه نه وه شپه تېءه شوې وه، هر څوك په ښو او بدو ښه پوهېدل. دوی ټول خلکو په غلا ولیدل مګر ځانونه یې غله نه شمېرل، د خلکو په سترګو کې خاورې شیندلې، مګر د خلکو سترګې یې په خاورو نه شوې ړندولای، دوی خپلې سترګې ړندولې. زموږ د ملك ټولو خلکو به دوی ته غله ویل، مګر دوی په غلا نه شرمېدل او غلا ته به یې د غنیمت نوم ورکاوه. زموږ د هېواد ټولو خلکو به دوی ته قطاع الطریق ویل، مګر دوی به په پاټك افتخار کاوه او هغه ته به یې د محصول نوم بانښه.
زموږ د ملك ټولو خلکو به دوی ته ورانکاران ویل، مګر دوی به په خپله ورانکارۍ سرلوړي کوله او ویل به یې چې په بتخانه مسجد نه ابادېږي.
زموږ د هېواد ټولو خلکو به دوی ته سړي وژونکي ویل، مګر دوی به پرې ویاړ کاوه او ویل به یې چې کفار وژنو او اسلام تطبیقوو.
زموږ د ملك وګړو به دوی ته سړي تښتونکي ویل، مګر دوی به پرې موسېدل او ویل به یې چې موږ هم دومره زورور یو چې سړی تښتولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو او د هغه شتمني موږ بې له کوم زحمت څخه په خپلو جيبونو کې اچولای شو.

هوکې! د درې فقره ييز اساسي قانون جوړونکي ملاشاهان خپلو اجرائتونو ته د کمپيوټر په عصر کې ځومره خوشاله و. دوی خپل ځانونه ښاغلي او وياړلي ګڼل، دوی به داسې فکر کاوه چې زموږ اعمالو ته هيڅوك ګوته نه شي نيولای، هغه چا چې زموږ اعمالو ته ګوتې نيولي هغه مو د ناپوهو او شډلو کسانو په ډغرو کې مات کړل. هغوی واقعاً په ډغره کې مات شول، هغوی اوس نه شته، هر څه يې تاسې ته پرېښودل اساسي قانون يې هم تاسې ته پرېښود. خو د هغوی په اساسي قانون کې فقرې درې نه وې، د هغه فقرې ډېرې وې، د هغوی سره د نر ښځې تعصب نه و موجود، هغوی شيعه او سني ته په يوه سترګه کتل، د انسان عالي مقام ته يې د احترام ځای پرېښی و، د شرق، غرب، شمال او جنوب خبرې ورسره نه وې، د تاجك او پښتون مسئله حل وه.

هوکې! درې فقره ييز اساسي قانون څومره په تنګ نظر او محدود چوکاټ کې جوړېده، دې اساسي قانون هېچاته هېڅ نه شول ورکولای، د يو څو محدودو کسانو عمر يې اوږداوه، دا خو ورځ ده څه شپه خو نه ده په ورځ کې اوس هر سړی خپله لاړ ليدلای شي اوس څوك ځان په کندو کې نه غورځوي، د کندو د غورځېدو شپې اوس تېرې شوې دي. اوس هغه څوك به په کندو کې لوېږي چې بل ته کندې کني.

هوکې! درې فقره ييز تنګ نظر اساسي قانون څومره ضيق او په محدود چوکاټ کې پرې بحث کېده، به هغه درې فقره ييز اساسي قانون باندې شپې شپې بحث وشو، مګر د انټرکانټيننټل د هوټل د لوړې ودانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راکښته نه شو. دا اساسي قانون همغلته درې کاله څوړند پاتې شو، د هغه اساسي قانون هيڅ زړه نه کېږي چې د هوټل د غونډۍ څخه کښته شي او د کابل ښار په ورانو جادو او کنډواله کورونو کې د يو ځل لپاره د خدای په پار چکر ووهي او خپلو خلکو ته ځان وروپېژني او ووايي چې: ((ای د کابل او د هېواد خلکو زه ستاسې اساسي قانون يم، ستاسې حقوق به زه په خپله لمن کې ونغاړم.)) دا بېچاره اساسي قانون دومره نيمګړی و چې هغه د ډېره شرمه خپلې سترګې کښته اچولې وې او خپل ولس ته يې د هوټل د غونډۍ څخه په جګه ناره ورغږ کړ:

ای ولسه!

((ما نه هيڅ مه غواړئ، زه تاسې ته هيڅ شی نه سم درکولای، له ما سره هيڅ نه شته، زه دومره نيمګړی او ناتکميل يم چې له شرمه تاسې ته کتلای نه شم، زه به ددې هوټل د لوړې غونډۍ څخه هېڅکله کښته نه شم. تر څو چې ټوپك وي، زه نه يم! د اوس لپاره ستاسې قانون ټوپك دی، ستاسې ټولې خبرې اوس د ټوپك په شپېلۍ حل کېږي.))

ای د کابل او هېواد خلکو!

((پرېږدئ چې په تاسو کې د ټوپك قانون حکمفرما وي په ما درې فقره ييز اساسي قانون باندې ستاسې د کلونو کلونو تنده نه ماتېږي.))

د جدي مياشت ۱۳۷۳ ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکه

پخوا زموږ ادارو کې د ادارو مشرانو او نورو به ورته کمېسيون ويل خو اوس ورته کمېشن وايي. زموږ اوسنيو شيخانو دا کليمه د پاکستان څخه د ځان سره کابل ته راوړې، د دريو کلونو څخه را په دې خوا او خاصتاً د ملا شاهۍ په اول يو نيم کلونو کې چې به کوم خبرلوڅي د يو چا سره مطبوعاتي مرکه کوله، نو هغه به طبعاً مسول سړی و.

مرکه به په دې ټکو پيل شوه:

پوښتنه: د کابل- جلال اباد لاره د ترافيکو پرمخ بنده ده، په دې هکله حکومت څه تدابير نيولي؟

ځواب: موږ هم خبر شوي يو چې د کابل- جلال اباد لاره د ترافيکو پرمخ تړلې ده، د لارې د خلاصولو لپاره مو يو کمېشن ټاکلی.

بله پوښتنه: په نوې کارته کې د اسلامي حزب او اسلامي جمعيت ترمنځ د درندو توپونو سخته جګړه روانه ده، په درجنو بې ګناه خلک مړه، کورونه يې وران او لوټ شول، په دې هکله څه تجويز لرئ؟

ځواب: دې جګړې لپاره د مختلفو تنظيمونو څخه د سولې کمېشن موظف شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېيمه پوښتنه: بانکي نوټونه نه شته، د درېو مياشتو راپه دېخوا مامورينو خپلې تنخواګانې نه دي اخيستي، په دې هکله ستاسې اجرات څه دي؟

ځواب: بلې مونږ خبر شوي يو خو د ستونزې د حل لپاره د مختلفو تنظيمونو څخه مو يو کمېشن ټاکلی دی، مامورين دې د اوس لپاره د خپلو شتمنيو څخه استفاده وکړي.

څلورمه پوښتنه: په خوشال خان مېنه کې د اسلامي وحدت او د اسلامي اتحاد د تنظيمونو ترمنځ د درنو توپونو ډزې روانې دي، ستاسې نظر ددغې جګړې په هکله څه دی؟

ځواب: ددغې جګړې په هکله کوم خاص نظر نه لرو هلته حايل طاقتونه پراته دي. کمېشن هم ورسره په جګړه کې مصروف دی.

پنځمه پوښتنه: په کابل ښار کې به دايمي اوربند کله نافذ شي؟

ځواب: ته د کمونستانو په څېر پوښتنې کوې، دا پته ماته نه شته، دده معلومات خدای پاك ته دي.

شپږمه پوښتنه: په سلو کې اويا برخې د کابل ښار د تنظيمي جنګ جګړو له امله په خرابه بدل شوي دي، د بېرته ابادولو په هکله ستاسې نظر څه دی؟

ځواب: خير دی د کابل ښار د راکړای شوي پلان سره سم ونړېده او په خرابه بدل شو، دا ښار به ډېر ژر جوړ شي او د کابل د خلکو د سهولت لپاره بايد ووايم چې مهاجرو ته په جوماتونو او مکتبونو کې ځايونه ورکړی شوي دي. له کومې ورځې نه چې مونږ په تخت خېته اچولې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج مو په سر کړی دی، د کابل خلکو بیا راڅخه د برېښنا پرق ونه لیده، د خلکو د سهولتونو لپاره چې څه ملي بسونه وو هغه مو ورته تاراج کړل، د صحي اوبو نلونه د وخت حکومتونو د ځمکې لاندې ډېر ژر ځغلولي دي، ډېر ځایونه مو ورپسې وسپړل، زموږ د وخت زیاته برخه همدا سپړنه نیسي، د تلیفون د مزو او برېښنا د مزو د شلولو لپاره کمېشن ته مو وظیفه ورکړې ده.

اوومه پوښتنه: درنو وسلو د غونډولو لپاره کوم اجرائت په نظر کې نیول شوي دي؟

ځواب: بلې د درنو وسلو د غونډولو لپاره کمېشن موظف شوی دی چې د مسلح غیر مسول ګروپونو څخه درنې وسلې ټولې کړي او که چیرې غیر مسول مسلح ګروپونو څخه درنې وسلې راغونډې نه شوې، نو تعهد به ترېنه واخیستل شي چې بیا به پرې ډزې نه کوي.

اتمه پوښتنه: په اوسني وخت کې ستاسې په هېواد کې پوځ نه شته، څه خیال لرئ چې کوم قسم پوځ به جوړ کړئ؟

ځواب: د پخواني پوځ دړې وړې کولو افتخار خو خدای پاك موږ ته په نصیب کړو او موږ پرې ډېر ویاړو، د نوي پوځ د جوړولو لپاره کمېشن موظف شوی دی، یا ملي اسلامي نه خیر اسلامي وبښئ، ملي پوځ به جوړ کاندي.

نهمه پوښتنه: قاضي صیب حسین احمد، مولانا فضل الرحمن، جنرال حمید ګل او د شهید جنرال ضیاالحق زوی اعجاز الحق هر یو په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوبت تاسې سره د جنګ بندۍ په هکله هلې ځلې کړې دي، د دوی د سفرونو په هکله څه نظر لرئ؟

ځواب: د دوی سفرونه ډېر ښه و مثبت اړخونه يې ډېر لرل، په جنګ بندۍ او په جنګ اچولو کې د دوی اثر او رسوخ ډېر دی کله ناکله موږ ته موقتي سوله راوستی شي او کله ناکله موږ په جنګ اچولی شي.

لسمه پوښتنه: موږ له عوامو څخه اورو چې په کابل ښار کې مسلح ګروپونه په رښا ورځ داړې اچوي، ددې مسلحو ګروپونو په هکله ستاسې نظر څه دی؟

ځواب: بلې پرون يې له موږ څخه هم يو ګاډی او يو څه ډالر په زور اخيستي، د دوی د نابودۍ لپاره موظف کمېشن ته لاربښوونه شوې ده.

څه سر به دې خوږوم پوښتنې ډېرې وشوې ځوابونه يې هغه او دغه و. جرګو او مرکو هېڅ سر ونه نيو، جنګ جګړو هر څه په کنډواله بدل کړل، جنګونو زموږ پېغلې کونډې کړې، ميندې بورې کړې، ماشومان يې رايتيمان کړل، جوماتونه يې راشهيدان کړل. بې ځايه سر ټمبګيو زموږ هر څه او هر څه بې ارزښته او بې معنا کړل او تاريخي افتخارات يې د پوزکي په څېر رانچه کړل موږ او زموږ ملك په يو ختم کې ختم شو.

۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شاعر واك

نه پوهېږم چې اديبان، ليکوالان او شاعران چا رابللي وو؟ دوی د نابللو مېلمنو په څېر ناست وو، خدای مې دې غاړه نه بندوي چې د پښتنو او بلوڅو ورځ نمانځل کېده او که بله کومه تاريخي ورځ وه، خو په تالار کې يو څو شاتورې کرسۍ پرتې وې، د کومې موسسې څخه سوالي مايکروفون راوړل شوی و، د تالار کړکۍ ماتې او ټوټه ټوټه وې، د شيشو پرځای پلاستيکونه مېخ شوي وو، د بعضې کړکيو پلاستيکونه، دوه درې ځايه څيري و او باد به ورنه تېرو بېر ووت د تالار قنديلونه په ښه زور او شور نړول شوي وو، فرش مرش په کې درك نه لاره، د تالار هغه پخوانی برم او دبدبه اوپو وړې وه، په دې تالار کې ډېرو غلو لاس ګرځولی و. تالار ته يې داسې څه نه و پرېښي چې هغه دې پرې ونازېږي او وويارې. لنډه دا چې د مشاعرې د تالار غونې زيږ برېښېدل او داسې معلومېده چې اديبان ګوندې په زور دعوت شوي دي، يو نيم شاعر لا په تالار کې د کاغذ پرمخ نيمګړی شعر تکميلاوه، مشاعره شروع شوه بې مقدمې او بې له کومې خبرې په تريو تندي د شاعر نه دعوت وشو چې خپل شعر ولولي.

شاعر چې کله په لومړي بيت خوله پرانيسته په نرمه او پسته ژبه، په نيولي اواز د خپلو عواطفو بيان يې د شعر په ژبه چې له ماڅخه يې اوس مطلع هېره شوې خو د اول بيت مطلب يې دا و چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کندهواله او باروتي وطن کې د نوي کال په لومړۍ ورځ اسمان له بره ژړل ما د خپلو اولادونو سره په هغه کندهواله کور کې ژړل چې زه په کې زېږېدلی وم د اسمان ژړا او زما د اوښکو باران زما د وطن د باروتو اور نه شو مړ کولای. د شعر په مقطع کې ناستو څو خلکو خپل لاسونه وپړکول، خو نورو د تکبير نعره پورته کړه. څلورو پنځو لا د مرحبا ، مرحبا چيغې ووهلې، په دې کې يو شمېر د تالار ناست خلك هك پك او حيران پاتې شو چې موږ د شاعر خپل شعر په ډېره سختۍ ولوست په شاعر خولې راماتې وې، شاعر د مايکرافون له ګويا څخه ماات زړه خپلې شاتورې کرسۍ ته راستون شو. شعر ډېر ښکلی و، خو ناستو خلکو د يو بل سره په زړه کې ګونډې لاره. د تالار اکثرو ناستو خلکو خپل پښتانه او بلوڅ وروڼه نه پېژندل پښتانه او بلوڅ يې د جهاد په دوران کې په دښمنۍ تورنول.

د مشاعرې تالار د يو څو دقيقو لپاره سکوت اختيار کړ، مخکې له دې څخه چې بل شاعر د مايکروفون مخ ته ورشي، د تالار د ناستو خلکو له جملې څخه يو تن مايکروفون ته لاس کړ او ويې ويل چې شعر بايد په نعره تکبير سره بدرقه شي. يو بل تن د مرحبا ، مرحبا په بدرقه ټينګار کاوه. کوم يو به لا ويل جزاك الله ب افضل تر وی! يو تن هم لا د مشاعرې پرخلاف وينا کوله او ويل يې چې په اسلام کې شعر، شاعري او سندرې ځای نه لري. دا هسې الحادي رسمونه دي. دې رسمونو نه لا اوس هم موږ خلاص نه شو.

په يو سوري سوري او رنګ تالار کې د لاسونو د پړقولو په سر د مشاعرې ناست خلك درې څلور ټوټې شول، يوې ډلې د بل نظر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تائيدو مشاعره ډېره پيکه پايته ورسېده. نو د محترمو لوستونکو پام ځو پوښتنو ته راګرځوم.

په يو مملکت کې چې د شعر د بدرقې واك محدود شي، نو د هغه ملك د شاعر واك او اختيار به څنګه وي؟

په يو ملك کې چې خپل ورور په دښمنۍ تورن شي، نو په شاعر به کوم تور پورې شي!

په يو ملك کې چې انسان نه پېژندل کېږي او د انسان مقام ته درناوی نه وي، نو د شاعر عواطف به څه وپېژندل شي؟

د يو ملك چې د مشاعرې تالار سوری سوری وي، سوالي مايکروفون او شاتورې کرسۍ په تالار کې پرتې وي د هغه ملك ښوونځی، کتابتون، پوهنتون او روغتون به څنګه وي؟

که د يو ملك خلك د يو شاعر په عاطفي مطلع پـه درې، څلورو برخو وويشل شي د هغه ملك خلك به په نورو تجويزونو او تصميمونو پـه څو برخو وويشل شي؟

په يو ملك کې چې د شاعر عواطف د پښو لاندې شي او پـه خولـه ورتـه مهر ووهل شي، د هغه ملك د عادي وګړو حقوق به څنګه وي.

کابل- افغانستان ۱۳۷۳ل کال

د مشاعرې له تالار څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي دوه ځل مري

زموږ په ښارګوټي غدۍ راغلې وه د غدۍ سره سمه د جګړې سيلۍ الوتې وه، سيلۍ ورځ پر ورځ زور اخيسته بالاخره د سيلۍ نه طوفان جوړ شو، خو د جګړې طوفان او زموږ ښکلی ښارګوټی يې په خپله ناپاکه لمن کې ونغښت، طوفان، طوفان و خو ډېر سخت ناولې طوفان، په دې کرکجن طوفاني وخت کې ټولو خوښيو غمونو ته ځای پرېښی و. د عدالت پرځای کاملاً بې عدالتي حکمفرما وه، اباديدو ټول خپل وخت ورانيو ته ښښلی و، د عالم په کرسۍ جاهل او ناپوه ناست و، د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخيستې وه، د ملا نه ممبر شيطان په قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان او د هغه بريځو خېټه اچولې وه، د کاريګرو په فابريکو باندې په ګاونډيو ملکونو کې تودې سوداګانې روانې وې، په ډېره بيړه او چالاکۍ ددې ملك پوځي ماشينري اره کېدی او خرڅېدې، د ښکلو نه ښايست نقاب تر ګوتو کړی و. په ميکدو کې د رندانو پرځای ديوان ناست و، د که قاف د ښاپېرو ښکلا د بنګال د وبيانو وينځله او د پنجاب د جادوګرو منترونو په وجه چې د جګړې له سيلۍ نه طوفان جوړ شو. طوفان

(c) ketabton.com: The Digital Library

طوفـان و خـو ډېـر نـاولی طوفـان پـه دغـه طوفـاني وخـت کـې زمـوږ پـه ښارګوټي کې هر څه ساړه و او د زړونـو زور مـخ پـه اوبـه کېدو و. ددې ښارګوټي د ټولو اوسېدونکو په مخ يوه لوپښت خاوره پرتـه وه، د ډېـرو خلکـو شـونډو پتـري نيـولي وو، ډېـرې پېغلـې سـياه پوشـې او خپلـې (راتلونکي) ته اند ېښمنې وې، خو زموږ په چم ګاونډ کې ددغـه طوفـان سره سره يوې جدرې پېغلې تـور نـه اغوسـتل د نقـاب سـره يـې شـوق نـه درلوده، هغه به همېشه او په خلاصه تنې سپين پوړنی په سراوه. دده لـه سـپين پـوړني څخـه د هندوسـتان د تـاج محـل د مغـل شـاهانو اروپـايي ښاپېريو وربښمين ساريګان جارېدل. ددې البته تـور نـه خوښېدل هغـې په همېش سپين اغوسـتل، هغـه پـه خپلـه هـم سپينه وه، د هغـې زړه هـم سپين و، د هغې خبره هم سپينه وه، هغې به سپيني سپينې ويلې، هغـه به په سپينه وينا ټولو خوښوله، د هغـې اپارتمـان پـه څلورم پـوړ کـې هـم سپين و، د هغه سپينوالي تور نه شو زغملی، تورو ټوپکوالاوو به هغه د تل لپاره اذيتوله او تعقيبولـه بـه يـې. د هغـه پسـې بـه تـل زرې پـروت و، تورو به په تورتتم کې سپين ترورول او تښتول به يې اختطـاف يـې پېشـه وه او اختناق ورته په ارث رسېدلی و. زموږ د ښار د خلکو بې عزتـۍ او بې پتۍ ته بډوهلي ناست و د طوفانونو پر يو ماښام کې تـورو پـه تـورتم کې د هغه چا په کور حمله وکړه چې د هغه هر څه سـپين و هغـه د تـورو تور داغ پرځان پرېښود، سپينې د تورو د تاراج په مهال د څلورم پوړ نـه په درينګه او توره ځمکه ځان ګوزار کړ او خپـل پـت او عـزت يـې د تـل لپاره وساته، سپينې خپل پت تورو ته په لاس ورنکړ، هغـه مـړه شـوه خـو ښکلو ته يې ښـه لاره وښوده، د ښـکلو او سـپينو لارې څومره ښـکلې او سپينې دي. په دغه پېښه زموږ د ښار خلك ډېـر ستومانه شول، پـه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظلم باندې زموږ د ښار خلکو احتجاج وکړ، سپينه يې په سپينه جنازه کې د احتجاج په ډول د وخت زمامدار ته وړه چې د هغه د بړيڅو زور او ظلم زمامدار ته وښايي او زمامدار پرې پوه کاندي چې د سپاهيانو او ساتونکو زور ظلم نور دې حد ته رسېدلی، د زمامدار د ماڼۍ و مخ ته هماغه تورو د دويم ځل لپاره د سپينې په سپينه جنازه بې رحمۍ او نا اشنا ډزې وکړې، سپينه يې د دويم ځل لپاره د زمامدار د ماڼۍ ومخ ته د ناهيد په نوم په وينو سره کړه د وخت زمامدار پرې خپل غوږ هم ونه ګراوه او د سره پرې يې پروا هم ونه کړه.

د وخت زمامدار ډېر بېواکه بېوسه او بې صلاحيته و تورو زموږ د خلکو سپين احتجاج په وينو سور کړ، نو په دغه وجه ماته پته ولګېده چې ښکلې دوه ځل مرې خو پل پت او عزت د ناولو څخه ساتي.

کابل- افغانستان

دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شلمې پېړۍ جلاد

ولې د څه لپاره په دومره بې رحمۍ دې حلالو؟!

بيا يو نه دوه نه درې دې حلالول!!

اوتومات ماشيندار درسره نه و که څنګه؟

راکټ لنچر خو به دې څنګ ته پروت و، تمانچې خو به دوه درې درسره وې. دوی ته چې دې دومره قهر راته او ته ورته دومره سختې غوسې نيولې وې، دوی به دې د ماشيندار په ګوليو وژلي وای، دوی به په اسانۍ ساه ورکړې وای او ستا به ثواب شوی وای، ته چا موندلې، تاپسې څوک د شونتۍ په رڼا ګرځېده؟؟

دلته خو تورتم دی، تپه تياره ده په تورتم کې څوک خپل قاتل موندلی شي او څوک د چا پسې ګرځي، دلته په هېچا خپل سر درونډ نه دی، دلته هېڅوک د بل غم نه خوري هر سړی په خپلو خولو کې ډوب دی.

ای د شلمې پېړۍ جلاد خانه!

ته له دې نه خبر نه يې چې دلته سر په سر سودا ده تاته وايم تاته!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې په غوږونو څپېړې اچولي يو ځل خو ماته وګوره او زما څو ليکلي ټکي په دقت سره ولوله او خپل سر ګرېوان ته کښته کړه تاته وايم!

ګنهکار خو يې پلار و، د ګناهونو پېټی خو د هغه په اوږو بار و اولادونه يې خو ماشومان و ماشومان خو د هر قسم ګناه څخه پاك وي، د هغوی په دې کې څه قصور و چې پلار يې ملحد او کافر و. ايا ته به ډېر بې رحمه او بې عاطفې وې که د هغه حلال شوو ماشومانو پلار د خپل زمام په وخت کې؟!

ايا تا چې دا ماشومان د مکروريانو په درېيم پوړ کې د تشناب په سپين بلورين تنګ لنګ تپ کې حلالول ستا انساني او اسلامي عاطفه چېرته وه؟

هغوی به له تا سره څومره لاس او پښې اچولي وي، دا يو چې دې حلالوو دې بل به درته څومره زارۍ او ننواتې کړې وي، تاته به يې څومره ژړا کړې وه، چې نه کاکا نه کاکا موږ مه حلالوه.

ايا! تا د يوې ثانيې لپاره د خپل ځان سره سوچ کړی و؟!!

تا چې ددغه ماشومانو په مرۍ چاړه ښخوله تاته هغه نازنين اولادونه نه په ياد ېدل؟!

په دغه وخت کې ستا اسلاميت، انسانيت او افغانيت چېرته و؟!

ته که په دغه سات د انسانيت او اسلاميت له چتې څخه وتی وې، افغانيت خو به دې ساتلای وای!

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانان او خصوصاً ستا په څېر پهلوانان خو د ځان نه کمزوري ته هېڅ هم نه وايي، کمزوری خو کمزوری دی په کمزورو باندې افغانان رحم کوي او په ښځو خو د سره لاس نه پورته کوي او د کمزورو په وژلو خو نوم نه کېږي.

ای د شلمې پېړۍ جلاده!

ته ددغه ماشومانو او ددغې ښتنې مېرمنې په پرتله ډېر کمزوری وې. ته څومره جاني او لوی قصاب یې. تا به نور څومره بې ګناه ماشومان او بې دفاع مېرمنې وژلې وي.

قصاب چې قصاب دی هغه هم درې پسونه سر په سر نه شي حلالولی، مګر ته دومره کلك زړی وې چې تا درې بې دفاع او معصوم انسانان په پخه چاړه حلال کړل.

تا واقعاً د شلمې پېړۍ د جلاد اتلوال لقب وګاټه اتلوال!!

زه نه پوهېږم چې اوس به ستا وجدان او ایمان څنګه وي؟

تا به خپل وجدان نه لړزوي او نه به دې ځوروي؟

ستا به زړه قرار نیسي او که نه؟

ته به په خوب کې څومره ډارېږې؟

ته څومره ډارن وې چې تا خپل غچ او انتقام د ماشومانو د پلار څخه وانخستلی شو د دوی پلار خو تر پرونه پورې د کابل په ښار کې په خلاصه تنۍ ګرځېده، د هغوی پلار په اواخرو او خصوصاً په دې نږدیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موټر، ټوپک او باډيګارد نه درلوده خو ستاسې په تور کې نجيب درې کاله زنداني کړ.

ای بې رحمه د شلمې پېړۍ جلاده!

څه دې وکړل ته څومره د کابل اوسېدونکو ته بې پته او بې عزته ښکاره شوې. ښه شو چې تا د جګړې جنايت سرته ورساوه. ته د افغانانو په تاريخ کې د جګړې جاني شوې د هغه جګړې جاني چې د اسلام او اسلاميت په نوم پورته شوې وه. تا به اوس نو څوك بيا مومي، تا به اوس څوك زندان ته راکاږي، تا نه به کوم څارنوال تحقيق وکړي، کوم قاضي به په تاباندې د اعدام حکم صادر کاندي، څه شول د بشر د حقوقو مدعيان او څه شول د اسلامي نړۍ طراحان؟؟

چې اوس تا له نږدې څخه ويني او تاته ووايي چې:

ای د يوې پښتنې مېرمنې او دوو ماشومانو قاتله او د شلمې پېړۍ جلاده! ټيك ده چې تاته به ستا په څېر خلك ښه مجاهد ووايي او تا به د غازي او د دروند غازي په القابو مسما کاندي. دا د مجاهد او غازي لقب به ستا د همېش لپاره پټ پاتې وي. ددې جنايت له شرمه او له ډېره شرمه دا لقب تاته نه شي درکولای. مګر خلك به تاته د شلمې پېړۍ قصاب او د جګړې جاني ووايي او تا به د افغانانو له خاورې څخه د لست په اوله ګڼه کې د شلمې پېړۍ د قصاب په نوم ونوموي. خير دی که نن ته د وخت د قاضي څخه په وېره او ډار ګرځې، مه وېرېږه ته د چا نه وېره لرې د خپل سيوري نه؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډاډه زړه ګرځه ولې چې دلته اوس هيڅ شی نه شته د ځنګل قانون عام او تام حکمفرما دی، محاکم تړلي دي، د زندان مندان درك نه شته، چا چې څه وکړل هغه يې وکړل. دلته ستا په څېر خلك اوس د تعقيب څخه خلاص دي، هغه وسايل، اسباب او کرمنالستيك چې ستا په شان جانيان يې معلومولی شول هغه اوس ستا سره دي هغه دې مخکې له مخکې په غلا يوړل او هغه دې چېرته ډېر لرې خرڅ کړل، اوس نو ستا په څېر جانيانو باندې درې شاهدان پکارېږي درې!!

ته خو په دې جنايت کې درې خو لاپرځای پرېږده چې يو تن هم نه يې ليدلی په تا باندې درې شاهدان په درې سوه کلونو کې هم نه شي تېرېدلای، ته د زندان او اعدام نه خلاص يې او په خپلو برېتونو لاس وهه او غاړه تازه کوه او دومره وايه چې: د شلمې پېړۍ جاني ته دې خدای(ج) د نېکو هدايت وکړي.

د دلوې مياشت، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دربيم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښې

د افغانانو په خاوره کې یوه پېښه له بلې نه ډېره ترخه وي، یوه لوبه لا خلاصه نه وي چې بله شروع شي. خو هېڅ یوې لوبې هم پای ونه مونده. اوس دولسو کلونو پرله پسې پېښې موږ افغانانو ته لوبې شوي. اوس موږ په لوبو دومره سر نه خوږوو خو بیا هم باید ولیکل شي او راتلونکي نسل ته یو څه پاتې شي.

کله چې د ۱۳۷۳ل کال په نیمایي کې د طالبانو تحریك په کندهار کې پیدا شو، ددې تحریك لمنې د ۱۳۷۳ل کال د دلوې په میاشت کې میدان ښار او لوګر ته ورسېدې، په میدان ښار کې طالبانو د ګلبدین پیاوړي قوماندان تورن امان الله ته د ملا بورجان په قوماندې سخته ماته ورکړای شوه. کله چې میدان ښار د طالبانو په لاس کېوت د تورن امان الله طرفدارانو د اتحاد اسلامي قوماندان حاجي شېرعلم ته پناه یوړه او شېرعلم د امان الله له طرفدارانو څخه وسایط او سلاح د غنیمت په ډول واخیسته چې په دغو ورځو کې د یو کلاشینکوف قیمت دوه لکه افغانیو ته کښته شو، د دلوې د میاشتې پر ۲۲مه نېټه د کابل- کندهار لاره چې د غذایي موادو په مخ څو کاله بنده وه، خلاصه شوه او په ډېره پیمانه لومړني مواد کابل ته راورسېدل. خارجي اسعار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوراً کښته شول د اوړو د يوې بوجۍ قيمت څلوېښت زره او د غوړيو د يو ټيم قيمت دولس زره افغانيو ته راپرېوت. د کابل د خلکو په سترګو رڼا شوه، د کابل خلکو د طالبانو نه ډېر رضايت وښود. طالبان په دې لاره تر ارغندي پورې راورسېدل او د لوګر په لاره يې د ګلبدين څخه محمداغه ونيوله. په دې شپه ګلبدين د خپلې راديو څخه په څهار اسياب کې اعلان وکړ چې د افغان او انګليس څلورم جنګ پيل شو، د طالبانو سره د کمك په هکله د انګلستان يو متقاعد سفير او د يو همسايه هېواد يو اسلامي تنظيم تورن کړ، حکمتيار د نظار شورا او د اسلامي جمعيت څخه د طالبانو په مقابل کې مرسته وغوښته. ګلبدين، سياف او يونس قانوني په همدې مياشت کې په جلال اباد کې يوه معاهده امضا کړه. سياف او قانوني د حکمتيار سره دا منلې وه که کله په ګلبدين باندې د طالبانو فشار زيات شي، نو دا دوه تنظيمه به د ګلبدين سره پوځي مرسته کوي، مګر برعکس کله چې طالبانو محمداغه ونيوله، حکمتيار ډېرې چغې او نارې وهلې او په څو څو ځله يې د مرستې غوښتنه وکړه مګر رباني صيب مسعود صيب او سياف صيب په خپلو غوږونوځيږې واچولې چې موږ د سره څه نه اورو او د جلال اباد په معاهده يې پښې کېښودې. د ۱۳۷۳ل ل د دلوې پر ۲۴مه نېټه حکمتيار بې له کومه جنګه چار اسياب طالبانو ته پرېښود. د بګراميو له لارې سروبي ته او د سروبي نه درونټې، ګل غونډۍ ته ورسېد. د شپې له پلوه چې کله د حکمتيار صيب پوځونه د نوې کارتې، رحمان مېنې، شاه شهيد، بينې حصار، شيوکيو، بګراميو، حسين خېلو، شينې او احمدشاه بابا مېنې څخه وتل د نظار شورا پر ښې کلکې بمبارۍ وکړې هغوی خپلو پښو او خپلو ډاټسونونو خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل د دوستم یو زر کسان یې عبدالعلي مزاري ته وسپارل. مزاري د دوستم یو زر کسان د جګړې په اول خط کې ځای پرځای کړل. مزاري خپل دوامدار تماس د طالبانو سره ټینګ وساته. مزاري د نظار شورا سره د کابل په دریمه او څلورمه کارته کې قومي جګړه توده ساتله، د نظار شورا زور په هزاره ګانو نه رسطده، د هزاره ګانو مورچلې د کابل په جنوب غرب کې ډیرې پخې وې. حکمتیار چې کله د جګړې نه پښې سپکې کړې، هزاره ګانو چې د حکمتیار متحدین په سخت موقف کې پاتې شول، مزاري د (بي بي سي) رادیو سره په یوه مرکه کې ګواښ وکړ که چیرې په موږ باندې جګړه سخته شوه، نو موږ به کابل د مزارشریف څخه په اسکاټ وولو. د نظار شورا د طالبانو د جګړې څخه ډیره ګټه پورته کړه. طالبان چې کله د هزاره ګانو په تفاهم سره د کابل دریمې او څلورمې کارتې ته ننوتل دوی د کابل سره نابلده و. دوی د نظار شورا د توپچي او هوایي ضربو لاندې راغلل. طالبانو هغه مورچلې د هزاره ګانو څخه نیولې وې، نظار شورا ته په پرېښودو اړ وتل په دې جګړو کې ډیر مرګ او ژوبله دواړو خواوو ته ورسېده. طالبان د میدان ښار او محمداغه پورې تر شا لاړل. راتلونکې نامعلومه ده چې جګړه به څوک وګټي.

د حوت میاشت، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، دریم پروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم!

له مانه يې واورئ!

تاسې ته يې وايم!

ماته غوږ شئ!

په غوږونو ځېبرې مه اچوئ، زه کابل يم!

زه اوس هسې خوشې شانته ډانچه د يو ځو لوټو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې ترمې، تالااو ګډوډ، زما خو اوس هغه پخوانی برم نه شته. زه خپلو زامنو د هغه پخواني برم او دبدبې نه پرې يستم له مشهده او نيشاپوره پورې جهانيانو ليدله. خو افسوس چې اوس زما شمله دومره ټيټه ده چې زما په غاړه کې د زيندۍ په څېر کلکه پرته ده.

زه کابل يم هغه کابل چې په ما کې د چمچه مست سيند تېر دی، زه اوس د هغه شور او ځوږ نه اورم. زما چمچه مست ولې خفه دی؟

د هغه نوم خو چمچه مست دی، هغه ولې له مستۍ نه پرېوت، هغه خو لاتراوسه نه دی ايل شوی. لکه چې زما په ورانيدو خفه دی!

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه، نه زه اوس پوه شوم د هغه درد او کړاو له ما نه زيات دی، د هغه د اوبو رنګ بالکل اوښتی ، د هغه سپينې اوبه سرې شوې دي، په هغه کې د اوبو پرځای اوس وينه او د افغان وينه بهيږي، د هغه فوارې څومره سرې دي، د هغه د اوبو داره د وينو داره ده، هغه د خپلې دارې نه څومره په ويره او ډار کې دی.

چمچه مستهٔ!

مه خفه کېږه ته بيا هم روان يې، په حرکت کې يې، په حرکت کې برکت دی، په تا به خدای پاك مهربانه شي او خړوبه پسرلی به دربانده راشي. بيا به مست شې اوبه به دې سپينې شي، بغاوت به کوې کله به په يو اړخ اوړې او کله به په بل اړخ، خو زار، زار ماته چې زه د اخ او تڼخ نه پرېوتم، کړوپ شوم، وران شوم، کنډر او کنډواله شوم، زه خوارکی په تشو تورونو بې ګناه مرجم.

زه کابل يم زما هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډر او کنډواله کورونو کې مړه پرته ده مړه!!

له مانه نور زما نا اهله زامن څه غواړي؟

زه ورته نورې کومې قربانۍ ته حاضر شم؟

زما له لاسه دومره کېدل چې ځان مې د دوی په پښو کې خاورې او ايره کړ. زه د دوی په پهلوانۍ او زور ازمايۍ کې په څو لوټو او ماتو خښتو بدل شوم. دوی، هغوی او هېڅوك په ما او زما په ورانېدو خفه نه شول. خفه خو به زه يم چې له څو لوټو لاندې په کنډواله کورونو کې لادرکه شوم، نو زما د دارالامان او چهلستون د ماڼيو ګلان خو به خود مړاوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غړند وي چې دا دوه تاريخي ګنبدي ماڼۍ له ما سره يوځاى د څو خښتو لاندې پرېوتې او دړې وړې شوې.

د چهلستون بڼه ته ولې ژاړې؟

زه او ته خو يو شان او يوځاى پايمال شو، د تورو خاورو او سوو چتونو لاندې خو زه او ته يوځاى پراته يو.

چهلستونه او زما چهلستونه!!

څه دې کړل هغه ګلان چې نهه مياشتې به پرې پسرلي و؟

ستا ګلان به زما اصيلو شازلمو بچو د پکولونو او لنګوټو په کتارونو کې ټومبل او زما مستو پېغلو به د تور اوربل دپاسه وړل. زما د باغ بالا، قرغې او د پغمان مېله ځايونه څنګه تش پش پراته دي.

زما هغه دنګې پېغلې څه شوې؟

لکه چې له مانه اواره شوې!

ما خپلې پېغلې ونه ساتلاى شوې، په دوى به د نورو ملکونو مېله ځايونه څومره ښکلي او تاوده ښکاري. زلمو مې دا بې معنا جګړه اوږده کړه او د ماشې نه لکه چې ګوتې نه پورته کوي!

زه کابل يم زما او د شاه دوشمشيره د عاشقانو او عارفانو، شاه شهيد، خواجه صفاولي، ابوفضل، سيد اسحق اغا او دده افغانانو د ادې زيارتونو دومره فرق دى چې هغوى د يو موټي خاورو لاندې او زه د څو لوټو لاندې په کنډواله کورونو کې خړ پړ پروت يم.

بالاحصاره، کاسه برجه، شيرپوره او اسمايي غره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دومره لوړوالي ولې سرټيټي ياست تاسې خو خپلو کابلشاهانو ته فکر وکړئ، رتبيل شاه او زنبور کشاه به تاسې ځومره نازولئ، په تاسو به يې ځومره لوی حساب کاوه. د تاسو په سر به يې ځومره لويې ډغرې وهلې. زما په ليدو ولې اوس شرمېږئ، ما دلته کې ددې لپاره تاسې ته د تېولو نه هسك ځای درکړای و چې تاسې به ما د غلو، ډاکوانو، چپاولګرو او يرغلګرو څخه د پخوا په څېر ساتئ، زه خو تاسې په لوی لاس، چپاولګرو او داړه مارانو ته وسپارلم، تاسې زه د شلم قرن ډاکوانو څخه ونه ساتلی شوم. غلو او داړه مارانو چې له ماڅخه غوښې بېلولې او زه يې د خاورو لاندې کولم، تاسې ماته په غټو، غټو، بټې، بټې کتل زه مو له غلو څخه ونه ژغورلای شوم. زه له تاسې څخه ډېر خفه او مانيجن يم. ماته د هغه تېر برم په سترګه نور ونه ګورئ له مانه مخ واړوئ، زه به هم تاسې ته د هغه پخواني وياړونو په هغه وياړونو چې دلته تاسې عرب په ګونډو کړي وو. سکندر درنه په څنګ تېر شوی و، د چنګېز لښکرې همدلته وارخطا شوې وې، د ايران صفويان همدلته ترمې تالاشول، د ازبکو شيواني محمد خان له همدې ځايه وتښتېده، د مغلو سلطان ظهرالدين (بابر) په ډېر ارمان، ارمان مو همدلته خاورو ته وسپاره. د انګرېزي ميکناټن او سرالکسندر برنس د مړو درك او خرك لاتراوسه نه شته، د روسي چپاولګرو خو به شپه او ورځ ستاسې له لاسه خوب او خواړه نه شول کولای، د هر قدم لاندې به مو ورته اورونه کرل، د پنجابي امير منو څخه خو به تاسې باج اخيسته، د ډهلي تخت او تاج خو به مو له دې ځايه ځاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل یم زه د هغه یو کم څلور سوه پښتنو مشرانو محصول یم چې الوغ بیك د ظهرالدین بابر تره درې سوه نهه نوي تنه د سوات د یوسفزیو قومونو نه نیولې د بولان د درانو او غلجو پورې د سر پښتانه مشران او خانان د یو تېغ نه تېر کړل، زما د پښتنو مشرانو سرونه پرې شول، مګر الوغ بیك ته تیټ نه شول، ما په هغه وخت کې خپله خېټه په اوسني سیاسنګ کې څیرې کړه او یو کم څلور سوه پښتنو مشرانو لاشونو ته مې په یو قبر کې ځای ورکړ. خو زه اوس د یوه پښتانه لاش ته خېټه نه شم څیرولای او د هغه لاش نه شم خوندي کولای، ولې چې بېګناه مجرم یم. د پښتنو لاشونه مې کارغان خوري، سپي یې تښتوي او لېوان پرې مړوي. په ما کې هر څه سرچپه شول ګیدړان د زمریانو په برېتونو لوبې کوي، تپوسانو بازان په مخه کړي او بعضې لا د خپل ډېران چرګې وهي، شرمښانو د زمرو څرمن اغوستې ما ډاروي، زه اوس د یو وهمونو کور یم. په ما کې ټول خلك ډارېږي خو څوك حال وايي او څوك نه. زه کابل یم د څو لوټو، ګټو لاندې خړ، پړ پروت، بې ګناه مجرم او په تشو تورونو دړې وړې. زه به ستومانه یم، زه به خفه یم، زه به ژاړم، نو زما پل خشتي، شاه دوشمشیره، شاه شهید او د جادې د خولې جوماتونه ولې ژاړي؟

هغوی لکه هم د خاورو، لوټو لاندې سوري سوري پراته دي. زما جوماتونه دې نه خفه کېږي، د دنیا داسې ډېرو باغیانو دلته سجدې کړي دي او سرونه یې ټیټ کړي دي، د دوی سرونه به هم انشاالله په تاسې کې ټیټ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خپلو جوماتونو ته تسلا ورکوم چې تاسې د شهادت درجه وګټله. د هر چا په نصيب کې د شهادت مقام نه وي. کاشکې د شهادت مقام ماته رسېدلی وای. زه تورن شوم زما بچو د نورو په اشاره پر ما قسماسم تورونه ولګول. زما په برخه شهادت ونه رسېده او نه زما په ورانېدو څوك غازيان شول. زما په برخه هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاندې بې ګناه مجرم په تشو تورونو دړې وړې او خاورې ايرې ای د کوټوالي ګنبدې!

تا چې به پخوا خپلو مجرمينو ته د درو سزاګانې ورکولې او تا به باغيان رامول اوس درباندې څه وشول. هغه وخت کې خو به يوه دوه او يا څو وله ماسره خيانت کاوه. اوس خو ټولو زما د ورانولو او نړولو پسې بډې ووهلې او ملاګانې وتړلې زما د شوربازار کوڅه يې دړې وړې کړه، تاريك کوڅه او د جې جې زيارت يې راته ونړاوه، زما ريکاخانه، تخته پل او بارانه د خاورو په ډېرۍ واوښته د سهك بچې کوڅه او او ستر بازار (د اوسنۍ فروشګاه بزرګ افغان شاوخوا) غلبېل غلبېل ده، شمريزه انار کوڅه، خرابات، هندوګذر، درخت شنګ او قروت کوڅه مې په سينه پرتې دي. خولې يې له خاورو ډکې په وينو کې لت پت د جګړې د بې پتو په لاس وران ويجاړ او خرابه.

ای د کوټوالي ګنبدې!

زه کابيل يم زما د ورانولو مجرمين ونيسه او پيدا يې کړه، هغه پخوانۍ دُرې ته لاس کړه دا سرکش باغيان درنه خلاص نه شي، دوی فقط زما د ورانولو پسې راغلي و چې ما ولوټوي، دوی بې هدفه، بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرامه باغیان او حرامي ایله جاریان دي، دوی په ورانولو پوهېږي او بس.

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې حصار.

زه اوس هغه برم او عظمت نه لرم، چې ماته به د جهان امپراطورانو، شاهانو او امیرانو د احترام په رسم سر ټیټاوه او زما د پاکې هوا او خوږو اوبو څخه به یې د تبرك په نوم د یو څو لمحو لپاره استفاده کوله، د سیاحت په نوم به یې خپله ډیپلوماتیکه ویزه د څو ورځو لپاره تمدیدوله.

په ما کې د باروتو ککړې هوا کور دی، زه اوس ګور یم د پغمان د یخو اوبو بندونو مې ځای ونه نیو امپراطوران، شاهان، امیران او حتی سیاحان اوس له ماڅخه په ډډه تېرېږي. هډو لااوس ماته څوك مخ ته را اړوي، زما بچي په ما کې هم تنګ شوي دي او راڅخه تېښته کوي. زه اوس چاته پاکه هوا یخې اوبه او خوږې مېوې نه شم ورکولای، مڼې مې ړلې، ووهلې، د انګورو تاکونه مې شول د توتانو ډډونه مې چنجو ووهل شفتالان او زردالان مې شنډ لاړل، الو او الوبالو مې تروه پاتې کېږي څوك یې پخوالي ته نه پرېږدي، هندوانو او خربوزو مې مرض وکړ. زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاندې په تشه کنډواله کورونو کې!

زه اوس تاریخي افتخارات نه لرم، زما تاریخي افتخار اوس د پنجابیانو، عربو، سوډانیانو او اخندانو د پښو لاندې پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی چې رانه کوم تاريخي افتخارات لکه د سکندر مقدوني جام، د ابدالي توره او پټکی، د وزيرمحمدګل خان تمانچه او د امان الله خان کريچ يې رانه په غلا وړل، په همدغو ورځو کې يې په ما خاورې واړولې، زما فرهنګ، کلتور، تاريخي اثار او پوځي تجهيزات يې رانه لوټلي او په خپله ولقه کې يې ټينګ کړي دي.

ای زما کاکه ګانو!.....

څه شوې د باراني شايقه، چېرته يې لطيفه د خپل باغ سره ورك شوې، فضلو په څه مصروف يې، د چارچتې اعظمه، فرمولي زرګره، کوکه اصفه او د سردارخان د جنډې برائته په تاسو څه وشول. تاسې خو به ځمکې ته ويل چې ته ځه موږ نه ځو. تاسې ته خو ما مستي درکړې وه، تاسي خو زما په سر مست واست له تاسې څخه ماهيجن او ګيله من نه يم. اوس زمزا او ستاسې يو حال دی. صرف فرق مو دومره دی چې تاسې د يو بېل خاورو لاندې او زه د څو لوټو او خښتو لاندې په تشو کنډواله کورونو کې ورك پرك.

ای زما د غلجيو ميرويس خانه او نازو انا ، د ابداليو احمدخانه د درانيو عاشې او زرغونې، وزيرمحمد اکبرخانه، لوګری امين الله خانه، غازي محمد ايوب خانه، د وردګو محمدجان خان، د اندړو ملا مشك عال، غازي محمد عثمان خانه، کونړی سلطان محموده، د جبارخېلو ارسلاخانه، د محمدزو امان الله خانه، محمود طرزي، د کجوري ملاصيب، د کاپيسا د ساپيو د خانانو خانه، امير عبدالرحمن خانه، د بابړې ملاصيب، د هډې نجم الدين اخندزاده، د بېتنيو ملالی، د شينوارو ايمل خانه، د افريدو دريا خانه او عجب خانه، د خټکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشال خانه، د دوابې عبدالغفارخانه فخر افغان، د اڅکزو صمدخانه او عبدالله خانه، د کوهدامن میربچه خانه، د کوهستان میرمسجدي خانه، د ځاځیو نایب سالار صیب سربلند خانه، د ځدرانو ببرك خانه، د منګلو صنك زلمی، د باجوړیو عمراخانه، د چترالو امیر المملکه، د ننګرهار میافقیرالله، د مومندو چکنور ملاصیب، د مسیدو، وزیرو او دوړو پیر صیب میرزاعلي خانه، بایزید روښانه د احمدزو احمدبابا، د تهل او د وانه د جبهې عالي سرقوماندان محمدنادرخانه، د بلوڅو سردارانو او هزاره فیض محمد کابته!

ستاسې د بعضو عکسونه او تابلوګانې هسې تش د تظاهر او فریب لپاره په ما کې ځوړندې دي. تاسې ته په سورو، سورو او چیغو، چیغو ژاړم او تاسې ته نارې وهم او درته وایم چې ما خو په تاسې ځان سپارلی و. هله ژر شئ زما هسې خوشې تشه شانته ډانچه چې په څو کنډواله کورونو کې د ماتو خښتو او ګټو لاندې پرته ده، په خپلو اصیلو بچو یې راوباسې او که نه نو زما نومیالیو او ښاغلو!.....

زه درنه په ورکېدو یم ما ژر ژر په څو کنډواله کورونو کې ولټوئ او بیا مې مومئ اوس زما د تشې ډانچې د ملا په هډوکو باندې ماشومان چندرو کوي زه مو ولې هغه چاته پرېښودم چې هغوی ماه په قساوت او کینه ګوري، هغوی زما هېڅ قدر او قیمت نه پېژني، زه مو ولې د وحشیانو وحشت ته په لاس کې ورکړم. زه خو یو امانت وم او د ټولو امانت.

ای زما په غم شریکو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د وجود غوښې چنډه چنډه په پڅو چړو پرېکړای شوي، چاړه اوس هډوکو ته ورسېده، په هډوکو مې ماشومان ملنډې وهي، په پښو مې ټېل وهي او په سپکه راته ګوري.

ای هزاره فیض محمد کاتبه!

زه کابل یم که په یاد دې وي تاته مې یو وخت ویلي و چې په ما کې سراج التواریخ ولیکه، شابا زر شه، اوس زر کړه په ما کې د یو بل دور مجاهدالتواریخ ولیکه چې درنه ورکېږم او په څو کنډواله کورونو کې درنه پوپناه کېږم.

زه اوس داسې څه نه لرم چې په هغه باندې وویاړم زما د چار چتې د وریښمو بازار زما په شان د لوټو لاندې دی، د تخته پل او شوربازار مې نښې نښانې نه شته، عاشقان او عارفان مې څو څو ځله شهیدان شول، په حضوري چمن کې مې د پستو وانښو پرځای د شګو بوجۍ او د اوسپنو پارچې پرتې دي. زما د جادې په هغه پراخه زړه کې د برم نه ډکې څو پوړیزې ودانۍ او د نوم ورکې سپاهي ځلی زما په څېر د څو لوټو او خښتو لاندې پروت دی. هغه بازار چې د هغې هټۍ به د مورو په قالینو فرش پروت و اوس یې د لوګو نه ډ: سوری سوری اهن څادر اغوستی زما په څېږ غلی پلی پروت دی، د چهار شانه ازبکو منډې تړې په کې نه لیدل کېږي، د سر نه تر پښو پوې په کې یوه کامله چوپتیا ده.

او د محمد نادرخان د شنه ګنبدي قبر نه شنې لوخړې خېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په څو کنډواله کورونو کې ورك.

فرهاده!

اې غلام محمد فرهاده! دا څه وشول چې تا جوړ کړم او چا وران کړم؟

خوشاله، رحمانه او فخر افغانه!

راشئ د کوزې پښتونخوا نه راشئ خپلې لېسې مو وګورئ، روښانه ته دې خپله ښوونکو عالي موسسه هم ووينه، ملالۍ، عايشې، مريمې، رابعې او زرغونې تاسې هم خپل ښوونځي مشاهده کړئ، شېرشاه سوري او سيدال (ناصره)!

ستاسې لېسې لا بېخي دړې وړې دي. سيدنورمحمد شاه، علاوالدينه او جماله!

ستاسې مېنې خو له سره نه شته.

هوکې! زه کابل يم زما په علي مردان کې د چوپان د کبابو د بوی پرځای اوس د باروتو بوی د سوو چتونو بوی او د وينو بوی په پزه راځي. زما د قبايلي سوداګرو پرځای اوس زما په علي مردان کې د سرونو سوداګر ناست دي. په سرونو سودا کوي. د سرونو سوداګر هوکې! د سرونو سوداګر او د وينو تږي د افغان د وينو په څښلو يې هېڅ تنده نه ماتېږي او خوا يې پرې نه سړېږي. دا د قدرت لېوني او د کلونو، کلونو د تاج او تخت ارمانجن د افغانانو د سرونو په ورکړه، راکړه بسوالي نه کوي دا څومره وږسترګي سوداګر دي چې د دوی هېڅ مړښت نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په څو کنډرو کې ورك. ما پخوا څلور دروازې درلودې. په هره دروازه کې به زما بچو ماته پهره کوله، زه به يې له دښمن څخه ساتلم هغه ځوك چې به ما ځانته نه غوښتل هغه به يې له لارې نه ستانه کړل، زما ليدل په هغه وخت کې هر چاته څه اسانه او رازانه کار نه و، زما د ليدو پسې به ډېرو غريبانو جيبونه ډکول او زما د ښکلا په تکل به يې غرونه او رغونه د پښو لاندې کول، ډېرو شرق پوهانو او غرب پوهانو به په ما کې تحقيق کاوه، ډېر په دې ارمان کې وو چې موږ به کابل کله ووينو، خو اوس چې په هسې خوشې تشه ډانچه بدل شوم. زما څلور واړه دروازې د هر چا په مخ خلاصې شوې، په ما کې اوس خپل او پردی يو قسم ګرځي. زه اوس يووړ شوی کابل يم په ما کې اوس د خپل او پردي هېڅ توپير نه شته. خپل او پردی اوس ماته په يوه سترګه ګور.

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو خښتو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې.

پخوا به له ما سره هر څّ د تجارت او صنعت بازار مې تود و، په هره لار به مې کاروانونه روان و، په ما کې د هېڅ شي کمی نه ، پروا معمور وم ما به په هر مازيګر او ماښام کې هرچاته خپله برخه ورکړه، چې د شپې له پلوه د خپلو اولادونو سره په ښه مړه خېټه وخوري. په ما کې هېڅکله، هېڅوك وږي نه و پاتې شوي زده د ټولو کور وم، خو اوس...

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډرو کې ورك.

په ما کې اوس د څو کلونو راپد ښخوا تعليم او تربيه نه شته، ځوانان مې د قلم پرځای ټوپکې ګرځوي، ټانکونه چلوي ماشينداري پړقوي او ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورانوي. سپين ږيری مې بې لارې او بدې خواره شول، حق ته حق نه وايي. ملايان مې کرۍ ورځ په چغلۍ لګيا دي، کله يو کافر کاندي او بل مسلمان، يو غازي شي او بل شهيد ، عالمانو او پوهانو مې پښې سپکې کړې او له مانه يې سترګې پناه کړې.

ښوونځي، مدرسې، پوهنځي، کارخانې او وزارت خانې مې ماغوندې په تشه ډانچه بدل شول، کباړ شول او په ټيټه بيه خرڅ شول.

ما خو د خپلو ځوانانو د زده کړې ځای علامه سيدجمال الدين افغان ته سپارلی و. چې ګوندې زما ټول ځوانان به د علامه په بل، پل ږدي او د هغه د برم او دبدبې نه ډکې پوهې څخه د هغه د نبوغ څخه د هغه د کړو وړو څخه د هغه د لوړ شخصيت او د لوړ انساني معيار څخه پوره پوره ګټه اوچته کاندي.

زما په علامه هم چار رحم ونه کړ، د هغه قبر يې هم سوری سوری کړ، د هغه په زيارت يې ملنډې ووهلې، د هغه د خاورو په ډېرۍ يې ځو لوټې ورزياتې کړې د هغه قبر يې زما په څېر د ځو لوټو او ګټو لاندې کړ.

زه خو خير مګر د علامه د انساني او افغاني دلوړ معيار څخه د چا سترګه ونه سوزېده، د هغه نبوغ يې هم د ځو لوټو لاندې کړ.

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډواله کورونو کې پروت.

ای زما طاق ظفره!

ته چې يې ځو کاله پخوا په وينو لړلې او ستا دېوالونه يې د وينو په سره رنګ رنګول ما درته کتل زما هېڅ وسه نه رسېده چې ته مې له دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه خلاص کړی وای، ما ډېرې چغې ووهلې او په تا مې ډېر ګرېوانونه څيري کړل، چې تا وران نه کاندي ستا په تاريخي عظمت به دوی خندا کوله، په تا کې چې کومې پرېکړې شوې وې، په هغه جرګو او پرېکړو دوی بې باوره و. ته يې په دې تورنولې چې طاق ظفر يو اړخيزې پرېکړې کړې دي. زه او ته اوس يو شان د څو ماتو لوټو او ګټو لاندې پراته يو.

طاق ظفره!

تا خپلې پرېکړې اوس زما نورو تالارونو ته وسپارلې. هغه تالارونو ته چې په هغه کې د سر نه تر پايه دروغ ويل کېږي، په هغه کې د چل او فريب نه کار اخيستل کېږي، په هغه تالارونو کې نوې، نوې خبرې راوځي، چې د هغه خبرو سره زه نا اشنا يم هغه د بل هېواد او د پرديو خبرې دي.

طاق ظفره!

ستا د جرګو او مرکو پرېکړې ډېرې پخې وې هغه زما خبرې وې، هغه درته ما ښوولې وې، زه اوس نويو تالارونو ته هېڅ نه شم ښولای. زما ښوونه پهره داران نوو، تالارونو ننوتو ته نه پرېږدي ولې چې زه اوس تشه ډانچه يم او طاق ظفره! ته له مانه بد تر يې نه اوس ته ځانته څوك رابللی شې او نه ستا په پخوانو تاريخي پرېکړو څوك باور لري.

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو لاندې به کنډوله کورونو کې وريت، پريت.

ای زما درنو ليکوالو، شاعرانو او اديبانونو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامه حبيبي صاحب او خادمه راشئ، ما له نړډې وګورئ، چې په ما اوس کوم نوم ږدئ او په ما کې په کوم رنګ او خوند تحقيق کوئ؟

اوس په کوم نامه زېب کوم، زما به اوسنی نوم څه وي؟؟

يوه تشه ډانچه!

ګل پاچا (الفته)!

د خدای په پار زما په تشو او ورانو جادو د يو ځل لپاره په ژورو فکرونو او لوړو خيالونو ګذر وکړه او ما په ژورو فکرونو او لوړو خيالونو کې ومومه.

د پښتو بابا محمد ګل مومنده!

چېرته يې خپل لمسي دې ګوره لمسو دې پښتو هېره کړې، پيسې، زر اندوزي او بې ننګي يې غوره کړې. خرڅوي مې، نړوي مې او ورانوي مې.

چېرته ياست بهاوالدينه، بېنوا، سمندر د (بدرشو)، عبدالخالق خليقه، کاظم خان شيدا، حمزه شينواريه (د غزل بابا) عبدالرحمن پژواك او ملنګ جانه!

د غزل د بابا په دې دوو شعرونو په ما کې د خپلو ارواګانو او د پاکو ارواګانو په ذريعه مشاعره جوړه کړي.

تورې سترګې يې، د يار زړه ته مې ځير دي

بيا حبشو په کعبه تړلی لام دی

او يا دا چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مذهب دعوه دې پرېږده سرې خوره

ستا دعوه هله صحيح ده چې انسان شې

اى فخره افغان[1] نازوليه!

غني زما د پېړۍ فلسفي، ته خو لا ژوندى يې د يو ځل لپاره ماته راشه خير دى، که زه اوس هسې تشه شانته ډانچه يم هغه څه چې ستا خوښېږي، لکه جام، جانان او رنګين شانته ماښام هغه اوس له ماسره نه شته. جام مات دى، جانان ورك دى، د رنګين ماښام پر ځاى راسره تور ماښام ملګرى دى. راځه په تور ماښام کې راشه او په رڼا ورځ په تور ماښام کې په شلو ښو په ما کې وګرځه او له نږدې نه مې وګوره چې په ما څه شوي دي، زه څومره په وينو کې لړلى او لت پت يم، زما په وينو يې وليکه او څومره چې ليکلى شې په خپله فلسفه يې وليکه ستا د قلم رنګ به زما د وينو رنګ وي.

غني اى زما خيامه!

مات جام مې کوشېر کړه او ورك جانان مې بيا مومه زه اوس هېڅوك نه لرم، زما اديبانو او شاعرانو زما په ورانېدو او نړېدو بربنډه غمرازي ونه ښوده، په يو مرکز راغونډ نه شول او احتجاج يې ونه کړ. په ما کې زما د شعر ژبه غوڅه شوه او د نثر قلم مې وچ شو، ليکوالو مې ليکل هېر کړل. شعر او شاعري اوس په ما کې ګناه ده د شاعرۍ د ګناهونو پېټي اوس د بل هر وخت نه دروند دى، د هېڅ شاعر ور ته نه ورځي.

زما خيامه!

---

[1] کله چې کتاب په قلمي نسخه کې ځاى کېده، غني خان ژوندى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته شا ورته کړه او زما تشه ډانچه په خپلو فلسفي شعرونو له خاورو پورته کړه، څنګه چې تهران او اصفحان په خپل خيام وياړي، زه او پښور څه د هغوی نه کم نه يو او نه ته د خيام نه کم يې موږ دواړه هم په تا وياړو.

غني!

ستا د څو کلونو پخواني ويل اوس په ما کې صدقه کوي، لکه چې تا ويلي و:

تاج وړلی هغه سر شي

چې: وژل لکه وبا کړه

او يا

د شمکورو خرو ګله ده

هر يو لال يې خاورې کړی

او يا

چې کبر چا کې ډېر شي

يا فرعون يا دنکاچا شي

او بيا هم

کور کې د قصاب غويان په تشو ټانټو نښتي دي

هو لنډيه، هو برګيه هو چرګيه هو.

نوټ: کله چې کتاب ليکل کېده، غني خان ژوندی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه کابل يم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو لاټدې.

ای زما د روانو کلونو اديبانو او شاعرانو!

پوهاند رشاده په خيرخانه کې څنګه غلی پلی ناست يې ته او ستا نوم خو په ما کې نه ځايېده، اوس څنګه په يوه کوټه کې ځای شوې.

محمود (حبيبي) او (رښتين) صاحب څنګه مو خولې په انبور نه بېرته کېږي. نصرالله حافظه تا خو به هر سهار په ماکې نذرانې ويلې او د هر نعت په وينا به دې د شيطان مخ توراوه. حافظه ستا نذرانو هيڅ ونه کړل، زه د نظره شوم او داسې د نظره چې...

د ختکو اجمله زه کابل يم او هغه کابل چې تا ډېر زما نمك خوړلی، زه که دې ونه ښنم نو خدای(ج) به دې هم ونه ښني زما په باغ و بڼ کې به ته د بلبل په څېر چغېدې او ويل به دې:

راځئ چې خوارو ته جنت وګټو

زه اوس د ټولو خوارانو دوزخ يم او داسې دوزخ چې په سقر کې مې ټول خواران لولپه شول او په زمهرير کې مې ټول بېوزلي يخ ووهل او تباه شول.

د ختکو اجمله!

ته زما د جنتونو يار وې په دوزخونو کې رانه لاړې او په پېښور کې دې يوه پښنه په بله واړوله او زما په دوزخ کې دې هيڅ ونه ويل ولې چوپ يې؟ خپل سکون او زما سکون يو ځای مات کړه، وګړېږه او د پښتو په شعر وګړېږه، زما غمرازي پر تا حق ده، ته زما د غمرازۍ پوره وړ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پور دې ادا کړه. سيد شمس الدين مجروح (صديق روهي)، مجاوراحمد زياره، حسن ولسمله، مولوي صيب خالصه، زلمی هېوادمله، ننګياله، بريالی باجوړيه، رحمت شاه سايله، محمد اسمعيل يون، نورالبشر نويده، اکبر کرګر، پيرمحمد کاروان، خالق رشيده، عمر جان پاڅون، محمد کاتب پاڅون، کاوون طوفان، صديق پسرليه، عصمت قانع، حبيب الرحمن بل، محمد ابراهيم عطايي، محمد الدين ږواک، محمدزمان کلماني، باري جهاني، انځوره، داود شهيده، نبي مصداقه، ساير افريدی، وطندوست، بابرزی، شمس، عمرګل، عسکر بختانی، امان الله کاسی، جعفر اڅکزی، عبدالباري جهاني، رضامحمد رضا، رشا عبدالله غمخوره، همېش خليل، سيدصابرشاه صابر، اباسين يوسفزی، حبيب الله رفيع، پرېشان خټکه، غلام رحمن جراره، مستوره شال، کبرا مظهري، پروين ملال، وږمه سبا، عاصي اشنغری، شپون د برې او کوزې پښتونخوا د قلم نه پاتې ټولو شاعرانو، ليکوالو، اديبانو او د هغوی مينه والو!

د خپلې وسې سره سم د کابل د څو کلنو غميزو زما دا يوه ډالۍ چې عنوان يې دی زه کابل يم وايي خلۍ او د يو نوم ورکي مات ګوډ نثر ليکونکي نه يې تسليم کړئ، نقد پرې وروسته وليکئ، نوم ورته څه موده پس ورکړئ، په کوږ او سم په ښه او بد به يې بيا ګړېږو انتقادي برخې به يې وروسته لټوو، په چاپ او صحافت به يې په بل مشوره کوو، ليکوال به يې په قراره، قراره پيداشي. خو د اوس لپاره دا تاريخي ضرورت و د کابل د څو کلونو غميزو يو انځور نه، بلکې يو واقعيت او يو تريخ واقعيت په ډېرو بربنډو، ساده او سرخلاصو ټکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شف شف ورسره نه دی شوی، شفتالو ورته ویل شوی، دا ترخه واقعیتونه د سر په سترګو لیدل شوي او کراتو مراتو په غوږونو اوریدل شوي، باید زموږ راتلونکی نسل (کهول) ته پاتې شي.

کتاب د یو څو ازادو شعرونو په وینا د کابل تر عنوان لاندې ختم شوی او افغان ولس ته ډالۍ شوی دی.

کابل- افغانستان

د ۱۳۷۳ل کال د ثور میاشت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبتکر، مخرب او که بت شکن

زموږ په وزارت خانه کې کوم نوی سرپرست رئيس مقرر شوی و. د وزارت خانې وزير صيب سرپرست رئيس ته ويلي و، شابه ابتکار وکړه چې په اينده کې دې رسمي رئيس کړم.

سرپرست رئيس به خدا زده چې د شپې له پلوه د ځانه سره څومره سوچ او فکر کړی وي او د وزارت خانې د سالون دېوالي تابلو چې: په ګڼو جوړه شوې وه او په هغه باندې د افغانانو د ملي عنعنې د بزکشۍ لويه حکاکي شوې وه، په فکر کې راغلې وي او سرپرست رئيس ته به کړی شپه څنګه خوب ورغلی و؟

خير په هر صورت...

د **۱۳۷۵**ل کال د جوزا پر **۲۸**مه نېټه سهار اته بجې چې سرپرست رئيس دفتر ته راغی يو تبر يې د همسايه نانوای څخه په سوال پيداکړی او د هغه دېوالي تابلو اساېوالي تابلو اسانو ته ودرېد او د الله اکبر په نعره يې د دېوالي تابلو اسان او د بزکشۍ خوسی په سوالي تبر ټوټه ټوټه کړ. د رئيس زړه تر هغه وخته پورې نه يخېده تر څو چې ددغه هنري دېوالي تابلو ټولې نښې او نښانې له منځه نو ته ودرېد او د الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکبر په نعره یې د دېوالي تابلو اسان او د بزکشۍ خوسی په سوالي تبر ټوټه ټوټه کړ. د رئیس زړه تر هغه وخته پورې نه یخېده تر څو چې ددغه هنري دېوالي تابلو ټولې نښې او نښانې له منځه لاړې او په اخر کې رئیس صیب د خدای(ج) شکر ادا کړ او ویې ویل:

راضي یم چې لومړی غازي او اوس دې بت شکن هم کړم، نو په ولاړو مامورانو کې د هېچا سره دا جرئت نه و چې سرپرست رئیس ته یې ویلي وای:

ښه رئیس صیب! ته خو یوازې ددې وزارت خانې د دېوالي تابلو په نړولو او تخریبولو نه شې بت شکن کېدی، ولې چې دلته د کابل په موزیم او ملي ارشیف کې د غلو نه پاتې مات ګوډ بتان هم شته. بامیان خو د بتانو نه ډك دی، ډېر نقاشان کندن کاران او نور هنرمندان خو خپل اثار د کابل په هنري سالونونو کې د خلکو په وړاندې ننداري ته ږدي. بازارونه، دفترونه، ورځپاڼې او نور تبلیغاتي وسایل خو د فوټوګانو نه ډ: دي، د کابل پوهنتون د هنرهای زیبا پوهنځي کې زیات ځوانان ددغه مرض په جوړولو بوخت دي نو! نوی سرپرست رئیس صیب به د هغلاړې او په اخر کې رئیس صیب د خدای(ج) شکر ادا کړ او ویې ویل:

راضي یم چې لومړی غازي او اوس دې بت شکن هم کړم، نو په ولاړو مامورانو کې د هېچا سره دا جرئت نه و چې سرپرست رئیس ته یې ویلي وای:

ښه رئیس صیب! ته خو یوازې ددې وزارت خانې د دېوالي تابلو په نړولو او تخریبولو نه شې بت شکن کېدی، ولې چې دلته د کابل په

(c) ketabton.com: The Digital Library

موزیم او ملي ارشیف کې د غلو نه پاتې مات ګوډ بتان هم شته. بامیان خو د بتانو نه ډك دی، ډېر نقاشان کندن کاران او نور هنرمندان خو خپل اثار د کابل په هنري سالونونو کې د خلکو په وړاندې ننداري ته ږدي. بازارونه، دفترونه، ورځپاڼې او نور تبلیغاتي وسایل خو د فوټوګانو نه ډ: دي، د کابل پوهنتون د هنرهای زیبا پوهنځي کې زیات ځوانان ددغه مرض په جوړولو بوخت دي نو! نوی سرپرست رئیس صیب به د هغوی سره څه کوي؟ او په ده به زموږ راتلونکی نسل کوم نوم ږدي؟

مبتکر، مخرب او که بت شکن؟؟؟

کابل- افغانستان، د کار دفتر

۱۳۷وی سره څه کوي؟ او په ده به زموږ راتلونکی نسل کوم نوم ږدي؟

مبتکر، مخرب او که بت شکن؟؟؟

کابل- افغانستان، د کار دفتر

۱۳۷۵ل کال، د جوزار ۲۸مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابله

کابله، ګله
پخوا د ټولو
اوس د ناټولو
یو ته جګړه
دوم ته شخړه
درېیم ته غزا
څوو ته سودا
اوو ته پړه(!!!)
وران شوې کابله
نه یو په سله
سلو کې سله

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوك دې خرڅې
څوك دې رانیسي
څوك دې شرمېږ
څوك دې ورانېږ
بیه دې جګه
سودا دې ټیټه

په یو دوه سیټه
پوهېږم نه چې؟
نور په تا څه کا
لمن د وینو
وینځي په وینو
په بدو بدو
که په ښو ښه کا
ګټي به تا څوك؟

هغه په سوله
نه په غزا څوك
نه په سودا څوك
نه په شخړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په جګړه
په خاورو خړه

په دوو ښاخو
دوو وزرو
زموږ بلبله
د ګلاب ګله
مات شوې کابله
اوس په تش نوم يې
هسې کابله

څوو ته بله
اوس خو به يې
ته!
په خاورو خړه
په تش تورونو
د خښتو لاندې
لوټو دپاسه

هر څه دې وران
ويجاړ په ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنګسار
روا و
به تا روا و
دغه فتوا وه
د ملا جان
چا خلاصوله
ویل کتاب کې
په هر یو باب کې
دا به کېدله
څه په تقدیر کې
څه په تدبیر کې
نه بدلېدله
دا به ویله
ملا شاګله
په ګټو وله
رجم یې روا دی
چې مسلمان شي
دا لا کافر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بم يې هسك كړه

په راكټ وله
برم يې په شرم
په تاكې
واوښت
ما به ويل
تا نه منله

په دوو ښاخو
دوو وزرو
زمونږ بلبله
د ګلاب ګله
ماته شوې كابله
مونږ ته هماغه يې

زمونږ جغه يې
هسكه شمله يې
هم لوپټه يې
وران شوې كابله
نه يو په سله

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلو کې سله

ځوو ته بله
شيشې دې نه شته
دروازې سوې
چتونه ناست
کړکۍ دې مه وې
زولفۍ دې ماتې
کانکرېټ دې پاتې
يوړل څو چا
په فرمانونو
په فتواګانو
د کوم ملا
هر څه په تاکې
سيم نه نيولې
تر ټيمګانې
ټانك خو لا
پرېږده
پټکی يې يوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابدالي

او کريچ يې خرڅ کړ

د اماني

تحفه کې يې ورکړه

تمانچه!

د اکبري

نوم يې پرې کېښود

د غنيمت

غنيمت بيا

روا ، روا دی

په روايت کې د

ملا دی

که په زور او که

په غلا دی

وخوت ارمان

د قوماندان

په دې فتوا

د ملا جان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکې کابله
په دوو ښاخو
دوو وزرو
زمونږ بلبله
د ګلاب ګله
مات شوې کابله
مونږ ته هماغه يې

زمونږ جغه يې
هسکه شمله يې
هم لوپټه يې
وران شوې کابله
نه يو په سله

سلو کې سله
ځوو ته بله
زمونږ ورونو
د چا تربورونو
په تش نومونو
کړی جهاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکر خدایه!

ښکاره شو
تاکې
د دوی فساد
د چا امت
کوم یو ملت
به دا منله

وران شوې کابله
پرېږده مړه
لږ شانته یې
پرېږده
چې ځان څه موړ کړي
د تاریخ وړی
غلا یې پېشه ده

جنګ یې هنر
هغه یې کار
په شا یې بار
د څو قالینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه درې توشکو
سرو ګليمونو
بل روزګار نه شته
روزګار همدا دی
تاکې کابله
په غلا وړل شوی
چپاول شوی
د ملت مال
د خلکو حال
د چا جاه او
د چا جلال
تاکې کابله!
په دوو ښاخو
دوو وزرو
زموږ بلبله
د ګلاب ګله
موږ ته هماغه یې
هسکه شمله یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لوټه يې

وران شوې کابله

نه يو په سله

سلو کې سله

ځوو ته بله

کابل- افغانستان دربیم پروان

۱۳۷۴ل کال د جوزا میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاڅون ته

پاڅونه!
کله
ناکله
بعد له څو کلو
د غرب په خپرونو
او څپو
ستا د شعر متنونه
اورم او
ښه لولم ((يو بې سازه بې سامانه نانظام ته))
غرب له تا نه لوی مداح جوړ کړی څنګه؟
اوريدل خو د ليدلو په
څېر نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نه ليدل د ،

اوريدو

يو څو منتهه ډېره

(کمه زمانه ده)

دا وحشت،

او دهشت

کاشکې وايې ستا ،

ليدو

دا يو سوال مې

قبول کړه؟

چې: د تمدن د دوو څلو نه،

((يوه اته کلنه

نږيره))

اوبل تازه خريلی،

سر

او د علم لوی درياب نه

څلور څاڅکي راواخله،

يو ګردان د ضربا ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل ضربو،

ثلث (سنت)

او ربع د (فرضو)

یو ځو لنډ ټکي ښه،

زده کړه.

بیا نو خپل وطن ته،

غبرګ شه!

او دا شاړې کوڅې،

کنډر کورونه ووینه

په خپله

بیا به نوم په خوله

وانخلې انشاالله

د چا،

او بیا د ((چا ما چا))

سوړ ځپېړه

سماوار،

پروت دی

هغه ستاسې د،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کور لاندې،

د انځرو،

کرلېچنې

اوس ټول مات دي

که پیاکوده که،

مېچنې

ستاسې د ورې باغچې،

ترخنګه

د څنځلو قطار خوا کې

د دوو چنارونو،

کوزه څنې،

او بره ځنې.

چې اوس نه شته

د سين په غاړه،

لوی ګټونو

په منځو،

د اوبو هماغه،

شپړیا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوو جوماتونو په،

واټونو.

د کلي کوزه خوا کې

مسما کهن قلا کې

نرۍ خپرمه يو،

لار وه.

دا د سين يو لوی،

ګودر و.

اوس نو هغه ګودر

نه شته.

هغه شور او ځوږ،

د نجونو

د سرو لاسو شنو،

پوړونو

هغه مستې،

هغه دنګې

او ګړنګې

پېغلې نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منګو کتار،

اوس مات دی

او منګوټې تولول،

کېږي

په ګودر کې

چې:

اوس بیا ملا شاهي ده!

نه قهقا خندا د،

چا.

نه شته دواړو،

جوماتونو کې،

ملا.

نه اوس هغه علی داد

شته.

شپو

په شپو

زموږ د ماشومانو ځای،

نیولې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه،

سپو.

نه زامن شته د ،

منو

نه قهر د سوبان شته،

او نه مينه د

پاتو

نه اوس هغه،

پټپټانی،

نه خځی،

نه کلانکيچ،

نه بټی،

د جمعه ګل

نه د تګي

ارتول

نه ننی شته

نه پلی شته

نه ټوپی شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شکې

نه غوزان

نه مرهمې

ته په هماغه مینه مست يې

ای نادانه

دلته مینه

مینه

نه شته

هر څه دلته

فتنه

دي.

نه چندرو

د ماشومانو

نه پټې شته

د غور بټ

او د سر پیټ

نه هګې د

جنګېدو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کيکرو
نه ګجري شته
د کوترو
اوس شکېدلي

دي لمنې
متهاق
چا لمن
ته واچوم
توشلې ټولې
ړندې شوې
او نښه ويشتې

نه شي
د جابو پراخ
سر مې په
ټولو
نه پروړې شته
د شولو
اوس د تور بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بېرو مزه نه شته

څه چنجن دي

ټولو يې

عبثېږي

په يو سر نه خوړل

کېږي.

غړندې مې

جيب کې

په څو ورځو

پاتې کېږي

د خوردې والا يې

نه شته

چې يې ورکړم

په مليونو رانه

لرې

مسافر دی او

ويرجن دی

د جبې د شهيدانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اروا ګانې دې
وي ښادې
حلوا ګانې يې
اوس نه شته
څه تروې
او څه ترخې دي

پراټې يې
چقمتې دي
نه مېلې د
څمنك شته
نه ټالونه د
اختر

نه حجرو کې
غل باچا
نه د ډېرو کې
په څو قوتو
د بيکاڼو
او د پچو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دانو چې موږ

کولې

لوبې د هغه

ميرا کاکا

نه ټپې د

يا کوربان شته

نه کوم مشر

مهربان شته

نه ګلان د پسرلي

شته

نه نرګس

اوږده ژمی

نه بوی د

کشمالي شته

نه د مني

ډمبرګل

کونړی

اوس خونړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حال کې
د خونونو بوی
ترې خېژي

شیلې نه شته
چړ یې مات دی
ټاپوګان یې
تېپوسانو دی
نیولی
او لامبوزن یې
څه تالا شول
څه ترغې شول

څه سترګې شول
څه سپرغې شول
ماهیان یې اوس
باغیان دي
او خپل خلك
ترینه ورك
شول

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيول يې

يو څه ګران دي
خمبه جال
مريو جال
او چړی جال کې
ته اوس اوړ شوی
او زه زوړ شوم
د همغې جالې

سفر کې
هسې کله چې:
په دې کلي او په دې ګودر
ګذر کړم
ته مې ياد
او ستا مې ياد
هغه مې ياد
هغوی مې
ياد شي
هغه ټول د خوب ليده
وو
موږ نه تېر شول
دا زما يو نيمګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتکميله او
بې ادرسه
ډالۍ
واخله
ای پاڅونه
که په شرق کې يې
که په غرب کې
د خپل ماشومولۍ
او ځلميتوب
تسل پرې وکړه
او دا کلی کنډر
دی
نور يې هېر کړه

۱۳۷۷ل کال، د خوت مياشت
کونړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

انساني دلالان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان د یوه جنايي ((ناول)) په توګه

کله چې د پښتو او پښه يي ژبو د نثار ليکوال او خوږ ژبي شاعر محترم الحاج محمد حسن حسام (د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان) اثر کوت، ورسره سم د ايراني ليکوال ربيعي انصاري ((جنايات بشر يا ادم فروشان قرن بيست)) کتاب نوم او محتويات را په زړه کېدل او يو په بل پسې سترګو ته درېدل. په هغه اثر کې نه يوازې به روښانه ټکو د زورواکانو، بلکې د پانګوالو د ظلم او ستم په باب يو غږ جګ شوی او په حکومتي دستګاه باندې هم سخته نيوکه شوې ده. د ښاغلي حسام ((د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان)) اثر هم هماغه کتاب ته ورته او مشابه مميزات او ځانګړتياوې لري. دا کتاب په يوه خوندور نثر ليکل شوي او په ځو وارې لوستلو ارزي.

هو، دا کتاب د خپل ماهيت، شکل او مضمون له پلوه د ادبي رپوټ او منځنۍ کيسې مميزات او خصوصيات هم لري، مګر د جنايي ((ناول)) يو نوی شکل بولو، چې د ليکوال د نثر ليکنې په ځانګړي طرز او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روش ليکل شوی دی. په دغه کتاب کې مهمه خبره داده چې ليکوال په خپله په پېښه کې دخيل دی او په پېښه شوې موضوع څرخې راڅرخي. دا کتاب له يوې خوا د پېښې د رښتينوالي او د ليکوال د رياليستيك ميتود له پلوه او له بلې خوا د کتاب د حجم له مخې د يو جنايي ((ناول)) څېره لري. په دغه اثر کې د يوه غمجن پلار د يوه پاك، معصوم، تعليميافته او ډاکتر زوی د تښتونې له غمونو ډکه کيسه، په رښتيني طرز بيان شوې ده. دا کتاب نه يوازې يو رياليستيك داستان دی، بلکې کټ مټ او ټکي پر ټکي، خپل ولس او ټولې نړۍ ته د يوې پاکې او بېګناه کورنۍ له افسوس او فرياد نه د نثر رباب جوړ شوی دی. په دې کتاب کې د ليکوال د فکر ژورتيا ، د احساساتو تندي او د تښتونې او اختطاف حالت، د خواږه نثر په بڼه عکاسي شوی دی. زه دا کتاب په پښتو کې د بڼې، ماهيت او مضمون له پلوه، د سرخېلو کتابونو به لومړۍ ليکه کې شمېرم.

خبره داده چې ليکوال په خپل بې پروا او بې باکه قلم باندې، ددغې ځوروونکې پېښې تر ډېرې اندازې پورې يو بشپړه عکاسي کړې ده.

ليکوال خپل دماغ اوبه کړي، له خپل قلم نه يې ډيوه جوړه کړې ده او تاسې رڼا ته کېنولي ياست.

اوس تاسې ددغې رڼا په برکت، د جنګ د خونړۍ بلا د وړ وړليبو او بدمرغيو يو مخ او څټ کتلی شئ، دغه کرغېړن حالت زموږ په بې بندو باره ټولنه کې لااوس هم روان دی، دوام لري او پای ته نه دی رسېدلی.

ليکوال د کورنۍ جګړې په کلونو کې د کابل په ښار کې اوسېدلی او په دې ښار د جنګ داسې بدمرغې څپې راغلې دي چې د افغاني ټولنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول معيارونه او مقياسونه يې تر پښنو لاندې کړي دي. دا پېښنه دومره ځورونکې ده چې د يوه ډېرين انسان له سترګو نه هم اوښکې بهوي. موږ په دغه کتاب کې د جګړې له وژونکي او ځوروونکي بلا نه د ليکوال يوه ډېره حيرانوونکې بدبيني، کرکه او تېښته محسوسولای شو.

تاسې ځيء شئ، څومره سخت دی هغه حالت چې تښتونکي د زوی له پلاره پرېمانه پيسې غواړي او د زوی پلار يې نه لري او کله چې د هغه زوی په مرګ تهديدوي او د وژلو ګواښ ورته کوي، نو پلار يې په ځواب کې ورته وايي: ((زر زر يې حلال کړئ، چې درنه مردار نه شي!)) او يا کله چې د خپلې کورنۍ غړي، مېرمن، زوی او لورانې خپل مشر ته ژاړي او د زوی له پلار نه ډاډ او تسلي غواړي هغه په دغه جمله ډاډ ورکوي: ((تاسې خو ښه ياست، ماته وژاړئ، زه به چاته وژاړم؟))

د کابل ښار د خونړيو او بې وړه جنګونو دروازې هم زموږ د بېګناه هېوادوالو پر مخ بندې او تړلې ښکارېدې. ان دا خو لاڅه کوې چې شينکي اسمان هم خپل مخ د جګړې د تورو لوګو په ښه لوی او ارت څادر باندې پټ کړی و. په يوه دغسې دردونکي حالت کې د ډاکتر احمد همدرد حسام تنکۍ اوښکې د پلار په ځيګر کې راجذب او غونډې شوې وې او همدغو اوښکو د ځمکې پر مخ د رڼو اوښکو يو داسې سيلاب جوړ کړی دی، چې د ډېرې په څېر سړي له سترګو هم اوښکې څڅوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه ((ناول)) کې هڅه شوې ده، چې ليکوال يو شمېر هغه عناصر بيان کړي کوم چې ده ته ددغې پېښې په دوران کې ډېر مهم ښکارېدل. دغه کرکټرونه خيالي او داستاني نه، بلکې رښتيني کرکټرونه دي.

د يوه ليکوال لپاره په ژوندانه کې د يادښتونو او خاطرو ليکل لوی صفت دی. د جنګ پېښې او حالات په کرونولوژيك سيستم ليکل، چې تاريخي تسلسل ولري، دا ډېر ارزښتناك قلمي کار دی او که بيا يو سړی دغه وړ غمچنه پېښه لکه د يو څو روپو په بدل کې يوه کورنۍ د غم په تغره کېنول، د يوې کورنۍ يو غړی تښتول، د کورنۍ له غړو او دوستانو بېلول، دا ټول بدمرغه حالت په خواږه نثر بيانول، بيا ډېر لوی کمال دی، ځکه موږ ته او بيا په ځانګړې توګه ليکوال ته دا نه ده لاژمه چې د جنګ په ورانيو باندې پټې سترګې تېر شو.

په دنيا کې هر څه خپل رواج لري، دا کتاب تاسې د جنګ د ناوړه پېښو له کرغېړن رواج او دود سره بلدوي. که څه هم په دغه کتاب کې يو منفي جريان تمثيل شوی او دا کرغېړن حالت په يوه ځوان او يا يوه کورنۍ باندې راغلی، مګر به هېڅ وجه د نورو هېوادوالو او لوستونکو لپاره له ګټې نه خالي نه دی. دا کتاب په ځانګړې توګه د بشر د حقوقو د ننګې او ملاتړ د مدعيانو لپاره هم ډېر زيات مهم او ددغې ليکل شوې موضوع په برخه کې ډېر مستند او په پياوړي دليل او منطق ولاړ نه انکار کېدونکي مواد لري.

که موږ ژور سوچ وکړو، د ليکوال احساس د يوه ختيځ پوه احساس ته ورته ښکاري چې خپل ناول د جنګ د ستونزو په ځينو مسايلو او د هغو په بدلون او تحول باندې ليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه فکر کوم چې دا کتاب په پښتو کې د کابل ښار د جنګونو په دوران يو ډېر ښه ليکل شوی ((ناول)) دی چې ټول اثر په مستقله او خپلواکه توګه، د تښتونې او اختطاف پر موضوع باندې ليکل شوی دی. له دې امله د اثر ليکوال ته ددغه کتاب په ليکلو مبارکي وړکوم او د قلم، علم او ادب په ډګر کې يو په زړه پورې او نادر اثر ګڼم.

کور مو ودان

محمد نبي صلاحي

کابل- نوی ښار

۲/ ثور/ ۱۳۸۶ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

سريزه

ځينې کسان د خپلو کتابونو او اثارو له وجې مشهور وي او خلك يې درناوی کوي او يو شمېر کسان د خپل شخصيت په سبب دروند او منلی شخصيت وي.

خوشبختانه حاجي صاحب الحاج محمد حسن حسام هم ښه شاعر او ليکوال دی او که شاعر او ليکوال هم نه وای، د درنښت وړ به و. له نېکه مرغه دی د پښتو او پشه يي ژبو تکړه ليکوال او شاعر دی، تراوسه پورې يې اووه کتابونه چاپ شوي دي او دا يې اتم کتاب دی، چې اوس چاپېږي. په هغو غونډو کې چې د حاجي صاحب د بېلابېلو کتابونو د مخکتنې لپاره جوړې شوې وې، ليکوالو او ادبپوهانو هغه يو نوښتګر او نه ستړی کېدونکی شاعر بللی دی، دی په پشه يي ژبه کې د سپين شعر بنسټ اېښودونکی بلل شوی دی. په پښتو ژبه يې ښکلي کتابونه ليکلي دي او له يوه کتابه پرته چې د افغانستان د قلم ټولنې له خوا چاپ شوی دی، نور يې ټول په خپل ځاني لګښت چاپ کړي دي. دی د هغو کسانو له ډلې څخه دی چې ماديات تر معنويت جاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صيب حسام د هغو شاعرانو له ډلې څخه دی، چې تل له شعر او ادب سره اوسي. هر څه ته په ژور نظر ګوري، شاوخوا اشياوو ته ژوره کتنه کوي او د شعر په ژبه يې راژباړي. دده خوبونه هم د عادي وګړو د خوبونو په څېر نه دي. خپل دغه خوبونه يې په شعرونو اړولي دي او په يوه کتاب کې يې خپاره کړي دي. الحاج محمد حسن حسام د افغان ادبي بهير او رشاد کره کتنې فعال غړی او د افغانستان د قلم ټولنې د مشرتابه پلاوي غړی دی. د رشاد کره کتنې او افغان ادبي بهير په اوونيزو بحثونو کې برخه اخلي خپله هم د ادبي ناستو او بانډارونو مبتکر دی.

حاجي صاحب د هېواد په ادبي کړيو کې د يوه رسالتمند شاعر په توګه پېژندل شوی دی، خو دا ځل يې ناول ليکلی دی. ما دغه ناول له سره ترپايه ولوست. ناول د حاجي صاحب د سترګو ليدلی حال او درد دی. ناول له پيل څخه تلوسه لري او دا تلوسه تر پايه ساتل شوې ده. که لوستونکي يې لوستل پيل کړي، ډاډ لرم چې په ډېره تلوسه به يې ترپايه ولولی او دا د هر کتاب يوه کاميابي بللی شو.

دا ناول په حقيقت کې دوه برخې لري؛ چې هره برخه په زړه پورې ده. د ناول پېښې يو په بل پسې راځي، بې له دې چې اضافي خبرې په کې وي، د پېښو تسلسل ترپايه ساتل شوی دی.

ما د ناول د لوستلو په وخت کې په قلمي نسخه کې خپلې يادونې او مشورې محترم حاجي صاحب ته وليکلې، هيله ده په پام کې ونيول شي. په ناول کې د ځينو کسانو واقعي نومونه راغلي دي، کېدی شي يو شمېر کسان په ناولونو کې د واقعي نومونو پلويان نه وي، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب لکه څنګه چې په شعر کې ځانګړې طرز لري، په ناول کې یې هم خپل استقلال ساتلی دی. د ناول په ځینو ځایونو کې د لیکوال خپل احساس او قضاوت هم کله کله تر سترګو کېږي.

لکه داړه ماران، غله، جنایتکاران

او یا ډېر بد خلك او

چې دا ډول ستاینومونه هم تلوسه او هم د راوي بې طرفي زیانمنولای شي.

د ترخو او کرکجنو شېبو له یادولو څخه باید درس واخلو او د مینې او صمیمیت لارې ولټوو.

که حاجي صیب همداسې په نه ستړې کېدونکې توګه خپلو ادبي فعالیتونو او لیکنو ته دوام ورکړي، په راتلونکي کې به که خدای(ج) کول دده د نورو ناولونو شاهدان واوسو.

حسام صاحب ته په دې لاره کې د لازیاتو بریو لپاره د دعا لاس پورته کوم او تاسې ګران لوستونکي ددغه ناول لوستلو ته رابولم.

په مینه په درنښت

علم ګل سحر

وزیر اکبرخان مېنه

لمر ټلوېزیون

۱۳۸۶/۱۲/۲۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جګړې له ناخوالو نه

زما خيال دی هر څه چې د زړه له تل نه راوځي او وجه يې درد وي، که د شعر په ژبه و ياو که د نثر په ژبه، تر ټولو ښه اثر ګڼل کېږي. په خوا به کله کله دا خبره کېدله چې ليکوال په سختو شرايطو کې ښه اثر بنځولی شي او په عادي شرايطو کې تربنه د ښه اثر تمه نه شي کېدی. په دې خبره کې د کره کتونکو او څېړونکو ترمنځه اختلاف و، خو دا خبره بېخي د ردولو هم نه ده. شته داسې ليکوال چې د ژوند په سختو شرايطو کې يې ډېر ښه اثار ليکلي دي. يو له دغو ليکوالو نه حاجي صاحب حسام دی چې د کابل د تنظيمي جګړو په ناوړه شرايطو کې له تېري سره مخامخ شوی او ځورېدلی دی. ده چې څه ليدلي، څه پرې تېر شوي او يا څه ورسهر شوي دي، هغه ټول يې په دغه ليکنه کې راخيستي دي. زما په خپال تر ټولو ښه مشاهده د ليکلو لپاره هغه ده چې سړی په خپله په حوادثو کې دخيل وي. ددې اثر ښېګڼه په دې کې ده چې ليکوال په خپله له پېښو سره مخامخ دی او په خپله يې ليکي. د بل چا روايت نه دی او نه کومه تخيلي کيسه ده. بس هغه څه چې پرې تېر شوي هماغه يې کټ مټ ليکلي دي.

حاجي صاحب حسام په دې ليکنه کې د خپل زوی د ورکېدو کيسه کوي چې د يوې ډلې له خوا نه تښتول کېږي او بيا دده سرګردانه لټون چې له کومو ستونزو او کړاوونو نه تېرېږي او په پای کې په دې بريالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي چې خپل زوی د مرګ له کومي روغ رمټ راباسي. په دې کيسه کې دده د کورنۍ غمجن حالت دده خپله بې وسي او د کابل د خلکو د ژوند مظلوم حالت تر سترګو کېږي. که د شکل له پلوه دې ليکنې ته وکتل شي، نو مشکله ده چې کوم نوم ورته وټاکل شي، لکه منځنۍ کيسه، ناول او که ګزارش؟ ځکه چې ددې درېواړو خصوصيات په کې شته. ددې ليکنې شکل کله کيسې ته پاتې کېږي، کله د ناول جوړښت نيسي او کله د ګزارش بڼه غوره کوي، خو ليکنه په زړه پورې او اغېزمنه ده. د بيان ژبه يې خوږه او روانه ده.

د ځينو حساسو شېبو ډېر ښکلی ترسيم کوی. کله کله په ځينو برخو کې ډيالوګونه هم راوي، خو ترپايه يې نه پالي. داستان دوې برخې لري چې يوه برخه يې د ليکوال خپله مشاهده ده او دی په خپله له پېښو سره لاس او ګرېوان دی. د داستان بله برخه دده د زوی سرګذشت دی چ ېد زوی له خوا نه يې روايت کوي. حسام صاحب د کيسې په بيان کې د خپلې سيمه ييزې لهجې لغات زيات استعمالوي چې کله کله يې ژبه نوره هم خوندوره کېږي او کله کله پرې پوهېدنه ګرانېږي. خو ددې ټولو خبرو ترڅنګه کله کله داسې خوږ نثر ليکي چې په لوستلو يې د سړي تنده ماتېږي. زه د نمونې لپاره دده د بيان يوه ټوټه دلته راوړم:

((د عالم په کرسۍ ناست و، د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخيستې وه. د ملا نه منبر شيطان قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان او د هغه برېڅو خېټه اچولې وه، د کاريګرو په فابريکو باندې په ګاونډيو ملکونو کې تودې سوداګانې روانې وې. په ډېره بېړه او چالاکۍ ددې ملک پوځي ماشينرۍ اره کېدې او په جګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غاړه او ټيټو سترګو خرڅېدې. د ښکلو نه ښايست نقاب تر ګوتو کړی و، په ميکدو کې د رندانو پرځای ديوان ناست وو، د کوه قاف د ښاپېرو ښکلا د بنګال دوبيانو وينځله او د پنجاب جادوګرو منترونو او د عربو د دعاګانو په وجه په موږ باندې ښاماران نازل وو. دا ځومره وږې ښامارن وو چې په هره يوه نيمه ورځ او ان په دقيقه او ثانيه کې به د ډېرش، ځلوېښت تنو په خوراك نه مړېدل.))

لکه مخکې چې ما ورته اشاره وکړه حسام صيب په دې ليکنه کې ځان د کوم فورمول لپاره نه مقيدوي، بلکې خپله کيسه کوي او خپل د ترخو ورځو سرګذشت بيانوي. په دې کيسه کې ده پېښو ته کوم خاص رنګ نه دی ورکړی او نه يې له کوم تخيل نه کار اخيستتی دی.

په دې ټوله ليکنه کې دده احساس په ډېره ښه توګه ځغلېدلی دی. نه يوازې د خپل زوی پر وړاندې، بلکې د کابل د ټولو اوسېدونکو په حال دردېږي. کله کله دا کيسه يو جاسوسي ناول ته هم پاتې کېږي، هغه وخت چې دی د خپل زوی په لټون پيل کوي او د مختلفو مشکوکو اشخاصو سره مخامخ کېږي، نو دلته په ډېر مهارت سره د هغوی سايکالوجي تر څېړنې لاندې نيسي، اشخاص او افراد ځان ته معلوموي او د هغوی په پاب له ځان سره قضاوت کوي، خو دا بايد هېره نه کړو چې به دې ټولو حوادثو کې دی ځان نه بايلي او صبر او حوصله له لاسه نه ورکوي. لنډه دا چې کيسه ډېره په زړه پورې ده د جګړې د کلونو يو عام تصوير او په خاصه توګه ددغو کلونو د يوې پېښې بيان دی. ښه خبره ده چې د جګړې د کلونو کيسې وليکل شي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ شي. همدا کيسي که د يوې خوا د کيسو د مينه والو تنده ماتوي، نو له بل پلوه د تاريخ ليکنې لپاره په زړه پورې مواد برابروي.

زه حاجي صاحب ته ددې اثر د چاپولو مبارکي وايم او هيله من يم چې دی به په خپلې دغې ځانګړې لارې کې نور اثار هم د ادب مينه والو ته وړاندې کړي. ځانګړې لار مې ځکه ياده کړه چې حاجي صاحب هم په شعر کې او هم په نثر کې ځانته لاره لري او زه فکر کوم که ده ته قيود وضع شي، نو له ليکنو به باتې شي.

زما هيله همدا ده چې کومه لاره يې نيولې ده، په همدې دې روان وي او شاته دې نه ګوري.

بريالی باجوړی

خيرخانه مېنه، کابل

۲۰۰۷/۶/۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډې خبرې

په شعر کې کله ناکله ګوتې وهم. زما شعر، شعر ته نه پاتې کېږي، کله رانه سپين شعر شي، کله يې رانه فورم خطا شي، يو بل څه ورنه جوړ شي، کله قافيه پيدا کړي، بيا وزن ورنه ورك شي، کله يې په شکل او محتوا کې راته دوه سوه شکه پيدا شي، خو په هر حال لګيا يم، لوړې ژورې ته راکاږم. په دري کې متل دی وايي: ((قطره قطره دريا ميشود)) دا څاڅکي کتابونه شول، د چاپ نه راووتل، اوس زما د شعرونو مجموعې د خلکو مخ ته پرتې دي. دا اوس د ولس مال دی، د ښه او بد د سم او ناسم شعر قضاوت د هغوی حق دی. هغوی چې پرې هر حکم کوي، د نظر خاوندان دي، حق لري.

دوستانو! ما په ناول کې کوم خاص لاس رسی نه درلود، خو زه چې کله د جګړو په کلونو کې د يوې پېښې سره مخامخ شوم او زما ځوان ځلمي زوی اختطاف شو، نو ماته يو څه ژوندي مواد ګوتو ته راغلل. په دې موادو مې هماغه مهال چې د ډېر فشار سره هم مخامخ وم، د هغه چا خبره ((ځمکه ډېره سخته وه او اسمان لرې)) کار وکړ. هر څه مې هو به هو په کومه شېبه او په کوم وخت کې چې به ورسره مخامخ شوم، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاغذ پرمخ به مې راوړل، ما په ناول کې هماغه نومونه راوړي وو چې د پېښې په وخت کې ورسره لاس او ګرېوان وم، هغه مهال امکانات ډېر محدود وو چې ددې ناول ځینې تخنیکي اړخونه لکه عکسونه، د نوار ثبت او یا نور مې تر ګوتو کړي وای. اختطاف کوونکي له مانه ډېر هوښیار او څلاك وو او په ملاقاتونو او نورو مواقعو کې به يې پر ما ساحه دومره تنګه کړه چې زما به هېڅ ځای ته لاس ونه رسېده. زه د خپل زوی ژوند ته هم ډېر متوجه وم.

دا اثر مې په قلمي شکل کې ډېر وخت په دې امید وساته چې څه که خدای کول حق به په حقدار وسپارل شي او د هېواد جنګي جنایتکاران به محاکمو ته راښکودی شي، خو اوس چې ګورم په پښتو کې هغه متل دی چې وايي:

(ستا له خیراته زموږ توبه ده خو دا سپي دي کوري کړه) زموږ په ملك کې د فقیرانو او مظلومانو حقوق لا هماغسې تر پښو لاندې دي. زموږ د زړونو بړاسونه او ارمانونه په جنګي جنایت کارانو ونه وتل، همدغسې په زړونو کې مو پاتې شول.

عام ولس ته خو موږ لیکوالانو هېڅ ونه کړای شول، زموږ په ولس کې په هرو لسو تنو کې یو تن همداسې درد ېدلای چې د هغوی د دردونو نه ناول او کیسه څّ چې نالونه او کیسې جوړېږي او کتابونه پرې ډکېږي. دا خو ډېره کماله نامردي ده چې په یوه لیکوال د یو څو غلو له خوا تېری کېږي او هغه بیا ورته غلی پاتې شي.

زما په اند او عقیده دا لویه ګناه ده. ددې ګناه د جبران لپاره لیکوال يې باید ولیکي، دې پسې دې نه ګرځي چې فورم يې څه دی، شکل به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې څنګه وي. رپوټ به شي، ناول او که لنډه کيسه، ښه خبره داده چې ليکوال واقعيت وليکي او د هر قسم تهمت، بهتان، افتراح او افتزاح څخه ځان وساتي او که دا عناصر د ليکوال په ليکلو کې شامل شول، بيا د ليکوال او د غله توپير په څه شو؟ تر څو به مو خولو ته قلفونه پراته وي، تپوس والا خو هسې هم نه شته، په دې ملک کې هر څوک په خپله خپل ځان شي ښيلی، نو ما هم توکل وك او خپل ځان مې په خپله وباښه او کتاب مې د چاپ لپاره وړاندې کړ.

په دې کتاب کې ماته دوستانو يو لړ مشورې او سپارښتنې وکړې، د کرکټرونو اصلي نومونو ته مې ورته نومونه بيامونډل. د هغه چا چې دې خلکو سره سروکار دی، بې له کوم مشکله دا خلك پېژندلای شي. په ناول کې مې وخت او مکان ته تغيير او بدلون ور نه کړ. غله او داړه مار ته مې هم معادله کليمه پيدا نه کړای شوه، ولې چې؟! غل، غل دی نو...

ستاسې دوست

الحاج محمد حسن حسام

کابل- افغانستان

درېيم پروان

۱۳۸۶/۳/۲۳ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۱۳۷۳ل کال د وري ۶مه نېټه وه، زما په ژوند کې ترخه او بدمرغه ورځ، چې دغه ورځ مې لاتراوسه بده راځي، د جګړې سختې شېبې وې، کورنیو ډوډۍ غوښته او جنګ جګړو مړي!

د کور نارینه وو باید د وینو په بدل کې کار کړی وای او نفقه یې پیدا کړې وای زما دوه زامن هر یو:

ذبیح الله جان چې هغه مهال د نهو او یا لسو کلونو به وو او بل ډاکټر احمدجان چې هغه وخت د کابل د طب انستیتیوت د دریم کال محصل و، خو له بده مرغه جنګ جګړو ورته انستیتیوت پارچاو[۲] کړی و. د هغې علمي زانګو د زنګولو لپاره استاد او محصل څه چې مرغۍ پرې هم پر[۳] نه شو وهلی. د جګړې اور ورته وزرونه سېزل او د کابل پوهنتون په ټوله ساحه او چاپېریال کې یو څو شعارونه تر سترګو کېدل.

((یك ثانیه غفلت صد سال جوالیگری)) او یا ((جنگ هنر ما است)).

د پورته نېټې دا مهال اته بجې وې، په کور کې مو د چایو په سر فیصله وکړه چې زه به مارکېټ ته ولاړ شم او تاسې دواړه ورونه به درملتون ته چې په کلوله پشته کې و، ولاړ شئ. په نصیحت مې ورته وویل:

۲ د یو وخت لپاره تړل
۳ الوتل، پرواز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګورئ چې له درملتون نه ونه وځئ، چې توغندي راځي!! په همدې خبرو خبرو کې له کوره ووتم، د کوڅې په جنوب اړخ کې مې یو جیپ موټر تر سترګو شو، د کوڅې په کوزه برخه کې ولاړ و، په شیشو یې ښه ډېر تور فلمونه تپل شوي وو، داسې جیپ موټر به چې په هغه وخت کې چا لیده، نو لار به یې ورڅخه بچوله[۴]، ما له ویرې خپله لار هم بدله کړه. پلی مارکیټ ته ورسېدم. ډېر وخت لا نه و تېر چې کوچنی زوی مې ذبیح الله جان چې له ژړا یې سترګې سرې وې، ترڅنګ ودرېد وارخطا شوم او ورته ومې ویل:

زویه! ژر ژر یې راته وایه چې څه پېښ شوي؟

ذبیح الله جان:

((پلاره! ورور یې راته په وهلو ټکولو بوت، له څلوېښت متره سړك څخه یې د تورو ښیښو جیپ ته پورته کړ.))

ورور دې چا بوت؟!

((پلاره! نور یې نه پېژنم، رېږې یې ډېرې اوږدې وې او ان تر نامه غوټۍ پورې رسېدې، څټونه یې ببر، پرتوګونه یې بډوهلي او کمیسونه یې د پښو تر ښنګرو[۵] پورې رسېدل، د چا جګې قره قلۍ او د چا پکولونه په سر وو. یو نیم لا پکې ګوبیچې[۶] هم اغوستې وې. پنځه شپږ کسه به وو، په مټ قوي خلك وو، زما د ورور زور نه ورسره رسېده.))

---

[۴]- ګوښه کول، ځان یا بل په ډډه کول
[۵]- په پښتو کې انسان ته تر بجلکو پورې او حیوان ته تر نوکانو پورې کارول کېږي.
[۶]- دا مخصوص لباس دی چې زموږ د هېواد ازبک ورونه یې د ژمي په موسم کې اغوندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ذبیح الله ددې خبرو په اورېدو په بیړه کور ته راستون شوم. په کور کې د ډاکتر مور بې هوشه وه، لوڼو مې په چیغو، چیغو ژړل. د شاوخوا ګاونډیان په کور کې راټول شوي وو. ((چا راته ویل مه وارخطا کېږه، نه یې وژني، ژر به یې پرېږدي، چا به ویل چې ډاکتر یې د پیسو لپاره تښتولی، چا به ویل چې نه والله دا ډېر خطرناك خلك دي. د چا زامن یې چې بیولي، هغه بېرته ژوندي نه دي راغلي، مړي یې د کور په مخکې ورته اچولي. یو څو نورو به د خیر غوښتنه کوله، د چا د خولې نه به وختل چې څه اوس درته پېښه شوه، د پېښې نه تېښته نه شته. یو نیم به لا په کې غږ کړل چې حکومت ته ورشه، بل به په کې غشی راښکوده حکومت شته ګنې؟!

که حکومت وای نو ډاکتر به یې ولې تښتاوه، ورور جانه! حکومت مکمت[۷] نه شته، په خوله دې لاس کېده، ځان دې غلی کړه. که درباندې خبر شول چې حوزې او یا بل کوم ځای ته تللی یې، په والله چې زوی به دې بیا په سترګو ونه ګورې. زوی به دې له تانه تېر کاندي او تا به له زویه!))

چا به کښته دموله او چا به پورته، خو زما په زړه پراټې پخېدې.

ما له هر څه نه لومړی د خپل درملتون قلفونه بدل کړل. نور ټول کارونه مې یو اړخ ته کړل. یوازې به مې د درملتون پرانیستو ته ډېر پام و. زه په دې پوهېدم چې د زوی پته به مې د درملتون له لارې مومم او همداسې هم وشول. زه په درملتون کې د درملو په رانیولو او خرڅولو نه پوهېدم. ځکه درملتون خپل مسلکي سړی غوښت، خو ما درملتون د

۷- مهمله کلیمه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی د موندلو لپاره د سهار نه تر ماښامه پرانيستی ساته هسې به په کې د فکرونو په دريابونو کې ډوب ناست وم، په ډېره لږه موده کې مې خپل وزن وبايله ډېر ډنګر او خوار شوم.

زما د زوی د اختطاف دريمه ورځ وه. مازيګر مهال و چې زما د دفتر يو پخوانی ملګری (سادو) چې زما د درملتون تر شا يې کور و، د درملتون و مخ ته يو دوه واره تېر و بېر شو او د سترګو د لاندې يې درملتون ته وکتل، لږه شېبه وروسته درملتون ته ننوت. د معمولي روغبړ نه وروسته يې د ډاکتر تپوس رانه وکړ، ((چې ډاکتر جان چېرته دی؟))

ما ورته وويل:

ډاکتر مې ننګرهار ته لېږلی دی، موسکی شو او يو څه تابليت يې رانه واخيستل، مګر دده د سترګو لاندې کتو او موسکي کېدو په وجه زه يو څه شکمن غوندې شوم، ولې چې دی په نورو ورځو کې کله چې به درملتون ته راته، کوم داسې په خاص اکټ باندې يې نه وم پوه شوی، په لسو ورځو کې به يې يو ځل درملتون ته سر راښکاره کاوه، زه ددې سړي په هکله يو څه ويښ شوم او زړه مې راته وويل چې (سادو[٨]) به د مشکوکو کسانو په اول کتار کې ونيسې. (سادو) له ما سره په ١٣٦٠ لسيزه کې د هغه وخت د دولت د اداري په يوه څانګه کې کار کاه. زما کور يې پېژانده او زما د شخصي ژوند ځينې اقتصادي اړخونه لکه درملتون، يو تېز رفتار کرولا موټر چې زه به په کې ګرځېدم، ورته معلوم و.

[٨]- د امير عبدالرحمن خان په وخت کې د يو غله نوم و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ان زما په تېز رفتار موټر باندې دده په واده کې ګل وهل شوی و او دده ناوې يې د (لعلو) په ډرېوري لېږدولې وه. زه څو ورځې وروسته دده د واده مبارکۍ ته هم ورغلی وم، زه نور نه پوهېدم چې ده د چا خور لور واده کړې او د چا سره يې خپلوي کړې وه. ما يوازې او يوازې خپل همکار پېژنده او بس.

د کار په ځای کې مې له ده سره ښه سلوك کاوه، زما له خوا ده ته هېڅ ډول ضرر نه و رسېدلی، ان د نورو همکارانو په پرتله مې له ده سره ډېره مينه ښودله او دی به مې کار ته ډېر هڅاوه هغه شپې او هغه مرحله نوره تېره وه، کابل نور هغه پخوانی کابل نه و، کابل د تنظيمي جنګونو په منګولو کې پرېوتی و، هره خوا د راکټونو او ټانکونو غرهار وو، د جنګ جګړې کارغان او لېوان د افغانانو د وينو په څښلو او د غوښو په خوړلو ماړه وو او له ډېر مړښت نه ارت[9]، ارت ګرځېدل. خو افغان انسان داسې وړی و چې د لوږې يې له خولې نور سونګ[10] نه شو ايستلی.

زما د زوی ډاکتر احمدجان د اختطاف په شپږمه او اوومه ورځ د ماسپښين له خوا د درېيم پروان نه چې هلته مې کور و، د کلوله پشتې په لوري درملتون د پرانيستو لپاره د فکرونو او سوچونو په ټال کې ځنګېدلی روان وم. کله چې د کلوله پشتې پخواني تمځي[11] او څلور لارې ته ورسېدم. په نابېره ډول (سادو) د لارې په اوږدو کې راسره

---

[9]- پراخ.
[10]- غير مخصوص اواز او فرياد.
[11]- د موټرو د ودرېدو ځای (اسيتګاه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګرى شو، د سترې مشي خوار مشي څخه وروسته مو په خبرو پيل وکړ. ما ورته وويل:

سادو جان!

((کجا رفته بودى))؟!

ده په ځواب کې راته وويل: ((خانه خسرم)) خبره يې وغزوله:

مديرصاحب!

((اوس خو مې خسر د نظار شورا او د مجاهدينو ښه لوى قوماندان دى، تکړه عسکر لري، د هېچا نه يې سترګه نه سوزي، په خپل کار او پوځي عملياتو کې ډېر ماهر دى.

د امنيت او داخلې وزير صاحبانو سره له نږدې پېژني، دده دويمه ماندينه د پنجشېر ده او حتى چې د امنيت د وزير صاحب له کورنۍ څخه ده. نن يې د نظار شورا جګ پوړي قوماندانان مېلمانه وو، ما يې کور ته چې په تايمنيو کې دى، سود سودا وړې وه.))

دلته (سادو) راته خپل خسر په ډېر مهارت راوپېژانده، نو زما شك يې لاپسې زيات کړ.

ده زياته کړه.

((تاخو به هغه د کادر و پرسونل کارمند (دادو)، هزاره پېژانده هغه هزاره))؟

هوکې په هغه څه شوي دي؟!

له ماڅخه يې بيا خبره ونيوله او راغبرګه يې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((د هغـه ورور چاتښـتولی و، بيـا نـو زمـا د خسـر سـره دې خـدای ښـه وکړي، زه يې ورتـه واسـطه کـړم، ډېـر ورپسـې ښـکته پورتـه وګرځېـده د ډېر لالهندۍ او سرګردانۍ نـه وروسـته د اسـلامي حزب د ګروپونـو سـره يې بيامونـد او د پيسـو پـه بـدل کـې د يرغمل نيونکو څخه يـې خلاص کړ.)) دادی حسنه، چې د نر زوی هم په مېخ وهي او هم په نال.

(سادو)[11] راته د (ددادو) هزاره بـل سګنال هم راکـړ. ده د درملتـون پـه مخکې رانه مخه ښه واخيسته، ما د قلفونو کلياني راويستې، دواخانـه مې پرانيسته، کېناستم او د (سادو) خبرې مې د ځان سره وڅېړلې.

په زړه کې مې وويل:

ته صبر کوه، که په نږدې ورځ دوو کې (دادو) هزاره ماتـه د لارې پـه سـر، دواخانه او يا په بل کوم ځای کې ګوډ[12] پـه چنـه شـو، نـو يقـين بـه مـې ببخي خاص او نګه شی چې د زوی په اختطاف کې مـې د (سـادو) پـوره پوره لاس دی.

په دې ورځو کې مې فکر ډېر خراب و، نږدې وم چې لېونی شم. ځان مې ډېر نيمګړی احساساوه په کور کې مې خوراك او څښاك نه کېده، زموږ د کور يو ډېر نازولی او نازنين غړی ورك و، کله چې به کور ته راستون شـوم د کـور تـول لـوی او واړه بـه رانـه راچاپېر شـول او کلـك بـه راسـره ونښتل چې ګوندې پلار به مـو د ورور پـه هکلـه کومـه نـوې خبـره راوړې وي.

---

[11] (۲) دا د امير عبدالرحمن خان په وخت کې دوه غله وو، کله چې په شينوارو کې ونيول شول، د کابل په بت خاک کې په پنجرو کې ځوړند کړی شول او همدلته په پنجرو کې يې ساه وخته.

[12] دا اصطلاح اکثره وخت کليوال پښتانه په هغه وخت کې استعمالوي چې يو څوک د چا په تعقيب کې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ورځو کې زما د کورنۍ د غړو خوراك خپلې اوښکې وې، شپه او ورځ به مې په کور کې ژړا او انګولا وه، څوك به په زيارتونو ګرځېدل، چا به د بډګر[۱۳] (رمل انداز) پسې منډه واخيستته د نزرانو د ورکړې خو حساب او کتتاب معلوم نه و، د کور يو تن به مو د جګړې په هغو سختو شپېبو کې هره ورځ د شاه دو شمشېره ولي د زيارت کوترې د غنمو په دانو مړولې.

د ډاکتر مور به زموږ د يو نېك او خوشبرخورده ګاونډي په ښځه هره غرمه او ماښام درې څلور تنوره ډوډۍ پخولې، د لارې په سر به يې په خپله د حلوا سره خيراتولې، هر لاروي او مسکين به د ډاکتر مور ته ويل: ((مادر مراد دلت حاصل شود، خيراتت قبول ګردد.)) او داسې نورې ډېرې دعاګانې...

يوه ورځ وروسته مې کتل چې هغه د کادرو پرسونل مامور (دادو) هزاره درملتون ته راغی، د پخوا نه د جوړې شوې لوبې لپاره يې يوه جعلي نسخه لاس کې نيولې وه. دی په تايمنيو کې اوسېده. هلته څومره ډېرې دواخانې دي، خو دلته دوی راته پرون د لارې په سر يو غير مستقيم مقصد ټاکلی و چې د يو ځل لپاره (دادو) زما دوکان ته راشي او جعلي صحنې د ((ورور د اختطاف په هکله ورنه پوښتنې او ګروېږنې وکړم.)) حال دا چې دده ورونه و اختطاف شوی. دا يوه جوړه او غوټه شوې خبره وه چې ماته په بل ډول کې د (سادو) خسر سردار (کوټه) راوپېژني.

ماله (دادو) څخه تپوس وکړ چې په دې نږدې ورځو؟! کې کومه واقعه خو به درته نه وه پېښه شوې (دادو) راته وويل: هو!

(۱۳) پيشين ګو- يا پيش ګوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو کيسه وکړه چې څه و؟!

(دادو) د خپل ورور د اختطاف کيسه په جعلي له ځانه جوړ شوي شکل کې تېره کړه او د هرې خبرې په کوزه او بره کې يې د (سادو) خسر سردار (کوټه) مېړانه او باتوري ښکاره کوله او ځلوله يې راته او ويل يې:

((که دا سړی نه وای، نو خدای خبر چې د ورور غوښې به مې کارغانو او لېوانو چېرته خوړې!!))

دا بل فاکت او حدس و چې دې شيطانانو او (...) ماته په لاس راکړ، خو دومره مې (دادو) ته وويل، که سبا او يا بله ورځ دې (سادو) په دفتر کې ولېږد ، يو ځل يې ماته راولېږه.

(دادو) رانه رخصت شو، ما د سردار (کوټه) د اهليت او شخصيت په هکله تجسس او پلټنه پيل کړه. د هغې ورځې په سبا اول وخت و، چې تياره کوردينه او غوټه شوې خبره وه، ړوند له خدايه څه غواړي؟ دوه سترګې.

(سادو) خو ما او زما ځواب ته په دوو پښو ناست و چې، کله به زما له خولې نه زما د زوی د اختطاف خبره ووځي د (سادو) او (دادو) خوله پخوا نه خبره سره يوه وه. (سادو) راته په دواخانه کې نيغ ملاتړلې د بې زره مزدور په څېر ودرېد. ((مدير صاحب!

کدام خدمت بود))

((امر کوئ پرون مو د (دادو) په لاس کې ځواب رالېږلی و، څه خدمت شته که څنګه؟!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوکې شته، يو څه شته، نه پوهېږم چې درته وې ويې وايم او که نه خو بيا هم ما ورته په لنډو ټکو کې د ډاکتر د اختطاف کيسه وکړه او ده راته د خپل خسر (کوټه) امکانات ټول تشريح کړل چې توبه! ((دده پېژندګلوي په کابل زمين کې جوك[1] نه لري او بيا ستا په کار کې! خو د هر څه سره سره بيا هم خسر مې بېګاه ته زموږ کره راځي، زه به ورسره خبره شريکه کړم. بيا به نو تاته احوال درکړم، چې څه کولای شي؟))

سبا سهار چې مې کله دواخانه پرانيسته، (سادو) د دواخانې په منځ کې راته ودرېد او ويې ويل: ((بېګاه خو مې خسر زموږ کور ته راغلی و. د ډاکتر د اختطاف خبره مې ورسره شريکه کړه، خو نن د غرمې نه وروسته يې (۳۱۵) نمبر لوا چې د خيرخانې په هزاره بغل کې ده، غوښتې يې هلته به يوځای ولاړ شو.)) ما ورته ښه کړل خو له بلې خوا د سردار (کوټه) د اهليت په هکله مې پلټنې چُستې کړې او يوازينۍ هيله مې همدا وه چې زه اوس داسې څوك پيداکړم چې د سردار په هلکه معلومات راکړي، خو په دې لنډ او تنګ وخت کې مې هېڅ ونه کړای شول.

ماسپښين شو، (سادو) له کوره راغی او په ټکسي موټر کې (۳۱۵) نمبر لوا ته ورسېدو. دا نو د (۱۳۷۳ل) کال د حمل اتلسمه ورځ ده، مه کوه چې په دې نېټه په کابل کې داسې واوره اوري چې ښی او چپ لاس سره نه پېژندل کېږي. څادرونه مو په ځان کوډۍ کړل، د لوا انګړ ته ننوتو، د اوږده دهلېز دواړو خواوو ته ماتې چوکۍ او ښې ډېرې د

[1] ساری عوض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسپنو ټوټې پرتې وې، د دهلېز په اخر کې په کېڼ لاس يو لوی د کنفرانسونو وران ويجاړ تالار ته ننوتو چې ددې تالار ټوله اثاثيه د قنديل او شيټ نه نيولې، تر ستېج او چوکيو پورې په ډېر زور او شور نړول شوي وو. دېوالونه يې د ګوليو او توغنديو په پارچو سوري، سوري وو. له ځانه سره مې وويل: تالار به په خپل وخت کې څومره ښکلی و.

خو اوس ړنګ بنګ پروت و، د تالار په بره څنډه کې يو څو تنه په مات ګوډ پوځي يونيفورم کې د غلو په څېر راښکاره شول هلته يو شاتوری مېز او يو څو ماتې، ورانې ويجاړې کرسۍ پرتې وې او دا خلک پرې هم وران ويجاړ ناست وو، لکه چې په اشر غوښتل شوي وو. په مات مېز يوه د پيکا ماشينداره هسې د تظاهر لپاره پرې نصب وه. دوه، درې زاړه او سولېدلي کلاشينکوفونه د تالار په بر کنج کې ډېر بې قدره پراته وو.

دا (کوټه) سردار د خپلو داړه مارانو سره د تالار په بله پېڅکه کې ناست وو، ددې لپاره چې اوس نو ماته ځان قوماندان راوپېژني، ولې چې په دې شپو ورځو کې د قوماندان باب و او بازار يې ډېر تود و، هر چا چې به يو يا دوه کلاشينکوفونه درلودل، هغه قوماندان و، د خپلې ډلې ټپلې سره يو څه و، د وخت بې تختته او بې تاجه پاچا و، خبرې ورسره نه په پسته ژبه کېدې او نه په ځيرمه، په کابل کې هر څوک قوماندان و او سپاهيان ورك وو!

موږ دې سردار ته نږدې شو، له روغبړ څخه وروسته ځينو لغړو مړ ته لغړې او کړوپې چوکۍ پرېښودې، پرې کېناستو، د يو څه ځنډ څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته (سادو) خپل خسر سردار (کوټه) ماته راوپېژنده او ورزياته يې کړه دا نور يې چې په اشر غوښتي وو، ((چريکان يې دي.)) ...!! (سادو) په جعلي او ساختګي ډول په ډېر احترام ځوړند سر د (کوټه) سردار مخې ته ودرېد او زه يې ورته داسې معرفي کړم.

دا مدير صاحب!

بېچاره چې اوس دلته هېڅوك نه لري، ښه سړی دی! يو وخت کې موږ سره يې کار کاوه.

بېګاه مې دده د زوی د اختطاف په هکله تاسره خبره شريکه کړه، دادی مدير صاحب مې د تا پورې راورساوه، زه بېرته کور ته ځم، له ده سره دې خپلې خبرې مبرې وکړه.)) سردار داسې وښوده چې پسيشا (غياب) کې خو دی (مدير صاحب) ښه پېژنم، اوس چې خدای(ج) په ګوتو کې راکړې، نو دلته خو خبرې نه شو کولای، د مدير صاحب کور ته به ولاړ شو هلته به خبرې وکړو او ده سره به دا غم شريك کړو.))

سردار صاحب زما د غم شريکی په غم کې نه و، سردار صاحب زما وزن کوت چې د مدير نه څومره بودولی شم. ده زما ژوند له نږدې نه معلوماوه چې څومره خوله پرې لګولی شم او د وخت په اصطلاح په کابل کې د (کوټه) په څېر قوماندانانو به ويل ((ونډم خورد)). (!!!)

او د مدير صاحب نه د خپل پلار او نيکه شتمني په کوم چل و فريب اخيستی شم. سردار خپل کار کړی و او ((ونډم خورد)) شوی و.

دا خو د سردار اضافي معلومات و چې ځانته يې غونډول او په ما يې ځان قدرمناوه (کوټه) خپل په اصطلاح (چريکان) د ځان نه مخکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رخصت کړل، ورپسې موږ درېواړه د جو، جو او ټوټې ، ټوټې تالار نه ووتو. د (۳۱۵) لوا دوره مخکې په ټکسي کې کېناستو، په لاره کې مې سردار صاحب ته وویل: سردار صاحب!

زموږ په کور کې مړی نه شته، خو ژړا یې شته، موږ بخاری ګانې او د تودوخې نور وسایل ایستته کړي، د کور خونې مو ډېرې سړې دي، خیر دی تاسې د خپل زوم کره تشریف یوسئ، ستاسې قدر به انشاالله ان هلته وشي (سادو) ته مې د هغه وخت یو لك څه زیاتو کم افغانۍ په پرده کې ورکړې چې خپل خسر په خپل کور کې ونازوي.

ما چې کله د سردار (کوټه) خبرې کنټرول او دی مې د سایکالوجۍ په لحاظ وڅېړه، ماته ډېر یو بد ، اوباش، قمارباز، توطیه غوښتونکی او لاوبالي سړی رامعلوم شو.

د شپې او د ورځې له پلوه به ي خوب او خواړه چېرته وو؟ اشتها مې ورکه وه، سګرېټ به مې دم په دم لګول او راښکودل، سینه یې راته تخته کړې وه. د غذا نه مې بد راتلل، د شنو چایو په څښلو مې خوله ځو وارې پُلۍ شوه، دوستانو به مې تسکین راکاوه او ډېر به راباندې خفه وو، ځینې ځینې به راسره په شپو پاتې شول چې غم مې غلط کاندي، خو ما په خپل ژوند کې همدا یو زوی روزلی و، زما او د مور یې همدا ډاکتر یوازینۍ هیله او امید و، چې دده نه به که خدای کول یو څه جوړ شي او دده د سیوري لاندې به کېنو او دده له مېوو څخه به موږ او زموږ وطنوال پوره پوره ګټه اوچته کاندي.

کله چې درېیم پروان څلور لارې ته ورسېدو، زه له ټکسي څخه کښته شوم او دوی مې رخصت کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

كور ته راغلم، په كور كې مې ټوله كيسه وكړه، مصلحت په دې شو چې موټر د يو همسايه كره ودروم او د سالون فرش مرش سره راټول كړو او د دواخانې قيمتي دواګانې د الماريو څخه وباسم، پناه يې كړم. اوس نو خپل شته راپورې اور شول. بايد سردار (كوټه) ته ځان غريب او بېوزلی وښيم.

د سبا ورځې د لسو بجو په شاوخوا كې (سادو) راپسې راغی، تر څو د دوی په كور كې دده د خسر سره لومړۍ خبرې وكړو.

زه (سادو) كور ته رهنمايي كړم په سالون كې (كوټه) سره د اړې بړې او روغبړ نه وروسته كېناستم ماته يې مخ كړ چې: ((مدير صاحب!

څه فكر كوئ، ستاسې زوی به يې په كومه ډډه وړی وي؟))

ما لنډ ورته وويل:

شمالي ته

نو... سردار راته وويل:

((كه ډاكتر يې شمالي ته وړی وي، خو نو هېڅ غم مه كوه، دا خو به ډېره ښه خبره وي، زموږ كار به ډېر اسانه شي. د قره باغ خان زوی پرون شپه ما سره دلته مېلمه و، د ګذر خان، تاج اله خان، قوچي خان او داسې نور په سلګونو قوماندانانو سره له نږدې نه شناخت لرم. د جهاد په وخت كې دوی زما د يو سنګر او مورچل ملګري دي.))

ای های جهاده! ته خو داسې اوباشانو او قماربازانو زموږ خلكو او نړۍ ته يې (... كړې). د ((لاړې خرچه مرچه برابروه، شابه ته خو پوه سړی يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تګ ځانته هم چېرته نه کېږي، څلور پنځه چريکه خو د هر وخت لپاره راسره وي، په جيب دې لاس راکاږه چې ناوخته کېږي.))
مجبوريت ب شي دی، د وخت څلور پنځه لکه افغانی مې ورته ونيولې.

دادي سردار صاحب!

خدای پاك مو په ډکه منګول له شمالي څخه راستانه کړه، خدای پاك دې زما د اولادونو عرض واخلي، خدای پاك دې زما زوی پيداکړي، زما د زوی د پيداکېدو افتخار دې خدای پاك ستاسې په نصيب کړي او داسې نورې ډېرې دعاګانې مې سردار (کوټه) صاحب ته له خولې وايستې.

ما غريب سره نور څه و، د ډاکتر يو قطعه عکس يې هم هسې د تش نامه لپاره راڅخه واخيست.

سردار (کوټه) هوکې! دې ناچله سردار چې کله جيب خرڅ جيب ته کړ، نو ډېر خوشاله او موسکی شانته شو بيا يې راته وويل:

((د ډنډ شمال ځمکه به چاڼ کړم، غلبېل به يې کړم او ستا زوی به د نقرې په څېر له شګو څخه راوباسم، مې فهمي مديء! مرا مردم (کوټه) ميګن از رېګ روغن ميکشم!))

ته پوهېږې (کوټه) په دې ورځ ډېر څه وويل، ډېرې غوړې خبرې يې راته وکړې، شنه او سره يې راته ډېر وښودل، اسمان يې قوي، قوي په توقو وويشت او د وريځو نه يې راته ښه غټ غټ اوښان جوړ کړل او ښې باتې يې وويشتې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خو لا ان په هماغه د حمل په ۶مه نېټه دده په دام کې کېوتی وم، زما زوی دده او (سادو) په دلالۍ تبنتول شوی و. په زړه کې مې وویل، توکل په خدای په قوي دېره مارانو او قماربازانو واوښتم، خو بیا هم د سردار د پېژندګلوۍ په لټه کې وم یو چا راته وویل، هغه پورې انجنیر د قرعې دی انجنیر مې د چایو د څښلو په پلمه درملتون ته راوباله، انجنیر زما بلنه په پراخ تندي ومنله. په خبرو کې مې ورته ډېره خوشامندي کوله، کله به مې یو قسم چاکلیټ او کله به مې بل قسم ممیز وروراندې کړل، خبرو مو دوام پیداکړ. د قرعې د آب او هوا، مېله ځایونو، باغونو، ځمکو د کارېز او چینې حتی د پخوانیو خلکو او بیا د حضرت صاحب د کور او قصر په هکله چې په قرغه کې لري، خبرې مو کولې. په قرغه کې د پخوانیو مخورو سردارانو خبره پورته شوه، نو زه په دې مهال ورو ورو خپل هدف ته نږدې کېدم، انجنیر صاحب زیاته کړه. ((د قرغې تولې ځمکې چې اوس ګورې، دا د سردار پاینده محمدخان ځمکې وې او بیا دده نه وروسته سلطان محمد خان (طلایي) ته پاتې شوې، خو دې اوسنیو سردارانو ورته ښکرونه اړم کړل، د خپلو پلرونو هډوکي یې کله په دولت او کله په عامو خلکو څو څو وارې خرڅ کړل او دوی خدای پاك ماړه نه کړل.))

ما د انجنیر صاحب نه تپوس وکړ چې ددې سردارانو نه به اوس څوك پاتې وي که نه؟!

انجنیر راته وویل:

((دلته یو، دوه درې شته یو یې د سردار دوپه په نوم او بل یې د سردار کوټه په نوم خو اصلي نومونه یې بل څه دي. کوم چې په سردار کوټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور دی، سخت قمار باز سړی دی، ټوله ورځ په قمار لګیا وي، غلاوې کوي او شوکماري يې اوس پېشه ګرځېدلې، خو حرامي د يوې ځوانۍ نېشه هم لري، بڼه ډوډۍ مار او يو پر خرابات او کاکه دی.

ما د انجنير صاحب نه خپل مقصد تر ګوتو کړ، زه اوس نور د (کوټه) په مشخصاتو پوره، پوره پوه شوم. زما ټول ګومانونه او د خوبونو تعبيرونه ورځ په ورځ سم راوتل.

(کوټه) په درېم مازيګر د (سادو) په لاس ځواب راولېږه چې ته يوځل د (سادو) دوی کور ته راشه، د (سادو) کور اوس زموږ په ملاقات خانه بدل شو، زه ورغلم، په لاره کې مې د ځانه سره وويل: په والله که (کوټه) له کوره هم خوځېدلی وي، د (سادو) له جوسې نه داسې معلومېده چې ډاکتر په شمالي کې نه شته، زه د دوی په سالون کې کېناستم، سردار د جاينماز سره سالون ته ننوت، د لنډ روغبړ نه وروسته په لمانځه ودرېد، د مازيګر لمونځ يې وکړ، ډېرې دعاګانې او زارۍ يې خدای پاك ته وکړې، بيا پاڅېده او زما ترڅنګ کېناست په غريو نيولي په ټيټ اواز په قوي تاثر په ډېر مکر او فريب په ژړغوني څېره او نيولې بڼه يې راته وويل:

((متاسف يم او ډېر خفه يم، ستاسې ارجمند مې په ډنډ شمالي کې بيا نه موند. د شمالي ټول قوماندانان يې راته بيا راپره کړل، زه نه پوهېږم چې دې سردار دا د قوماندانانو نومونه چېرته زده کړي وو، خو بالاخره ما سردار ته وويل:

سردار صاحب!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسې دې هر قدم د ايمان په تله کې پرېوځي، ستا نيت، ديانت او ښه تقوا ماته ثابته شوه، ته ډېر نېك، زړه سواندی، زهير او مسلمان سړی يې...(!!!)

زما برخليك به همدا شان و، خير دی خدای(ج) مهربانه پاچا دی، زوی به مې خدای(ج) پيداکړي، مه خفه کېږه. زه به خپل خالق ته صبر کوم، خو زما او ستا همدا اخرنی ملاقات و، زه به په بل ځای کې سر او تندی ووهم، که ګوندې زوی مې پيداشي. د اخرني ملاقات په کليمه سردار صاحب ډېر وارخطا شو، ويې ويل:

((نه، نه مدير صاحب!

ملاقات اخرنی کوه مه.

زه ستا په زوی پسې ګرځم دا زما عندالله او عندالرسول وظيفه ده.))

ما لږ په غوصه او رډبډ وويل: زما په زوی پسې مه ګرځه، سردار صاحب زه چې په زوی پسې مې نه ګرځم، نو ته څه مجبوريت لرې.؟!

سردار صاحب!

د خپلي (مور نه ميره مهربانه نه وي) په دې خبره سردار لږ څه سست شو. سردار خو په يوه غشي دوه مرغۍ ويشتلې وې، په يوه لومه کې يې مور دوه (پلار او زوی) نيولي وو. زما نيت و چې زه ورنه ځان خلاصوم، پاتې شو زوی مې بيا به يې ګزوو، سره.

خو سردار د سترګو په اشاره کې په زوم يې چای راوغوښتې، ماته پخوا دوی هېڅکله چای نه وې راغوښتې، اوس يې ددې لپاره چای راوړ چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دواړه ټګماران د شعبده بازانو او یا د مداریانو په څېر بله لوبه پیل کړي او ما د یو څه وخت لپاره معطل او بوخت کړي.

بیا سردار صاحب خپلې ناوزونه خبرې شروع کړې چې خبرو یې یو د بل سره هېڅ تړاو نه درلود. هغه او دغه یې ویل او د یو بل چل ول په فکر کې و، چل یې ډېر زر جوړ کړ.

ویې ویل: «مدیر صاحب!

«اینمی کارا حوصله میخایه، دلت کلان بساز، ندیدی که چقدر بردن و کشتن» بیا هم «زه په قطعه کې یو میل کلاشینکوف باقي یم سبا ته د میدان ښار په طرف ځم، یو میل کلاشینکوف په بیه رانیسم او په ځنګ کې ستا د زوی تپوس کوم. بلدیت مې زیات دی. ددې سمت قوماندانان لکه حاجي صاحب شېرشاه خان نه نیولې او تر واړه سلیمانه پورې پرې ګران یم، د خبرې نه مې نه تېرېږي، دوی مې هم د جهاد د دورې ملګري دي.

بله د ټولو نه مهمه خبره دا ده چې بېګاه مې خوب ولیده او په خوب کې زما پیر ماته یو د ګلابو د ګلونو ګېډۍ راکړه، نو ددغه خوب تعبیر همدا ستا د زوی میندل نه دي که څنګه؟...!!!»

نو ما په زړه کې وویل:

چې ګوره د یوویشتمې پېړۍ شرمېدلي سردار ته، ده خو ډېره زر افسانه جوړه کړه. ما په هماغه پخوانۍ خبره ټینګار وکړ چې... سردار صاحب ستاسې وظیفه زما د زوی د پیداکولو په برخه کې ختمه شوه، د خدای په امان زه درنه لاړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دروازه کې يې راته ډېرې سورې او نارې ووهلې او ډېرې جزې پزې وکړې خو زه ورته ونه درېدم، زما ټول ګومانونه او حدسنه نور دې اندازې ته ورسېدل چې سردار (کوټه) او (سادو) زما د زوی د تبنتولو د معاملې طرف دي.

درملتون ته ستړی ستومانه راستون شوم، ډېر خپه وم او داسې ماښجن وم چې ولې دا سردار ماته په سپکو سترګو ګوري، دی ولې په ما د رانده ګومان کوي، دی خو په دې پوهېږي، چې زه په ټولو شيانو پوهېږم، ماته خدای عقل او شعور راکړی، ما د دولت په ادارو کې شل پنځه ويشت کاله کار کړی دی، زه خو ډېر اجتماعي سړی يم او له ډېرو خلکو سره راشه درشه لرم، زه خو په افغاني ټولنه کې لوی شوی او زوړ شوم. خو دې سردار زما د مجبوريتونو څخه ناوړه استفاده کوله، زما زوی له همده سره او دده په دلالۍ يرغمل و، دی پوهېده چې حکومتت نه شته او سر په سر سودا ده، ده ته پته وه چې دا سړی يو ځری دی. دده شاته اوس څوك نه شته، د کوم قوماندان ممندان سره اړيکي او پيوند نه لري، چې څومره يې غولولی شي غولوه يې.

زه يې تېرايستی نه شوم، ده په حقيقت کې خپل ځان تېرايستی دی. زما ژوند لا هماغسې دی، خو ده خپل ژوند او خپله کورنۍ د خدای(ج) پر وړاندې تباه کړې دي، په مادي لحاظ دی او دده زوم له هماغسې پمن او د يوې مړې ډوډۍ پسې شل ځايه سرکونډۍ وهي. ده چې څومره خيانت له ماسره کړی دی، خدای خبر د جنګ او جګړې په کلونو کې د نورو څومره بېګنا کابليانو سره به يې جنايت کړی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده به زموږ د ټولنې دا ساده شډل او شارېوارې انسانان څومره غولولي وي، څومره میندې به ده ژړولې وي، څومره بېګناه ځوانان او تنکي د هیلو نه ډك زلمي به په تورو او تورتمو خونو كې د خپلې قماربازۍ، اوباشۍ او د نامشروع او نامقدسو انساني او بشري ضد خواهشاتو د پوره كولو لپاره په ډول ډول نومونو او پلمو ساتلي وي.

دې... (كوټه) سردار به څومره پلرونه په شا كړوپ كړي وي او څومره خویندې به لاتراوسه سیاپوشې وي او څومره پېغلې به یې كونډې كړې وي. دې چالاكه په تش نوم سردار به زموږ د مظلوم او خواركي ولس څومره شتمني لوټ كړې وي او څومره بېوزلې كورنۍ به یې د پولۍ تق ته كېنولې وي. دده به په هغو پیسو هېڅ نه وي شوي. یو څو ورځې به یې د قمارمیدان تود ساتلی وي، هغه به هم د بل جیب ته تللي وي او دی به په تش میدان پاتې شوی وي، خو د كابلي مظلوم انسان به یې پرې ستړه ایستلې ي او له جایداده به یې خلاص كړی وي لكه زما په څېر.

ددې (كوټه) سردار چابكي په ما ښه چلېده، هلته یې راته زوی او ګران زوی نه پوهېدم چې په كوم ځای كې د كومو تورو تمبو تر شاه ساتلی او دلته په ښار كې یې زه یرغمل كړی وم. دده چې به هر ډول خوراك ته زړه وشو، ځان به یې د غرمې پرمهال درملتون ته راورساوه. ټكسي به یې راباندې ونیوه، په تایمنیو كې یو هوټل و هلته به یې ډوډۍ وخوړه. د هوټل مالك ته یې زه د خپل لوژستیك مدیر په نوم ورمعرفي كړی وم. كه به د هوټل والا یو لك افغانۍ كېدې، نو دوه لكه به یې رانه واخیستې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په داسې حال کې څه ويلى شول او زما په وس کې څه پوره و. زه د خپل زوى د ژوند په غم کې وم.

سردار صاحب په زاړه کلاشينکوف پسې ميدان ښار ته نه ته او نه په خوب کې ده ته خپل پير د بېوختو ګلونو ګېډۍ ورکولې دا خو يوه افسانه وه افسانه.

ده ته خو خپل پير زما زوى د حمل مياشتې په شپږمه ورځ الې کړى و، چې درنيسه يې او په تورتمو کوټو کې يې ساته که دې وهلو، ډبولو، د سکنجو او تورتمو کوټو نه ژوندى ووت، نو بېچاره پلار به يې درنه په بيه واخلي، ستا او ستا د جاني پير خواهشات به انشاالله چې څه ناڅه پوره کاندي.

يوه ورځ وروسته مازيګر و چې (سادو) زړه ختلى او يو ډول اوتر او وارخطا په درملتون رانوت په ډېره وارخطايۍ يې راته وويل:

((مدير صاحب!

دواخانه را زود بسته بساز، زود کو، که خسرم منتظر شما است.))

زه پوه شوم چې اوس به د مشورې سر څه ناڅه معلومېږي او سردار صاحب به ماته د پروني خوب تعبير په څومره شدومد او په ښه انداز کې کوي.

ما (سادو) ته وويل:

زما او د سردار خبره خو پرون ختمه شوې وه، هغه ته خو ما هېڅ وظيفه نه وه ورکړې، نو څنګه يې په بيړه بيا غوښتى يم. متل دى چې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ګرګه زه پرېږدم که ګرګه ما پرېږدي.)). په ما هغه کانه وشه، دی مې رخصت کړ خو په مخه ښه کې راته وويل:

((خسرم اين کار را فی سبيل الله انجام داده))

ما په سره سينه درملتون وتاړه او د سردار پسې د (سادو) دوی کور ته په شمېرلو قدمونو روان شوم. کله مې چې (سادو) دوی د کور په وره پښه ولګېده، نو سردار مې اوچته مخې ته رامنډه کړه او راته يې وويل: ((که مانه ګفته بوديم پيريکه پري شو برايم سبت ګل ګلاب داده بود اينه تبريك، تبريك ميګويم!))

کېناستو سره سردار بيا خپل دروغ او درم شروع کړل، چې داسې ميدان ښار ته لاړم او هغسې په قوماندان صاحب شرم خان باندې راتاو شوم او بيا مې ملا صاحب جلات خان وليد او د لکه خان سره مې چای وخوړې. د خپل کلاشينکوف په لټه کې دومره وم او که نه، خو ستا د زوی په لټه کې مړ، مړ وم. خو زوی دې په خير سره پيدا شوی دی، نو به خفګان نه کوې په کور کې به ډآډ ورکړې او په ماشومانو به زېری وکړې.

ښه، ښه سردار صاحب ... خانه!

چې زوی مې پيدا شو نو ووايه چې چېرته دی؟

((والله داسې خاص ځای يې راته نه دی معلوم)) چې ځای يې درته نه دی معلوم، نو سردار صاحب! ته د څه نه ماته وايې چې زوی دې پيدا شوی دی؟

((نه ورورجانه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په ميدان ښار کې پته ولګوله او راته معلومه شوه چې زوی دې د حزب اسلامي له ګروپونو سره دی.))

ښه سردارصاحب!

زوی مې د حزب اسلامي د کوم ګروپ او سرګروپ سره دی؟ ((نه ګروپ درته نه ښايم، ګروپ او سرګروپ ته يې د سر خطر دی.)) ګورئ د سردار منطق ته چېرته لکه چې له ماسره پلټنې او پوځونه وو ګنې؟ چې ګروپ او سرګروپ مې وژل هغه متل دی چې، ((ښځه دې قاضي.... شريعت د چا سره کوې.)

((ځاای يې هم د رته افشا کولای نه شم، خو دومره درته وايم چې زوی دې په ميدان ښار کې دی.)) ښه چې داسې ده نو سردار صاحب زما دې خدای په امان وي ته هسې ټوکې کوې چې نه مې د زوی ځای درته مالوم دی او نه يې تښتونکي نو دا هسې کيسې دي.

((نی، نی مدير صاحب!

يك دقيقه باش! ته کېنه هلهه سادو جان به مدير صاحب چاي بيار)) نه سردار صاحب مننه چای نه خورم، زه ځم دواخانې ته مې يو قلف اچولی چې ځوك يې په رڼا ورځ رانه يونسي.

((خوب که اينطور است، ساعت هشت صبح اين جا بيايد!))

په دروازه کې يې بيا راته د ((فی سبيل الله)) کليمه واوروله.

دې مداريانو او خداناترسو به ماته د فی سبيل الله، عندالله او عندالرسول جملې ډېرې استعمالولې او بيا چې وخت راغی او دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبې ته مې د پای ټکی ایښوده، نه بیا عندالله او نه عندالرسول او نه فی سبیل الله و بیا ټوله پیسه اله وه.

کور ته راغلم، ماته خو د سردار په اول ملاقات کې پته لګېدلې وه چې ډاکتر (کوټه) د پړانګانو په منګولو کې د (کوټه) او (سادو) په دلالۍ ورغلی.

ددغو (کوټه او سادو) سره په ژبه پوهېدل او د دوی سره په لاره تګ څه اسانه او ارزانه کار نه و. ولې چې دوی ته انسان کوم ارزښت نه درلوده. انسان وژنه، انسان ځورونه او تښتونه خو د هغه چا خبره چې ورته یو وار نسوار هم نه ښکاره کېدل.

په کور کې مې د ډاکتر مور سره خبره غوټه کړه چې اوس باید د (کوټه) سره معامله وکړو، خو دا معلومه نه وه چې سردار به له مورږ څومره باج اخلي، خو زه دې ټکي ته متوجه وم چې سردار به په خپله خوله باج نه غواړي. باج به رانه په دربیم ګړي خوله غواړي. همداسې هم وشول. له وعدې سره سم زه لاسبا د دوی د کور کوڅې ته نه وم رسېدلی چې سردار له کوره ووت. البته زه یې لکه د چا په وسیله څارلی وم، د کوڅې په خوله کې یوځای شو، سردار صاحب په دې ورځ ښه اوږد څادر اغوستی و، د لاس په اشاره یې په ځان پسې کړم. د ګلاب الدین (شېرزوی) له کوره تېر شو، په کوڅو، کوڅو کې علي اباد روغتون ترشاه راتاو شو، د شهر آراء د برج ترڅنګ د تندورسازي په کوڅه ورسم شو.

په لاره کې خبرې مبرې سره نه کوو. سردار مې مخکې او زه د هغه په پل، پل ږدم. ردار سر نه تر پښو په خپل اوږد څادر کې ځا پېچلی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازې دوه سترګې يې ښکاري. پکول يې په غوږونو راښکودی، کميس يې د دود سره سم د وخت په غوښتنه ښه پوره اوږد دی، پرتوګ يې بډ وهلی او د سليپر تور بوټان يې په پښو دي. ښځينه باغ ته نږدې دلته د اوبو يو نل دی، ددې نل مخامخ هوټل ته ننوتو، سردار صاحب د ښو او پرېمانه کبابو اډر(فرمايش) ورکړ، ځکه چې د سردار صاحب سره د سردار د لوژستيك مدير شته او دده په پيسو خو يې هېڅ زړه نه سوزي، هغه متل دی د (پردي غوږ د لمڅي په څېر غوڅېږي) نه پوهېږم چې ده څومره ډېر کباب وخوړ. د هوټل د تخت په سر خدازده په کومو چورتونو کې تللی وم، خو سترګې مې په سرك نښتې وې، کتل مې چې د هوټل د دروازې په څنګ کې يو بې نمبر پلېټه د تورو شيشو د هغه جيپ موټر په څېر چې ما د حمل په (۶) تاريخ د خپلې کوڅې په جنوبي اړخ کې ليدلی و، تر سترګو شو سمدلاسه ترې څلور پنځه تنه ټوپکوال راکښته شول، له موټر څخه لرې او نږدې ودرېدل، يو کس يې چې ترې ډېر بدبوی خاته، زما ترڅنګ کېناست، ږيره يې ښه اوږده او د سنتو په طريقه لاڅه چې په نورو ډېرو طريقو برابره او سمباله وه. دې مسلمان په نږدې يو کال دوو کې مخ او ځان ته اوبه نه وې ښودلې، د سر اوږده اوريچو له ډول او شمېر نه به يې يو الله خبر و، د سينې ګردنۍ جيبونه يې په لاسي بمونو ډك وو. د کلاشينکوف شاجورو ته يې په يو بل پورې تړلي وو، د سينې او ملا په کتار کې يې نور د روسي کارتوسو ځای نه وو، د کلاشينکوف له ماشې څخه يې ګوته نه پورته کوله، ګوته يې پرې داسې ښخه کړې وه لکه چې دی له مانه ډېر ډارېده. په داسې مهال ما سره څه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلومدار چې هېڅ راسره نه و.

د یوه نیمګړي سلام څخه وروسته یې اول سردار سره په سترګو کې یو څه وویل، بیا یې په ډېر تریو وچولي د درملتون کلیګانې چې د ډاکتر په جیب کې وې او دې داړه مارانو ورڅخه اخیستې وې، د نښې په توګه راوغورځولې او ویې ویل:

((نشانیت درست است!))

ما ورته وویل:

هوکې، دویمه خبرهه یې راته داسې وکړه:

((معامله ما و تو یهزار لکه است!))

ما ورته سر وخوځاوه

((اگر یك هزار لك دادی خوب ورنه؟؟؟))

نو ما وویل چې بیا...؟!

ده راته وویل:

((که... خوب میفهمي))

باز چی؟!

ده راته مخ کړ.

((میکشمش مرده شان در چمندی ببرك و یا پیش خانه تان بگې!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما خپل څادر ته لاس کړل او په اوږه مې واچو. د هوټل د تخت نه کوز شوم، په تګ، تګ کې مې په لوړ اواز چې د هوټل ټول خلك هك پك شول، داسې وویل:

((ژر ژر یې حلال کړئ، چې درنه مردار نه شي!))

سردار راپسې ډېرې چیغې ووهلې ((که بشین که بشین)) زه په یو تراټ د هوټل نه ووتم او راساً درملتون ته راغلم. په درملتون کې لا ناست نه وم چې.. سردار راورسېده.

سردار راته وویل: ((که تو خوب کار نکردی.)) په دې کارونو دې خپل زوی او د زړه ټوټه ضایع کوې. په نصیحت یې راته شروع وکړه، کله به یې د پچې نه راته پېچومې جوړ کړې. حوصله کوه، دا ډېر بد خلك دي ((دوی چې څوك وژلي هغه لا تراوسه مړه دي او نه دي ژوندي شوي!))

په رښتیا چې، د (کوټه) خبره دلته منطقي وه. دې داړه مارانو چې په اخرو څو کلوونو کې په کابل او یا د هېواد په نورو برخو کې یې څوك وژلي او یا یې تښتولي دي، د هغوی مسوولیت په غاړه نه اخلي او وایي چې په دې کې به د خدای پاك رضا وه، د خدای پاك په رضا کې نو موږ خواران څه ویلی شو.

(کوټه) په خپلو خبرو کې زیاته کړه: خیر دی زه به دې ننني قوماندان ته سوال او زاری وکړم، ستا بېوزلي به ورته وژړوم، پیسې به پرې یو څه کمې کړم، ددغې معاملې د سرته رسولو لپاره زه بېګاه ته ستتا مېلمه یم. په کور کې به په تفصیل سره وګړېږو. مازیګر شو، د مازیګر نه پسې ماښام او د ماښام په تورتم کې مې سردار کور ته راوست. ښه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني فرشونه مې دسالون نه لرې کړي وو او موټر مې هم له ګراج څخه ايستلی و. سردار (کوټه) زما کور ته په راتګ کې ډېر مقصدونه درلودل، چې زما ژوند له نږدې نه وګوري او څومره چې په ما خوله لګولی شي، هغومره مې وينې بايد وڅښي. کله چې سالون ته ننوتو، ده سملاسي د يو چالاکه غله په څېر د کړکيو د پردو شاګانې وکتلې چې د پردې تر شاه څوك پټ نه وي. ما وخندل سردار ته مې مخ کړ ((مطمين باش!)) اوس دلته هيڅوك نه لرم. خپل، خپلوان، وروڼه او عزيزان مې د جګړو له امله د مهاجرت په وطن کې شپې او ورځې سبا کوي. زما د يو پرتوګانې[۱۴] (يو نيکه) نه د اتياوو زلمو د برېتونو نه په اصطلاح وينې څاڅي. زما هر زلمی له ډېره خياله کوږ اورمېږ وړي. څه وکړم چې اوس مې په کار رانغلل. د حکومت حال خو په خپله ګورئ حکومت د ګلبدين او دوستم د راکټونو له وېرې سر خو لاپرېږده چې خپل غوږ هم نه شي ګرولی، د حکومت مشران د بې مهاره اوښانو په څېر شپه يې د ډکو په زېرخانو او ورځ يې خدازده چې چېرته وي؟ د کابل ځمکه پرې سور اور ده، ځای ورته، نه ورکوي، دوی د خپل شهادت نه دومره په ډار کې دي، چې ولس يې په سپين ميدان کې د شهادت راکټونو او ستاسې په څېر داړه مارانو ته پرېښی اوس نو د کابل ولس ستاسې او د شهادت راکټونو په لاس کې دی، ځنګه چې ستاسې د دواړه خوښه وي، همغسې پرې کولای شئ لوټ، تاراج، سړيتښتونه، د عامه شتمنيو په غلا وړل، ترور او نورو ډېرو منفي او ناوړه کارونو ته وخت ډېر جوړ او مساعد دی، دا نو بالکل ستاسې

(۱۴) دا اصطلاح په شرقي پښتنو کې د يو نيکه اولادې او حتی يوې قبيلې ته کارول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووخت دی، وطن درته عام او تام وډ[۱۵] دی او په ځنګل کې هغه څوك پاچا دی چې زور لري، سردار صاحب!!!

د سردار صاحب لکۍ زما په دې خبرو نوره هم ډډه او ببره شوه، نه پوهېږم چې د جګړې په اوږدو کې او که یاده د خپلې بدماشۍ په وجه پخوا چې کوم ټپونه يې خوړلي وو، راته ويې ښودل چې دا ټپونه مې په جهاد کې خوړلي. په رښتيا چې ټپونه يې بد ژور او د ډډ پوستکی يې سوری سوری او چڼ چڼ وو.

زما په غالب ګومان چې سردار صاحب ته تاراج، لوټ او اختطاف جهاد و، ده په خپلو ننګينو ټپونو بې ځايه او خوشې افتخار کاوه او په خوا کې يې د خبرو په مهال ډېر بې شمېره د پېژندګلوۍ کارتونه يې له جيب څخه وايستل چې کوم د جمعيت، کوم د حزب اسلامي او کوم د اتحاد ملي لنډه دا چې د افغانستان د ټولو تنظيمونو مګر دده د وزارت زراعت د ماموريت په کارت کې ليکلي و چې سردار (...) بعد له هغه پوه شوم چې د (کوټه) اصلي نوم (......) دی سردار يو ناڅاپه رانه پوښتنه وکړه چې: ((ته ولې د خپل زوی پسې خپه نه يې؟))

ما ورته وويل:

چې خپه شم، څه مې له لاسه پوره دي، خو دومره زه اوس په دې ټکي خوشاله يم چې ما خپل مدعيان پېژندلي دي، زما زوی اوس څوك نه شي وژلی، په دې خبره يې رنګ د کورکمن په څېر زېړ واوښت ماته يې وويل:

[۱۵] د زارعت ځمکو نه چې فصل غونډ شي د هغو ځمکو واښه د هغه کلي د خلکو د څارويو ګډ واښه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ډېر سخت زړی سړی يې.)) دننه د زړه نه مې يو الله خبر و، چې په ما او زما په کورنۍ څومره ترخې شپې ورځې تېرېږي، خو د کوټه په مخکې مې هسې ځان خوشاله، خوشاله کاوه.

د يوځه چوپتيا او سوچ څخه وروسته يې ماته مخ کړ: ((مدير صاحب!

ډېرو خلکو په دې نږدې شپو ورځو کې زما په غېږ او پښو کې سر اېښودی او ژړلي يې دي. دا د خلکو خلاصول د تښتونکو نه زما حرفه ده. زه اوس په دې هکله خاص مهارت لرم او ښېخي حرفوي شوی يم.)) په زړه کې مې تېر شول چې، رښتيا ډېر مظلوم او زما په څېر بېگناه پلرونه تا ژړولي دي. د هغو بې دفاع انسانانو سره خو يوازې يوه ژړا وه بل څه ورسره نه و. که ژړا ورنه اخيستل کېدای، نو په والله که دې پرې اسره کړې وای سرداره! هغه به دې هم ورنه په کوم چل ول اخيستې وای.

ای خدايه!

د خپل زوی غم وژاړم او که د نورو مظلومانو.

په خبرو خبرو کې مې سله زړونه يو کړل او سردار ته مې وويل:

کوم رقم چې نن هغه قوماندان صاحب ماته وښووده، هغه زما په وس کې نه دی پوره. سردار صاحب وويل چې: ((مديره!))

دا ډېر بې رحمه او بې دينه خلك دي، چې يو مېخ دې هم په کور کې وي خرڅ يې کړه او زوی دې ورنه خلاص کړه!)) ما ورته وويل:

که سيخ د سرو دی د ځيگر د منډلو نه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسې اوس لږ څه فکر او سوچ وکړئ چې د سردار صاحب راتګ زما کور ته ماسره کارکول او زما هڅول د خپلو نامشروع اعمالو لپاره چې د قمار بازار یې ګرم او د فحشاوو نغری تود وساتل شي، نور خو لا هر څه په ځای پرېږده، حتی د کور یو مېخ یې هم په ما نه لورېده او راباندې خرڅول یې.

خیر خو کری شپه ده زما سره سر وخوړاوه خو له ما نه یې څه بود نه کړل. سهار شو، دی مې رخصت کړ. زه د کور پاس منزل ته وختم. د ډاکتر مور سره مې بېګانې ټولې خبرې چې د (کوټه) سره مې کړې وې، یو په یو تکرار کړې چې دا خلك له موږ نه زر لکه افغانۍ غواړي، چې دا هر څه خرڅ کړو او حتی که لاځانونه هم خرڅ کړو، سل ملیونه افغانۍ خو نه شو پوره کولای هغه وخت زر لکه افغانۍ ډېرې پیسې وې، نو څه به کوو؟

په دې خبره د ډاکتر مور ډېره خپه او ستومانه شوه اخر د هغه ډېر نازبین زوی د یوویشتمې پېړۍ جنایتکارانو سره یرغمل و، دې به ټوله شپه خوب نه کاوه، دا به ټوله شبه د ډاکتر تشباټې تخت ته ناسته وه، ژړل به یې یا به یې نفلونه او تهجد لمونځونه کول او یا به یې د قران شریف تلاوت کاوه. ددې خو په دې ساعت تېرېده او یو څه تسکین به یې کېده خو په ما هر څه تنور وو، په اولو شپو کې مې ببخي مزه نه وه او ډېر وارخطا وم، وار او پار مې خطا و خو وروسته وروسته چې مې جعلي صحنې لیدلې او خپل مدعیان مې پېژندل، خپل موراړل مې له لاسه نه ورکاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ما به د خپلې کورنۍ غړو ته ویل چې تاسې ډېر بختور او نېك بخته په دې یاست چې زه کور ته راشم، ماته وژاړئ، زړونه مو تش کړئ اوښکې مو وبهوئ، غریو نیولې مرۍ ازادې کړئ، زه دومره بدبخته یم چې زه نو چاته وژاړم ستاسې خو د ژړا ځای شته چې زه یم، خو زما د ژړا ځای نه شته.

دا (کوټه) سردار چې به کله له ماسره ملګری شو، ده به خپل ځان په څادر کې له سره تر پایه پټاوه، یوازې دوه سترګې به یې ښکارېدې. زه په دې نه پوهېدم او لاتراوسه نه پوهېږم چې په دې کې کوم سُر وو.په دغه ورځ چې ما خپله ټوله شتمني وسنجوله، د اته لکه کلدارو په شاوخوا کې وه، چې شپږ لکه کلدارې مې کور او دوه لکه کلدارې مې موټر حساب کړ، په دې شرط چې دا دواړه جنسه له موږ نه په دې جنګي او بدو شرایطو کې څوك په بیه راونیسي.

ما چې په هغه وخت کې د انسانانو انصاف او عدالت ته وکتل، په انسانانو کې د ځینو مسلمانانو او په مسلمانانو کې مې بیا له دغسې افغانانو څخه بد راغلل. ددې پرځای چې له ماسره کومك وکړي او همدردي راسره ښکاره کړي، زه به یې د خوږې ګوتې نه نیولم، څومره چې به یې زبېښلی شوم، دومره به یې زبېښلم، خو هذالقیاس څه سر به دې خوږوم، د شپږ لکه پاکستانۍ کلدارو کور مې په دریو لکو او د دوو لکو کلدارو موټر مې د یولك پاکستانۍ کلدارو په بیه کې ودرول.

د بازار په اټکل دې څلور لکه پاکستانۍ کلدارو څخه هغه وخت شپاړس ملیونه او یا یوسل او شپېته لکه افغانۍ جوړېدې، خو د کور او موټر اخیستونکو سره مې خار (معیاد) کېښود او دوی مې په یو خام

(c) ketabton.com: The Digital Library

تار وتړل، خدای خدای به مې کول چې دوی پښېمانه نه شي او يا په دې پيسو به زه د سردار او يا د سردار داړه ماران راضي کړای شم او که څنګه؟

سردار په دويمه ورځ بيا راسره خبرې وکړې. دا ځل مې سردار ته وويل:

تا خو پرون شپه زما ژوند له نږدې نه وليده، زه دومره پيسې چې تاسې يې غواړئ، نه شم پرېکولای، چې ډېر ظلم راسره وکړئ، نو لس مليونه افغانۍ به درته چېرته قرض او پور کړم. يو کور لرم، هغه به د تاسې لپاره خرڅ کړم، نو دلته راته سردار ډېره کلکه ښکنځل وکړه چې دا مې هېڅ وخت له ياده نه وځي او اوس هم کله چې دا د سردار ښکنځل رایاد شي، نو خدای(ج) شاهد دی چې ځوروي مې.

په هغه وخت کې موږ د کابل اوسېدونکي په ښکنځلو او ډبولو نه خپه کېدو. دا زموږ ورځنی خوراك وو. موږ ورسره روږدي شوي وو او دومره باك به مو نه ګڼله. د لس مليونو افغانيو ژبه راسره سردار قبوله نه کړه، زه يې په ځای پرېښودم. ده په ډېر تاو رانه څادر څنډ واهه او روان شو. سردار خو يو څه سوری پيداکړ، اوس به نو کوښښ کوي چې دا رقم راباندې ورو ورو پورته بوځي. بله ورځ (سادو) راپيدا شو او راته يې وويل:

((يو کرتې زموږ کور ته راشه)) زه د سردار د ليدو نه نور موږ شوی وم، خو چاره نه وه، لاس مې دتيرې لاندې و، که لاس مې په زور راښکودی وای، نو لاس نه به مې پوستکي اوښتي وای. بيا دده محترم کور ته ورغلم چې کتل مې د (سادو) دوی په کور کې هماغه د هوټل... چې په اولو شپو کې مې ليدلای و، د سردار ترڅنګ ناست و. نو زما په ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار ناڅاپه ژړا شروع کړه، زه يو څه ټکنی شوم، په زړه کې مې وويل چې الله دې خير پېښ کړي، لکه چې زوی يې راته وژلی او يا سردار ته بل کوم مشکل پيدا شوی دی.

دا... سردار نو اوس د مکر او فريب له مخې په غټو، غټو ژاړي!! د سترګو څخه يې د اوښکو دارې روانې دي، زه حيران او هك پك يم، وار او پار مې خطا دی، په ډېر کم وخت کې د ډېرو فکرونو او سوچونو نړۍ ته مې ودانګل، د سردار نه مې پوښتنه وکړه چې سردار صاحب څه پېښه ده؟!

په کور کې دې څوك مړه دي که څنګه؟!

((نه مديرصاحب!

زه له يوې خوا ستاسې غريبي او له بلې خوا ستاسې د ځوان او زلمي زوی د سر خطر ته ژاړم.))

ما سردار ته وويل:

کېنه بابا! د پردو په زامنو مه ژاړه، سردار صاحب! په زامنو به خپل پلرونه او ميندې ژاړي، اشاره يې د څنګ ناست سړي ته وکړه نه وينې دا... ده ځواب راوړی چې موږ ډاکتر وژنو.

ما ورته وويل:

اسره څله کوي، زما او دده خو هماغه د هوټل خبره ده ((ژر ژر يې حلالوئ چې درنه مردار نه شي!!)) نو سردار پاڅېده او زما پښو ته پرېوته چې د خدای لپاره په خپل ځوان زلمي زوی دې رحم وکړه اخر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا زوی دی، ته لږ ښه شه او رقم پورته بوزه پیسې زیاتې ورکړه، چې دې بلا نه خلاص شي، ما سردار ته وویل:

ما هر څه سنجولي. زه په خپل زوی د هر چانه ډېر مهربانه یم. زما ټوله شتمني هغه ستا په وینا چې د کور مېخ به هم ځانته پرې نه ږدم ټولټال لس ملیونه افغانۍ ترې جوړېږي. دا پیسې له تاسې نه قربان دي. په دې خبره سردار سور او شین واوښت او هغه بل ځناور هماغسې په وسله سمبال او داسې بد بد یې راته کتل، لکه چې ما دده پلار وژلی وي او یا دده مې زوی تښتولی وي. په وسله بار راته نه یو کړه او نه بل:

((ده این جاه ترا میکشم و ده انجا...))

په همدې اخره خبره پاڅېده، د سالون دروازه یې ماپسې پورې کړه. (سادو) سالون ته ننوت، له ماسره کېناست او سردار د وسله بار سره د باندې ووت. ما هم د تګ لپاره ځان جوړ کړ خو (سادو) راته وویل:

((باش که خسرم بیایه!)) لس دولس دقیقې وروسته چې وسله بار ښه پناه شو، بیا نو سردار سالون ته ننوت. زه پوه شوم په وسلهه بار... یې رخصت کړ.

څو شېبې نور یې زه هم په سالون کې په دې او هغه بوخت وساتلم چې وسله بار کوم لرې ځای ته ورسېږي.

زه به د یو کم پنځوسو کلو یم، کله چې مې ښی او کیڼ لاس پېژندلی، حتماً یو څه ناڅه لوړې او ژورې، تودې او سړې، ډېر ښه او ډېر بد انسانان به مې لیدلي وي، خو د سردار (کوټه) په شان دوه مخی...!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به هېڅ نه وي او که بيا پيدا هم شي، هغه به ډېر کم وي. که چېرې خدای کول په راتلونکي کې به دی او زه د هېواد د محاکمو په لوړو ارګانونو کې مخ په مخ سره ودرېږو، خو هر چا چې دا زما ليکل لوستي وي ما د (کوټه) په هکله په کې هېڅ کمی او زياتی نه دی راوستی، کوم شيان چې ما دده په وجود کې موندلي، تحقيق کوونکي او پلټونکي به يې هم بيامومي. دده ټول کړي جنايتونه به لاپسې بربنډ او څرګند کاندي، په وسله بار ګوابن به راته کله په زړه کې پيشو کېنوله چې خدای مکړه ډاکتر رانه ضايع نه کاندي، مور ته به مې ډاډ ورکاوه، خبره ما څه چې سردار سړه کړه، دوه درې ورځې مې نه سردار وليد او نه مې (سادو) خو زه پوه شوم چې... بل کوم ښکار يې په مخ کړی دی، خدای پاك مې دې غاړه نه بندوي، همداسې به هم وه. بله ورځ مې کتل چې سردار د خپلو اشري برېڅو او بې زره مزدورانو سره د کلوله پشتې د ښاروالۍ د بلاکونو په مخکې ولاړ وو، کله چې يې په ما سترګې ونښتې هغه خپل اوږد او څو متره څادر يې بيا له ځانه ټينګ تاو کړ، دوه سترګې يې ښکاره کړې، زه د يو څه کار نه وروسته په لنډو کې بېرته په همدې لاره راغبرګ شوم. سردار په خپل ځای د خپلو اشرګرندو سره ولاړ نه و، خو د هغه په ځای په عمر يوه نيم زاله مېرمن ولاړه وه او په سورو، سورو يې ژړلې او په سر يې خاورې بادولې او په سايندو کې ويل ((اخ بچه نازنين ام چه شدی کجا برديتان)) ددې مېرمنې آه او فرياد ځمکه لړزوله او اسمان يې ژړاوه، خو د يوويشتمې پېړۍ جنګي جنايتکارانو ترې مزې اخيستې او د يو دوو ټنګو لپاره يې د بشريت او انسانيت په عواطفو خاورې اړولې، ځانونه يې مړول او نور يې شوکول. بيا به يې د کارغانو په څېر مښوکې ښنډلې او ويل به

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې چې ((موږ لا هېڅ خوړلي ه دي)) هلته یو چا د مېوو اوبه له ماشین څخه ایستلې، زه دې اوبو ته نږدې شوم او یو ګیلاس د ګازرو اوبه مې په سر راواړولې. له دې زردك فروش نه مې پوښتنه وکړه چې دا خور ولې ژاړي؟

هغه راته وویل:

((ورورجانه! څه غم پسې ګرځې، دا درېیمه ورځ ده چې ددې خوارکۍ زوی چا تښتولی،)) نو زما په زړه کې ټك شو چې دا کار هم سردار کړی، ولې چې سردار مې څو ورځې مخکې په همدې ځای کې لیدلی و. دا داسې حرفوي او مسلکي تښتونکی و چې په هر کرت ما له ده سره ملاقات کاوه په داسې وخت کې به یې زه ګیر کړم چې زما اواز به هېڅ ځای ته نه رسېده او نه به مې رسولی شو. زه به دوی دقیق څارلم. ما ورنه ځان هم نه شو خوځولی. په نوك او ناوك کې به یې ونیولم، ما خپل څارونکي هېڅ پېژندلی نه شول او تر ننه پورې مې نه دي پېژندلي، په دې اختطاف کې ما همدا درې څلور تنه وپېژندل: (دادو)، سردار (کوټه)، (سادو) او هغه وسله وال سړی چې په اول ځل مې د دان باغ د نل مخې ته په هوټل کې ورسره ولیدل، مګر که دا وسله وال سړی نن زما مخ ته راشي، شاید زه به یې ونه پېژندلی شم.

سردار صاحب به کله ځان راته ملنګ کړ او کله به یې ځان پلنګ، کله به قوماندان شو او کله به د دولت عادي مامور. کله چې به یې زه ولیدم، هسې برناحقه چې د لمانځه وخت به هم نه و، په لمانځه به ودرېده. زما په خپل غالب ګومان ده هېڅ د لمانځه لپاره اودس نه دی کړی، دده هر لمونځ زما په مخ کې د تظاهر، فرېب او تفنن لپاره و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده بـه دا لمونځونـه ښـايي ددې لپـاره کـول چـې خپـل ځـان ماتـه پـاك ديندارہ او سوچه مسلمان وښيي، زما باور دی په خپل ځان لاپسې قـوي او پيـاوړی کـړي او يـا امکانـاً هغـه ورځنـي جنايتونـه، ورانکـاری او ګناهونه به يې پرې رژول چې هغه ګناهونه هيڅ وخت لـوی خدای(ج) نـه چاته ښنې او نه يې رژوي. دده هسې چټي خواري وه، لکه چې متـل دی (هندو ستتړی خدای ناراضه).

په دې کال په موږ کابليانو شپې او ورځې ډېرې ترخې وې. په ما خو اور بل و، اسمان لرې او ځمکه سخته وه. په دې کـرکجن توپـاني وخت کـې ټولـو خوښـيو غمونـو تـه ځـای پرېښـی و. د عـدالت پـه ځـای ټولـه بـې عدالتي حکم فرما وه. ابادېدو ټول خپل وخت مکملو ورانېدو ته ښـلی و، د عالم په کرسی... ناست و د سولې او سلم نـه وسله جنګ جګړې اخيستې وه، د ملا نه منبر شيطان قبضه کړی و، د معلم او شاګرد پـه ښـوونځي قومانـدان د هغـه برېڅـو خېټـه اچـولې وه، د کـاريګرو پـه فابريکو باندې په ګاونډيو ملکونو کې تـودې سوداګانې روانـې وې. پـه ډېره بيړه او چالاکۍ ددې ملك پوځي ماشينری اره کېدې او بـه جګـه غاړه او ټيټو سترګو خرڅېدې، د ښکلو نه ښايست نقاب تر ګوتو کړی و، په ميکدو کې د رندانو په ځای ديوان ناست وو او د چرسو لوخړو د کرکې وربځې جوړې کړې وې. د کـوه قـاف د ښـاپېرو ښـکلا د بنګـال دوبيـانو وينځلـه او د پنجـاب د جـادوګرو منترونـو اود عربـو او ايرانـي ګورګينانو د دعاګانو بـه وجه مـوږ بانـدې ښاماران نـازل وو. دا ځومره وږي ښـاماران وو چـې پهـه هـره يـوه نيمـه ورځ او ان پـه دقيقـه ثانيـه او سيکنډ کې د دېرش ځلوېښت تنو پـه خوراك نـه مړېدل. دا ښـاماران نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېږم چې په كومه كربلا كې جل وهلي وو، د دوى تنده دومره زياته وه چې زموږ د ښار د انسانانو وينه يې په ژبه څټله. د دوى جل وهنه نه په توده وينه ماتېده او نه په سړه او پرنده وينه، د جګړې شدت زيات و او ورځ په ورځ يې زور اخيسته.

دلته په كابل كې د يزيد او د شمر د كارنامو سترګې دې حالاتو ته ډېرې خړې او ټيټې وې، زموږ د ژوند په هديره كې هر چا د نكير او منكر له ډډې ډبول خوړل، زموږ خلكو چنګېزخان او هلاكو ته اورنګ او تيمور لنګ ته دعاګانې كولې، روس او پرنګ لا دومره نه وو ځورولي، زموږ د ملت نه عادل نوشيروان ورك و.

په دې شپو ورځو كې مې د ډېرو امنيتي او حكومتي مسولينو دروازې په پټه پټه كې وټكولې، خو چا مې غږ نه اورېده. دوى هم ګرم نه و، هغه داسې حالت و چې هر چا خپله پرده كوله او خپل ځان يې ساته. اول خو به د اركانونو مسوولين ورك وو او كه به مې كوم يو پيدا هم كړ نو راته به يې وويل:

((برادر جان از امكانات شخصى خويش كار بگير!))

زه يو شي ته ډېر په اندېښنه كې وم، ما به ويل داسې ونشي كوم ځاى كې چې ډاكتر قيد دى، هلته زموږ د زمانې ښاماران (راكټونه) رانشي او د راكټ په حمله كې مړ نه شي.

بله ورځ مې كتل چې بيا (سادو) راپيدا شو، زه يې بيا خپل كور ته وروبللم او سردار (كوټه) سره مې له ډېر وخت وروسته ملاقات وشو. لنډه دا چې زما او دده په منځ كې د څه كم څلور لكه پاكستانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

كلدارو معادل ديارلس مليونه افغانيو نغدې ده ته او شل لكه افغانۍ نورو لګښتونو چې په ما پورې يې اړه درلوده، بې له دې چې زما زوی (۴۶) ورځې له كاره ووت، موافقه وشوه. د سردار نه مې درې ورځې وخت وغوښت چې تر څو زه ورته پيسې برابرې كړم، كوم خلك چې مې په خام تار تړلي وو، هغوی ته ورغلم. د شپږ لكه پاكستانۍ كلدارو كور مې په درې لكه او د دوو لكو كلدارو موټر مې په يو لك پاكستاني كلدارو خرڅ كړل. موټر په بلا پسې كړه، خو هغه كور اوس شل پنځه ويشت لكه كلداري ارزي. خپل جايدادونه مې د يوويشتمې پېړۍ د انساني دلالانو لپاره په سيند وړې بيه خرڅ كړل. څه كم څلور لكه كلدارو څخه مې ديارلس مليونه افغانۍ د ۱۳۷۳ل كال د ثور په ۲۱مه نېټه د سهار په اتو بجو د درېيم پروان په څلور لارې كې وعده كړې وه، غوټه كړې مو وه چې سردار به په ټكسي موټر كې ناست وي. ماسره به په بوجۍ كې پيسې وي، د كور نه په داسې مهال حركت وكړم چې ټيك اته بجې هماغه نښه شوې څلور لارې ته زه او سردار يوځای ورسېږو. په همدې ورځ څنګه چې پنځه دقيقې اتو ته پاتې شوې، ما د پيسو بوجۍ په شا كړه.

زه ناباری[۱۶] وم خو تنګسې د لومړي ځل لپاره باری كړم. خپله مېرمن مې په ځان پسې كړه، په دې هم وېرېدم چې د پيسو بوجۍ رانه په دې كمه او نږدې فاصله كې بل كوم زورور داړه مار وانخلي او يخ پخ مې كېنوي؟؟؟ پښتو كې وايي: ((هم شرمېدلی او هم زيانېدلی.))

(۱۶) هر هغغه چا چې د چا خبره په ځان نه وي تېره كړې، پښتانه دا اصطلاح كاروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو کله چې د دروازې څخه ووتم، د کوڅې شمال ته چې مې وکتل، د اخر کور په بهرني ګوټ کې زما د څارنې لپاره (سادو) ولاړ و. ژر يې ځان پناه کړ. زما په غالب ګومان چې د کلوله پشتې په څلور لارې په کوم نږدې هوټل کې سردار ناست و. کله چې (سادو) زما ډاډ سردار ته ورکړ، بيا نو زه او سردار کابو شاته مخکې هماغه نښه شوې څلور لارې ته ورسېدو.

دی د ټکسي نه کښته نه شو، موټر په کراره، کراره روان و. ماته يې د يو قوماندان په څېر وويل: ((بالايش کو!)) بوجۍ مې ورته په ټکسي موټر کې ورواچوله او ورغږ مې کړل:

کی به خير؟!

((منتظر ده ويا يازده امروز!))

همدومره وويل شول او بس کور ته ستون شوم، لس شوې، يوولس شوې، غرمه تېره شوه، مازيګر شو، ماښام راغی، زما د ساده او هفته فهم تشويش او اندېښنه لاپسې زياتېده. زړه کې مې وويل، د هغه هندو کانه دربانديې وشوه.

لکه چې (دين دين لاړ او....لاړ).

په اندېښنه کې وم، کله به حويلۍ ته ووتم، کله به د بام سر ته وختم څو چاينکې مې د شنې چايو نه تشې کړې، سګرېټو ته خو مې هېڅ دمه نه ورکوله، يو چې به لامړ نه و بل به مې لګولی و، په دېوالي ساعت مې همداسې سترګې ښخې وې، کله چې د ساعت ستن د شپې په ۱۱ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰ دقيقو ودرېده، دروازه ټک ټک شوه، په ډېره بيړه او تادۍ مې د کوټې وره ته ځا ورساوه، غږ مې کړل:

کی بود ؟!

((ماهستيم (سادو)!!))

زه لږ څه ښه نيولی غوندې شوم او اند ښنه مې لانوره پسې زياته شوه، د دروازې د پرانيستو نه مې ډډه وکړه، زه کې مې وويل، لکه چې (سادو) په دې څنګله قانون کې دربانديې بله کومه لاره جوړه کړې که څنګه؟!

ورو غوندې مې د خپل زوی ډاکتر احمدجان غږ واورېده چې:

((لالا ور پرانيزه!))

خدای پاك حاضر او ناظر دی چې ډېر خوشاله شوم. ور مې پرانيست، ګورم چې سردار (کوټه) غلی زما د زوی په خوا کې ولاړ دی. زوی ته مې تر غاړې وتم، زه نور په ځان نه يم پوه شوی چې خبل نازبين مې په څه ډول په زينو کې خېږولی او سردار مې څنګه سالون ته بيولی دی.

ډاکتر مې د خپل مطالعې په کوټه کې کېناوه، مور او خويندې پرې راټولې ې، خويندو يې پرې د نوټونو او نقلونو باران جوړ کړی و. د خوشالۍ نه ژړېدې او د اوښکو سېلابونه يې په ګرېوانونو رامات وو، زمور د هېچا اوښکې نه ودرېدې، مور ټولو ژړل. ډاکتر هم ژړل، نيمايي زما او نيمايي د مور په غېږ کې پروت و. هماغه جامې يې په تن کې وې چې (۴۶) ورځې مخکې يې اغوستې وې. په لاس کې مې ورته د راډو ساعت طلايي ځلا ونه ليده. ږيره يې ښه ببره شوې وه، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيرو پرې نور ځاى نه و، وزن يې ډېر كم شوى و. ستر ګو يې په رڼا كې كار نه شو كولاى، څو ورځې وروسته مې د ډاكتر نه تپوس وكړ.

((ډاكتره!

ولې دې ستر ګې ښه كار نه شي كولاى؟))

ډاكتر وويل:

پلار جانه!

((داسې كېږي، ستر ګو مې (۴۶) ورځې رڼا نه ده ليدلې، ته خو پوهېږې پلاره!

د ستر ګو بينايي په نور كې ده. په ټوكه يې وويل: كه نور نه واى، خلك به ټول ړانده واى كله چې...!!!))

نو پس بينايي په رڼايي كې ده او ړندوالى په تورتم كې.

پلاره!

((له ماسره ډېر په تكليف كې شوې، ډېرې منډې او رامنډې به دې وهلې وې، د ډېرو خلكو او د بې انصافو خلكو دروازې به دې ټكولې وې.))

ما ورته وويل چې هوكې زويه!

ما ډېر بې انصافه خود غرضه او....خلك وليدل. د بې انصافو نه د باانصافو شمېر كم دى.

لكه چې ((پلاره زما په سر دې هر څه له لاسه وركړل؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه زویه!

ته په هرڅه ارزې، ته لاڅه چې د نړۍ هر یو انسان په ډېر څه ارزي، د نړۍ په سر مادي نعمتونه پیداکېدای شي، که انسانان بې ځایه ضایع شي «لکه چې موږ افغانان بې ځایه ضایع شو» دا ډېره بده او تر بدو لا هم بده ده. ضایع شوی انسان بیا د تل لپاره منځته نه شي راتلای. د جهان د ټولو مادیاتو څخه د یو انسان ژوند ډېر معتبر دی «ژوند زموږ انسانانو طبیعي او خدایي حق دی دا حق باید له موږه هېڅوك وانخلي!»

کله چې مې د ډاکتر سره د خپلې مطالعې په خونه کې لنډه شان کتنه وکړه، بېرته سالون ته کښېنسته شوم، د تکراري لنډ روغبړ څخه وروسته سردار صاحب ډېر او ډېر ځان باتور، پیاوړی او ښاغل ګڼه او په ما یې ډېر احسانونه بارول، داسې به یې ښودله چې دا زه وم چې ستا زوی مې د یوویشتمې پېړۍ (خپلو جلادانو) څخه خلاص کړل.

دده هره خبره دروغ وه، دده د دروغو سره زما غوږونه ښه اشنا وو، د مجبورۍ ورځې مې هسې ورته سر خوزاوه او ښه ښه به مې کول. خبرې یې بې ارتباطه او پیکه وې.

شپه له نیمایي اوښتې او نوره په وتو وه. دوی ته مې ځای واچاوه، زه بېرته وختم او د ډاکتر ترڅنګ کېناستم. دی هم ستړی او بې خوبه و، زه هم جو، جو[۱۷] وم. ډاکتر د خپل خوب کوټې ته لاړ. په خپل تخت کې پرېوت، کوم چې به یې مور ورته کرښ شپه ناسته و او په غټو غټو به

[۱۷] ټوک ټوک او بې خوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ورته ژړل. خو نن شپه زموږ په كور كې خوشالي او د خوشالۍ نه په ډكو شېبو كې د يوه لنډ وخت لپاره ويده شو. بې خوبي زموږ عادت شوې وه، خو په دې شپه مو يو څه ناڅه خوب وكړ. د سهار له لمانځه وروسته مې د خپل لوی خدای(ج) شكر ادا كړ، سردار ته مو د سهار چای وركړ، سردار لا نورو نزرانو او تحفو ته هم په تمه و او راته ويې ويل:

((كه د ډاكتر مور او يا د كورنۍ نورو غړو د ډاكتر د سر نزرانې اېښودې وي، هغه هم راته راكړئ!!) دې ټكي ته لا زما هېڅ پام نه و، دې سردار صاحب لكه په نورو ټېنتونو او اختطافونو كې په زړه پورې نذرانې تر ګوتو كړې وې. خير خو ما خبره په دې او هغه كې تېره كړه. په اخر كې يې راته وويل: ((يوه تفنګچه مې پكار ده.))

ما داسې ورته وويل:

كاشكې تفنګچه مې لرلای، ستا او د (سادو) كه د پيشوګانو په څېر اووه ساوې وای، بېګاه رانه ژوندي نه شوای خلاصېدای، خو بيا مې ولاهو كړل او په زړه كې مې د لوی خدای(ج) څخه ښننه وغوښته. ښه ده ای زما لويه خالقه چې تفنګچه دې نه ده راكړې او قلم دې راكړی، علميت دې راكړی او پوهه دې راكړې، كه تفنګچه او ټوپك دې راكړی وای، زه به هم د دوی په څېر يو اوباش وای، د چا پلرونه او ميندې به مې ازارولې او جنايتونه به مې كولای. د سردار ټينګار او غوښتنه په تفنګچه د تحفې په ډول ډېره زياته وه.

ما بيا ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس پیسې نه لرم، چې تفنګچه درته واخلم، امکان لري چې جلال اباد ته لاړ شم، یو څه پیسې پیدا کړم، بیا به ګورو سره. اوس خو دې د پولۍ تق تـه کېنولـو او د هر څه نه دې خلاص کړو. خسر او زوم یې یوځای رخصت شول. بیا مازیګر په څلورو بجو (سادو) هغه د کابلیانو د نږدې ګاونډیانو او خواخوږو په دود یو څو وچې ډوډۍ زموږ کره راوړې، اوس دې ظالمانو راسره د کړي جنایت د پټولو لپاره او د ځان د سپیناوي په اړه خبښې او خپلو شروع کړه.

دا چې خپل ځان ترینه راټول کړم او په راتلونکي کې ترینه نور ضرر ونه مومم، نو د ډوډۍ د اخیستلو نه مې ورته ډډه وکړه، دده ډوډۍ مې وانخیسته دا یو شکل ځواب و چې (سادو) ته مې ورکړ.

سردار صاحب د ډېرو مېلمستیاوو او مېلو په تمه (۴۶) ورځې مالګه څټلې وه) چې زه به یې جوړوم او دی به یې خوري. خو دده مې هر څه لنډ تنګ ختم کړل.

سردار په دې پوهېده چې زه په هر څه پوهېږم، زه ده ته په دې سیمه کې خنډ وم.

زما د ګاونډیانو او دوستانو سره دې خدای ښه وکړي، څوك چې بـه د ډاکتر د پیداکېدو او خلاصېدو څخه خبرېدل، مبارکۍ ته به راتلل، خو ډاکتر ما پوه کړی و چې هېچاتـه درست معلومات مه ورکوه، دومره وایه چې په تړلو سترګو یې بیولی وم او په تړلو سترګو یې راوستی یم. حقیقت هم همدا و دومره کفایت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نږدې ګاونډيان مې د کور او موټر په خرڅلاو ډېر خپه وو، په دړېيمه ورځ چې کله دواخانې ته لاړم، سردار او (سادو) جان راسره نن بله لوبه شروع کړه، د يو څو بدماشانو په غاړه يې ټوپکې اچولې وې، د دواخانې مخ ته شاته په سړك، کښته پورته د کترو، کنايو او پرزو ويل، بې بندوباري د لرې نه د دواخانې دروازه په کاڼو ويشتل نور او نور خاص ددې لپاره وو چې ما ددې ملك نه پاڅوي، په هغه وخت کې معمول و چې يرغمل شوی به د سختو سکنجو، زېرخانو او تورتمو کوټو څخه د باج په بدل کې کوم يو بختور به خلاص شو، نو کور ته د رسېدو سره سم په پټه خوله به يې سبا کډه بار کړه او بيا به يې وطن دې داړه مارانو ته پرېښود.

ما حوصله وکړه، وطن مې پرېنښود، په دې عمل د سردار کينه هېڅ نه سړېده، د کابل ځمکه لکه چې ځانته دده پلار قباله کړې وه، زه يې په کابل کې هېڅ خوښ نه وم، ددې لپاره چې دده داړه ماري او غداري رسوا نه کړم، ددې بدماشانو په کترو او کنايو خدای شاهد دی چې ووېرېدم، دواخانه مې وتړله. نېغ د يو دوست کور ته ورغلم. هغه داسې تجار شانته و، هغه د ځان سره څلور پنځه باډيګاردان د تل لپاره ګرځول. د يو څو ورځو لپاره دوه ترېنه ما ځان سره راوستل.

د (کوټه) زړه د تفنګچې نه، نه صبرېده په لنډو کې يو ناڅاپه دواخانې ته راننوت، د سلام نه وروسته يې چې په ناستو هلکانو او د دوی په کلاشينکوفونو سترګې ولګېدې، په وارخطا او په ډېره بيړه يې رانه رخصت واخيست، بيا مې د طالبانو د راتګه پورې دده ناولې څېره ونه ليده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو د داستان هغه مخ و چې په ما او زما د کورنۍ په غړو تېر شوی، اوس به د داستان بل اړخ ونيسو. وبه ګورو چې په ډاکتر څه تېر شوي دي، وبه يې لولو او وابه ورو چې د يوويشتمې پېړۍ جنايتکاران څومره بې رحمه او سخت زړي دي. دوی د بشر پرضد څوره ښکاره او بې پروا تېری کوي، خدای پاك انسان ته اشرف المخلوقات ويلی، خو جنايتکاران يې ورته نه وايي. د خپلو جيبونو د ډکولو او د نورو نامشروع هدفونو لپاره هرڅه ځانته روا بولي.

کله چې ډاکتر پوره يوه ورځ دمه وکړه، په دويمه شپه يې خپل داستان ماته داسې پيل کړ:

+++

پلارجانه!

((په کوم تاريخ يې چې زه تښتولم، په هغه شپه هېڅ خوب نه راته، شپه مې نا ارامه وه ټوله شپ ويښ وم، ددې اوږدې جګړې په ورانيو زموږ د طب انستيتيوت په تړلو د راکټونو په ورېدو، ترور، اختطاف او اختناق پ هکله کرۍ شپه په اند ېښنه کې وم، خوب مې وتښتېده، دوه درې ځله د باندې ووتم. د يوه کتاب په مطالعه مې شروع وکړه خو لوستلو يې هم مزه رانکړه. د ښار په بېلابېلو څنډو کې خورې ورې جګړې د درنو او سپکو ډزو اوازونه راتلل، په نږدې يو کال دوو کې بيا په کابل کې د برېښنا پړق چا نه و ليدلی. د کړکۍ نه مې ټول ښار ته وکتل، د سر نه تر پښنو پورې په کې يوه کامله چوپتيا او تورتم و، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به جګړه توده شوه، رسام به ویشتل کېدې او کله به سره. د کابل د ښار ژبه اوس د ټوپك ژبه وه. د قلم ژبه یې غوڅه وه، خوله یې ګونګه، غاښونه یې ړقېدلي، غوږونه یې کاڼه او کسي یې پرېوتي شانته وو، مشواڼۍ یې ماته وه، لیکوال یې په ګولیو سوري سوري و. د شعر ژبه یې ټوټه ټوټه کاغذ یې سوی، کلتور یې لوټ او فرهنګ یې تالاو، زده کوونکو د مکتب نه مخه ښه اخیستې وه او ښوونکي لادرکه وو.

ورځ یې هم د شپې په څېر خاموشه غلې پلې او تورتم وه. د ښار په اسمان د باروتو د لوګو تور څادر غوړېدلی و او د لمر وړانګې ورنه نه شوې تېرېدای. موږ نه زموږ لمر او سپوږمۍ هم جنګ جګړو اخیستې وو. په همدې سوچنو کې وم چې چرګ بانګ مهال د ښار شمال لوري ته یوه قوي او درنه چاودنه وشوه، لمبې او دوړې یې اسمان ته پورته شوې چې پلاره په اواز یې ته هم پاڅېدې او د لمانځه په بندوبس کې شوې، زه ویښ وم، خو په هر حال شپه تېره شوه. د سهار چای مو یوځای وخوړې، د خپل پدرانه نصیحت څخه وروسته ته رانه مارکېټ ته روان شوې او ما خپلې جامې بدلې کړې. د تانه لږه شېبه وروسته زه او ذبیح الله جان ورور مې د درملتون د پرانیستو په نیت له کوره ووتو. ما چې د فرعي سړك جنوب اړخ ته وکتل، یو تور فلم لرونکی جیپ موټر په موږ پسې روان شو. موږ عمومي سړك ته ونه وتو، د پروژې په منځ کې چهل متره سړك ته مو ځان برابر کړ. متصل چې چهل متره خام سړك ته داخل شو، په هغه ځای کې د خلکو ګڼه ګوڼه نه وه، همغه تور فلم والا جیپ موټر زما ترڅنګ ودرېد او څلور تنه ټوپك والا ترېنه راکښته شول.)) په قهر یې ماته وویل: ((تا بېګاه زموږ ناروغ ته غلطه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوا ورکړې ده، هغه د کوما حالت ته تللی و، وخېژه موټر ته)) ما ورسره مقاومت وکړ، ورته ومې ويل چې: ((که ستاسې مريض زما په دوا کوما حالت ته تللی وي نو تاسې مهرباني وکړئ دلته د فارمسي او بررسي رياستونه شته. دولتي مقررات موجود دي، هلته مې دواخانه ده راشئ، کېنو فيصله به سره وکړو، مګر دې ټوپکوالو زما خبره تالا ترغی کړه. دوه درې کلک کلک قنداغه يې ووهلم. چا د پښو او چا د لاسونو نه ونيولم چې د پښو يو بوټ مې همدلته په چهل متره سړک کې پاتې شو، موټر ته يې پورته کړم، زموږ له بده شامته په دې دومره لوی سړک کې په غير له يو واړه ورور ځخه مې نور هېڅوك تر سترګو نه شول کوچنی ورور مې په داسې حال کې وليد چې په ما باندې د قنداغونو باران وو او ده په چيغو چيغو ژړل او همدا به يې ويل چې د خدای لپاره کومه ګناه مو کړې ده، کله يې چې موټر ته واچولم، سملاسي يې لاس په لاس د موټر شاته تېر کړم، په دې سات کې مې پلاره ځو ځو ځل په زړه کې تېر راتېر شوې چې کاشکې مې اوس پلار وای.

جيپ په ډېره چټکتيا منډه واخيسته، کله چې موټر د بره کې په پېچومي پوخ سړك ته وخوت، زما يې سترګې کلکې وتړلې او دوه تنه راباندې دپاسه کېناستل، په هماغه اول وخت کې د لاس راډو ساعت يې رانه د لاسه وايست، دې دوو تنو چې راباندې دپاسه ناست وو، ژر ژر يې راته جيبونه ولټول. د دواخانې پنځه زره کلدارې او درې لکه افغانۍ او کليګانې يې رانه واخيستې، نو کله چې موټر د باغ بالااو يا ګردنې په پېچومي وخوت، پوهېدم چې موټر د ګردنې په طرف په

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرکت کې دی. کله چې موټر د پولیتخنیک په مخ کې تېر شو، استقامت یې مستقیم و، پوه شوم چې قرغې ته مې وړي، خو کله چې ګاډی د قرغې عسکري فامیلو ته ورسېد، د حرکت لوری یې چپ لاس ته بدل کړ، نور نو سړك خامه، موټر یوه ښه ټوټه په خامه کې هم منډه واخیسته. د فاضل بیك نه بره ځنې موټر په یو خوړ کې د هدیرې ترڅنګ ودرېد. زما یې سترګې خلاصې کړې، د موټر نه یې کښته کړم، چې کتل مې پورې کلی د قرغې وو. یو ټوپکمار سمدستي د خپل کلاشینکوف شاجور وایست او خالي ټوپك یې راته په لاس کې کېښود، بل خپل پکول زما په سر کړ، درېمګړي راته څه ارتې شانته کلوشې راپښو کړې، یو تن یې له مانه مخکې یو مې ښي او بل مې چپ لاس ته او څلورم تن زما تر شا روان شول. مخکنی ښه مخکې لاړ. ده به دې دریو نورو ه اشاره کوله، دې دریو به د هغه یو تن په لاربښوونه حرکت کاوه خو بالاخره د قرغې په یوه کور یې ننویستم. هلته یې په یوه خونه کې چې د کړکیو شیشې یې ماتې وې، هسې پلاستیکونه یې ورته نښلولي وو، کېنولم. د لږې دمې وروسته مې د خپلې تېښتې پلان وسنجاوه او د خوشال بابا د شعر دا بیت مې د ځان سره تکرار کړ چې:

که اسمان دې د زمري په خوله کې ورکا

د زمري په خوله کې مه پرېږده همت

((تراوسه خو دې پښې او لاسونه نه دي تړل شوي، د یوې کړکۍ پلاستیك مې ور وشکاوه ومې کتل چې داړه ماران د حویلۍ چنې ته پیتتاوی کوي، ماته یې شا ده. پلاستیك مې د کړکۍ د پلې نه خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ د کړکۍ دپاسه د پیك په قسم درې، څلور د لرګو لاړې[۱۸] وتې وو. په کړکۍ ودرېدم او د لرګو لاړو ته مې ټوپ کړل. یو لاړی مې ونیو، د کوټې د بام سرته وختم، کله چې مې د بام په سر حرکت شروع کړ، په دې مهال یو داړه مار ولیدم او نورو ته یې غږ کړل.))

((هله که ګریخت.))

((خو ما نږدې یو کاله ته ودانګل، په هغه کور کې یوې سپین سرې مېرمن کالي وینځل، ما په زارۍ او عذر ورته وویل: ((مادرجان مرا پنهان بساز مرا میکوشن!))

((دې سپین سرې او پتمنې مېرمن سره دې لااوس هم خدای ښه وکړي اول یې په یوه کوټه او بیا یې په بله کوټه ننویستم. خو ددې فقیرې په کوټو کې داسې د پټېدو ځای او شی نه و چې هلته ما په کې پټ کاندي.

نو ناچاره په تشناب کې د آب دان لاندې یې پټ کېنولم. کله چې دا د عزت او وقار نه ډکه مېرمن د تشناب نه ووته، د دوی د دروازې ټك ټك مې تر غوږ شو، ښځه لاړه دروازه یې داړه مارانو ته د ډېر جنجال وروسته پرانیسته. داه مارانو ښځې ته وویل: ((ادم از تو میخایم و نمو خودا د حویلی شما انداخ!)) مېرمنې په ډېره فقیرانه او ماته لهجه وویل: ((ماکسی را ندیدم خانه ما پیش شما اس بپالین یافتن ببرین اینجا هیچکس خوده نه انداخته))

---

(۱۸) ډاګې په درې کې ورته دستک یا تیر وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زه نو د دوی جروبحث او شورماشور اورم، خو د یوویشتمې پېړۍ دا سړي تبنتونکي او سړي وژونکي او د افغانانو د شرمونو غاړکیو د پتمنې مېرمن د کور په لټولو شروع وکړه، له کوټې نه راووتل، تشناب ته راغلل چې څنګه یې اړولی آب دان ولیده اب دان یې پورته کړ، زه یې د ویشتلي مرغه په څېر د اب دان د لاندې نه راوویستم. زړه کې مې وویل چې ای بدقسمته! کاشکې په هماغه اول ساعت کې په یوه ګولۍ ویشتی او مړ وای، خو داسې باید نه وای شوی، کله چې یې د حویلۍ منځ ته وویستم، بیا یې راباندې د قنداغونو باران جوړ کړ هغه زړه سواندې او د عزتونو او پت نه ډکې مېرمنې راباندې ځان واچاوه، داړه مارانو ته یې د خپل عزت، پت او شرافت پوړنۍ ونیو چې د خدای لپاره دا ځوان زلمی مه وهئ، چاته وایې؟))

((نه زنین بسیا جوان است، چه بدبخت پدر و مادر خاد داشته باشد!))

((دې جلادانو به همدومره ویل او دا یو غږ به یې کاوه چې: ((پدر ازي ادمرا کشته!))

((په رښتیا زه به هم په تشویش کې شوم چې خداناخواسته پلار مې څوك وژلی نه وي؟

په وهلو او ټکولو یې بېرته هماغې پخوانۍ حویلۍ ته بوتلم. په دې غالمغال باندې د کلي خلك پوه شول، زه دلته رسوا شوم، داړه مارانو زه نور دلته نه شوم ساتلی. زما لاسونه یې شاه واړول او ویې تړل او د کلي څخه یې وویستم. چې کتل مې په هماغه ځای کې هماغه جیپ موټر ولاړ و، موټر ته یې بیا پورته کړم. په موټر کې یې اول زما خوله وتړله، بیا یې سترګې او وروسته پښې. زما په وهلو بیا شروع وکړه. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر کې د دوی د ګوزارونو ضربې تندې تېزې او کاري وې، زه همدلته په موټر کې بې هوشه شوی وم، نور په ځان نه وم پوه شوی، ښايي دا شپه به تېره شوې وي، بله یوه نیمه لا دوه درې ورځې به هم اوښتي وي، بیا هم نه پوهېږم چې ددې بې هوشۍ موده به مې څومره وه. خو یو وخت چې مې سترګې وغړولې، ځان مې وښوراوه، یوه ډېره خیرنه کمپله راباندې پرته وه، پړمخې پروت وم، لاسونه یې راته په رسۍ او پښې یې راته په کېبل تړلې وې، خو ورو ورو مې لاسونو ته حرکت ورکړ، هله چې هله یو څه شانته لاسونه مې سست شول، خو په دې قادر شوم چې لاسونه مې د پړي د ولونو نه خلاص کړل، بیا مې پښې هم له کېبله خلاصې کړې. پښو او لاسونو ته چې مې وکتل، بې اندازې پړسوب یې کړی و، وینې جریان پیداکړ او حوصله مې یو څه جوړه شوه، د پښو په سر کېناستم، یو لاس او یوې پښې مې ناکاره درد لاره، دریدم، په حرکت کې په اولو دوو قدمونو کې د ډب ډب له امله پوه شوم چې په کانتینر کې اچولی یم او یو څه کمه زیاته رڼا په کې وه، سترګې مې د کانتینر په لنډې بازو کې یو ادم قد د اندازې نه په ټيټه ارتفاع کې چې په اسانۍ لاس مې ورسېده په پښه ونښتې، لاس مې ورته ورساوه، پښه مې راښکوده، د پښې خسوکی د کانتینر دواړه سوري نه جدا شوو، د ګوتې په اندازه د سوري رڼا کانتینر ته ننوته، په سوري کې چې مې وکتل، شمال لور ته د پخواني امنیت دولتي او د اوسني امنیت ملي د تعلیمي غونډ تعمیر او دده دپاسه په غرو کې مې د رادارو سیستمونه ولیدل، هله زه پوه شوم چې په خوشال مېنه کې بندي یم. ددې سوري نه د خوشال مېنې یوه څلور لارې هم معلومېده یوڅو ښاري ټکسیانې مې هم په سړك کې ولیدې، څه ناڅه مې زړه ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو چې څه لرې خو نه يم. تقريباً د کابل د ښار په منځ کې يم، دې سوري ته ډېر وخت ودرېدم، که ګونډې څوک راپيداشي، خو له بده قسمته د هېچا ښکالو نه خته د کانتينر د شا لاره داړه مارانو شاړه کړې وه او امه شمه[۱۹] په کې نه وه.

بيا مې د خپلې تېښتې پلان جوړ کړ، هغه رسۍ چې زما لاسونه پرې تړل شي وو، هغه مې د کانتينر د دروازې پورې وتړله. زړه کې مې وويل، يوڅوك به حتماً ماته راځي، نو کله چې د کانتينر دروازه ببرته کوي، زه يې کړپ کړوپ اورم او د دروازې د ببرته کولو په وخت کې به دروازه ببرته کوونکی ځانته راکاږي او زه به يې ځانته راکاږم همداسې هم وشوه. يو څو شېبې وروسته مې د دروازې کړپا تر غوږ شوه، چابکه پاڅېدم په دروازې پورې مې تړلې پړی کلك کړ. داړه مار ځانته دروازه راښکوده او ما ځانته داړه مار همدا وايي چې: ((اينمی چرا ايقه ماکم شده؟))

خو چې زورونه مو سره ښه ووهل، پړی مې خوشې کړ، دروازه دومره په شدت شاته لاړه چې داړه مار کوم شپږ اوه متره لرې وغورځېده. سمدستي مې د دېواله سرته ټوپ کړل او خپل لاسونه مې د دېواله په جۍ کې کلك کړل او داړه مار زما پښې د لاندې نه کلکې کړې. ګورئ! انسان د وېرې او ډار په وخت کې ډېر زور لري، ما څو ځله خپلې پښې دې ځناور نه خلاصې کړې خو داړه مار همدا يو غږ کاوه:

((هله که باز ګريخت))

---

[۱۹] دا اصطلاح په هغه ځای کې کارېږي چې په کوم ځای کې او يا په کومه لار کې څوک نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((پ دي کش و ګير او بګيرنمان کې د دوی ډله بيا زياته شوه، دوی که هر څومره زور واهه، ما هم اسره نه کوله. يو وخت مې فکر شو چې پرتوګ مې خويېږي او مخ په کښته روان دی، زړه کې مې وويل، يوځل خو په شرمونو وشرمېدې، د اب دان لاندې نه يې پورته کړې، که دا وار دې پرتوګ ووځي؟ خو ناچار لاسونه مې د ېوالـه د جې نه سست کړل. لاندې د لېوانو په پښو کې پرېوتم. دوی راباندې دپاسه د وهلو اتڼ جوړ کړی او زه د لاندې نه لګيا يم، خپل پرتوګاښ ټينګوم، بيا يې راته لاسونه او پښې وتړل او يو د (شينه کې) نوم مې واورېد چې ورته وويل شول:

((بيا شينه کی))

((زه بيا نور په ځان نه يم پوه شوی چې خدای زده څو شپې ورځې به راباندې په بې هوشۍ کې تېرې شوې وي. يو وخت کې مې ډېره يخني وشوه، دس ړو له کبله بيدار شوم، د دوهم ځل لپاره بيا د خپل خالق په مرسته د بې هوشۍ څخه ووتم لاسونه او پښې مې تړلي وو، يو څه مې لاندې پراته وو، خو د بره راباندې څه نه وو، د ويدو خلکو خرار ې تر غوږو کېده، پوه شوم چې شپه ده، خو مړه کان مې هم په خېته ګرځېدل راګرځېدل، د مړه کانو د وچو ډوډيو د خوراك او چيچلو کړپا مې هم د ډېرې لرې فاصلې نه غوږو کېده، خو دا شپه ډېره سړه شپه وه، چې پښې مې وخوځولې پښو ته مې يوه شړۍ پرته وه. په ډېر جنجال مې شړۍ په ځان راښکوده، خو ساړه مې هېڅ نه درېدل، وجود مې ډېر درد کاوه. سهار شو، ښکنځلې، سپکې او سپورې مې واورېدې، چې داړه مارانو يو بل ته کولې. په يوه مې غبږ کړل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((اوبرادر ما يك مرتبه بيرون ميروم))

د دوی نه يو چا ځواب راکړ

((ای وختت بيرون رفتن نيس خو بگی))

((تورتم دی، هېڅ شی نه وينم، خو انسان ته خدای پاك توفيق ورکوي، صبر او حوصله ښه شی دی. که د بې صبرۍ او وارخطايی نه مې کار اخيستی وای نو زاره به مې پړق چاودلې وای او اوس به هېڅ نه وم.

دغه ټوله ورځ مې په نيمه پرېشانۍ او نيمه بې هوشۍ کې تېره شوه. يو وخت په دروازه کې کړپ کړوپ شو، يو تن دروازه خلاصه کړه، رانئوت د خولې نه يې غږ نه خاته. اول يې لاسونه او بيا پښې راته پرانيستې، خو برعکس سترګې يې راته وتړلې په دې مهال په ځان سخت وويرېدم لکه وژني مې څه؟

پايځولم خو کاواکه شانته وم. د ځناور په اوږه مې لاس کېښود، چې ونه لوېږم بهر ته يې وايستم حويلۍ چکره او لمده وه، هوا ډېره سړه وه، تازه هوا مې تنفس کړه. هسې يې د دېواله څنګ ته کېنولم او راته ويې ويل: ((بکو))

((تش جواب چای مې رفع کړ، پاڅېدم د لاسونو د وينځلو لپاره مې ترېنه اوبه وغوښتې خو په ځواب کې يې راته وويل: ((ګپای ډاکتريتان پس کو بندی دس نمی شويه))

((کوټې ته يې دوباره ننويستم، سترګې راته په کوټه کې خلاصې کړې، زړه مې راټول شو، څه که خدای کول، نه مې وژني. په بشقاب کې راته لږې شانته وريجې راوړې، دوه مړۍ مې د اوبو په زور تېرې کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونی مې ناست او ورغلی و. له دې نه پوه شوم چې ډېر وخت مې په بې هوشۍ کې تېر کړی، زړه مې خوای، خوای کېده، د ضعف حالت ته به نږدې کېدم، خو ومې پتېیله چې ډوډۍ به د یوې یا دوو مړیو څخه زیاته نه خورم. څه به هر ساعت دې بې ننګو ته چیغې او سورې وهم په دوی کې به ځینو فارسي کوله بعضو به په کې هزاره ګي او ازبکي لهجو خبرې کولې، ټوله شپه به یې په سپکو، سپورو او چټې خبرو تېروله. داسې وخت به راغی چې یو د بل پسې به یې د کلاشینکوفونو ګېټونه رانښکودل، بل کوم یو به په ژړا شروع وکړه، یو نیم به په کې په زور او شور وخندل. د چرسو بوی به یې ډېر تنګولم. کری شپه به یې په قماربازۍ تېره کړه. د قمار په داو کې به یې د پردیو دوکانونه د خیرخانې او کارته پروان کورونه او د شهزاده سرای چورول اینښودل. په کومه کوټه کې چې دا داړه ماران اوسېدل، زه یې د هماغې کوټې په تشناب کې اچولی وم.

ددې لپاره چې د بل ځل لپاره د تېښتې هڅه ونکړم، بندیز او فشار راباندې سخت زیات و، پښې او لاسونه به مې د ورځې په اوږدو کې تړلي پاتې کېدل، یو ماښام او بل ماښام به یې بهر ته په تړلو سترګو ویستلم. د پښو او لاسونو تړل مې دومره کلك وو چې د پښو او لاسونو د وینې جریان به قطع و. مړه کانو به راته ډېر اذیت راکاوه. په خېټهه به یې راته کرۍ شپه مستي کوله، شپه او ورځ به مې د داړه مارانو له خرار او د مړه کانو له مستۍ نه معلومولهـ. داړه ماران به د ورځې له خوا ورك شول، مازیګر ماښام به راپیداشول، ډېر نا اهله او بې کرکتره خلك وو. دوی ته د انسان شرافت او کرامت اهمیت نه درلوده. د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپير له ځناورو سره نه کېده، کومه موده چې ما په تشناب کې تېره کړې، د لاسونو او پښو سخت او کلك تړل زما د ژوند ترخې او ډېرې ترخې شپې ورځې وې. کوم ساعت نيم که به خوب راغی، خوښه، که نه نو ټول وخت به مې په سوچونو او چورتونو کې تېراوه او ويل به مې چې:

زه به دې سړي خورو نه کله ژغورل کېږم. د مور او پلار حالت به مې څنګه وي؟

مړه به وي او که ژوندي؟!

دواړه ورور مې په هغه سلګيو، سلګيو ژړا چې زه يې په موټر کې اچولم، له ياده نه وتله. شپه او ورځ به کله اوږد او کله پړمخې پروت وم، لاس او پښې به يې راته په اسې سيستم تړلي وو چې بايد کېننم او تل بايد پروت ووسم. ډډې مې ولګېدې. د لمانځه او اوداسه نه محروم وم. د دوی فشار همدا و چې پلار ته دې ليك وليکه، څه چې مور غواړو هغه دې مور ته راکړي، ما د ليك ليکلو نه ترپايه ډډه وکړه او تر اخره پورې يې رانه ليك وانخستلی شو. په تشناب کې مې اخرنۍ شپه وه، خوب مې وليد خوب کې وايم پلاره! ته لګيا يې زمونږ د کور د بام نه واوره غورځوې.

بيا يې په دې سيمه کې په ډېره لږه فاصله په تړلو سترګو يوې بلې حويلۍ ته ولېږدوم. په هغه حويلۍ کې يې هم په يوه تورتمه کوټه کې اچولی وم. دلته راته ډېر زيات سهولت پيدا شو. په دې مانا چې لاسونه او پښې مې نه تړل کېدې، په اوله ورځ د وره په ګېرۍ کې يې يو دانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمع راکړه او د اول ځل لپاره یې راته یو کتاب راکړ چې، عنوان یې و «ادم فروشان قرن بیست».

زه په کتاب او شمع ډېر خوشاله شوم، لکه چې مې د ډېرې یو ورك شی موندلی وي. ددې کوټې پهره دار ډېر بد سړی نه و.)) ده راته ویل:

((زه هم د پولي تخنیك محصل یم، خو څه وکړم د یو سخت مجبوریت له مخې ددې سړیتښتونکو او ادم کشانو په دام کې کېوتی یم، ته مه خپه کېږه. زه به تاته هره شپه یوه دانه شمع او یو تازه کتاب راوړم. ته یې مطالعه کوه، زه په دې شمع او کتاب د خوشالۍ نه په جامو کې نه ځایېدم. راته ویل به یې چې ته اوس زموږ مېلمه یې.

د کتاب او شمعې کومه وعه چې دې محصل له ما سره کړې وه، هغه یې تر اخرې ورځې راسره پوره کړه، زه ترینه خوشاله یم. خو تراوسه پورې یې راته ځان ونه ښوده.

په یوه شپه او بله به یې د دریو تنو په بدرګه په تړلو سترګو بهر ته ویستلم او خپل احتیاج به مې کله ناکله رفع کاوه. ما دلته هم د ډوډۍ د خوراك نه سخته ډډه کوله. خو دې محصل به راته ډېرې زارۍ کولې او ویل به یې ته او خدای ډوډۍ خوره، له لوږې به مړ شې، زما د زندان شپې ورځې له دې داړه مارانو سره نه پوره کېدې. یوه ورځ مې د داخل نه دروازه وټکوله، څوك رامعلوم نه شول، څو دقیقې وروسته مې دا عمل بیا تکرار کړ، بیا هم چا ځواب رانکړ، بیا مې غوږ کېښود، هیڅ ښکالو مې وانهورېده، په وره مې زور کړل، په ډېر شدید زور مې د دروازې کونډه د بېرون نه والوزوله، دروازه ببرته شوه، منډې ته مې ځان جوړ کړ، خو دا چې ډېره موده مې لمر نه و لیدلی، څنګه چې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په انګړ کې پښه کېښوده، دا وطن راته يو د تك شين شو، هيڅ مې نه ليدل، په پښو کې مې زور هم نه و، د انګړ په منځ کې په ټپه ټپنی کېناستم. د پښو پلې مې وتښتېدې او غړې مې خوای شول بيا يو دم د کومې خوا چيغې شوې: ((هله که بچهه سگ باز گريخت.))

((څو چې مې ځان بيا منډې ته جوړاوه په دغه مهال کې هله هوله شوه څو خطا ډزې راباندې وشوې شپږ اوه لېوان راورسېدل. متهې يې راباندې واړولې، دا ځل يې ونه وهلم، خو د شپې له پلوه هماغه چې ځان يې محصل معرفي کاوه، بېرون نه په نصيحت يې راته شروع وکړه.))

((ډاکتر صاحب احمدجان! وارخطا کېږه مه، له پلار سره دې لکه چې کومه معامله شوې ده.))

((خبره يې اوږده کړه. دلته يو څوك دی، زه يې هم نه پېژنم. ستا د پلار دوست دی، سردار (کوټه) يې نوم دی، د هغه په واسطه ستا د خلاصېدو کار نږدې شوی دی. په نږدې شپو ورځو کې به انشاالله خلاص شې او که چېرې خلاص نه شوې، بيا به زه او ته سره معامله وکړو، زه به دې له دې ځايه وتښتوم، خو ما چې به څومره فکر کاوه پلارجانه!

ستا په دوستانو کې د سردار (کوټه) نوم ماته بېخي نا اشنا و، ولې چې تقريباً ستا ټول دوستان ما پېژندل، د ځان سره مې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا محصل ماته دروغ وايي، پلار خو مې د سردار (کوټه) په نوم داسې کوم دوست نه لري. خو دې محصل به راته ډېر تسکين، ډاډ او زړه اېښودل راکاوه. د شپو نه يوه شپه وه چې:

دروازه راپسې خلاصه شوه، هماغه محصل پهره دار زما سترګې وتړلې، په غوږ کې يې ورو شان راته وويل: ((مبارك خلاص شوې ډاکتره))

((خو زما باور نه راته، د لاس نه يې ونيولم، يوې بلې حويلۍ ته يې بوتلم. په دې حويلۍ کې يو څو تنو په ټيټ اواز په ګونګوسي او پسپسي خبرې کولې. د يو څه ځنډ نه وروسته په تتړلو او پلستر شويو سترګو يو بل تن د لاس نه ونيولم، روان شو. له حويلۍ نه چې ووتو، په يو موټر کې يې کېنولم، کله چې يوه واړه بازارګي ته ورسېدو، موټر ودرېده، سترګې يې راته پرانيستې، چې کتل مې په غير د ډرېور نه دوه تنه موټر کې راسره ناست وو يو خو بېخي نا اشنا و او په دې بل مې لږې شانته سترګې خوږې شوې، کم چې مې ښې لاس ته ناست و. ((ويې ويل: ما سردار کوټه هستيم!))

او دې بل:

((ما سادو!!))

د سادو نوم او څېره يو څه راته اشنا وه، خو سمدستي يې رانه تپوس وکړ. ((اينمی بازار رامي شناسي؟))

ما ورته وويل:

نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه راته وویل:

((اینمي میدان ښار است.))

((خدای شاهد دی چې په زړه کې بیا لړ شکمن غوندې شوم، چې دوی ولې د کمپنۍ بازار ماته میدان ښار ښیي. ټکسي موټر د کمپنۍ نه په خامه سړك د دیوان بیګي دپاسه عسکري فامیلیو ته ووت، دې مکارانو له مانه خوشال مېنه ډېره پټه ساتله. ما خوشال مېنه په هغه ورځ لیدلې وه چې د کانتینر د سوري نه مې پنبه لرې کړې وه. اول دې دوو دلالانو د خوشال مېنې نه تر کمپنۍ پورې تړلې سترګې د غرب په لوري ولېږدولم او کله یې چې په کمپنۍ کې راته سترګې پرانیستې کمپنۍ یې راته میدان ښار معرفي کړه. ددې لپاره چې دې (کوټه) او ناچل سردار زما پلار ته ویلي و چې زوی دې په میدان ښار کې د حزب اسلامي ګروپونو سره دی. کله چې د عسکري فامیلیو څخه تېر شو، افشار او د افشارو نه پولیتخنیك ته ورسطدو. دکارته پروان د دان نل په ساحه کې د موټر نه پیاده شو، د ټکسي نمبر پلېټ ته متوجه شوم، په ټکسي باندې نمبر پلېټ نه و، خو ټکسي روسي زوړ ماډل موټر و. په خپلو پښو درېیم پروان ته نږدې شو.

په کوڅه کې (سادو) له موړه مخکې شو ده اول زموږ د کوردروازې ته ځان ورساوه او دروازه یې ووهله زه سردار کوټه تر شاه ودرولم او راته ویې ویل: ((داکتر! ته اول غږ مه کوه چې پلار دې د ډېرې خوشالۍ نه سکته ونه کړي!)) هغه و چې په ټك ټك ته دروازې ته راغلې وردې خلاص کړ، ماته راغاړېوتې او زه دې د کور په زینو کې پورته پوړ ته بدرګه کړم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا و د يــوه بېــوزلي پــلار او زوی داســتان چــې د يويشــتمې پېــړۍ سرېتنبــتونکو او د جنګي جنايـاتو جنايتکـارانو د کابـل د جنګونـو پـه مهال سرته رسولی وو. دا جنايتکاران اوس هم پړسېدلي او ارت، ارت د کابل په ښار کې په دې تمه ګرځي چې بيا بـه هماغسې شپې ورځـې راځي او بيا به دا خوار ملت ځوروو.

خو دا ځل دې خپل خوبونه اوبو ته وواييي.

پلاره!

((زمــا د تېښــتولو نېټــه د ۱۳۷۳ل کاــل د حمــل ۶ ورځ وه مګــر د خلاصېدو نېټه رانه ورکه وه. د ورځو او شپو حساب مې نه شو کولای، خو د هوا په حساب پوهېدم. په اولو شپو کې به مې خونـه ډېره سړه وه، مګر په اخرو کې به مې ګرمي کېدله. ما د ځان سره د سختې سکنجې او د بې هوشۍ سره سره د بند موده شپېته ورځې اټکل کړې وه.))

پلاره!

((تا چې کله وويـل، نـن د ۱۳۷۳ل کال د ثـور (۲۱)مـه نېټـه ده، زه پـوه شوم چې مور او پلار مې (۴۶) ورځې په ژړا تېرې کړي او ما پـه سختـه سکنجه او د يوويشتمې پېړۍ د بربريت په تورو او ناوړو منګولو کې.))
زړه چې ودردېږي، درد يې په وينـا ټکورېږي. دنيـا ده کلـه بـه مـې دا کيسه چاته د خولې نه وتې وي، هغه به بل کوم يو ته کړې وي، خو اخر د هغه وخت امنيت دولتتي کارمندانو ته به رسېدلي وي، کارمند بـه د خپلې شخصي ګټې او يا د کوم مډال او يا فوق العاده ترفيع پـه منظـور پـه ۱۳۷۵ل کال د جوزا پـه مياشت کـې يـې (سادو) پـه اولـه حوزه کـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندي کړی و، يوه ورځ دوه وروسته د امنيت دولتي درېيم رياست ته بيولی و، خو د خسر د شناخت پر اساس په لنډو کې د دريم رياست نه هم خلاص شوی و، نه پوهېږم چې ده نه به چا تپوس کړی وي او که کړی نه وي، نو ده به په تحقيق کې څه ويلي وي، ولې چې زه چا جلب نه کړم او نه له مانه چا پوښتنه وکړه، په دې کې زه خبر شوم، درېيم رياست ته مې مراجعه وکړه، راته ويې ويل:

((هغه خوشې شوی دی)) ومې ليدل چې حکومت اوس هم د چا پوښتنه نه شي کولای. ځان مې غلی کړ، خو د (سادو)، (کوټه) او د (دادو) پوښتنه مې د لرې لرې په غير مستقيم ډول کوله، د (سادو) د دستګيری په اولو يو دوو ورځو کې (دادو) تښتېدلی و، سادو د لنډې مودې دوه درې ورځو بند نه وروسته د کابل ښار لارو او کوڅو کې پټ پټ ګرځېده. کله به يوځای او کله به بل ځای ته په کډه شو، خو د طالبانو د راتګ پرمهال دی په کډه پاکستان ته وتښتېده. (کوټه) تايمنيو نه کډه وکړه او د چين د سفارت ترڅنګ يو وخت د روغتيا وزيري سهيلا (صديق) ګاونډی شو، نو کله چې د همدې کال د ميزان په مياشت کې طالبانو کابل ونيو. زما خوشبيني زياته شوه، په دې اميد کې شوم، که خدای کول، اوس د سردار څخه مې خپل بدل اخيستی شم او محکمې ته يې راښکودلای شم، ولې چې د طالبانو د عدالت ډنډورې به د دوی د ډنډورچيانو به واسطه موږ ته غږېدلې او ويل به يې، ((په کوم ځای کې چې د طالبانو نظام دی، هلته يوه اوزه د بلې وانښه نه شي خوړلی او حق په حقدار سپاري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې هيله مې د طالبانو د راتګ په دويمه ورځ په سردار (کوټه) ګوته کېښوده چې ((سردار صاحب! ته مې مدعي يې!!))

خپل زوی او تره يې سردار جوټه ماپسې دواخانې ته ولېږل. په دواخانه کې بېروبار و ګڼه ګوڼه ډېره وه، خبرې مو نه کېدې، د نوي ښار په پارك کې مې څادر خور کړ، پرې کېناستو سماوار نه مې چای راوغوښت ما سردار جوټه ته خپله کيسه سر نه تر پايه څه چې رابانندې تېر شوي وو، وکړه نو سردار جوټه[۲۰] راته وويل: سباته سردار (کوټه) خپل کور کې ختم لري، ته يې هم غوښتی يې، که دې څوك ځان سره راوستل، هم يې راوله. هلته به سره جرګه شو او ټولې خبرې به حل کړو. سبا په يوولسو بجو ما د ځان سره دوه تنه مامورين محمد بشير او صديقي صاحب ملګري کړل. د سردار کور ته ورغلو، کور ته يې ننوتو، په رښتيا چې د ختم د ډوډۍ دېګونه بار وو. دده د کور په انګړ کې شل پنځه ويشت ټيمه غوړي پراته وو، د وريجو د بوجيو خو شمېر نه نيول کېده. په زړه کې مې تېر شول چې د امنيت د وزارت د درېيمې ادارې او يا د يونيسف د سازمان چې کور يې ورسره دېوال شريك، ټول خوراکي مواد يې خلا په مهال د شپې چلولي دي دده کور د امنيت د درېيم رياست او د يونسف د سازمان سره په لنډه فاصله کې پروت و. موږ هم د انګړ په يوه اړخ کې د نورو مېلمنو په څېر تېر شو، په مهمان خانه کې کېناستو، د جوټه او (کوټه) سره د لنډ روغبړ نه وروسته څلور پنځه تنه ټوپکوال هم راننوتل... دسترخوان خور شو، په ډوډۍ کېناستو، (کوټه) په دسترخوان راته وويل: ((ترااينمي به خاطر خواستيم

[۲۰] د جوټه لفظ ددې لپاره کارول شوی دی چې دا سردار يو وخت پيلوټ و او افغاني طياره يې وتښتوله، په پاکستان کې يې کېنوله جوټه (استعمال شوی، نيمګړی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدير صاحب! که دست راس و چپ تان ببيني، طلبه کراما بشناسي، که آنها هم تحت قوماندہ ما هستند، چندسال پيش هکار شان بوديم!))

دلته ده چې سردار په غوږ ووهلم او پوه يې کړم چې په هر نظام کې چليدی شم او ټوپك لاوس هم ماسره شته او که دې ځان وخوزاوه نو...

د ډوډۍ نه وروسته يو څه ګڼه ګوڼه د خلکو کمه شوه. د (کوټه) او (جوټه) سره مې خبره واچوله، خو ماته د دوی خبرې پيکه ښکاره شوې، د دوی خبرې د جرګه مارو په څېر نه وې. د دو خبرې هماغسې د ښاري اوباشانو په څېر وې، رخصت شو، خو ځان مې په لمر او سوري کې ساته او هم مې دی د خپلو دوستانو په وسيله په نامخصوص ډول څاره، دې... سردار بيا په ډېره لنډه موده کې د سيد... آغا سره ټينګ روابط پيدا کړل. (کوټه) به په ... آغا په دې حرفوي قاتل څومره افغاني پاك لمنې مېړمنې ژړولې وي او څومره به يې د جنايت نه ډك عملونه سرته رسولي وي او څومره ټيټ او نامشروع خوش خدمتي به يې ورته کړې وي د... آغا په ارتباط به په کابل کې ويل کېدل.

((ډالر د يو نه اخلي او د هغه په نوم او عوض د اعدام په تخته بل څوك ځړېږي.))

دلته زموږ په ملك کې د هغه ښار ناپرسان کيسه وه. دې داړه مار د هرې جمعې په ورځ د... آغا سره په هغو مېلمستياوو کې ګډون کاوه، کومې چې به غټو تجارانو د بند قرغه په شاوخوا کې تيارولې چې د پسونو د کبانو د بوی پورې به يې د قرغې د کلي بېوزلانو وچه ډوډۍ خوړه، د ورځو نه يوه ورځ په مېلمستيا کې د جان آغا په نوم زه يو چاپېژندم، چې سردار (کوټه) زم د زوی احمدجان د اختطاف او زما د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجبوريتونو کيسه کړې وه. ده نه يوازې دا چې په خپل کړي جنايت يې پښېماني ښودلې واى، پرې افتخار يې کاوه او په خپلو برېتونو يې د مېړانې او باتورۍ لاس راښکوده، نو بيا چې کله... آغا د افغانانو په ډالرو، مړو او اعدامونو موړ شو، په دې او هغه نامه يې د پوځي مخصوصې څارنوالۍ له څوکۍ نه لرې کړاى شو چې تر ننه د هغه اجير او حرفوي قاتل درك او خرك نه شته، چېرته به په کويټه بلوچستان کې د افغانانو په وينو سره لاسونه او زموږ د ښځو په دود پټ مخ ګرځي. بيا سردار د خپل فعاليت ساحه تنګه وليده، امل و عيال يې پېښور ته واستول او دى د غله په څېر کله دلته او کله هلته شپې سبا کولې.

زه هم له نيمايي کورنۍ سره د خپلو ځمکو د ابادېدو لپاره کونړ ته لاړم، کال نيم دوه مې هلته تېر کړل، بيا چې مې ادرس واخيست، دده کډه د پاکستان څخه غبرګه شوې وه، زړو مکروريانو کې په (۱۶) بلاك (۸) اپارتمان کې اوسېده او څه موده د پخواني دفاع وزير جنرال محمد رفيع تر تامين لاندې کور کې چې د کوم قوماندان له خوا ورته ډالۍ شوى و، اوسېده.

د طالبانو له راتګ وروسته مې د (سادو) مشر ورور بيامونند، اوس يې نوم رانه هېر دى. دومره راته ويل شوي وو چې د ملګرو ملتونو د دريېمې کارتې په روغتون کې ډاکتر دى. په تايمنيو کې اوسېږي. دده په کور کې مې ورسره وليدل. د (سادو) تڼوله ناروا مې ورته يو په يو واوروله. ده ماته په ځواب کې هېڅ ونه ويل، خو زما په اورولو د ډاکتر د سترګو نه د رود په څېر اوښکې راماتې وې. سترګو ته يې خپل دسمال کلك نيولى و، په نيولي، ژړغوني او ډډ اواز يې راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((بس، بس برادر که ديگر طاقت شنيدن رانداريم. ما به (سادو) ده سال پيش گفته بوديم که از سردار (کوټه) دست بگير!))

ما دا خپل آه او فرياد يو ځل دوه د (کوټه) او (سادو) مشرانو، خپلوانو ته ورساوه چې دوی دې راسره کښني، جرگه به شو سره، دوی زما جرگې ته حاضر نه شول او غاړه يې کېنښوده، زما پور او کوم بشري حق يې چې راته پيمال کړی، شاته غورز

ته وي او زما د خبرې په پورته کولو دوی د شرم نه ټيټ سرونه نيولي وي.

د ډاکتر احمدجان د اختطاف په موده کې ما دوه درې ځل سردار ته خوله جوړه کړه خو اخر يوه ورځ مې وويل گوره سردار صاحب! ته ک د خپلو پلرونو او نيکونو تاريخ ته وگورې (که رښتيا ته په هغوی پورې تړاو لرې) د امير دوست محمد خان نه نيولې د کندل خان او شېردل خان پورې او بيا د غازي محمد ايوب خان نه تر غازي امان الله خانه پورې ستاسې نيکونو زموږ د افغانانو شملې هېڅ وخت نه دي کښته کړې، تاسې همېش زموږ مشران پاتې شوي ياست. موږ افغانان د ټل او وانه د جبهې اعلی سر قوماندان محمد نادر خان، مارشال شاه ولي خان او اعليحضرت محمد ظاهر شاه خان ته د احترام او د وياړ خاص ځای لرو، نو دې غله ماته نه يو کړ او نه بل، يوازې دومره يې وويل:

((ما از جمله سردارای بدل هستيم!!!))

نو گوره چې ده د پنځو غلا شويو پيسو لپاره ځان بدل سردار ښوده، خو اوس به دده... په تبرگي هم نه ماتېږي او ببرته به ورنه اصيل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدرکرده سردار جوړ شوی وي او ده به بیا ډېرې دروازې د خپلو کړو جنایاتو د پټولو لپاره ټکولې وي. د رباب د غږولو په پخوانیو انډیوالانو لکه... باندې به یې بیا لاس راښکودی وي.

اوس چې کله کله د چا نه اورم، سردار (کوټه) (سادو) او (دادو) پلې په ډانګ ستنوي د خپلو جرمونو، شرمونو او تنګدستۍ له وجې په ښار کې ژوند نه شي کولای او د کابل په مربوطاتو کې چېرته په لریو کلو کې اوسېږي.

ډاکتر اوس د ملګرو ملتونو فدریشن په څانګه کې اوچت ډاکتر دی. ناروغان د خدای(ج) په حکم تداوي کوي، معاینات یې کوي، خپل هېواد او خپلو خلکو ته یې د خدمت ملاتړلې، انسان او د انسان لوړ مقام ته په ډېرو ارزښتونو قایل دی. له انسان او خاصکر ناروغ انسان سره ډېره مینه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هینداره په هینداروکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېنداره په هېندارو کې

(ادبي رپوټ)

د حاجي صاحب دا خوی دی، هر کتاب يې چې نوی له چاپه راووځي، نو بيا دی په هغه کتاب باندې د کره کتنې غونډه جوړوي.

او کال يانې (۱۳۸۴ل) کال کې د حاجي صاحب دوه کتابونه (زه کابل يم) د دويم ځل لپاره او (اوړاپرنګې) په پشه يي ژبه د لومړي ځل لپاره د نبراسکا د مطبعې له خوا دده په شخصي لګښت چاپ شوي وو. د همدې کال د سنبلې په اتلسم تاريخ باندې د ميوند په کلوپ کې د کره کتنې غونډه پرې جوړه کړې وه. په ډېر افسوس سره بايد ووايم چې، ددې کره کتنې غونډه ما او ورور مې ذبيح الله ثبت نکړای شوه، چې په دې کې موږ دواړو سخت غفلت کړی دی. خو دومره مې په ياد دي چې ددې غونډې مشري اجمل تورمان کوله. په سر کې محترم محمد حسن ولسمل صاحب، بيا محترم ډاکتر عبدالکبير رنجبر، ورپسې محترم عبدالغفور لېوال، بيا محترم محمد نبي صلاحي او په پای کې د کره کتنې غونډه د ښاغلي رازقي نړيوال په وينا او ارزيابۍ سره پای ته ورسېده. پورته پنځو تنو پياوړو دانشمندانو، محققينو او ژورنالستانو په خپل وار سره خبرې وکړې. ولسمل صاحب په خپلو خبرو کې حاجي صاحب ته د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړور او د کونړونو د لوړو غرونو باسواده ليکوال لقب ورکړ. لېوال صاحب حاجي صاحب د پښتو او پشه يي ژبو د شعر او نثر د نوې صنف ايجاد ګر وباله. صلاحي صاحب حاجي صاحب ته د يوه نوښتګر شاعر او ليکوال خطاب وکړ. حاجي صاحب ته پوهاند رازقي ړيوال د جګړې د کلونو د الفت صاحب لقب ورکړ.

همدا رنګه (زه کابل يم) په کتاب باندې چې لومړی ځل په پېښور کې چاپ شوی و، د کاوون توفاني صاحب ګوتو ته په المان کې ورغلی و او پر (۲۰۰۰م). کال د مې په مياشت کې د (يو ليک او يو پيغام) تر عنوان لاندې (م-ح- حسام) په ادرس يې يو شعر په (۱۱) مخونو (باد په کنډوالو) کتاب کې ليکلی چې د دې ادبي رپوټ په اخرو کې ځای پرځای شوی دی همدا راز د حاجي صاحب يو بل پشه يي کتاب (ايم ورګ) تر عنوان لاندې پر (۱۳۸۵ل) کال د قلم ټولنې له خوا چاپ ته رسېدلای و. بيا د همدې کال د سرطان پر (۷)مه نېټه د قلم ټولنې په انګړ کې د کره کتنې غونډه پرې جوړه شوې وه. د غونډې مشري د څېړونکي محمد نبي صلاحي صاب په غاړه وه. په لومړي سر کې حاجي صاحب ځينې پشه يي شعرونه په پښتو ژبه ترجمه کړل او بيا وروسته د هېواد معتبرو ليکوالانو په پشه يي ژبه د ازاد نظم رامنځته کېدل يې د حاجي صاحب برياليتوب وګاڼه او ټولو نقادانو او کره کتونکو دا ومنله چې حاجي صاحب د پشه يي ژبې ازاد نظم په پشه يي ژبه کې ځای پرځای کړ چې د دې غونډې د يو معتبر ويناوال محترم سرمحقق الحاج عبدالله بختاني خدمتګار وينا اول ټايپ شوې او بيا د سولې هڅه په مجله کې (د ملي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحدت ټینګول زما عقیده ده) تر عنوان لاندې د حاجي صاحب په شعر او شاعرۍ یو اوږد بحث کړی دی چې په دې ادبي رپوټ کې ځای شوی دی. حاجي صاحب د (۱۳۸۵ل) کال په اخرو شپږو میاشتو کې دوه د ازاد نظم کتابونه په پښتو ژبه (د سپیني وینې او سرخلاصیی لیکونه) تر عنوان لاندې چاپ ته ورسول. په دې دوو کتابونو باندې د تېر کال د حوت پر (۲۷)مه نېټه په تاج محل رستورانت کې د کره کتنې یوه لویه غونډه جوړه کړې وه ، چې خوشبختانه د دې غونډې ټول جریان مې په ویډیو کیسټ کې ثبت او یو ادبي رپوټ مې تربنه جوړ کړ.

باید یادونه وکړم چې د حاجي صاحب فرهنګي کارونه لا نه دي ودرېدلي. ده پر (۱۳۸۲ل) کال (یوه شپه دوه خوبونه) کتاب چاپ کړی. کره کتنه پرې هم شوې ده. بل کتاب یې د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان ناول یې چاپ شوی دی. دا شیل منظومه په ازاد شعر کې د چاپ لاندې ده. که د کال په اوږدو کې یې بل کوم کتاب هم چاپ شي بیا به یې د کره کتنو وروسته تاسې دانشمندانو ته وعده درکوم چې ادبي رپوټ به یې همداسې ترتیب او راغونډ کړم او په ډېره مینه به یې تاسې پوهانو ته ستاسې وېناوې د یو کتاب په شکل کې ډالۍ کړم.

په درناوي

ډاکتر احمد همدرد حسام

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي

بسم الله الرحمن الرحيم

د غونډې د مشرانو او د حاجي صاحب په اجازه، نننۍ غونډه پیلوو. د تاسې ټولو قدم دې نېک او مبارک وي، کور مو ودان چې په دې یخه او باراني ورځ کې مو ځان زهیر کړی او دې علمي او ادبي غونډې ته راغلي یاست.

له مورې سره په دغه غونډه کې د هندوستان دوه کسه او سېدونکي او د کابل پوهنتون د پښتو څانګې محصلین ښاغلی پروین او پرکاش هم ګډون لري، د دوی راتګ ته هم ښه راغلاست وایو.

زموږ غونډه د محترم الحاج محمد حسن حسام د دوو نویو کتابونو چې یو یې (سپینې وینې) نومېږي او بل یې د (سرخلاصي لیکونه) په نومونو دي، ددغو دواړو کتابونو د مخ کتنې په باب بانډې جوړه شوې ده. ددې په څنګ کې د حاجي صاحب مشر زوی ډاکتر صاحب احمد همدرد حسام هم د حاجي صیب د شخصي ژوند په باب یوه رساله لیکلې ده چې هغه هم ستاسې په مخ کې پرته ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام صاحب له دغو دوو کتابونو پرته څو نور کتابونه هم په پښتو ، دري او پشه يي ژبو باندې ليکلي دي. (زه کابل يم) په پښتو ژبه دی بل کتاب يې (اوړا پرنګې) په پشه يي ژبه دی، بل کتاب يې (ايم ورګ) يا (د واورې اوبه) چې دا کتاب هم په پشه يي ژبه باندې د ازاد نظم يو غورچاڼ دی، دوه نور کتابونه يې له (سپينې وينې) او (سرخلاصي ليکونو) نه پرته (د شلمې پېړۍ انساني دلالان) په نامه يو ناول دی چې اوس زه ورباندې سريزه ليکم او يو دوه کسه نور ليکوال هم ورباندې ليکنې کوي او په راتلونکي کې ډېر ژر غواړي چې هغه چاپ کړي.

يو بل کتاب يې (يوه شپه دوه خوبونه) او (اشيل) نومېږي. له دې اثارو نه يې پرته يو بل اثر په دري ژبه باندې هم ليکلی دی چې د ټولو کتابونو مجموعه يې نهه اثره کېږي.

موږ غواړو چې نننۍ غونډه د عظيم الشان قران په تلاوت سره پيل کړو ، له دې امله د حاجي صيب منيجر محترم دوست محمد خان ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستيج سر ته راشي او د قران مجيد د څو مبارکو ايتونو په تلاوت سره زموږ او ستاسې نننۍ غونډه متبرکه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوست محمد خان:

د لوی او ښبونکي خدای تعالی(ج) په نامه

یا یها الذین امنوا اتقوا الله حق تقته ولا تموتن الا و انتم مسلمون (۱۰۲).

وعتصمو بحبل لله جمعیاً ولا تفرقوا و اذکرو نعمت الله علیکم اذکنتم اعداءً فالف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخواناً و کنتم علی شفا حفرة من النار فانقذ کم منها کذلک یبین الله لکم ایته لعلکم تهتدون (۱۰۳)

د محترمو مشرانو په اجازه ! زه هم په خپل وار سره محترم الحاج محمد حسن حسام صاحب ته ددغو کتابونو د چاپ مبارکي وایم او د خدای تعالی نه ددهٔ او د هېواد د نورو تکړه شاعرانو د لا بریالیتوب په هیله یم.

مننه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

((که موږ یو له بله پوه شو

نور کارونه ټول اسان دي

قتلوي مو په خپل منځ کې

وايي خپل یو غلیمان دي

موږ په سرو وینو کې رغړو

دوی چک چکې کړي خندا کړي

منتظر دي هغه وخت ته

چې به کله موږ تباه کړي))

(لوی احمد شاه بابا)

د غونډې په پیل کې د افغانستان نومیالي پوه محترم سر څېړونکي الحاج عبدالله بختاني خدمتګار صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د سټیج سر ته راشي او زموږ د نننۍ غونډې پرانستونکې وینا وکړي.

د افتتاحیه خبرو په څنګ کې، محترم بختاني صاحب دا حق هم لري چې خپلې نورې خبرې په همدغه وار دوستانو ته واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرمحقق عبدالله بختانی خدمتګار:

بسم الله الرحمن الرحيم

درنو او خوږو ورونو مشرانو، ځوانانو، اديبانو، شاعرانو او ددې هېواد خواخوږو او په هېواد باندې مينو او زهيرو شخصيتونو !

د افتتاحيه خبرو حق خو د صلاحي صاحب و، دا چې په ما يې امر وکړ، زه به په کې څه ووايم؟

حسام صاحب تاسې پېژنئ، کتابونه يې هم توزيع شوي دي تاسې به مخکې لوستي وي اوس به مو هم څه ناڅه له نظره تېر کړي وي، په هغه باندې به تبصرې کېږي او په هغه باندې به نقد کېږي.

نقد د يو شي کره کولو ته وايي چې د هغې مثبتې او منفي خواوې څرګندې شي. کله کله موږ په غلطه نقد هغه څه ته وايو چې يوازې څه عيبونه ولټوو او ددې په مقابل کې مدح او توصيف ته، نه پوهېږم چې څه ووايو؟ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر که هغه چې د يو شي د مدحې او د توصيف مواد لري هغه هم څرګند شي او چې کوم عيب لري هغه هم څرګند شي، هغه نقد دی.

د مثبتو خواوو څرګندول هغه د اثر خاوند هم تشويقوي هم هڅوي هم يې زړه ته ډاډ ورکوي هم يې په ځان باندې ويسا زياتوي او هم لاربنوونه ورته کوي.

او ليکوال ته وايي چې:

دغه خبرې ښې دي او همدا کوه او چې عيبونه يې ښکاره شول هغه هم ددې موجب ګرځي چې هغه اثر هم اصلاح شي او په اينده کې ليکوال چې په هغسې اثارو باندې قلم چلوي د هغه انتقاد نه استفاده وکړي خپل اثار کره کړي.

دا چې په پښتو کې ورته کره کتنه وايي، دا ډېر په ځای تعبير دی او دا مجلس د همدې لپاره جوړ شوی دی. دې سره ددې موقع نه په استفاده زه د خپل وطن په حال باندې او ددې وطن د شاعرانو او ليکوالو په حال باندې ډېر تاسف کوم. په يوه جنبه او د يوې موضوع په ارتباط باندې چې هغه داده:

دلته شاعر شعر وايي نثر ليکونکی نثر ليکي داستان ليکونکی داستان ليکي، محقق او حېړندوی څېړنه کوي دا خو کوي. په مشکلاتو په دردونو په کړاوونو د کاغذ په مخ دده فکر او دده څېړنه توييږي شي. بيا حيران وي چې په دې څه وکړي. بيا ګرځي څوک چې څه شی نه لري په دې لټه کې وي، چې يو څوک پيدا کړي چې يو څو روپۍ ورکړي چې دا اثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ شي او څوک چې جيب کې يو څه لري د خپل جيب نه يې وباسي او خپل اثر پرې چاپ کړي.

ګورئ !

همدې سړي هم د ليکلو کار وکړ، هم د چاپ کار يې وکړ. حال دا چې دا د يو سړي کار نه دی.

ګورئ ! بيا مخ کتنه ورته جوړوي، د مخ کتنې مصرف هم ورکوي، د مېلمنو مصرف هم ورکوي او کارتونه ورته هم لېږي، ګورئ چې دا د ليکوال دريېيم مصرف شو.

موږ د کتاب لپاره بايد بازار ولرو، دوکان ولرو، خرڅلاو ولرو، کتاب باندې پيسې ځي، لږ تر لږه د هغو پيسو اصل هدف بايد څه وي؟ ! په جهان کې موږ اورو چې ليکوالان او شاعران د قلم د څوکې نه ډوډۍ خوري، موټر پرې اخلي، کور پرې اخلي او ټول ژوند يې تامينېږي او دلته؟ !

ټول ژوند يې پرې ځي، د موټر پيسې هم په کتاب ځي، د عايل د مېوې او نفقې پيسې هم په کتاب ځي.

دا د ډېر افسوس حالت دی، په افغانستان باندې او د افغانستان په ليکوال باندې.

ښه ! که ليکوال کتاب چاته ورکړ بيا بله ورځ چې ملاقات وشي چې زما کتاب دې ولسوست، بيا د لوستلو شوق د چا سره نه شته، کتاب هلته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاقچه کې او يا په الماری کې پروت وي، بيا حتی کله ناکله د چا پام وي يا نه وي، د بخاری اور پرې لګول شوی وي.

نو دې مجلس کې چې زموږ د علم او ادب مشران او رهبران هم ناست دي، ځوانان او نقادان مو هم ناست دي دا خبره ما لازمه وبلله چې د دې خبرو لړ غم په کار دی، د دې لپاره سيستم په کار دی او د دې سيستم رواجول په کار دي.

نو زما افتتاحيه خبرو کې ما دا خبره لازمه وبلله او دا د حسام صاحب برکت دی او که زما د دې خبرو نه يو سلسله عمل په دې وطن کې رويکار شي. د هغې عمل په وجه زموږ شعر، ادب، څېړنه، ژبه، ادبيات او علم به لږ انکشاف او ارتقا وکړي او زموږ هر څه د مغزو محصول زموږ عام ولس ته له دې ځای نه ورسېږي.

د دې ثواب انشاالله که وشو او زما خبره عملي شوه حسام صاحب ته هم رسېږي.

څوک چې يو ښه دود رواجوي د هغه اجر تر قيامته پورې ده ته هم راجع کېږي او که بد دود رواجوي د هغه بد دود ګناه هم ورته راجع کېږي.

زه اميد لرم چې موږ او تاسو په دې موفق شو چې د ليک او ليکوالی د لارې نه خنډونه ايسته کړو او خپل اثار خلکو ته ورسوو او يوه خوشګواره فضا له دې لارې وطن کې پيدا شي. حسام صاحب! دا حق لري چې د هغه په اثارو باندې سړی د خپل زړه خبره منعکس کړي، نو ما يو څه يادداشت ګوتې د ځان سره راوړی کله چې د حسام صاحب دا دوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموعې چاپ شوې دا (دوه اثره) نو هغه وخت کې دا دوه ټوکه ماته راکړی شوي وو.

نو د هغه پر بنا زه به یو څه خبرې ستاسې حضور ته تقدیم کړم.

((منقد هر چه می ګوید بګوید

به خون زخم دل نامه نوشتم

منقد هر چه می جوید بجوید

نیابد ګل به خارستان کشتم))

جناب حاجي صاحب محمد حسن حسام سره زه سږ کال په اوړي کې اشنا شوم. په هغه ورځ کې چې دده د پشه یي ژبې د شعرونو مخکتنه هلته وه. دده له شخصیت سره دده د اثر سره د هغې ورځې نه تراوسه پورې ماته دده د شخصیت او دده د ادبي لیاقت او کفایت په باره کې مې معلومات نور هم زیات شو او دغو مره اثر یې راباندې کړی چې په دې نږدې اوو اتو میاشتو کې لکه دا زما د اوو یا اتو کلونو لا زیات اشنا وي.

دا یو صمیمي انسان دی، یو محترم مخلص او د زړه د مینې والا انسان.

ما هغه وخت هم دده په هغه پشه یي مجموعې باندې خپل نظر څرګند کړی و ، ده خپل پشه یي شعرونه او پښتو شعرونه هلته واورول او بیا یې په پښتو ترجمه کول هم. نو په هغه بنا ما یو څه ویلي و ، بیا دغه زما زوی عبدالرحیم ته دې خدای خیر ورکړي، هلته یې راته ټیپ ایښی و. بیا د ټیپ نه یې زما خبرې استخراج او لیکلې وې چې هغه خبرې بیا (د سولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه) يوه مجله کې، ماموند دصاحب چاپ کړې ده. هلته هم زما نظر د ده د شاعرۍ باندې مثبت و او چې څه موده مخکې ده دا دواړه مجموعې چې نن د بحث لاندې دي دا يې راته راکړې او ويې ويلې چې په دې باندې شايد کومه غونډه هم جوړه شي. نو زما زړه کې دا و چې په کراره په غور او دقت باندې زه به يو څه پرې وليکم.

مګر ژوند دا سې راغی چې دا مسلسل سيمينارونه او دا مسلسلې جلسې راغلې ټول کال تېرېږي، خبره د کال اخر ته رسېږي. دا هم يو د توجه او د تامل و خبره ده چې مسلسل سيمينار، مسلسل سيمينار، څنګه يې سرته ورسوو؟

څنګه پرې ځان پوه کړي؟

څنګه ترې استفاده وکړي؟

نو تاثير دومره وشو چې ما دې کتابونو باندې ليکل څه چې هغه لوستل هم ونه شول کړای، ونه رسېدم ورته، زه خو بوډا او کمزوری هم يم، په عين حال کې د دې دوو نه يو يې پرون ماته فرصت پيدا شو چې د جمعې ورځ وه، مړ او تاسې خو دا سې خلک يو چې په نورو ورځو کې به يو کار لرو د جمعې په ورځ کې راته شل کارونه وي، مېلمانه وي، موږ چېرته ځو مړی ژوندی او دا خبرې وي.

د دې سره سره بيا هم ما پرون وکولای شو يو يې مطالعه کړم. د دې کتاب باندې يو دوه تقريظونه هم ليکل شوي او په دې کې يو تقريظ ورکوونکی وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا په روان او خواږه نثر او په نوي بڼه ليکل شوی اثر دی.

زه ورسره موافق يم.

بل بيا د کتاب له ظاهري شکل، خط و خال نه تېر شوی او د هغه ژورې مانا تل ته يې ځان رسولی او تبصرې پرې کړې دي چې دا هم مستحق و او دا کار هم بايد شوی وای او ما چې ولوست دا کتاب يوه شکوه نامه ده شکوه نامه.

په ليک کې د وطن د حالاتو او د ملت د حالاتو په ارتباط په شاعرانه او اديبانه ژبه شکوې او شکايتونه منعکس شوي او درج دي.

حاجي صاحب په ډېر خلاص مټ د خپل زړه براس ايستلی، هغه څه چې د ويلو وړ دي يا هغه څه چې شايد ډېر کسان يې د وخت د شرايطو په ارتباط د ويلو وړ ونه بولي هغه يې ټول ويلي دي.

زه ورته شاباسی وايم او علامه اقبال ويلي چې:

بيا ور هر چه اندر سينه داری

سرودی، ناله يی، آهی، فغانی

د حاجي صاحب دوه ليکونه ((سرود)) خو نه دی قطعاً د يو نوع نوي نظم او يا ازاد نظم بڼه لري، خو د هغه نوي او ازاد نظم اهنگ هم نه لري يانې د سرود بوی هم په کې نه شته او که دا بوی په کې وای، نو خوش خوی به يې لا زياته شوی وای مگر ناله ده ناله!

اقبال وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرودی، ناله يی، آهی، فغانی

آه او آهونه دي. فغان او فغانونه دي او د فغانستان فغانونه په کې دي.

د افغان ملي اخبار چې د ولسمل صاحب په مشری باندې چلېږي او د قديم نه دده د اخبار په تندي باندې د حضرت علي کرم الله وجهه يوه مقوله په هره ګڼه کې چاپېږي:

چې وايي: ((کلمت تالحق عند سلطان جابر خير من عبادة ستين سنة او سبعين سنة))

يوه حقه خبره د ظالم سلطان په مخکې ثواب يې زيات دی د ۶۰ کلو عبادت څخه او په بل روايت کې اويا کاله عبادت دی.

او بل حديث شريف دادی:

((انصرة-اخاک ظالماً و مظلوماً) ياني خپل ظالم او مظلوم ورور سره مرسته وکړه صحابه وو پوښتنه وکړه چې مظلوم سره به کومک کوو، مګر ظالم سره څنګه؟

حضرت پيغمبر(ص) وفرمايل:

ظالم د ظلم نه منع کړئ دا د هغه سره مرسته ده، که هغه ستاسو خبره ومنله د دنيا او اخرت د ماخوذيت او مسوليت نه خلاصېږي او د ژوند په سمه لار روانېږي او دا لوی کومک دی، هغه سره مرسته وکړئ چې د هغه له لاسه مظلومان ارام شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو حاجي صاحب چاته چې خطاب کړی دی، په دې دوو لیکونو کې خصوصاً په اول لیک کې، دا اشتباه یا غلط فهمي دې پیدا نه شي چې هغه د افغانستان سلطان یا ولسمشر یا جمهور رئیس ته خطاب کړی دی، نه دده خطاب د دنیا او جهان یو داسې قدرت او سلطې ته دی چې هغه ځان ددې جهان واکدار بولي او د جهان د واکدارۍ خوبونه ګوري او همداسې بې لګامه روان دی او زما او ستا د حسام صاحب په هولس باندې ناتار جوړوي.

حسام صاحب په خپل اثر او نامه سرګشاده یا سرخلاصي لیکونو کې هغه ته حقې خبرې کړي دي او ځان یې د افضل الجهاد په ثواب کې شامل کړی دی او د ظالم سره یې د کومک حدیث عملي کړی دی او بشر د حقوقو د هغې مادې ځخه کار اخیستی چې په هغغه کې د بیان ازادي راغلې ده، هر انسان ته.

ده هم د یو انسان په حیث د هغه حق نه پوره استفاده کړې ده، خو ده ته دې خدای پاک خیر ورکړي. ده د یو لیکوال او شاعر وظیفه اجرا کړې ده او دغه موضوع ته یې عملي شکل ورکړی لکه چې شاعر وایي:

((څه چې وینې د صیاد د بې رحمۍ نه

څه چې اورې د بلبل هزار داستانه

دغه ولیکه هم شعر دی هم تاریخ دی

وظیفه ده ډېره سخته نه اسانه))

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام صاحب دغه سخته وظيفه سرته رسولې ده خدای دې ورته اجر او خير ورکړي.

يوه خبره په کې شته، کتاب کې نه شته شعر کې نه شته زما په نظر حالاتو کې شته حالات دادي:

موږه افغانان عموماً او دا پښتانه خصوصاً په دې جهان کې لا هم اواز نه لرو، زموږ غږ چاته نه رسېږي لکه چې شاعر سيد حسن مرحوم ويلې دي:

زه د نن ورځې شاعر نه يم پوهېږم

زمانه رسوي غږ تر غوږه پورې

زموږ کار هم د زمانې په اوږو باندې روان دی چې زموږ غږ تر کوم غوږه پورې ورسوي تصادفاً ماشاالله په قيد سره ځکه چې موږ په دې باندې بريالي شوي نه يو چې خپله ژبه د دنيا په خلکو ومنو. نو زه د هغه تقريظ ليکونکي خبره او مشوره تائيدوم چې حسام صاحب ته يې ليکلي:

((حسام صاحب!

خپل ليکونه په سم ادرس وليکه)) او په سم ادرس باندې ليکونه په هغه صورت رسېږي چې د مرسل اليه په ژبه ترجمه شي چاپ شي او مستقيماً ورته ورسېږي.

ځکه زموږ همدا بدبختي ده چې کتاب به چاپوو هم او چاته به يې رسوو هم او په بله ورځ په تليفون کې او يا چې مخامخ شو، ورته وايو به:

صاحبه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه زما کتاب دې ولوسته دا زموږ بدبختي ده، نو په دې بدبختۍ کې حسام صاحب باندې دا بوج هم راځي چې کتاب يې ترجمه شي او مرسل اليه ته ورسېږي.

نو په هغه صورت کې که په مرسل اليه کې عقل او شعور وي، هغه به فکر وکړي چې زموږ د پيغمبر حضرت محمد مصطفی(ص) د حکم او فيصلې مطابق حسام صاحب ورسره ډېر لوی کومک کړی دی چې هغه يې ملتفت کړی دی، خپلو کارونو او عواقبو ته.

زه جناب حسام صاحب ته مبارکي وايم د زړه د مينې او اخلاص نه ورته مبارکي وايم او دا کتاب يې ستايم، مګر يوه خبره به کوو چې دا په ډېرو ستايلو سړی کله کله مغروره کېږي هم، يوه عربي مقوله ده:

المدح والذبح

مدح چې ده د چا حلالول دي، ستاينه زموږ د پښتو په اصطلاح سړي نه ځان ورک کوي، اګر چې د حسام صاحب شخصيت ددې خبرې نه لوړ دی، نو د داسې رنګ نظمونو يا ليکونو لپاره مبارکي ورته وايم بيا يې وايم او بيا يې وايم او ددغسې اثارو د ايجاد لا زيات توفيق ورته غواړم او د وطن ليکوالو او شاعرانو ته هم زما دا پېشنهاد دی چې د بشر د حقوقو د اعلاميې د هغې مادې څخه چې د فکر او د بيان د ازادۍ په باره کې دی له هغه څخه پوره پوره استفاده وکړي.

والسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيړونکی محمد نبي صلاحي:

له استاد بختاني صاحب نه ډېره مننه کوو.

((عقل او حکمت يوازې په ناز او نعمت کې نه دی، د پښتنو په غرو او رغو کې هم پوهان او هوښياران شته.))

((ميرويس نيکه))

د پروګرام په دې برخه کې محترم الحاج محمد حسن حسام صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د سټيج سر ته راشي او د خپلو کتابونو مخ د غونډې درنو برخوالو ته ورښکاره کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي محمد حسن حسام:

د هر څه نه مخکې دوستانو ستاې راتګ ته هرکلی وايم هر کله راشئ او بیا هم هر کله راشئ، د کتابونو په هکله نه ګړېږم دا د نقادانو حق دی ما فقط یوه زمینه مساعده کړه چې یو له بل سره کېنو او یو بل سره له نږدې نه ووینو او په دغسې دید او بازدیدونو باندې طبعاً د شاعرانو او لیکوالو په منځ کې مینه او محبت زیاتېږي او هم فرهنګي نیمګړتیاوې پرې بشپړېږي. زه د دغه کتابونو په باب زیات نه ګړېږم خو ماته یو خبره ډېره جالبه او په زړه پورې وه کله چې مې لوړی کتاب بشپړ کړ، نو ما ځلور خطونه ولیکل البته ځلورو لیکوالانو ته چې په ده باندې یو څه ولیکي اول خط مې محترم رفیع صاحب ته بل خط مې ولسمل صاحب ته دوی دواړه دلته ناست دي، شکر دی غونډې ته راغلي دي، دریم خط مې صلاحي صاحب ته ولیکه او ځلورم خط مې لېوال صاحب ته واستاوه.

د پنځلسو، شپاړسو ورځو وروسته د دې خطونو ځوابونه راته د قلمي نسخو سره بېرته راورسېدل. ما د خپل هېواد په دې شه لو خو د لوړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيالونو ليکوالانو باندې هغه مهال ډېر وياړ او افتخار وکړ چې د کتاب د قلمي نسخې د مطالعې په نتيجه کې دوی مشترک ټکي موندلي وو لکه د بڼې، شکل، پيغام او د نورو او نورو په هکله د ټولو نظر يو قسم وو. زه ستاسې ډېر وخت نه نيسم زه فقط د يو کتاب د اخرني نثر نه دوه درې کرښې را اخلم او لولم يې او درنه رخصتېږي:

په يوځای کې مې ليکلي دي چې:

دوستنه !

د ټولو پتنو نه دې دا پتنه

ماته ډېره ګرانه، سخته او

د تشويش وړ ده.

د وينځلو مغزو بنيادم

نه هيڅ جوړ نه دي

خواهش کوم په هماغه پخواني

ګوډ شل په ړانده

او

کاڼه

حالت ډېر خوښ يم

پرې مې ږده د خدای په پار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې مې ږده ! !

په کومه ګنا مې ماغزه پريمنځې ؟ !

په همدې حالت هم خپله پنځه زره

کلنه بوډۍ مور د اتلس کلنې

پېغلې په څېر د ګندهارا

په تمدن د کوشان

شاهانو په دود شم

سينګار ولاړه.

دا به څومره او څومره او بيا هم

څومره ښه وای چې:

ما خپله مور د ((اوستا))[1] په پوستينچه

کېنولې وای.

د ماسخوتن لمانځه د اداکولو

څخه وروسته زما

ټوټه

ټوټه

[1] اوستا کتاب په پوست ليکل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت دده په لمن کې بې له

کوم ډاره او غلو غشه د

شمشاد ، هندوکش او يا

د سليمان د غرونو په کومه

لرې هسکه تره[1] او مورګه

کې د يوې مومانې او يا د کومې

ګورګورې ونې لاندې

وروسته خوبولی پروت

وای.

او د سبا ورځې په چرګ بانګ کې

د خپل امام د اذان سره سم

او د مور د قرآن شريف د تلاوت

په خواږه اواز له خوبه

پاڅېدلای

نو هلته به ما د يو

خوشبخت

[1] تامبيره، ګړنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او

خوشقسمت

انسان، واقعي افغان

او د يو ښه مسلمان

په نوم په ډېر وياړ د

يو بل ځل لپاره ځان

نومولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د حاجي صاحب له وينا نه ډېره منته.

خوشال خان ختک وايي:

چې دستار تړي هزار دي

د دستار سړي په شمار دي

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ سلاکار، نامتو ليکوال او شاعر محترم استاد حبيب الله رفيع صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د مېز سرته راشي او تاسې ته د دې دوو کتابونو په باب يو څو خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد حبيب الله رفيع صاحب:

نحمده و نصلی علی رسوله الکريم اما بعد ،

دوستانو !

تېره دوشنبه حسام صاحب دفتر ته تشريف راوړی و او کتابونه يې راوړي وو ، چې د دې شنبې په ورځ د دې کتابونو مخ کتنې دي، ما ژمنه ورسره وکړه چې دې ورځې ته ستاسې په کتابونو ليکنه کوم او خپل نظر به ښکاره کوم. دوی چې تشريف يوړ فقط يو ساعت وتلی و چې ماته د کلي نه ټلېفون راغی، زما يو مشره خور وه هغه وفات شوې وه، نو ما د خپل دفتر کتابونه راټول کړل او کور ته راغلم. ليکن دا مې اخلاقي فرض وبلل چې حسام صاحب ته ټلېفون وکړم. زه د يو داسې مشکل سره مخامخ شوم کوم بار چې تا په ما اېښی و ، د ځينو کسانو خبرول به ته په خپله وکړې هماغه و چې زه ولاړم، چون ژمنه مې کړې وه چې زه به راځم ما بېګاه ماسخوتن د کلي نه ځان راورساوه او د حسام صاحب سره مې هغه د راتلو ژمنه ترسره کړه. ليکن د څه ليکلو ژمنه مې ترسره نه کړای

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه. نو په دې اساس هغه ليکنه چې ما د دې د سپينې وينې په کتاب کړې وه او فکر کوم چې تاسې به تراوسه نه وي لوستي هغه به تاسې ته واوروم او په دې شکل به خپل وار تېر کړم.

نوې انداز، نوې خبرې

(منځپانګه) او (بڼه) د شعر دوه ارزښتونه دي که دا دواړه ارزښتونه د پخوانو په پېښو ولاړ وي ((روايتي شاعري يې بولې)) خو که ((منځپانګه)) او ((بڼه)) ((نوښت ولري)) او د نوښت ارزښت پرې ور زيات شي، نو بيا دا شاعري د ((جدت)) او ((ابداع)) پر واټ ګامونه کېږدي او د ادبي انلاب لاره هواره کړي. ښاغلي حسام زموږ د عصر يو سپين ږيرى شاعر او ليکوال دى ((نثر)) هم ليکي.

((نظم)) هم ليکي، خو دا ځل يې د دواړو په ګډون څه ليکلي چې ادب پېژندونکي ((نثري نظم)) ورته وايي، ((نثري نظم)) په پښتو ادب کې نوى ((صنف)) دى دا ژانر له ((اردو)) نه ((پښتو)) ته راغلى او په پېښور کې ((هاشم بابر)) دوه کتابونه ((د مېلې هلک)) او ((ورک موندلى)) په همدې نثري نظم کښلي او د ادب په ډګر کې يې هنګامه راولاړه کړې ده.

زموږ شاعر او ليکوال ښاغلي حسام نه اردو نثري نظمونه کتلي او نه يې د هاشم بابر ((ورک موندلى)) او د ((مېلې هلک)) ليدلى، ده ته خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبتکر مغز او شاعرانه احساس حکم کړی چې دا سې یو څه ولیکي او پښتني ټولنې ته يې وړاندې کړي، نو ځکه ماته په يوه ليک کې ليکي:

((ستاسو د ګڼ شمېر بوختياوو سره سره زړه نازړه د يو څو ماتو ګوډو او ناقصو شعرونو يوه ټولګه چې نه يې ازاد شعر د شعر په څېر دی او نه يې مقفا، نه يې په شکل پوهېږم او نه يې په محتوا، خو په هر حال موږ ټول په دې عقيده او اند يو چې هر څيز په اول کې خام وي او په کراره ترېنه د پخلي تمه کېږي، نو د دې اصل په رڼا کې په زړورتيا او په خلاص مټ مې د ځان سره وپتېيله چې ټولګه په قلمي شکل کې ستاسې حضور ته د يوې لنډې سريزې ليپاره وړاندې کړم، که ټولګه په سريزې ارزېدله هيله من يم چې هيله مې ترسره کړئ او ټولګې ته به په خپله نوم غوره کړئ او که...))

د مصر يو نامتو نقاد ډاکتر مندور وايي:

((شاعر خپل شعر وو ايي خو کله يې چې کره کتونکي وګوري نو دومره خبرې په کې راپيدا کړي چې د شاعر اروا هم ترې خبره نه وي.))

همدا سبب دی چې شاعران، هنرمندان او تخليق کاران د الهام په نوراني نړۍ کې ډېر څه وايي او ډېر څه په خوله ورځي په خپله نه پرې پوهېږي چې دا څه دي؟ خو نقاد هغه ته سبک ټاکي شکل او فورم ورته ټاکي، ادبي څېره ورته ټاکي، قاعده او قالب ورته ټاکي او بيا حکم کوي چې دا څه ډول پارچه ده او نوم ورته ټاکي. ادبيات ټول لومړی ويل شوي بيا قالب بندي شوي او نومونه پرې ايښودل شوي ځکه شاعر او هنرمند ازاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی هغه د ټولو قيدونو نه دباندې خپل هنر خلقوي او خپل اثر رامنځته کوي همدا ازادي ده چې:

قالب شکني کوي نوي فورمونه رامنځته کوي او نوي ژانرونه او صنفونه پنځوي حسام صاحب هم دا کار کړی خپل د زړه غږ يې د قلم غبرګې ته سپارلی او له هغې نه دا نوی فورم او شکل جوړ شوی او د پښتو ادب په ورشو کې يې يو نوی ګام اېښی دی او له دې سببه دده دا ليکنه د بشپې له پلوه په نوښت ولاړه ده او زه يې يو نوی ادبي ګام او انداز بولم ! تر دې وروسته دده ددې وينا منځپانګه ده، ده د خپلې ټولنې پښنو او بهيرونو ته په غور او دقت کتلي د سياست د لوبغاړو تر زرزري جامو او پودري مخونو لاندې يې د دوی اصلي څېرې ليدلي ((د ديموکراسۍ د کوکريو پرځای)) ((سمسېرې)) (تمساوې) ((روې)) ((ګورګټۍ)) او ((خپسۍ)) ورته ښکاره شوې او د نورو ويرندوکو کسانو په شان يې سترګې نه دي پرې پټې کړې او پردې يې نه دي پرې اچولي په واز کومي يې د هغه ربښتيني ماشوم غوندې چې غږ يې وکړ:

((پاچا لوڅ دی !)) د ټولو هغو لويو لويو کسانو د ريا او منافقت پردې څيرې کړې چې په لوڅ پاچا پسې روان وو خو ددې جرات يې نه درلود، ووايي چې:

((پاچا لوڅ دی !)) اوس نو د چاپلوسو ((پرده پوښانو)) خوښه ده چې دا غږ ورسره غبرګوي که بيا هم له منافقت او چاپلوسۍ نه کار اخلي ! او له دې رسوايۍ سره سره حال نه وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((چې پاچا بربنډ دی !)) او د حسام صاحب د ليک هغه خبرې چې ماته يې کړي دده شکسته نفسي بولم ! او په پوره ډاډ وايم چې د حسام صاحب ((دا نثري نضمونه)) هم د بنې له پلوه نوښت لري او هم د منځپانګې له لوري، نو ځکه يې زه ((نوی انداز او نوې خبرې)) بولم، مبارکي ورکوم او وايم:

چې قلم يې چلاند قدم يې تپاند فکر يې ځلاند او شعر يې تاند اوسه !

په درنښت

حبيب الله رفيع

د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشاور

کابل/ ۲۷/ ۱۰/ ۱۳۸۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له محترم استاد نه د دغې درنې سریزې له لوستلو څخه چې درنو اورېدونکو ته یې واوروله او په ښه انداز یې ولوستله، یو عالم مننه کوم. استاد ته له دې امله هم کورودانی وایم چې، په دغسې یو غمجن حالت کې چې دده خور وفات شوې ده، په خپله وعده یې وفا وکړه او زموږ او ستاسې نننۍ غونډې ته یې ځان رارسولای. له ټولو دوستانو نه هیله کوو چې په ګډه سره، البته په دې به ځان نه خلاصوو اوس به د دعا لاس پورته کړو، کله چې استاد فاتحه اعلان کړه، اشتراک به په کې کوو. استاد ته صبر جمیل غواړو او خدای پاک دې دده خور وبښي.

د پروګرام په دې برخه کې د هېواد له درانه لیکوال محترم محمد حسن ولسمل صاحب نه په ډېر درناوي هیله کېږي چې د مېز سر ته راشي او خپله وینا واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد حسن ولسمل:

درنو مشرانو کشرانو د هېواد محترمو شاعرانو او ليکوالانو السلام عليکم:

ما خو څه شی نه دي ليکلي خو د حسام صاحب په يو کتاب باندې مې يو څو کرښې ليکلي دي زما خواهش دادی کتاب هر چا مخ ته پروت دی هغه به ولولي د حسام په باره کې او ددې کتاب په باره کې به زما نظر ورته معلوم شي.

زه غواړم چې په دې او دغه وخت چې ماته راکړل شوی دی ددې خپل وطن د غم لړلو حالاتو په باره کې يو څو خبرې وکړم. زه د حسام صاحب نه مننه کوم چې دغسې يوه درنه غونډه يې جوړه کړې ده او حسام صاحب يو صفت دادی چې دی سرمايه دار دی، خو د سرمايې ترڅنګ دا بل اړخ يې نه دی هېر کړی، د خپلو وطنداړانو سره په درد باندې دردېدلی دی او دغه لاره ده نه ده پرېښې، نو دده دغه کار د قدر وړ دی د نورو سرمايه دارانو غوندې دی نه دی زه ده ته کور ودانی وايم. يو وخت زه په پېښور کې وم، باچاخان راغی هلته يې مهاجرينو ته يو اعلان وکړ.

چې راشئ زه ستاسو او د کابل د حکومت ترمنځ جوړه کوم په پېښور خو داسې هوا او فضا حاکمه وه چې هلته افغاني تنظيمونه او په افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظيمونو کې بيا په خاص ډول د حکمتيار صاحب له وېرې نه څوک ورتللی شول باچاخان ته هېڅوک ورنه غلل، نو ماپسې يې د سرډېرو هدايت الله پاچا راولېږه.

چې ولسمل ته وو ايه ته ولې نه راځې؟ نو باچاخان له ما سره جګړه غوندې وکړه چې دا د روس او امريکې جنګ دی ما باچاخان ته وويل:

چې زموږ وطن روسانو نيولی ته داسې خبرې کوې.

ډېر وروسته زه په دې پوه شوم چې دا د روس او امريکا جنګ و. دې کې د امريکې دا مقصد و چې روس ته څنګه شکست ورکړي او څنګه دا راشي چې دغه ستراتيژيکه نقطه ونيسي، اوس زه په دې پوهېږم.

موږه د روسانو سره او د هغوی له طرفدارانو سره په دې باندې مبارزه کوله چې موږه به يو ښه حالت راولو نو د هغوی سره جنګېدلو او ځانونه به مو پرې مړه کول، خو د دوی په باره کې هغسې مبارزه نه کېږي کوم چې د روسانو سره کېدله.

دوی ته څوک حقه خبره نه کوي، حکومت ته هم څوک حق نه وايي، زموږ خلک وژل کېږي، زموږه خلک بنديانېږي، زموږ په خلکو باندې ډول ډول تاپې لګول کېږي، په خاصه توګه په پښتون ولس باندې هغه ذليل ترين حالت دی که لږ ځان وخوزي، نو وايي چې القاعده دی نو ورونو زه تاسې ته دومره وايم چې ما په دې وروستۍ شماره کې يوه کيسه ليکلې او دغه تاسې په غور ولولئ، تاسې ته به ددې امريکايي ماماګانو هغه اخلاص او هغه نيت معلوم شي چې دوی له موږ نه څه غواړي؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زه به په لنډه توګه دا کيسه درته وکړم. زه د غسې يو وخت امريکې ته لاړم او هلته باچا د کاکا زوی سره مې په يوه رستورانت کې ملاقات وشو، ماته يې وويل:

چې ته د امريکا د جمهور رئيس فوق العاده نماينده ټامسن سره ګورې؟!

ما ورته وويل:

زه خو ورسره ګورم خو هغه ما نه پيژني، نو څنګه ووايم چې زه ورسره ګورم؟!

هغه راته وويل:

چې نه هغه تا پيژني، زه دا اوس ځم او د هغه سره وخت لرم که ته غواړې زه به تا لپاره وخت ترې واخلم.

کور يې ودان د ټامسن نه يې وخت اخيستی و، نو دی بيا بېرته هوټل ته راغی ماته يې وويل:

چې با تاته ټامسن په اتو بجو منتظر دی ته ورشه ده سره به مرکه وکړې.

نو زه چې د مرکې لپاره ټامسن ته ورغلم ما به يو ډول پوښتنې کولې دی به په دې افغاني تنظيمونو رابرابر شو دا به يې غندل او بل اخره ما ترې پوښتنه وکړه زموږ ستوني خو په دې خبرو وچ شو چې ملي عناصرو ته موقعې ورکړئ که دا روسان او کمونستان شکست هم وخوري، دغه د تنظيمونو خلک افغانستان ورانوي، جوړوي يې نه.

تاسې ولې ملي عناصرو ته موقعې ورنکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسې د سټينګر راکټونه د ګلبدين او سياف په اوږو کېښودل، نو ده زما د خبرو په ځواب کې وويل:

چې دوی زموږ دښمنان دي او هغه زموږ يوه سياسي اشتباه وه دوی د خليج په جنګ کې د خنجر ګذار د شا له خوا نه پر موږ کړی دی، موږ به بيا دا اشتباه تکرار نه ړو.

دا د خنجر کلمه او دا د دښمن کلمه په دې مصاحبه کې پنځه، شپږ کرته تکرار شوې ده، نو مصاحبه خلاصه شوه او د مصاحبې نه وروسته بيا يوه بله خبره يې راته وکړه ته چې اروپا ته ځې دا پيغام به باچا ته يوسې چې هلته يو سړی دی دده په څنګ او دی د K.G.B اجنټ دی او ورته ووايه! چې دا د ځان نه لرې کړه.

نو بيا زما ټکټ يې هم وګرځاوه اروپا ته لاړم، باچا ته مې وويلې باچا هم هغه دی ژوندی دی سړی په مړو دروغ وايي. نو اوس د بن په غونډه کې هماغه خلک د امريکا د يو بل فوق العاده استازي خليل زاد په واسطه بېرته را مسلط شول چې کابل يې وران کړی و، چې د افغانستان اردو يې منحل کړې وه، شپېته زره کابليان يې وژلي و، موزيم يې تالا کړی و، پوهنتون يې خراب کړی و، کابل يې په بل مخ چپه کړی و، هماغه خلک يې بېرته په موږ باندې امريکايانو را حواله کړل.

ځانونه مو پرې مړه کړل، يو نيم مليون شهيدان مو ورکړل، اوس موږ بيا وژل کېږو. هغه وخت کې خو به مو غږ جګاوه، هغه وخت کې خو دنيا به هم زموږ خبره اورېدله، مګر اوس زموږ خبره دنيا نه اوري، هغه چې دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړه کړي وايي چې دوی القاعده و او يا د القاعده و ملګري وو، موږ څکه مړه کړل. نو زه تاسې ته دا وايم چې ورونو دا يوه تاريخي مرحله ده، افغانستان يو تاريخي مملکت دی او د غه خبرې ته ملتفت شئ، چې د غه ماماګان له موږ نه څه غواړي؟!

دوی خو زموږ د وطن د ودانولو پرځای زموږ د وطن د ورانولو کوښښ کوي.

نو د ليکوال او شاعر وظيفه ده چې د غه حالت ته متوجه شي او په د غه باره کې يو څو کرښې وليکي. زه ستاسې وخت نور نه نيسم، زه ستاسې يو خدمتګار يم او ما دروغ هم نه دي ويلي، هغه دی هلته اخبار پروت دی، نه امريکايي نه وېرېږم او نه د کرزي نه وېرېږم، نه بند نه وېرېږم، بندونه مې هم تېر کړي دي، د همدې وطن لپاره، نه د چوکۍ لپاره، د عزت لپاره، ما لپاره چې په زندان کې يم د بېرون نه ډېر خوشاله يم، خو تاسې ته مې دغه واقعيت ښکاره کړ چې خبره دغسې ده.

هغه چې دوی اجنټ ګاڼه هغه يې پر موږ وزير کړ، هغه چې دوی د دې وطن دښمن ګاڼه، هغه يې بېرته پر موږ مسلط کړل، نور قضاوت به تاسې د دوی په حصه کې وکړئ.

السلام عليکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د ولسمل صاحب له زړه سوي نه ډکو خبرو، ژورې او هراړخيزې وينا څخه ډېره مننه.

د غونډې د ټولو پوهانو او ګډونوالو په اجازه. د پروګرام په دې برخه کې زه غواړم چې د پېښور نه راغلو پښتنو ليکوالو محترم استاد همېش خليل صاحب او محترم صاحب شاه صابر صاحب ته ډېر ښه راغلاست ووايم. کور مو ودان چې زموږ غونډې ته راغلئ او تنني غونډه مو لا پرتمينه کړه.

غني خان وايي:

زما بخت د شمعې بخت دی

يا به مرمه يا به سوزم

يا به ښخ ته د درياب ځم

يا به سر په چپو خوځم

عجب زه عجبه لاره

عجبه کاروان روان دی

ما وروستي پړاو له بيايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

كه زه ځمه او كه نه ځم

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان پیاوړي صاحب نظر لیکوال او کیسه لیکونکي محترم استاد اسدالله غضنفر صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستېج سرته راشي او د حاجي صاحب د دوو کتابونو په باب تاسې ته یو څو خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد اسدالله غضنفر:

صلاحي صاحب خو د حاجي صاحب ډېر کتابونه ياد کړل ما يې درې کتابونه لوستي دي.

دوه همدا دي چې تاسې ته په مېز پراته دي او بل هغه (زه کابل يم) چې څو کاله يې پخوا چاپ کړی و.

حاجي صاحب ازاد شعر ته ډېره توجه کوي.

بل دا چې حاجي صاحب ساده کليمې او هغه کليمې چې خلک يې کاروي هغو ته ډېر اهميت ورکوي او زه ددې هم پلوی يم.

او درېيم حاجي صاحب په خپلو ليکنو کې هغو خبرو ته اهميت ورکوي چې د اوس وخت سره تعلق لري او دا شی هم ما ته ډېر ښه ښکاري.

نو زه غواړم په همدغو درېو خبرو او په همدې درېو تمايلاتو وګړېږم:

د حاجي صاحب د اثارو دغه نوی شعر چې دی ځينې پلويان لري، ځينې مخالفين هم لري، دوواړه چې دي خپل دلايل لري، خو زما په نظر د مخالفت بنيادي وجه يې دا ده چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر انسان پخوا وخت خوښېږي موږ غواړو دنیا هماغسې وي چې موږ تجربه کړې ده، خو دنیا بدلېږي، زموږ خوښې ته نه ګوري، بلکې د هنر رامنځته کېدو یوه وجه داده چې مثلاً یوه خاطره وي یو مازیګر وي، د سین غاړه وي، د برش کاله پخوا زمانه وي، هغې ته موږ بېرته نه شو ستنېدلی، بیا نو څه کوو، بیا نو که د خاطرې ښتن شاعر وي غواړي په شعر کې هغه خاطره وساتي دا د انسان ارزو ده او ډېره ژوره ارزو ده، خو دا هغه ارزوو ده چې که سړی په عملي ژوند کې ډېر ټینګار پرې وکړي نو تاوان کوي.

د شعر له پخوانو فورمونو ډېره دفاع تر ډېره حده پورې دغه اړخ هم لري. پخواني شعرونه چې قافیه په کې شرط و له د څپو برابروالی په کې هم شرط و، دا شرطونه به خپل کمالونه لري، خو زموږ شاعرۍ ته ډېر بندیزونه هم جوړوي.

ګورئ !

که د هنر مقصد دا وي او یا د شعر مقصد دا وي، چې یوه انساني تجربه ولېږدوي، نو که د څپو د شمېر اندازه معلومه وي، که د قافیې مشکل وي، که د ردیف مشکل وي، بیا نو هغه انساني تجربه پاتې شي. بیا نو د شاعر کمال دا وي چې خامخا به هغه کلمه راوړي چې قافیه یې غواړي، که زه بهار وو ایم بیا به په کومه کلمه پسې ګرځم؟ !

په سینګار پسې به ګرځم. صرف هغه د کلام موسیقي تا مجبوروي چې یوه خبره وکړې، د زړه خبره به دې هغه نه وي، نو دغو خبرو ته چې سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګوري ګومان کوم، حاجي صاحب چې په نوي انداز شاعري کوي دا په ځای کار دی او بهتره داده چې نور هم توجه ورته وکړي. په دې کې په هنري لحاظ ګټه ډېره ده، تر تاوانه. البته ځيني خلک هسې د فېشن په حساب باندې د نوي شعر ملګرتوب کوي، سرې پرې پوهېږي، دوی ګومان کوي چې ډېر نوي او وروستي نظريات چې په شعر او شاعرۍ کې دي. که موږ د هغو ملګرتوب وکړو دا به موږ پرمختللي معلوم شو. خو داسې نه ده په پرمختګ کې موږ بايد تېر نه وځو. يو په علم کې پرمختګ دی، بل په اقتصاد کې پرمختګ دی، بل په هنر کې دی.

په هنر کې پرمختګ هغسې نه دی د دا نورو.

په علم کې پرمختګ کېږي، مثلاً فزيک دی. فرضاً ارسطو د فزيک په حصه کې خبرې کړې دي، ارسطو لوی عالم و، ډېر لوی انسان و. خو د ارسطو نه وروسته اوولس اتلس پېړۍ وروسته د فزيک په باره کې اسحق نيوټن خبرې کړې دي، د اسحق نيوټن خبرې تر د ارسطو ډېرې مهمې دي، وروسته انشټين خبرې کړې دي، د انشټين خبرې د اسحق نيوټن تر خبرو هم د منلو وړ دي.

علم وده کوي، اقتصاد هم وده کوي، يو وخت د توليد وسايل ډېر ابتدايي وي، بيا ښه شي، بيا بهتره شي، دا ناممکنه ده چې موږ وو ايو هغه خلک چې په يوم باندې، په قولبې باندې، دهقانۍ او کر کرونده کوي، هغه دې په اقتصادي لحاظ تر هغو خلکو پرمختللي وي چې په تراکتور باندې کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسايل بدلېږي، ترقي کوي، علم بدلېږي ترقي کوي، ابن سينا ډېر لوی طبيب وو، خو د ابن سينا په نسخه باندې اوس موږ علاج نه کوو، هغه د کوڅې د سر ډاکتر ته ورځو ځکه چې علم ترقي کوي. اما د هنر په حصه کې ګورئ خبره داسې نه ده او ضرور نه ده چې خامخا نن تر پرون بهتره وي. ځينې خلک د نوي شعر يا د نويو طرزونو يا د نويو مکتبونو ملګرتوب په دې خاطر کوي چې دا وروستۍ خبرې دي. که په دې بنياد يې کوي دوی دا د هنر په حصه کې اشتباه کوي.

ياني دا نوی شعر چې تراوسه منل شوی هم نه دی، علت يې دا دی چې اکثره ملګري يې دې ته ګوري چې دا نوی شی دی. که يو بل نوی شی راشي بيا به د هغه ملګرتوب کوي. حال دا چې هنر د علم غوندې، يا د اقتصاد غوندې، نه دی چې د پرون تر شي دې د نن شی خامخا بهتره وي، داسې نه کېږي. هنر چې دی، شعر چې دی، د انسان د ارزوګانو، د انسان د جوهر، د انسان د ماهيت بيان دی. د انسان جوهر چې دی، په زرګونو کلونو کې فرق نه کوي او که کوي يې هم ډېر لږ يې کوي.

د پنځه زره کاله پخوا انسان او د اوسني انسان جوهر يو شی و، ماهيت يې يو شی و، په هغه کې تغير نه راځي او که راځي ډېر لږ تغير راځي.

د فرعون د زمانې پخواني مصريان چې دي تر ټولو پخوانی تاريخ د دوی دی که تاسې هغه ولولئ، د هغوی ارزوګانې او زموږ ارزوګانې چندان فرق نه سره لري او بلکې نه يې لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی هم مینېدل، هغوی هم غوښتل چې مړه نه شي، هغوی هم غوښتل چې نوم یې په دنیا پاتې شي. حاجي صاحب کتابونه لیکلي دي په دې خاطر چې په معنوي لحاظ ژوند وکړي. دغه ارزو د خوشالخان هم وه، خو دا ارزو د هغو کسانو هم وه چې پنځه زره کاله پخوا یې په مصر کې ځانته اهرامونه جوړول او غوښتل یې چې بعد له مرګه هم یاد شي. دا د انسان د جوهر سره تړلې خبرې دي. هنر دغسې وده نه کوي چې د نن خبره خامخې د پرون تر خبرې غوره وي. خو ددې سره سره نوی شعر، د ګټې شی دی. د انسان د تجربې د بیان لپاره د انسان لاس او پښې ازادوي. شاید حاجي صاحب په همدې خاطر دې ته توجه کړې وي او دا یې هنر ته یو خیر رسولی دی.

بله خبره داده چې: حاجي صاحب ساده غږېږي، حاجي صاحب داسې خبرې کوي لکه موږ چې یې په ورځني ژوند کې کوو. زما په خیال دا د ادب د ودې لپاره دا د فکر د دودې لپاره، دا ډېر لوی کومک دی. ززموږ روشنفکر چې دي، زموږ تعلیمیافته چې دي، زموږ لیکوال چې دي، ډېر وخت اکثره یې فکر کوي، که موږ د خلکو غوندې ونه اوسو، موږ به یو قسم ښه معلوم شو، موږ به لوړ شو، موږ به مهم معلوم شو، دا تېروتنه ده.

زه چې تاسې ته ددا اوس خبرې کوم، که تاسې دا فکر وکړئ، چې زه د زړه خبرې تاسې ته نه کوم، که تاسې فکر وکړئ، چې زه ځان یو بل قسم ګڼم، تاسې بیا زما خبرې نه منئ. خو که تاسې احساس وکړئ، زه تاسو ته ستاسو په ژبه غږېږم او په خبرو کې مې کومه تصنع نه شته او دا خبرې مې له زړه راوځي، بیا ممکن په تاسې اثر وکړي. زموږ لیکوال، زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعران، زموږه روشنفکران کله کله فکر کوي چې که د خلکو غوندې ونه اوسو په لیکنو کې د لیکلو په ستایل کې، نو دا به مو لوی کار کړی وي، خو له لویه سره په دې کار کې ګټه نه شته دی، هماغه لغاتونه، هماغه کلمې، هماغه طرزونه چې خلک وربانديې خبرې کوي او خلکو خپل کړې دي، هغه خلکو ته ډېر نږدې دي. که شاعر غواړي چې اثر پرېباسي له دې لارې يې ښه پرېستلای شي.

ما چې اول کار شروع کړ، په خپل ژوند کې، له نطاقۍ مې شروع کړ، اوولس کاله پخوا یا اتلس کاله پخوا په راډیو کې وم، په تهران راډیو کې، هلته چې مې کار شروع کړ، نو اول چې به مې نطاقي کوله تېزې، تېزې خبرې به مې کولې. ما به فکر کاوه چې دا اورېدونکي به ګومان کوي چې دا سړی څومره مسلط سړی دی. څومره باسواده سړی دی، دغه متن څومره ژر وايي، وروسته وروسته بيا زه پوه شوم چې زه اشتباه کوم.

که زما اورېدونکي فکر وکړي چې زه دوی ته خپل لیاقت ښيیم، بيا زما اورېدونکي ما نه مني، خو که زما اورېدونکي ګومان وکړي چې د دوی به ژبه خبرې کوم، ددا د ګټې کار دی.

درېیمه خبره چې ما د حاجي صاحب د شعرونو په برخه کې کوله داده چې:

دده په اثارو کې د خپل وخت خبرې اورو او په دې کې ګټه ده.

حاجي صاحب د خپل وخت خبرې کوي، دا ډېره ضروري خبره ده، موږ يو تصور لرو او زما په خيال هغه باطل تصور دی. موږ ګومان کوو کومې خبرې چې پخوانو خلکو کړې دي او په ډېرو پخوا زمانو کې کمې خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې دي، هغه د بر ثابت حقايق دي. هغه که بيا بيا کوو، نو موږ به هم د هغو غوندې ابدي شو، موږ فکر کوو چې په شعر کې که د رحمن بابا غوندې خبرې وکړو، که د خوشال بابا غوندې خبرې وکړو، موږ که په فلسفه کې د ارسطو او افلاطون غوندې خبرې وکړو، نو موږ به هم د هغو غوندې ابدي شو. او د ابديت له کاروان سره به ملګري شو.

خو دا تېروتنه ده، که چېرته انسان په راتلونکو زمانو کې پاتېږي، نو صرف په يو شرط پاتېدی شي او هغه دا چې د خپلې زمانې خبرې وکړي.

له پخوانۍ زمانې، زه او راتلونکي خلک په يوه اندازه لرې يوو. راتلونکي هم هغومره لرې دی لکه زه چې لرې يم. نه زه ځلور سوه کاله پخوا ته تللی شم او نه د سل کاله راتلونکې زمانې انسان ځلور سوه کاله پخوا ته تللی شي او بلکې هغوی ورنږدې دي، هغوی ځکه ورنږدې دي چې ممکن وسايل پرمختګ وکړي او هغوی زما په نسبت هغه زمانه ښه درک کړي د پخوانۍ زمانې خبره خو داسې ده.

او پاتې شوه راتلونکې د راتلونکې زمانې په حصه کې خو خبره کول طبعاً عيب ګوييي غوندې ده په هغه کې به خبره نه کوو. ليکن يوه زمانه داسې ده چې هېڅوک زما غوندې نه شي وررسېدای، هېڅوک د تاسې غوندې نه شي ورسېدای او هغه دا اوسنۍ زمانه ده چې په کې اوسو.

راتلونکي خلک که موږ ته اهميت راکوي په دې به يې راکوي چې د خپلې زمانې خبرې کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب چې د او سنۍ زمانې په حصه کې خبره کوي لکه د تېرې تورې غونډې ډېر شديد انتقاد کوي او هغه څوک چې د خپلې زمانې په ارزښتونو او اقدارو انتقاد نه شي کولای، هغه څوک چې د خپلې زمانې په مسايلو باندې انتقادي تبصره نه شي کولای، هغه په حقيقت کې فکره لري.

د فکر خاوندان هغه څوک دي چې د خپلې زمانې اقدارو ته د خپلې زمانې فکرونو ته د خپلې زمانې د خلکو مسلطو ارزښتونو ته په انتقادي نظر وګوري. حاجي صاحب دا کمال هم لري. د کتابونو د چاپ مبارکي ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځېړونکی محمد نبي صلاحي:

د غضنفر صاحب له ښکلې او ژورې وينا نه مننه کوو. کور يې ودان، ډېرې ښې او پرځای خبرې يې وکړې. يو شاعر وايي:

يو غنم چې کرونده کې ځان قربان کړي

تک شين بوټی شي بيا زرداني غنم شي

((سليمان لايق))

د پروګرام په دې برخه کې د پښتو تکړه ليکوال او ځېړونکي، زما هم نامي، محترم محمد نبي تدبير صاحب ته په ډېر درناوي بلنه ورکوو، چې د سټېج سر ته راشي، د حاجي صاحب د کتابونو په باب تاسې ته خپلې خبرې واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد نبي تدبیر:

د دوستانو او مشرانو په اجازه !

زه یوه اوونۍ وړاندې هلمند ته تللی وم، کله چې د هلمند نه بېګاه کور ته ورسېدم، حاجي صاحب کارت کور ته لېږلی و ، د حاجي صاحب کتابونه څه ناڅه ما مخکې مطالعه کړي وو. مخکې له دې نه چې زه د حسام صاحب په کتابونو څه ووایم. د دوی خبرې هغه د الفت صاحب وینا له مخې چې هغه وایي: د کلیوالو خلکو خبرې دومره سپینې او بربنډې وي، لکه د متمدنو خلکو مېرمنې، هغوی هېڅکله د خپلو زړونو سره منافقت نه کوي، څه یې چې په زړه وي، هغه یې په خوله وي.

نو حسام صاحب هم سپینې خبرې کوي څه یې چې په زړه و ، هغه یې په خوله ویلي دي، د زړه سره یې خیانت نه دی کړی. حاجي صاحب د پښتو خوږ ژبی او روان لیکوال دی، درنې سیاسي او ټولنیزې موضوعګانې یې په خوږه ادبي ژبه لیکلي او د ترخو حقیقتونو لیکلو ته یې خوا ږه لفظونه موندلي دي. ده یو ځانګړی ادبي سبک رامنځته کړی دی. لومړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په همدې خوږه ادبي ژبه (زه کابل يم) ليکلی، ژبه يې دومره خوږه وه چې که د کتاب په لوست به دې پيل وکړ، تر پايه پورې په لوستلو يې مجبورولې، او مطب يې دومره رسا و چې د افغانستان ټول ليکوالان يې د نوم په اخيستلو دې ته اړيستل او ويې هڅول چې د وران کابل په کنډوالو اوښکې تويې کړي او څه پرې وليکي او د وران کابل له خولې هغه د پښتو ژبې خوږې محاورې او متلونه او نکه ولسي وينا په ډېر مهارت او په ښه انډول په ترسکوني ډول ځای کړې، لکه دده په دې درې کتابونو کې سرخلاصي ليکونه هغه د پېښورو په اصطلاح بې رنګه ليکونه دي، چې دوه ټاکلې پتې لري، يوه يې د پاکستان او بل يې ې تا جامريکا ده. بې رنګه په دې مانا نه دي چې خدای مکړه مانيز رنګ او خوند ونه لري. د چاپسي بېکبړ نه دی لګېدلای چې د چا شخصي جبونو ته لاړ شي، بلکې غوښتې يې دي چې ټول نړيوال د جفا او خيانت دا داستان ولولي او د دوستۍ په جامه کې د دواړو له خوا شوې دښمنۍ ورته په ډاګه کړي او د حمزه بابا په خوله دا غږ وکړي چې:

بې شکه ما دغه خطا کړې ده

چې تا جفا او ما وفا کړې ده

حسام صاحب له بلې خوا دې ليکونو کې نړيوالو ته د افغاني احساس هغه هبنداره هم په لاس کې ورکوي، چې افغانستان په دې هر څه پوه دي او هر څه يې درک کړي دي او بې شعوره نه دي، خو دوی د دوستۍ په احساس کې دا هر څه زغملي او منلي دي او اوس چې چاره هډوکو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسېدلې او د حوصلې او د زغم کاسه يې نوره ډکه شوې ده، نو د حسام صاحب هم دغه سرخلاصي ليکونه يې ښه ځرګند ونه ده.

مطلب دا چې د حسام سرخلاصي ليکونه، د افغانستان د دريو لسيزو، هغه تولې ناخوالې په خپله غېږه کې رانغاړي، چې د دوست او دښمن، خپل او پردو، د افغانانو سره يې کړي دي، او په افغانانو تېر شويدي، تولې يادې کړي دي او خپله افغانانو ته هم د پند او عبرت درس دی او د رالتونکي لپاره د بدو پېښو يو دردناک داستان.

حسام صاحب په سرخلاصي ليکونو کې دومره ورانديې تللی دی چې ده په خپلو ليکونو کې ټکي ايښي، چې دا د سپينو ويناوو او نېغ په نېغه هغه وروستی توله کېدای شي. د حسام صاحب د لا هسکې شملې په هيله.

مننه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د تدبیر صاحب له دغې ښایسته وینا نه مننه کوو ، کور یې ودان.

خوشال خان خټک وایي:

ازادي تر پاچهۍ لا تېرې کا

چې د بل تر حکم لاندې شي زندان شي

د پروګرام په دې برخه کې د حاجي صاحب یو انجنیر زوی محترم ذبیح الله حسام ته په ډېر درناوي بلنه ورکوو چې دلته راشي، تاسې ته د سایل صاحب یو شعر ووایي.

حاجي صاحب په کور کې خپل کتابتون لري او ټول زامن یې له ادبیاتو سره بلد او اشنا دي. دوی ټول د شعر او ادب مینوال دي. په دې برخه کې کار کوي د دوی په کور کې کتاب او قلم لاس په لاس ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجنير ذبيح الله حسام:

بسم الله الرحمن الرحيم

چې په خندا ورته د خوږ زړه پرهرونه، نه شي
چېرې دې هم ستا د ښايست غوټۍ ګلونه، نه شي

راشه مظلوم زړه مې په يو نظر لمبه لمبه کړه
چې په ظالم زړګي دې پاتې ارمانونه، نه شي

بيا د جنون مستي ځواني غواړي د مستې مينې
بيا چېرې خيال د تورو زلفو زنځيرونه، نه شي

په دعاګانو مې د خوږ زړګي دردونه، نه شي
څو چې ښېرې د شونډو ترم ټکورونه، نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړي مې د روح جنازه چېرته د خندا په اوږو
په وینو سره دې ترې شینکي شینکي خالونه، نه شي

د نظر غشي مې په زړه باندې په پام اوروه
چېرته زخمي په کې دا ستا نازک یادونه، نه شي

خاموشې شونډې مې لوستې بیدارلې؟ ویلې
اورونه مه چېره لووګي دې پرې فکرونه، نه شي

ویده دنیا ای د سایل قلمه مه لړزوه
د فریادي اوښکو مات ستوري تندرونه، نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

دی انجنير دی، اوس د ملګرو ملتونو په يوه اداره کې کار کوي، ده د کمپيوټر ورډ- وينډوز- اکسل او نورو برخو په باب تدريسي پروګرامونه جوړ کړي دي. له دې پرته ده د پښتو او دري يو دوه زره لغات لرونکې ډکشنري ليکلې ده، له موږ سره يې دا ژمنه هم کړې ده چې: دا به د پښتو، دري او انګليسي ډکشنري وي. دا به پنځه زره لغاتو ته ورسوم، نو زموږ دا کوښښ و چې تاسې له ده سره اشنا شئ. د سايل صاحب شعرونه او د نورو اشعار په ډېره مينه لولي. دی له سايل صاحب سره مينه لري او خاص عقيدت ورته لري، نو ځکه مو ده ته نوبت ورکړ چې تاسې ته د سايل شعر ووايي.

غني خان وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته لېونی نه شې لېونتوب ته جلال پرېږده
کېنه افلاطونه فلسفه دې سنبال پرېږده
ای د رڼا زويه دلته لړې او خوبونه دي
ستا تله قطرې تلې او دلته دريابونه دي

د پروګرام په دې برخه کې د پشه يي او پښتو ژبې پياوړي ليکوال ښاغلي ممد زمان کلماني صاحب ته په ډېر درنښت سره بلنه ورکوو چې د ستېج سرته راشي، تاسې ته د حاجي صاحب په دې نويو چاپ شويو کتابونو باندې رڼا واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد زمان كلماني:

بسم الله الرحمن الرحيم

د درنو مشرانو په اجازه !

اگر چې ما هېڅ تیاری نه درلوده، دا چې صلاحي صاحب لطف وکړ زه یې دلته راوبللم، یوازې دومره ویلی شم چې: دغه د حاجي صاحب حسام کتابونه که شعر بولئ، که نظم یې بولئ، که نوی شعر یې بولئ او که هر رقم یې بولئ، خو هغه کار یې وکړ چې:

ټولو لیکوالو او ټولو خلکو ته یې چې په زړه کې څه احساسول د ویلو لاره یې ورته پرانسته. کله چې شعر منځته راغلی دی. هغه وخت کې د شعر قالبونه نه وو. هر چا چې شعر جوړ کړی بیا پس له هغه نه نورو پرې څېړنه کړې ده، چې دا په کوم ډول او کوم قالب کې دی !

حسام صاحب دا قالبونه مات کړل او واقعاً دا ډېر لوی جرئت دی او د ستاینې وړ خبر دی. دې ته په دې برخه کې مبارکي وایم او واقعاً حسام

(c) ketabton.com: The Digital Library

صاحب لوړ شخصيت لري، ډېر زړور دی او ډېر شهامت لري او د عالي غرور څښتن دی. نور استادان چې دلته ناست دي او خاصتاً رفيع صاحب او غضنفر صاحب کومې خبرې چې د حسام صاحب په کتابونو کې وکړې، ډېرې په ځای خبرې وې. زه له دې نه نور زيات ځانته اجازه او جرئت نه شم ورکولای چې څه ووايم.

بيا هم حسام صاحب په ډېر جرئت سره واقعيتونه ليکلي دي، په سپينه توګه يې حقيقتونه برملا کړي دي، مبارکي ورته وايم او له صلاحي صاحب نه مننه کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له محترم کلماني صاحب نه يوه دنيا مننه.

د خبرو لکۍ

چا وويشتو په کاڼو

څوک شوو مړه

څوک په سرو وينو کې خولګۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

اې ارمانه د بابا !

ستا جانان هم ځوانيمرګ ش

اوس څيسکۍ له ماتو ستنو بيا ماڼۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

د ښکلا کلی برباد شو بلبلان شو بې وطنه

اوس بيزو په لنډه پزه کې نتکۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا په لاس کې اور دی، د جانان حسن پرې سوځي

اوس ملخ لویو ښارونو کې، کېږدی راته وهي

یو خبره کم، بله لکۍ راته وهي

زموږ له لاسه جام نسکور شو، شیدې ګډې شوې په خاورو

یتیمان په تورو خاورو کې، سلګۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

ای خالقه د دنیا، موږ یې څو واري پهانۍ کړو

اوس جلاد په سرو لاسو کې بیا رسۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله رکۍ راته وهي

((د محمد نبي صلاحي طنزیه شعر))

د پروګرام په دې برخهه کې د افغانستان یو لایق عنصر، پیاوړی شاعر او لیکوال محترم سلیمان لایق صاحب په ډېر درنښت سره خبرو ته رابولو. تېر ځل چې لایق صاحب بېرته خپل هېواد ته راغلی و، ویل به یې چې زه غواړم ډېرې خبرې له تاسې واورم، خو دا واري موږ غواړو چې یو څه خبرې له لایق صاحب نه د حاجي صاحب په کتابونو او یا نور څه چې په زړه کې لري، موږ ته یې واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لايق صاحب:

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده و نصلی علی رسوله الکريم اما بعد:

ګرانو عزيزانو ! زه نه پوهېږم چې دلته د فرهنګي ټولنو دا سې ناستې به په لومړي ځل نه وي، ډېرې به دا يرې شوې وي. د دوی عرف څرنګه دی. يو چا چې د هېڅ په باره کې فکر نه وي کړی او دلته غږ پرې وشي، چې دلته لږ وغږېږه نو دا يو ستونزمن کار دی. که څه هم په ادبي مسايلو باندې غږېدل هغه د فارسي ژبې شاعر صاحب اصفهاني خبره ده چې کوم مشکل کار نه دی.

وايي چې:

در بند آن مباش که مضمون نه مانده است

يک عمر مي توان شخن از زلف يار ګفت

ليکن په دغو پېچلو اوضاعو کې چې په افغانستان کې روان دي، کوم پېچلتوب، کوم پرابلمونه، چې د سولې او امنيت په باره کې موجود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، هغه طبعاً په ټولو عرصو باندې خپل تاثير واردوي او ټولې اجتماعي ستونزې او پرمختګونه يو په بل باندې متقابل اثر لري، بلکې ګډوډ کړي دي. ټول سُنن ياني پخواني دودونه يې تر سوال لاندې راوستي دي. چې دا دودونه هماغسې چې پخوا وو او جامعه يې کنټرولوله او اداره کوله يې او د هرچا مکلفيت يې ټاکه، هغه ټول له منځه تللي دي.

نو په دې ځاى کې په داسې غونډو کې، نن چې ما دغه غونډه وليدله په ويناوو کې دا ځرګنده شوه چې په هره غونډه کې چې ډېرې خبرې د يوې غونډې د موضوع سره ارتباط نه لري، طرح کېږي او طرحه کېدا ى شي.

زه ډېر وخت دباندې پاتې شوى يم، ښار تغيير کړى دى، ولسونو تغير کړى دى، دودونو او عنعناتو چې مخکې ما تاسې ته اشاره وکړه زما له نظره بدلون موندلاى دى او زه کله کله که رښتيا تاسې ته ووايم چې اوس ما پښه په اوه اويا کلنۍ کې ايښې ده، په خپله بې موازنې شم او په خپلو قضاوتونو کې حتى د شعر په ليکلو کې زه نه پوهېږم، کله داسې مطالب زما قلم ته راځي چې زه يې په صحت باندې ډېره عقيده نه لرم او لکه چې مخکې غضنفر صاحب په ښکلې تحليل کې او په ډېروار د تحليل کې ددې ورځې په مناسبت وويل: چې ښه ليکوال هغه دى چې د خپلې زمانې په باب وغږېږي، د خپل وخت مسايل توضيح او تشريح کړي، دا هم ډېره ستونزمنه خبره ده، هغه سړى چې د جګړو له کتارونو او سختيو نه دلته راځي او دلته موږ سره يوځاى کېږي، د هغه وخت جلا دى. له بده مرغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاشکې د ټولو انسانانو غوږ يو واى، يو لا تراوسه هم په ډېرو پخوانيو پېړيو کې اوسېږي.

يو ل ده عفوه غواړم له غضنفر صاحب څخه ده وفرمايل چې سړى د خپل وخت ن مخکې مسايلو باندې نه شي غږېدلاى، معلومه نه ده، د قران شريف آيت دى: ((وما تدرى نفساً تموت)) هېڅوک نه پوهېږي چې چېرته به مړ شي.

يانې د اينده په باره کې څوک خبرې نه شي کولاى، دې کې اوس موږ داسې خلک وينو د علم او ټکنالوژۍ په باره کې هغه انکشافات په جهان کې وينو چې د څلورو پنځو پېړيو اينده محيط او طبيعت په باره کې او د انسان د اټکل شوي خصوصياتو په باره کې خبرې کېږي.

عفوه غواړم لرې لاړم، زه د يو بل محيط نه دلته راغلى يم په دې هم خوشاله نه يم چې هغه ځينې کسان دي په اروپا يا امريکا کې هستوګنه د يوې جلوې په توګه نورو ته وړاندې کوي، چې زه هغه جنتي يم چې هلته وم، تاسې جلا خلک هستئ، او موږ جلا خلک يو، نو شرمېږم چې کله وايم چې ما څوارلس يا پنځلس کاله دباندې کې تېر کړي دي، ځکه: ددې خاورې د هر وګړي سره دا سوال پيدا کېږي، چې نو دا لافې دې ولې وهلې او په هغه شېبو کې دې دا خبرې ولې کولې، هغه وطن چې په تاګران دى هغه چېرى دى؟ هغه څه شو؟ ته خو يو سړى يې، تا ته فرق نه کوي چې دلته يې او که هلته يې (هر ملک، ملک ما است که ملک خداى ما ست) په هغه پرنسيب باندې روان يې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحيح ده چې ټولې میندې، میندې دي، ولې په سرې باندې خپله مور ګرانه وي، دا خو د طبیعت حکم دی. بې له دې نه هغه دقیق مناسبات د میندو او نسلونو ترمنځ او د بچیانو ترمنځ، دا نه شي طبیعي کېدای او دا غیر طبیعي دی په هر حال.

وروڼو ! دلته د بلل کوونکو نه چې زه یې ستېج سرته راوبللم، مننه کوم او زه د دغو وروڼو په مخکې د خپل اوږده غیاب لپاره احساس د شرمنده ګۍ کوم، زه راغلی یم چې تلافي وکړم، که په ادبیاتو کې وي، که په سیاست کې وي، کوم مسایل چې په یوه ټولنه کې انسان و هغه سره مواجې کېږي، په مقابل کې د یو اکشن یو عمل الزام ور ترغاړې وي، زه غواړم هغه وظیفه په ځای کړم.

نه پوهېږم تاسې به وو ایئ چې:

په سپینه ږیره لېونی شوې

د لنګوټې پورې دې بنګ تړلي دینه

زه ډېر نن خوشاله شومو ما ډېر څه دلته زده کړل، ما د خل یو استاد خبرې دلته واورېدې چې بختانی صاحب دی. په ځینو به درنېږي عفوه غواړم شاید دا وړ صفتونه به یې نه خوښېږي. ددې مانا هماغه د غضنفر صاحب خبره ده چې هغه په خپل زمان کې ده او لکه زموږ نسل زه او بختاني صاحب له دې دروازې شاید ووځو، لیکن زموږ په دې خوارو خبرو کې به زه فکر کوم چې د ځنځیر د یوې کړۍ مانا پرته وي. موږ هم د یوې زمانې خلک یو وایږئ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په عربي کې يو متل دی چې وايي:

خو سما صفا و داما کا

واخله هغه شی چې دې ښه ايسي او درته پکار دی او پرېږده هغه چې هغه تاته ښه نه ښکارېږي او په درد نه درته خوري.

زموږ په خبرو کې د بختاني صاحب په خبرو کې د هغو په تشو خبرو کې چې زموږ استادان او زما په نظر او زما په تله کې ډېر لوی کسان دي، لکه الفت صاحب، الفت صاحب د پښتو ژبې يو لوی شاعر دی، ساده سړی نه دی ډېر لوی سړی و، لکه بېنوا صاحب يو ګرم طبيعته شاعر چې هر شي ته به ښه سترګه ګوري، د يو سړي چې سترګې هم ښکلې دي تفکر طرز او ليکل يې هم ښکلي دي.

موږ د هغوی شاګردان يو، ليکن يقين لرم چې نوی سنل نه شي کولای چې زموږه نه پرته استادانو ته سترګې په لاره ودرېږي او فکر وکړي هر څه چې دوی درلودل هغه واورو او په مخه لاړ شو، هره زمانه خپل وخت لري، لري لاړو وبښئ.

موږ سپين ږيري شو، کله چې موضوع تعقيبوو راځخه خطا شي، عرض مې کاوه چې دلته ددې خبرو نه مې ډېره لويه زده کړه وکړه، ما د بختاني صاحب خبره کوله، بختاني صاحب د هغو استادانو په رديف کې يو سړی دی،لکه د الفت صاحب سره، د بېنوا صاحب سره، د حبيبي صاحب سره، د رشتين صاحب سره، د خادم صاحبب سره، د هغوی سره يې وخت تېر کړی دی او دا چې هغوی مړه دي، د پښتنو يو خصوصيات دی چې مړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته احترام کوي، ژوندیو ته په بله سترګه ګوري، بختاني صاحب د هغه خلکو هم ردیفه سړی دی او زه ډېر احترام ورته لرم. زه ډېر زلمی وم، دا سیاستونه دلته روان وو او موږ به د مشرانو خبرې د الفت صاحب دوی د وینښو زلمیانو د سیاست رهبران وو، یانې یوازې ادب یې نه پاله، یوازې حکمت یې نه پاله، یانې د خپل زمان روان سیاست یې پاللی دی.

دوی نه به موږ زده کړه کوله، هغوی کې د بختاني صاحب نویشتې هم وې او ما به لوستلې، چې داسې یو عجب سبک دوی ایجاد کړی و. چې هغه سبک له بده مرغه زه فکر کوم چې هغه ډېر یو مهم ادبي ژانر و، ې دوی ولې خوشې کړ، هغه یو به مبتدا وه او ورپسې به صیب په سلهاوو او حتی ویلی شم د سلهاوو نه زیات خبرونه به پسې لیکل کیدل. زه معذور الذهن نه یم، زه غواړم چې د اکاډمیک له مخې وڅېړم، چې دا څنګه سبک و، که موږ او تاسې دلته وو او عزرایل موږ ته مهلت راکړ، نو انشاالله زه به په زړو خبرو باندې م په دې لحاظ چې د یوې لوی زینې یو مرحله ده او هغه به زه تاسې ته توضیح کړم. زه دلته که د ولسمل صاحب په باره کې یو څو خبرې وکړم، بیا هم هغه فرمول وړاندې کوم دا ما کدا.

یوه ورځ ولسمل صاحب ماته راغی ما په هغه وخت کې یوه شعبه کې کار کاوه، ډېر زلمی وم، د څلرویشتو یا پنځه ویشتو کلو به وم. دی نوی د فاکولتې نه فارغ شوی و، د شلو کلو به و، له اسمانه چې به کانی رالوېده ده به ورنه لاندې سر نیوه. چې هر څه به مې ورته عذر ووک چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اى ولسمل صاحب ! د ژوند دا لاره نه ده، ته به خراب شې، ما هم دا لاره ځه پالله او دا خپل تجارب به مې ورته ويل. دى به بيا بله ورځ راغى، چې هغه وزير نه ګورې، پلانى ځي کې يې رشوت اخيستى، په پلانى ځاى کې خپلوان يې مقرر کړي ي. نن پس له ډېرو کلونو که څه هم په هره نقطه د جهان کې چې وم، ده خپل اخبار ماته راليږه.

موږ د دوو متضادو جبهو کسان وو، دى يو جهادي مبارز و او زه په يوه سره نهضت کې صيب ورګډ شوى وم، ليکن زموږ ترمنځه يوه نقطه شريکه وه.

ده ولې دا کار کاو؟

دى زما په شخصيت معتقد و، دى که هره عقيده پالي خو داسې درک لري د هغه په سر تجارت نه کوي، په هيڅ جهت او سمت نه ځي. په جهادي سنګر کې دى يو سړى دى، چې د پيسو ټولولو ته او د خلکو د وينو په قيمت، د لاترى ټکټونه نه ګټي يو سړى دى. کله چې زه دا خبره کوم او هغه ورونه چې دلته ناست دي فکرونه کړي چې زه جهاديان په دې مفهوم او په ډېر مهارت سره د ولسمل صاحب د خبرو د يادونې پر اساس په جهاديانو باندې حمله وکړم.

دا لاره ښې خواته نه وځي، موږه په تياره کې د ورونو سره جنګېدلي يو او ورونه د موږ سره جنګېدلي دي. په هغو کې هم داسې نه ده چې ټول له مخې غله دي. په موږ کې هم داسې نه ده چې له مخې کافران دي. دا يو غلط برداشت دى، دا د هغو هلو ځلو چې تاسې ورته انقلاب وايا ست، يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهاد وا ياست امکانات پيدا کړي طبعاً هلته داسې حوادث رامنځته کېږي چې علمي نوم يې انقلاب دی. کله د ما نه څوک پوښتنه کوي، چې تاسې خپلې کودتا ته ولې انقلاب وا ياستئ؟ ! او دې کې لا هم اختلاف دی او زه بيا دوی لپاره په داسې ځايونو کې چې څوک ترې بده اتنباه وانخلي، نو زه يې پاڅون ګڼم. پاڅون هماغه انقلاب دی چې هغه يې عربي ده او دا يې په اصطلاح پښتو کليمه ده.

انقلاب بل څه نه دی ورونو د ارامو شرايطو ګډوډېده دي، که دا په نظامي کېږي او دا که په ملکي کېږي، يانې متخاصم طبقات يو د بل سره جګړه کوي متخاصمي منافعې يو د بل مخې ته راوځي، متخاصم فکرونه يو د بل سره د تبارز په حالت کې کېږي، په ارامو حالاتو کې دا نه شته. دا خرې چې نن دلته ولسمل ووکړې، که دا خبرې پنځلس کاله مخکې زموږ د دولت او يا د هغه نه مخکې او يا وروسته يې کړې وای، وبښه ولسمل صاحب! بې ادبي کېږي، دده خوله به يې تر غوږو پورې ورځيرلې وای.

ليکن نن يې وايي راځئ چې په دې اعتراف وکړو، د ټولو بدبختيو سره نن موږ يو انکشاف هم کړی دی، لا يې تراوسه موږ دده پرمختګ او انکشاف نه منو، يانې د دهقانانو او کليوالو زامن راځي، ساده خلک چې چا د دفتر په خوله کې هم نه پرېښدل او په تاج د قدرت باندې حمله کوي دا ښه خبره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دغسې يوه بله زده کړه هم وکړه، تاسې ګورئ غضنفر صاحب چېرته دی، زه رښتيا درته وايم زه غضنفر ته خپله ټوله مينه تقديموم، چې ده په څه مهارت سره چې دی د زلمي نسل نماينده دی او زه ددا انتباه اخلم چې اوس زلميان څنګه فکر کوي. ده په هغه چوکاټ کې ځان وساته چې نه سياست نه ترې ووت، نه اقتصاد نه ترې ووت او نه د حسن حسام صاحب د ليکنو او نه ددې مطرح موضوع دی ووت. په دغه چوکاټ کې د يو عالم يو دانش مند، يو پياوړي صاحب نظر په څېر وغږېده. زه ستاسې نسل ته مبارکي وايم، تاسې له موږ نه واقعاً ښه شوي ياستئ، تاسې له موږ نه پياوړي ياستئ تاسې مه ډاريږئ.

په هر حال ددغې فرصت څخه به استفاده وکړم. د پراګنده خبرو چې ما هېڅ د خبرو کولو لپاره سکېچ نه درلوده او نه اماده وم، له تاسې نه مننه کوم، چې زما د پاشل شويو او غير منظمو خبرو ته مو غوږ ونيو.

موږ به د خپلو حکومتونو په وخت کې دومره خبرې کولې، چې چاته به مو وار نه ورکاووه، ننني خبرو زما کاذبه اشتها يو ځل بيا زياته کړه ډېره مننه کوم. ابد صاحب[١٢] سره زه دلته نه غږېږم ځکه چې پخوا دده کتابونه ما نه دي لوستي.

پخوا چې به ايران نه څو ژانره نوي شعرونه دلته ورسېدل، زموږ دري ژبو ورونو په کابل کې د پارچه هاى ادبي ستون لاندې يو شی وليکه، چې ګويا قافيه او وزن به يې ضرور نه و، مفاهيم به يې ټول شاعرانه و، چې

---

[١٢]- حسن حسام پخوا د (ابد) تخلص کاوه، نو لايق صاحب هماغه پخوانی کليمه کارولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اح، اوخ کله به داسې کېدل چې هېڅ مانا به يې نه درلوده. (اح تو مرا دیدی، و من سرگردان شدیم.) داسې قیصې به وې، بیا به یې یو څو ټکي پسې و. بیا به یو سواليه پسې وه او زه تاسې ته وو ایم چې ددې خبرې مانا دا نه ده چې غلط برداشت ونه کړئ، چې د فارسي د ښکلې ژبې چې ددې وطن ژبه ده چې زه په دې باندې کوم انتقاد ولرم او غواړم طنز پرې وو ایم، او یا تمسخر وکړم، موږ د فارسي نه ډېر خه زده کړي دي او زه ډېر افسوس کوم چې د فارسي او پښتو په نوم ددې ملت د تفرقې لپاره کار روان دی.

مگر نن زه په هغه مسلې نه غږېږم، زه تصمیم لرم چې د خپلو ځوانو، شاعرانو او لیکوالو سره په دې باره کې په دغو سازمانونو کې چې دي. لکه بهیر، لکه قلم یا لکه نور یا ډېر مکتبونو او یا په فاکولتو کې. دا فرصت پیدا کړم چې یو درسګی واخلم او خپل نظریات وړاندې کړم، دا هم نه ورته وایم چې دا به دقیق او صحیح وي، خو د یو مسول سړي په حیث باندې چې د جامعې په مقابل کې او د پښتو د ښکلو او ځوانو ادبیاتو مقابل کې احساس د مسولیت کوم، په دې ټولو ساحو کې به زه خپل نظریات وو ایم.

ما ددغو افکارو تر تاثیر لاندې موږه هم ځوانان وو، زه نوی راڅېدو ته راغلی ووم، یو پراخ میدان کې مې خپل اثار خواره کړل او زه تاسې ته اعتراف کړم چې دومره لوی شاعر نه یم، لکه خلک چې ماته په دې سترګه ګوري. ماته فرصتونه په لاس راغلل، او ما د هغه نه وسیع استفاده وکړه، نو په هغه وخت کې صیب چرت راته راولوېده چې راځه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو نوی شعر وليکه، د ځوانو معلمينو له طرفه دا وړ شعرونه، غزلې چون د اروپا نه به راتلل او د هغه د فرهنګ د تاثي لاندې و، ما نو لومړنی شعر دا وليکه:

سپوږمۍ د لوړو غرو له شانه

راخته، راخته

سپينه رڼا په لويو دشتو

خوربده، خوربده

وږمې د ګلو له عطرونو سره

شپې د شپنو د اوازونو سره

او نشې د ميو د جامونو سره

زما په لاس کې ځنځيرونه د ګونا اچول

او توبه و ماته

دغسې شيان به ما ليکل، کله به قافيو ته تلم، کله به مې رالنډ کړل، ما فکر کاوه چې دا نوی شعر دی.

او په دې اخته شوم.

زه بايد ووايم:

چې ايراني ازاد شعر په کوم نامه چې زموږ ادبياتو ته راننوځي، زموږ له ژبې سره سر نه خوري، زه اوس هم دغسې فکر کړم. زموږ ځينې ليکوال

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګیا دي، هماغه سبک دغو ژبو ته رانقلوي زه د دې په مقابل کې تعصب نه لرم، لیکنی نظر لرم چې دغه مجلس د دې لپاره ډېر وخت نه لري او خت تنګ دی، د نوي شعر د بحث د باب نه د اوس لپاره تېرېږم.

په دې وروسته کلونو کې ما یو کتاب هم لیکلی، چې هغه ټول بې قافیې او ازاد شعر دی او یو به یې د تبرک لپاره په اصطلاح سره تاسې ته ولولم:

موږ د اختر ګلهوري نه یو

چې په سپینو چړو

بې له فریاده قرباني شو

او د چا لپاره؟

په دوزخونو باندې لاره د جنت

وباسو

موږ وژل شوي غلامان یو

د لرغوني مهال

چې پاڅېدلي یو د غچ لپاره

زموږ له ټپه چې بهېږي

دا هغه وینه ده

چې سپارتاکوس د رم په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور مخ باندې وشيندله

نو دا وګورئ مطلب په کې راځي، عفوه غواړم که ما په ډېر مهارت سره د ځان صفت کړی وي، زه هم انسان يم، موږ په خپلو خودخواهيو، ځوواږې ځانونه ډوب کړي دي او لا معلومه نه ده چې کومې خواته به وځي.

نو نوي شعر کې قوت شته، ژبه شته، زه فکر کړم چې ښه شاعر باندې حکم کول، چې نوی يې ويلی دی او که زوړ يې ويلی دی، زه ددې طرفدار نه يم. زه وايم چې خپل مطلب يې څنګه افاده کړی دی، قالب يې چې هر څه ددی، شاعر که په نوي سبک وايي لکه په غضنفر صاحب چې لږ په قهر شوم، چې اورم له هغه نه لذت اخلم، ټول مهم دي، چې دلته پورته ياد شول، ماته يې نومونه نه راځي، دغه احسان يې چې په ما کېښوود خپلې خبرې يې واورولې، ټولو ته شاد باش وايم.

او حسن ابد صاحب ته له خدايه دا غواړم چې په دې لاره کې نور ګامونه هم واخلي او وعده ورکوم چې د دې اثار به مطالعه کړم او هغه به بې طرفانه بې له کوم رعايت نه وڅېړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځېړونکی محمد نبي صلاحي:

له محترم لایق صاحب نه د هغه د لنډې، د ادبي ځیرکۍ او فرهنګي بصیرت نه ډکې وینا نه یوه دنیا مننه کوو او خدای تعالی دې زموږ د غه سپین ږیری اکاډمیسین شاعر او لیکوال د ډېر وخت لپاره روغ رمټ ولري.

روهي صاحب ویلي دي:

((شاعران بې ازاره موجودات دي، دوی پرېږدئ چې خپله لاره ووهي، هغوی د هېڅا د خوشالۍ او نېکمرغۍ جام په لغته نه وهي.))

د پروګرام په دې برخه کې د حاجي صاحب لمسي ته چې یو ماشوم دی، ښاغلي امین الله حسام صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو، چې دلته راشي او تاسې ته د ماشومانو یو دوه بیته شعر ووایي.

که کوم پیغام لري، هغه هم ویلی شي، دا ماشومان له تاسې لیکوالو نه څه غواړي. دی په سبق کې هم ډېر تکړه دی، له شعر او ادب سره هم مینه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امين الله حسام:

بسم الله الرحمن الرحيم

محترمو مشرانو السلام عليکم.

ستړي مشئ.

خوښ يم چې موږ ماشومانو، تاسې مشرانو ته د خپل بابا کتابنه درکړل. زموږ هيله داده چې پس له دې نه، تاسې مشران موږ ماشومانو ته کتابونه وليکئ او په موږ ماشومانو باندې يې وويشئ. تاسې زموږ پوروړي ياست. ګورئ چې موږ هېر نه کړئ. دا چې نن باران اوري نو زما د شعر عنوان هم اوري دی.

اوري، اوري باران اوري

د پيشې لکۍ ښوري

موږک په غونډۍ ناست دی

د مستو بدلې بولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له ښاغلي امين الله حسام نه ډېره زياته مننه کوو چې په ډېر جرئت سره يې د لومړي ځل لپاره د ستېج پر سر باندې قدرمنو ليکوالو او شاعرانو ته خپل پيغام ورساوه.

ده په پيغام کې دا ليکلي و چې: شاعران او ليکوالان، ټول زموږ پوروړي دي، نن ما ځکه په خپل لاس باندې کتابونه په دوی وويشل ، چې په راتلونکي کې دا ليکوال او شاعران موږ هېر نه کړي، موږ ته کتابونه وليکي، موږ ته د ماشومانو کيسې وليکي، موږ ته شعرونه ووايي، تر څو په راتلونکي کې ددغو ماشومانو له منځ نه، د افغانستان د ادبياتو لپاره يو څوک را اوچت شي.

د پروګرام په دې برخه کې د امين الله حسام پلار محترم ډاکتر صاحب احمد همدرد حسام ته چې د حاجي صاحب مشر زوی دی او س فکر کوم د سره صليب په يوه روغتون کې کار کوي، ډاکتر دی او په ضمن کې د حاجي صاحب د شخصي ځانګړتياوو په باب باندې يوه (رساله) هم ليکلې ده، چې دلته راشي، خوښه يې چې خپله رساله وايي او که تاسې ته څو خبرې لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکتر احمد همدرد حسام:

د ژوندي ليکوال ځانګړنې دانشمندانو ته دده د زوی له خوا د مينې ډالۍ.

ددې غونډې اغلو او ښاغلو درنو مشرانو دانشمندانو، اندېښمندانو ليکوالانو د قلم د بلې ډيوې تل پاتې مشعل دارانو او مخورينو!

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته!

په سر کې اجازه راکړئ چې د مقدمې يو څو کرښو په ليکلو بس والی وکړم.

دوستانو!

زه يوازې نه، بلکې تاسې به هم په دې باور ياست چې که د پخوانيو مثبتو ښو دودونو سره نوی ښه دود يوځای شي، نو ژوند او ماحول ته ښکلا ببښي، زاړه چوکاټونه پراخوي او کله ناکله يې ماتوي او د نوي په لور ګامونه اخلي.

مشرانو! زموږ اندېښمند مړ شي، دانش مند مو خاورې شي، د ليکوال په مړي مو کلونه او پېړۍ تېرې شي، تاريخ زموږ نوم ورکي شاعران، هنرمندان او حتی نوابغ لاپسې هېر کاندي.

بيا نو زموږ محققين، مورخين او څېړونکي ورپسې سرګردانه او لالهنده ګرځي چې نه يې کورنۍ ومومي، نه د هغه د شخصي ژوند په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارتباط كوم سند پيدا كړي، هسې خوشې د خاورو ډېريو ته يې ليكوالان راټول شي، څوک يې ښه ليكوال وبولي څوک يې ښه شاعر او هنرمند، څوک يې څنګه او څوک يې څنګه؟!

دا به لومړی ځل نه وي، نورو به ه دا كار كړی وي، خو نن د يو بل ځل لپاره د زاړه دود سره دا نوی دود يو ځای كوو، حاجي صاحب شكر ژوندی دی او ستاسې په منځ كې ناست دی.

تاسې محترمو دانشمندانو د حاجي صاحب په ليكوالۍ، په شعر او شاعرۍ، د هغه د نثر او نظم په شكل او محتوا ډېرې خبرې وكړې. دا تله او كاڼی ستاسې په لاس كې دی، څنګه يې چې تلئ هغسې به يې تلئ خو:

درنو ليكوالو! زما پلار په خپله كورنۍ كې په لالا بابا شهرت لري. زه د طب او طبابت ډاكتر يم نه پوهېږم چې زما پلار څه قسم ليكوال دی، د نظم او نثر په هكله يې هېڅ نه شم ويلای، خو دومره ويلای شم چې:

زه د هغه د مشر زوی په صفت وياړم او ستاسې په موافقه نن دده د شخصي او كورني ژوند په هكله دده ځينې ځانګړتياوې درڅېړم، حاجي صاحب په پښتو، دري او پشه يي ژبو پوره مسلط دی.

د خپل اولاد په تربيه كې چې زه ډاكتر او بل زوی يې انجنير دی، ښه مثال كېدای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب که تاسې ته ښه ليکوال او شاعر دی، مور ته ښه پلار او نورو ته د مېلمنو ښه مينو جوړونکی، په خپله رشته کې حاکم معلم او د وخت ښه اداره چي، طالع مند او بې باکه سوداګر دی.

د پيسو سره يې مينه کمه ده، د محترم ولسمل صاحب خبره زه دلته بالکل تائيدوم چې دی د نورو په څېر د سرمايې د وربښمو په غوزو کې نه دی ننوتی.

حاجي صاحب ! په خپل کور کلي ولسوالۍ او حتی په خپل ولايت کې يو کلک دهقان ښه ملک او د ملک زوی دی. دی چې په خپل ولس کې جرګه او مرکه کوي، دده د جرګې فيصلو ته هر څوک په درنه سترګه ګوري او هېڅوک دده مخې ته نه وځي، د مظلوم حق يې هېڅ وخت نه دی تلف کړی.

زما په پلار د دهقان قشر ډېر ګران دی او دهقانان يې ښه ايسي، د خلکو په ځمکو کې د تراکتور په ځای، حلتې او چابکې د سرو (اچو) غويانو قولبې او د شيدو غوګانې يې ډېرې خوښې دي.

حاجي صاحب د ۱۳۷۲ ال کال نه راپه دې خوا ، د دريشۍ اغوستل پرېښي په لنګۍ او سپينو جامو کې ګرځي، خو د معمول په خلاف اوس په دې اخرو کې حاجي صاحب دوه درې جوړه دريشانې ځانته ګنډلي، خو اغوستې يې نه دي.

نه پوهېږم؟ يا کوم لوی ماموريت ته يې پتيالې او يا د کوم لرې هېواد د سفر په تکل کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب د ډېر پخوا نه د تورو پېښورو څپليو او د عادي ورکوټي کورلاګاډي شوقي دی، ډرېوران لري خو ډرېوري په خپله کوي.

حاجي صاحب هېڅ وخت ځانته خوا ړه نه خوري، د ناستې لپاره هوجره، ډېره او جومات غوره ګڼي.

خير، خيرات زياته برخه يې د جوماتونو او د مکتبونو په جوړولو پېرزو ده.

حاجي صاحب د تل لپاره په يو خياط ځانته ډېرې د غاړې جامې ګنډي، خو د يو يا دوو جوړو نه زياتې نه اغوندي او خلکو ته يې بښي.

حاجي صاحب په کور کې په ښځو باندې درې وخته تاوده خواه د خپلې اندازې نه زيات پخوي، خو خپل خوراک يې يو مشقاب سابه او يا کوم (شومی) شوروا ده.

حاجي صاحب مشاق او خطاط نه دی، خو خط يې ډېر ښه دی.

دی په عام ډول غير شعوري، په بعضې وخت کې املايي غلطي کوي، د خپلو اثارو خطي نسخې په خود رنګ تور رنګ او په ګيا کاغذ ليکي، په داسې مواردو کې د بل رنګ قلم او کاغذ نه کار نه اخلي. د حاجي صاحب نه ما تراوسه کمزورې او کمزړې خبره نه ده اورېدلې.

حاجي صاحب د ژوند په ټولو لوړو او ژورو کې کلک زړی سړی دی، خو دی ما په دوو وختونو کې په ژړا ليدلی، يو د کابل په تنظيمي جنګونو کې او بل د باميانو د بتانو د ورانولو په ورځ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي صاحب د خوشالۍ ورځ هغه وه چې ده خپله ټوله شتمني او دارايي زما په سر په يو (داو) کې کېښوده او زه يې د يوويشتمې پېړۍ د انساني دلالانو د (۴۷) ورځني اختطاف د کوټه قلفۍ نه خلاص او د مرګ نه يې وژغورلم، زه چې کله کور ته ورسېدم. نيمايي دده په غېږ کې او نيمايي د خپلې مور بي بي حاجي په غېږ کې دوه ساعته پروت وم، د ډېرې خوشالۍ نه نږدې و چې دده زړه ودرېږي.

حاجي صاحب د لمانځه قوي او کلک پاند دی خو د نورو په څېر تظاهر نه کوي د جومات د ملا مصارف په پټه خوله په غاړه اخلي خو چې مړ يې کړي د جومات د ملا وعظ ته غوږ نه نږدي او نه ورته کېني.

دی تل لپاره د ماسخوتن د ډوډۍ وخته ويده کېږي او چرګ بانګ وختي د خوب نه پاڅېږي، خپلې ليکنې د شپې د دريو بجو نه وروسته تنظيموي، دی په خپلو کارونو کې د سهار له مخې ډېر اکتيف او فعال وي او په همدې وخت کې په پخواني چيني چاينک او پياله کې يو يا دوه ځل تريخ شين چای څښي.

خپل وربرونه او خوريونه پرې ډېر ګران دي. د خپلې کورنۍ د ښځو په هکله د نرم زړه خاوند دی. په مور نارينه وو کلک زړی، سخت ګير او منظبط دی، په کومه خبره کې چې منطق موجود نه وي، د مخاطب په هکله زر جدي کېږي.

د اخرو څو کلونو د قوماندانانو، وزيرانو، اتلانو او قهرمانانو د نومونو سره حساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب کله کله په وړو وړو خبرو د کورنۍ غړو سره سلا او مشوره کوي او کله بیا په ډېرو لویو خبرو ، د هېڅ پروا نه ساتي او په خپل سر هغه کار سرته رسوي، انجام یې هم ښه وي. خو زه په دې اخرو کې لږ څه پرې شکمن شوی یم، د لویو کارونو سرته رسولو په موقع، دده ترشا زما د مور بي بي حاجي لاس وي.

په حاجي صاحب باندې داسې وخت راغلی چې د چا سره په لکونو حساب نه کوي، کله نا کله بیا د یوې روپۍ پورې نښتی وي.

ګر چې مور ټول د معاشونو او کاروبار خاوندان یو او په خپلو متو متکي یو ، خو حاجي صاحب د کورنۍ د خوشالۍ په ورځ په اخترونو او جشنونو کې مور ته او زموږ ماشومانو ته په خلاص لاس پیسې او سوغاتونه راکوي. حاجي صاحب ډېر سفرونه کړي دي د عادي سفرونو په هکله یې ماته دومره ډېر څه نه دي ویلي، خو د حج د اداکولو د سفر نه یې ډېره مزه اخیستې او په دې هکله یې ماته ډېرې ژورې او فلسفي خبرې کړې دي.

حاجي صاحب ډېر څه له ما او د مشر وراره نه یې نه پټوي او خدای شاهد دی چې مور دواړه پرې ډېر ګران هم یو ، خو دده په څو رمزونو زه هېڅ نه پوهېږم.

حاجي صاحب خپل وربرونه، خوریونه او نور خپل خپلوان تجارت، دهقانۍ او مالدارۍ ته هڅوي خو شخصاً د خپل کور غړي، که نارینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، که ښځينه که زامن يې دي او که لوڼې، د سرکار ته يې تشويقوي.

زه په دې نه پوهېږم چې حاجي صاحب ولې په يو وخت کې په يوه وړه او کوچنۍ خبره له موږ څخه هم مشوره اخلي او ډېر سوچ پرې کوي. کله ډېر لوی کار بې له سوچه او بې مصلحته سرته رسوي.

حاجي صاحب ولې کله په لکونو ډيل نه وي او کله د يوې روپۍ پوښتنه کوي.

د حاجي صاحب د وينا او د اورېدو توازن يو قسم دی، څومره چې د چا نه اوري هغومره ورته وينا کوي.

د حاجي صاحب د خبرو د تلفظ طرز په اول کې ځيګ او تريخ، د نورو انسانانو برعکس، خپله وينا د يو جالب او ورک ټکي نه په ډېره تېزۍ او تندۍ شروع کوي او په کراره کراره خپله وينا خوږوي او سړوي چې نابلده سړی ورته په اول وخت کې وارخطا کېږي، بيا وروسته د نا اشنا سړي ورنه زړه نه کېږي چې جدا شي، په دې هکله موږ هېڅ نه شو ويلای، دا به د ارواپوهانو کار وي.

حاجي صاحب د هر چا سره د هغه په سطحه خبرې کوي د مخاطب د پوهې او دانش په هکله ډېر ژر پوهېږي، خو حاجي صاحب د خپلو يو څو ډېرو نږدې دوستانو لکه د رئيس صاحب سيد محمد خان سره، جنرال صاحب اخترمحمد خان سره، جنرال صاحب عبدالواسع خان سره، حاجي صاحب ورث خان سره، ګل اقاخان او اکبر شاه خان سره ډېرې پټې او ظريفې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوکي تبادله کوي، دوی چې کله په خپلو منځونو کې ناست وي، د پښتانو عربو په دود يو بل ته د نوم پرځای د پلرونو نومونه اخلي.

حاجي صاحب په اول کې په اسانۍ د چا سره خوی او بوی نه اخلي، کله يې چې د چا سره خوی واخيست هغه سړی تر اخره پالي.

د حاجي صاحب سليقه ساده ده، بعضې تزيني او تشريفاتي کارونو ته ما مخامخ کوي. د غم او ښادۍ په ورځو کې يې حالت عادي نه وي، خوب يې کم وي، د کورنۍ ښځينه وو سره يې ملاقات قطع وي، ده ټوله توجه راغلو مېلمنو ته اړولي وي، له مانه او له مشر وراره نه يې حاجي صاحب نعمت الله خان نه ډېر جديت او اکتيف والی او د مېلمه خدمت په هماغه وخت او زمان کې غواړي.

زمونږ د لږې تنبلۍ او بې پروايۍ په صورت کې مونږ ته د مېلمه نه پسيشا، سخت ګوربړي حتی خوله لا کله ناکله ښکنځل ته هم سازه کړي، خو زه او حاجي صاحب نعمت الله خان دا موقع ده ته نه ورکوو په داسې اوقاتو کې زه او حاجي صاحب نعمت الله خان ډېره بې خوبي ګالو او د ډېر فشار لاندې يو.

دده په مخ اړولو مونږ دواړه ښه پوهېږو، چې دی څه غواړي؟!

حاجي صاحب په دې وختونو کې د بل هر کار نه خپلو فرهنګي کارونو ته لومړيتوب او اولويت ورکوي او په خپله کورنۍ کې خپل ځای ناستی لټوي، خو تر اوسه يې زړه په هېچا اوبه نه دي څښلي، د انتخاب په لټّ کې دی، چې خپله لنګۍ به د چا په سر ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب چې کله د مېلمه سره ناست وي، دده ځای د هوجرې د وره په خوله کې وي.

له مور سره نه خو د خپلو لمسيانو سره کله ناکله لاند يکولې (غېږې) نيسي او مستي ورسره کوي، يو د بل سره همزولي لمسيان په خپلو منځو کې په غېږه ننه باسي او دی په کې پړ او وړ معلوموي.

حاجي صاحب د کوور په سودا کې غله او غووړي په خپل لاس د بازار او يا د خپلو ځمکو نه په دومره ډېره پيمانه کور ته راوړي چې زموږ د دوه دريو کلونو تکافو کوي.

حاجي صاحب د خپلې ټولنې د هر قشر خلکو سره ناسته او ولاړه لري، يا د غريب سړي ډوډۍ خوري او يا په خپل کور کې.

ډېر لږې نه شپېتمې لسيزې ننه راپه دې خوا کله چې زه په ښو او بدو پوه شوی يم، زه مې د پلار سره د ژوند په ټولو لوڅو پوځو، تودو او سړو کې يوځای پاتې شوی يم.

حاجي صاحب د ژوند په ټولو لوړو او ژورو کې قانع، صابر او شاکر سړی دی، خو دده قناعت ما په دوو وختونو کې نه دی ليدلی، يو په شپېتمه لسيزه کې چې ده د قومونو او قبايلو په وزارت کې فعال کار کاوه، زه په هغه وخت کې دا سې هلک وم او دده د ځوانۍ جوش و، د ماموريت په يوميه کار يې قناعت نه کاوه، دی به د سهار په شپږو بجو دولتي کار ته، ته او د ماسخوتن په نهو لسو بجو د کار نه کور ته ستنېده، خو بيا به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم سوړ اسوېلی وویست او ویل به یې چې نن ما د خپلو خلکو لپاره هېڅ مثمر کار ونکړای شو.

په شپېتمه لسیزه کې ده چې کوم د ډیورنډ خط دواړو خواوو پراته پښتنو قومونو ((باجوړ د سالارزو د لرامدک او برامدک د لر سدین او برسدین نه نیولې د کمرالدین کاربز، د مندوخېلو پورې)) او بیا د همدې کاربز نه نیولې د ((چمن د اڅکزو او د رباط پورې د بلوڅو شیرانیو، براهویو، مینګلو مرعیو او بګټیو)) قومونو په اړه پوره متخصص، د هر قوم په دود، دستور، تره، تیره، برمته، ناغه، نرخ او د هرې قبایلي تپې جغرافیوي موقعیت او د هغوی په کرونولوژۍ د قومونو د موثره مشرانو په بیوګرافیو باندې ډېرې قلمي لیکنې کړې دي، زه نه پوهېږم چې ددې لیکنو په ترتیب او تنظیم کې ولې سست او په چاپولو کې یې متردد او زړه نا زړه دی او بل دا اوس اوس د روان کال په اخرو څلورو میاشتو کې د دوو اثارو پنځونې یې وکړې، خو بیا هم قانع نه دی.

حاجي صاحب په اویایمه لسیزه کې چې د دولتي کارونو نه فارغ و، په اولو پنځو کلونو کې په ډېره حوصله مندۍ، په پښه یي ژبه کې درې اثار ولیکل، چې په یو شعري اثر کې یې پښه یي ژبه د ازاد شعر په چوکاټ کې او یا ازاد شعر یې په پښه یي ژبه کې ځای پرځای کړ، دا اثر یې ډېر د قدر وړ دی.

خوشبختانه د پښه یي درېواړه اثار یې چاپ شوي دي. د حاجي صاحب د څلورو پښتو اثارو د جملې نه جاویدان اثر یې (زه کابل یم) او په دې دوو نورو یې نن تاسې مخ کتنه لرله، نتیجه به یې وروسته معلومېږي، چې لوستونکي او علاقمندان پیدا کولی شي او که نه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یویشتمې پېړۍ انساني دلالان چې زما د اختطاف ژودۍ او تراژیدي کیسه ده، په خطي شکل کې حاجي صاحب یو شمېر لیکوالو مخې ته ایښودی چې دا ځل یې د چاپ نوبت دی، که ژوندي وو سره همدغسې یو مخ کتنه به پرې ونیسو او کومه کتابخانه چې ما حاجي صاحب ته په کور کې جوړه کړې ده، د بل ځل لپاره به په تاسې دانشمندانو باندې پرانیزم.
په اخر کې وایم ددې ویاړلي او سرلوړي هېواد محترم دانشمندانو، اندېښمندانو څېړونکو او محققینو زما په اند چې ستاسې څېړنې او تحقیق ځانته د مړو لیکوالو پورې محدود نه شي، ژوندي لیکوال هم باید د تحقیق او څېړنې لاندې ونیسئ، د هغوی په هکله همداسې د هغوی د فامیل د غړو پواسطه مواد جمع کړئ، که د رسالو توان یې نه رسېده، مواد یې په قلمي شکل په مشخصو دوسیو کې قید کړئ، د اوس او د راتلونکي دانش مندانو او محققینو کار به اسانه کړي، څه چې ما پورته ستاسې د لیکوال په اړه چاپ کړي ومې ویل، چون زما پلار دي، په بعضې مواردو کې به مې ورته اسره او لحاظ کړی وي خو تاسې ورته لحاظ مه کوئ، بې اسرې یې کنټرول کړئ.
چې زما حاجي لالا بابادا پورته صفات لري او که څنګه؟!

په درناوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

زموږ ننی، غونډه د پای ته د رسېدو په حال کې ده. یو بل سپینږیری لیکوال محترم شادمان صاحب غواړي د عبدالغفور لېوال صاحب هغه سریزه ولولي چې د حاجي صاحب په کتاب باندې يې لیکلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شادمان صاحب:

په کوم ویاړ؟!

د قهرمانیو او اتلولیو، لاپو، پر لوړو غرونو قسمونو او پر توري او مېړانې ویاړونو، له پېړیو پېړیو راهیسې، لکه د بنګو نشه او لکه د چرسو دود، زموږ عامه ذهنیت تخدیر کړی دی.

یوه ورځ تنکي نسل وپوښتل، پلاره! بابا! زما په کتابونو کې توره شته، اتلان شته، وینې شته، خو ډوډۍ نه شته دا ولې؟

کوچني نسل بیا وپوښتل، پلاره! بابا! دا وران وطن ولې پر تا ګران دی؟ او که ګران دی نو ولې وران دی؟

هېچا ځواب ور نه کړ، له کوم ځایه غږ راته:

دا مو د بابا وطن...

... توره لرم، زغر یې لرم

... سترګې به دې وباسم

او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تخليقي ادب، زما هنري ادب هم د همداسې افراط او تفريط ترمنځ سرګردانه و، کله به چې له التزام او تعهد څه تښتېده نو مې، ميخانه ساقي، بادامي سترګو او... ته يې پناوړه، صوفيانه او عرفاني سولېدلي اصطلاحات يې د تېښتې فکري دروازه وه، خو کله به چې تعهد او التزام ته راوګرځېد نو داسې به د تورو په وهلو بوخت شو چې سترګې به د وينو په ډنډ بدلې شوې او يا به د وطن د لوړو غرونو په ستاينه کې داسې ورک شو چې خبره به يې جغرافيې ته ورسېده.

هېڅ ددې وطن د وړې ماشوم له اوښکې څخه غمی جوړ نه کړ او پر دغه الماس يې کونډې ته د ډوډۍ ګانه وانه خيسته، د قهرمانيو نظمونو همداسې دوړې بادولې چې سترګو رو وينا والو حقيقتونه وموندل او هغو ته يې د ويلو لارې ولټولې چا په کيسه، چا په شعر، چا په تحليل او چا هم په شاعرانه طرحو کې يوه نيمه سپرغۍ وموندله، چې زموږ حاجي صاحب حسام هم له همداسې ويناوالو څخه دی له هغې ورځې څخه يې چې په يوه نوي قالب کې ددغو طرحو ليکل پيل کړل، يو شمېر يې ماته لوستې او دادی اوس يې بشپړ کتاب زما تر مخ پروت دی چې ده ته او درنو لوستونکو ته دې مبارک وي. ښاغلي حسام صاحب هغو ترخو حقايقو ته متوجه شوی چې زموږ ډېرو هنرمندو ويناوالو لاتراوسه پرې څه نه دي ليکلي، وګورئ:

موږ هغه ولس يو

چې سوله په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال غواړو

جنګ څټو په ژبه

بیا له جنګه

وبال غواړو

هسې تش ځانونه

ستایو

په تېرو ځان تېرباسو...

ترپایه...

یا:

موږ هغه ولس یو

چې دښمن نه دوستي غواړو

بیا هم د اوبو په ځای

د وینو لښتي غواړو

ښه ځانونه کاندو سترې

شیرو ار و شاربو له شګو

تر پایه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي حسام په وينا کې د شاعرانه تصوير جوړونې هڅې شته، استعاره، سمبولونه، تشبيهات او د بلاغت يو شمېر فنون لري خو تر هر څه مهم د پيغام له اړخه زموږ د پېړيو، پېړيو معتادو وطنپرستو(!) ناظمانو ته هغه د استاد شپون خبره غاښ ماتوونکی ځواب له ځانه سره لري ځکه خو زه دده وينا ته د پيغام وينا وايم او دا ارزښت يې د قدر وړ گڼم.

د ښاغلي حسام په وينا کې هغه تريخ اجتماعي درد تر سترگو کېږي چې په حقايقو رنگ تمثيلونه له ځانه سره لري په ليکنو کې ولسي متلونه، اصطلاحات او ترکيبونه د ويناوال له خپلو ترکيبونو او تشبيهاتو سره په يوه ساده او ټ،لو ته د پوهاوي وړ ژبه داسې ښکلې طرحې رامنځته کوي چې هر لوستونکي ته ددغې ټولنې د بدمرغۍ، ځانځانۍ او وروسته پاتېوالي عوامل او ځانگړتياوې معرفي کولای شي، زه د خپلو دغو گډوډو کرښو په پای کې خپل درانه دوست حاجي صاحب حسام ته وايم، چې راځه په يوه سوځېدلي مکتب، خپل کنډر ښار او خپل وران ويجاړ ژوند ټولو افغانانو ته ور وښيوو او بيا د ماشوم نسل په شان ورڅخه وپوښتو چې:

پلاره! بابا!

په کوم ويار؟!!

عبدالغفور لېوال

کابل- ميرويس ميدان

۸ لیندۍ، ۱۳۸۵ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملي وحدت ټینګول زما عقیده ده:

د ۱۳۸۵ل کال د چنګاښ په اوومه نېټه، د افغانستان د قلم ټولنې له خوا د همدې ټولنې په انګړ کې، د ښاغلي الحاج محمد حسن حسام د شعرونو د مجموعې مخ کتنه وه، چې یو شمېر لیکوالو شاعرانو په کې برخه اخیستې وه، د شعرونو دغه ټولګه په پښه یي ژبه ده او (ایم ورګ) نومېږي په غونډ کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشر، علمي غړي او د افغانستان نـد سولې د جایزې وړونکي استاد عبدالله بختاني خدمتګار یوه په زړه پورې شفاهي وینا وکړه چې لنډیز یې دلته وړاندې کوو.

سرمحقق عبدالله بختانی خدمتګار

بسم الرحمن الرحیم

الحمدلله وکفی والسلام علی عباده الذین اصطفی

اما بعد:

ګرانو ورونو السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعر وايي:

هر دم از این باغ بری می رسد

تازه تر از تازه تری می رسد

پرون هم د قلم د ټولنې له خوا ادبي غونډه وه. د افغانستان د ښځو د ادبياتو په باره کې هلته بحثونه روان وو او نن هم دا غونډه ده ادبي غونډې دي چې روانې دي. نن د پښتو کتاب مخ کتنه ده او صبا د پښتون شاعر لمانځنه، نن د دري کتاب مخ کتنه او سبا د دري شاعر لمانځنه او سنۍ غونډه د پشه يي شعرونو د کتاب مخ کتنه ده. شابس! د دې کتاب نوم (ايم ورګ) دی. لکه چې وويل شو، مانا يې (د واورې اوبه) کېږي دا نوم پرما ډېر ښه ولګېد. د کتاب پر لومړۍ پښتۍ واورې. زه د ننګرهار د سره رود يم.

ننګرهار په تېره بيا په دې موسم کې ډېر تود دی. سور رود بيا کله کله سور اور کېږي. د سپين غره د ويلې شويو واورو يخې اوبه زموږ تنده ماتوي. د کتاب نوم او د پښتۍ انځور زما دا احساس راويښ کړ:

پر لويو غرو د خدای نظر دی پر سر يې واورې وروي پای کې ګلونه، د کتاب د چاپېدو له امله د هغې شاعر جناب حاجي محمد حسن خان حسام ته د زړه له کومي مبارکي وايم. الله پاک دې ورته دد غسې اثارو د ليکلو او د وطن د نورو خدمتونو زيات توفيق ورکړي. روغ رمټ دې واوسي. د اوږد عمر خاوند دې شي. د ډېرو خدمتونو افتخارات دې ور په برخه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا رنګه د دې کتاب د خپرولو لامله د قلم ټولنې ته هم مبارکي وايم. د قلم ټولنه نن سبا داسې ځلېږي، لکه چې واقعاً د قلم ټولنه وي. قلم نازوي د قلم ايجادات ځلوي او خپروي. الله پاک دې دوی ته هم خير ورکړي.

دا چې د ښاغلي حسام د شعر دا ټولګه په داسې وخت کې د قلم ټولنې له خوا چاپېږي چې د افغانستان د قلم ټولنه، د قلم د نړۍ والې ټولنې يوه برخه يا يوه څانګه ده، ددا هم د خوشالۍ ورځ ده. دې سره زه يو څو خبرې کوم:

کله چې جناب حسام صاحب دلته خپل شعرونه په ډېر فصاحت او بلاغت سره واورول او هره مصرع يې په پښتو ژبا ړله، د شعرونو رنګيني او د هغو هر اړخيزې محتوا، زه ځانته ډېر کش کړم. زما احساسات يې ځان پلو کش کړل او زه يې د تېرو خاطرو يو لوی جهان ته بوتلم. ما ته هغه وخت راياد شو چې زموږ د ويښ زلميانو حزب، په خپل مرام کې يوه ماده لرله چې هغه په هېواد کې د ملي وحدت د ټينګولو لپاره موږ ته د هڅې او وظيفې ماده وه. په هغه وخت کې د ملي وحدت د ټينګولو د عملي شکل په باب موږ سره يو څه برداشتونه وو. زموږ يو تحليل دا و چې افغانستان ددې خاورې د ټولو اوسېدونکو کور دی، نو ددې هېواد ټولې ژبې د هغه د ټولو خلکو ژبې دي. د افغانستان د ټولو قومونو ادب، فرهنګ او مدنيت د افغانستان د ټولو خلکو افتخار دی او د افغانستان ټول خلک ټولو ته د خدمت دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې لړ کې زموږ هڅه دا وه چې پښتو او دري ژبې چې زيات تر کار لاندې دي په مساويانه توګه پرمختګ او پراختيا ومومي. نورې ژبې هم په علمي، تعليمي، ادبي او فرهنګي ډګر کې د رکود او سکوت حالت څخه ووځي. په دې لار کې بايد کار وشي، موږ په خپله هم کار وکړو، خلک او دولتي مقامات هم ورته متوجه کړو.

له نېکه مرغه، په ويښ زلميانو کې زياتره پوهان، ليکوال او شاعران شامل وو. په هغه دور کې زه په خپله په ننګرهار کې وم. د دې حزب د ننګرهار د ولايتي کمېټې منشي هم بدلېده، مګر زه مجدداً انتخابېدم. رئيس به کله الفت صاحب او کله به خادم صاحب انتخابېده. له دوی څخه به هر يو چې په ننګرهار کې تشريف درلود هماغه به انتخابېده، تصادف داسې وشو چې د دوی ترمنځ وار او نوبت غوندې جوړ شو.

زه په ننګرهار کې تر هر څه دمخه دې خبرې ته ملتفت وم. په دري ژبه مې هم مقالې او شعرونه ليکل. د مرکز او ولاياتو هغو خپرونو ته مې لېږل چې په هغو کې دري مضامين خپرېدل. په ننګرهار کې پښتو ژبه عامه وه. تقريباً د ټول ولس ژبه وه او ده. څوک چې هلته اوسي که بله ژبه ولري هم، په پښتو غږېږي. که باسواده يا ليکوال او شاعر وي پښتو ليکي. هلته پښتو عامه ده. يو شمېر کسان په دري ژبه هم غږېږي او بيا هلته نورستاني او پشه يي ژبې هم موجودې دي. په هغه وخت کې دا څلور ولايتونه، ننګرهار، لغمان، کونړونه او نورستان، يو ولايت و. دمخه د (سمت مشرقي) يا (مشرقي ولايت) بيا وروسته ((ننګرهار ولايت) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامه ياد ېده. هلته يو شمېر سکهان او هندوان هم وو او اوس هم شته موږ د هغو ژوند او کلتور ته هم متوجه وو.

د پشه يي ژبې په برخه کې بايد ووايم چې موږ زياتره په ښار کې ګير او بند وو. د کارونو له امله، د مېزونو او چوکيو ترمنځ بنديان وو.

پشه يي ورونه په غرونو کې او سېدل تماس ډېر کم و، يا نه و. يوازې ما به کله کله د سندرو په محافلو کې لټه کوله چې کوم سندرغاړی د کوز کونړ دی؟ څوک د دره نور يا کلمان يا د لغمان او کونړونو د هغو درو دي چې پشه يي يا نورستاني ژبه په کې رواج لري؟

هغه هنرمند نه به مې پوښتنه کوله چې هلکه! يا استاده! د پشه يي ژبې کوم شعر دې زده دی او که نه؟ ډېرو به ويل: نه! ځينو به ويل: هو! په محفل کې حاضرو ځوانانو به د خپلې خوښې کړيو سندرو او فرمايشونه ورکول او ما به سندرغاړي ته ويل: ما ته يو يا څو د پشه يي ژبې سندرې ووايه!

په دې کې د کوز کونړ د شګې تکړه سندرغاړي، استاد هنرمند، وطنپال هنرمند، استاد بسم الله زما دې فرمايش ته ډېر خوشالېده او هغه يې په ښه توګه ترسره کاوه. ورو ورو خبره دې ته ورسېدله کله چې هغه په کوم مجلس کې چېرته سندرې ويلې او هلته به يې زه وليدلم چې چېرته د نندارچيانو په.. کې ناست يم نو بيا به يې زما د فرمايش انتظار نه کاوه او په پشه يي ژبه يې سندرې وويلې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس کله چې په مجلس کې زه د ښاغلي حسام د شعرونو په اورېدو مست شوم هغه وختونه رایاد شول چې زه به د بسم الله استاد په پښه يي سندرو مستېدم. نور ناست کسان به هم مستېدل. د امیر حمزه شینواري یو بیت، د شعر په باره کې رایاد شو چې وايي:

څوک پرې پوه شي په یو رنګ

څوک پرې پوه شي په بل رنګ

که څوک پوه پرې نه شي هم

شي پرې مست لکه پتنګ

زه هغه وخت هم، د پتنګ په شان مستېدم او اوس هم مست شوم. هلته د ځوانۍ مستي هم وه او اوس د تجربې او د شعر د ژبارې د پوهېدو مستي ورسره شوه...

بل قدم چې موږ واخيست هغه دا و چې زه د (۱۳۲۲ل) کال په میزان کې د (ننګرهار) د ادبي ثقافتي پښتو مجلې د مسول مدير په توګه وګمارل شوم او دوه کاله مې دغه مجله وچلوله. د ننګرهار د مطبوعاتو د مديريت د مطبعې آمر (طباعتي مامور)، د کوز کونړ د قلعتک اوسېدونکي ښاغلي عبدالحسين په پښه يي ژبه پوهېده. هغه ته ما وويل: راشه يو کار وکړه. زه غواړم چې په دې مجله کې د پښه يي ژبې يو مخ پيل کړم. يو څه شروع کوو. هغه دا الله پاک ارشاد دی چې ((والذين جاهدو فينا لنهدينهم سبلنا)) يانې ((څوک چې زموږ په لار ځي مجاهده کوي موږ ورته لار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښيبيو)) هر څنګه چې وي مرږ د پښه يي ژبې لپاره يو کار پيلوو. کېدی شي چې عکس العمل پيدا شي.

ملګري پيدا شي موږ په سمه لار سم کړي او يا په خپله څوک مرسته وکړي. هلته سيد محمد طاهر بينا، د پښتو ولسي شاعر د مجلې مسلکي غړی هم و. د کار نقشه مې داسې جوړه کړه چې بينا صاحب به د پښتو ساده الفاظ د ورځنيو مسايلو، د سلام، ادابو، ستړي مشي، د کورو کلي، هوجرې او جومات عادي الفاظ وليکي او د هغو سمه ترجمه عبدالحسين خان وو ايي او بينا صاحب يې د پښتو الفاظو په مقابل کې وليکي. د يو ((خود آموز)) غوندې کار پيل شي. په اخر کې به يې زه هم وګورم او نشر ته به يې وسپارم... کار مو پيل کړ.

په دې صورت د پښه يي ژبې خبرندوی، ژبپوهان حق لري چې وليکي:

خدمتګار هغه خدمتګار دی چې پښه يي ژبه يې د افغانستان د مطبوعاتو په پاڼو کې لومړي ځل لپاره چاپ او خپره کړه.

ما ته خو په ياد نه راځي چې د هېواد په بله خپرونه کې تر دې دمخه دا کار شوی وي. له بهر او بهرنيو خبرندويانو څخه خبر نه يم چې هغوی داسې کار کړی دی او که نه؟ که نه وي کړي نو زما کار د ټولې نړۍ په مقياس لومړنی کار دی دا زما لپاره افتخار دی او زما د خوشالۍ خبره داده چې د حسام صاحب له خوا د خپلو شعرونو د لوستو په وخت دا ټولې خبرې او خاطرې را ياد بدلې او دا خبرې مې ځکه وکړې چې د پښه يي ژبې د چاپ هغه ډېر ورکوټی کار يا د پښه يي سندرو په ارتباط هغه ډېر ورکوټی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احساس یو منشا درلوده. هغه منشا د ویښ زلمیانو مرام او د هغه مرام د عملي کولو لپاره زموږ تعهد و چې موږ به د ملي وحدت د ټینګولو لپاره تبلیغ ه کوو ، کار هم کوو ، هسې خبره نه وه.

اصولي بنیاد یې درلود. دا زموږ عقیده وه او دا زموږ ژمنه ده چې د ملي وحدت د استحکام لپاره خدمت کوو. په خدمت کې خو دغسې خبرې راځي. د خولې په تشه وینا خو څه نه کېږي. لکه نن ورځ چې د هر چا په خوله کې ((د ملي وحدت)) ناره ده، مګر په دې کې ډېر داسې کسان هم وي چې په دې نامه او ناره، ځان ته کربړه بټ غواړي ولې هغه بنیاد ته هېڅ توجه نه کوي، په دې نامه او ناره په ټولنه کې ځان وړاندې کوي مګر کله ددې مخالف عمل هم ترې صادرېږي، متاسفانه چې دا کسان دروغ وایي. منافقت نه باید لاس واخلي. ملي وحدت چې ټینګېږي، دا یوازې د یو قوم یا یو شخص لپاره ګټه نه ده، دا ددې وطن د ټولو اوسېدونکو او ټولو قومونو په ګټه ده. نو په دې کې د منافقت هېڅ ضرورت نه شته. دې موضوع سره باید ټول مینه ولري او ټول د خپل همت او قدرت په اندازه ورته خدمت وکړي.

اوس چې هغه وخت رایادېږي، چې په پښه یي ژبه د بسم الله استاد د خولې یوه سندره مې هم غنیمت ګڼله او د مرحوم سید محمد طاهر بینا او مرحوم عبدالحسین په ملګرتیا ، د ننګرهار مجلې په یو مخ خپرنه هم خوشالېدم او زړه مې باغ باغ کېده او اوس شکر داسې وخت راغلی دی چې پشه یي ژبه د ژورنالېزم په ساحه کې داخله شوه. پشه یي ژبه د خپرنې او لیکوالۍ په ساحه کې فعاله شوه. پشه یي ژبه د شاعرۍ، حتی د ((نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر)) په ساحه کې کتابونه لري. په داسې حال کې چې په پښتو او دري ژبو کې لا هم ((نوي شعر)) نوي دي او د تاريخ نه لري. د همدې زمانې او همدې کلونو پيداوار دی. پښه يې ژبې هم ځان ور رسولی دی او په ډېر ښه معيار يې ځان ور رسولی دی.

د حاجي صاحب دا شعرونه چې ما واورېدل، اوچت معيار لري او شاعر يې حق لري چې په دې لار کې نور پراخ او ګړندي ګامونه اوچت کړي.

په پښه يي ژبه داسې کتاب، د داسې ټولنې له خوا چاپ شو، چې دا يوه نړيواله ټولنه ده. پښه يي ژبه د قومي ساحې نه ملي ساحې ته ننوتې وه، دې کتاب سره نړيوالې ساحې ته هم ننوتله، مبارک دي وي!

زه دې ته ډېر خوشاله يم، ځکه چې دا زما د مرام او عقيدې د ګلونو خوشبويي ده زه ستاسو په حضور کې اقرار او اعتراف کوم او که د شهادت ځای راغی، تاسو په دنيا او اخرت کې راباندې شاهدي ورکړئ، چې د ملي وحدت د ټينګولو خبره زما د عقيدې خبره ده، زما د وجدان خبره ده او زما د ايمان خبره ده. زه د الله پاک له درباره په دې باندې اجر غواړم او که اشتباه مې کړې وي، ترې د عفوې هيله لرم. او فکر کوم چې اشتباه مې نه ده کړې ځکه چې دا د الله پاک د بندګانو د خير خبره ده.

دې عقيدې لاندې ما ژوند تېر کړی دی او ژوند تېروم او کوم کار چې زما د عقيدې سره سم وي زه په هغه خوشالېږم او وايم:

اخر شکوفه کرد نهالی که کاشتيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي غونډې ته زما راتګ په ظاهري دنيايي حساب ضرور نه و. ځکه چې زه په پښه يي ژبه نه پوهېږم، نو زه څله راغلی يم؟ زه ځکه راغلی يم چې زموږ د مرام او عقيدې او تحليل له دغې پښه يي ژبه هم زما ژبه ده او نورستاني، ازبيک او ترکمني د وطن نورې ژبې هم. نو زه د خپلې ژبې لپاره راغلی يم، نه د بل چا د ژبې لپاره او د خپلې عقيدې له مخې راغلی يم نه د کومې پاليسۍ يا ديپلوماسۍ په خاطر دلته يوه بله خبره هم رايادوم، هغه هم ستاسو په اجازه کوم.

په ځينو ويناګانو کې پښه يي او د وطن ځينو نورو ژبو ته (وړه ژبه) وويل شوه. زه دې اصطلاح سره موافق نه يم. زما په نظر يوه ژبه هم وړه نه ده.

که لږ خلک پرې غږېږي او که ډېر.

ژبه اصلاً او اصولاً د انسانانو ترمنځ د پوهېدو وسيله ده. ژبه د يو انسان تفکر بل ته لېږدوي. انسان خو اشرف المخلوقات او د کرامت خاوند دی. انسان د ژبې په واسطه د خپلې عقيدې اظهار کوي او الله پاک يادوي نو ژبه، هره ژبه چې وي لويه ده، وړه نه ده.

زموږ په هېواد کې (اورمړي) ژبه ډېر لږ ويونکي لري، مګر زه ورته وړه ژبه نه شم ويلی. (تيراهي) ژبه له منځه تللې ده. بيا هم زه يې وړه ژبه نه بولم. شل دېرش کاله دمخه د ننګرهار په (تيراهي کوټ) کې يوازې يو سپين سرې ښځه پاتې وه چې دا يې ژبه وه. الله پاک دې ډاکټر مجاور احمد زيار ته خير ورکړي چې د افغانستان د ژبو د اتلس د جوړولو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخ کې یې د هغې بوډۍ وینا هم ثبت کړې ده او د دې ژبې یو بېلګه یې د ژب ځېړونکو لپاره محفوظه کړې ده.

سانسکریت ژبه او س نه شته خو چې وه د مندرونو د دیني مسایلو او مناسکو ژبه وه او مقدسه ګڼل کېدله. همدا رنګه سوریاني ژبه یوه لرغونې ژبه ده چې ډېر پخوا له منځه تللې ده. دا هم دیني او مقدسه ژبه وه. د هغې په باره کې ویل شوي دي چې هغغه ډېره لرغونې ژبه ده چې ډېر پخوا له منځه تللې ده. دا هم دیني او مقدسه ژبه وه د هغې په باره کې ویل شوي دي چې هغه ډېره لرغونې او زړه ژبه او د ټولو ژبو مور ده. که سانسکریت، سوریاني او نورې له منځه تللې ژبې زړې ژبې وبولو، بولو یې، مګر وړې ژبې یې نه بولو. ځکه چې ژبه د انسان د تفکر او عقیدې اظهار او انتقال وسیله ده او انسان په خپله د کایناتو ((لویه هستي)) ده چې زموږ صاحبدلو عارفانو ((عالم کبیر)) بللی دی. زما خبرې پای ته ورسطدې، یو ځل بیا د (ایم ورګ) کتاب د چاپ او خپرېدو لامله د هغه شاعر ته د عقیدت ګلونه او ناشر ته یې شابسی وړاندې کوم. مننه

د (زه کابل یم) د کتاب لیکوال، ښاغلی م.ح. حسام په ادرس بنندې کاوون توفاني په دوه زرم میلادي د مې په میاشت کې د باد په کنډوالو کې د ((یو لیک یو پیغام)) تر عنوان لاندې په (۱۱) مخونو کې یو شعر لیکل چې ما هماغه شعر دې ادبي رپوټ ته رانقل کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوون توفاني (باد په کنډوالو کې)

يو ليک، يو پيغام:

يه د وطن د ارمانونو ياره

يه د ولس د فريادونو ياره

زما د غم او د قلم شريکه

يه د کابل د ماتمونو ياره

+++

تا مې د زړه په سوځېدلي دښته

بيا د يادونو اغزي وټوکول

تامې د ذهن رژېدلي باغ کې

بيا د غمونو ګلان وغوړول

+++

تا مې د سترګو د اسمان لمنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا د ماتم په وربځو ولړلې

تا مې بې وسه بې فرياده اوښکې

بيا د ارمان په مزار وشيندلې

+++

تا مې د ذهن وزر ماتې مرغه

بيا د کابل د کنډوالو مېلمه که

تا مې د ژوند د اميدونو قاصد

بيا د وطن د هديرو مېلمه که

+++

لاړم د خيال په وزرو والوتمه

په سوځېدلي کابل وګرځېدم

د ورکو هيلو د لټون په تمه

په نړېدلي کابل وګرځېدم

+++

پيدا مې نه که هغه ښکلی کابل

د افغانانو نازولی کابل

زما کابل، زما منلی کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی کابل، د ګلو ځلی کابل

+++

د ښایسته کابل د زړه په سر مې
د سپېرو خاورو ډېرې ولیدلې
په هر قدم او هره لوېشته کې مې
د سوو هیلو غونډې ولیدلې

+++

هغه د مینې په شور مسته سیمه
لکه خاموشه هدیره ښکارېږي
دا کاسې او نسترونو باغچه
له ګلو تشه ده، سپېره ښکارېږي

+++

چا یې هوس د سوزېدلو کاوه
چا یې ارمان د نړېدلو درلود
چا یې په زړه یو زر زخمونه غوښتل
چا یې امید د پرزېدلو درلود

+++

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا يې په څيرې ګريوان اوږ پورې که

چا يې لمن چا يې لونګۍ پټه کړه

چا يې تاريخ ترينه ځولۍ کې يووړ

چا يې د هيلو ناوه کې پټه کړه

+++

چا يې ويا ونو ته کتلای نه شول

چاته يې جګ سره د منلو نه و

څوک يې رانده وعظمتونو پسې

چاته يې برم د ليدلو نو

+++

چا يې پګړۍ له سره کوزه کړله

چا پرې لمبې د انتقام بلې کړې

چا يې ګريوان ريښې ريښې که ورته

چا ورته شمې د انجام بلې کړې

+++

نه يې سهار دی د شغلو ملګری

نه يې ماښام، رنګين رنګين ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه يې سپوږمۍ د لمر په مينه مسته
نه خو يې ستوري ګلورين ښکارېږي

+++

نه يې باغونه په ګلابو سينګار
نه يې دښتونه په غاټولو ښکلي
نه يې مانيو کې پرتم پاتې دی
نه يې جونګړې چا په ننګ پاللي

+++

په وينو سره ښکاري لمنه د ښار
پرهر پرهر يې مړه ننګونه ژاړي
له زخمي زړه نه يې څڅېږي وينې
ويرژلې سا يې تاريخونه ژاړي

+++

د شنه اسمان مخ يې په وريځو ککړ
شپه يې بهېږي په کوڅه کوڅه کې
هر لور اوږده دي د ستم لاسونه
مرګ يې نڅېږي په کوڅه کوڅه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

+++

په هر څپک خاوره یې وینې پرتې

په هر قدم یې رژېدلي ګلان

په هره لښته یې زمولي غوټۍ

په هره څانګه سوځېدلي ګلان

+++

اسه مایې، دغه زخمي پهلوان

نور د رزمونو افسانې نه وایي

دغه د تېرو پرتمونو راوي

د سترو سوبو ترانې نه وایي

+++

نور یې (مهراب) او (رودابه) هېره ده

نور یې د (زال) زاړه رازونه نه شته

اوس یې په ذه کې (شغاد) پاتې دی

نور یې (رستم، رستم) یادونه نه شته

اوس په کې مړه دي د مردۍ رسمونه

اوس په کې ماتې دي سپېڅلې تورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس په کې ورک دي د دستار سرونه

+++

نور يې (اکبر، اکبر) غيرت ويده دی

نور يې (امان، امان) ننګونه نه شته

نور يې (مشکي، مشکي) شملې ټيټې دي

نور يې (طرزي، طرزي) فکرونه نه شته

+++

حسامه، تا خو د کابل په لوټو

د اوښکو ډېرې ډيوې بلې کړلې

تا د بې ګوره شهيدانو په ياد

د خلکو هېرې شمې بلې کړلې

+++

تا د قلم په هنرمنده ژبه

وطن، وطن سندرې وويلې

تا د سرو وينو د درياب په غاړه

د مرغلرو مرۍ وپېيلې

+++

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا د قدرت د لېونو له مخه

د دين (سپېڅلي) نقاب وغورځوه

تا د منکرو زاهدانو جرم

په خپلو چيغو چيغو ولړزاوه

+++

ته د ريا خرقه پوشانو پسې

د ننګ پېلوځې په لاس وګرځېدې

ته له دروغجنو اتلانو سره

د خپل قلم په توره وجنګېدې

+++

دا هورا په نوم راغلي ياران

ګوره زامن دا هريمن وختل

د پرښتو جامه کې پټ شيطانان

وحشي سرتېري د دښمن وختل

+++

د شپې برېخي د رڼا دښمنان

د زرو غله دي هنر څه پېژني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا له کتاب او له قلمه پردي

د علم او پوهې سنگر څه پېژني

+++

له غلو نه تمه د انصاف مه کوه

له قصابانو قضاوت مه غواړه

د بې عزتو ، عزت نه خوښېږي

له بې غيرتو نه غېرت مه غواړه

+++

دا د سرو وينو د ثروت سوداگر

د محبت په ژبه، نه پوهېږي

دا د مرگونو د ښامار قاصدان

د ژوندانه په مانا څه پوهېږي

+++

دا د پرون د معرکې (اتلان)

د خپلو خلکو قاتلان وختل

دا د (وطن د ازادۍ) جنگيالي

خپله د نورو غلامان وختل

(c) ketabton.com: The Digital Library

+++

دا د بربنډو پرښتو مينان

د دنيايي جنت خوبونه ويني

دا له هېندارو نه بېزاره شيخان

تورو کوودړو کې مخونه ويني

+++

راځه چې لوڅې کړو ناولې څېرې

راځه رسوا کړو درواغجن اتلان

دا د ګناه او د ثواب مالکان

دا د جنت او د دوزخ واکداران

+++

راځه په چيغو کې لمبې وکړو

راځه تاده کړو يخ وهلي زړونه

راځه د هيلو غوټۍ ونازوو

راځه چې ايل کړو خزاني بادونه

+++

راځه ورېمه شو باغ په باغ وګرځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سپېرو لښتو کې غونچې وکړو

راځه د ېوال د سکوت ونړوو

په وچو شونډو ترانې وکړو

+++

راځه د تور ماښام په توره دړه

ښکلي تصوير د سباوون وکاږو

راځه د مرګ د هیولا په تندي

ځلانده لیکه د ژوندون وکاږو

+++

باور مې نه شي چې د ورېځو مور به

د شنه اسمان په مخ خپره پاتې شي

باور مې نه شي چې دا توره شپه به

د لمر په کلي کې د بره پاتې شي

+++

دا د سرکښو توفانونو وطن

سر د ستم مخې ته نه ټیټوي

دا د رزمونو په بټیو کې پوخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې ننګیو زنځیر نه قبلوي

+++

بیا به راپاڅېږي دا ستړی ولس
بیا به راویښ شي دا ویده ننګونه
بیا به پخلا شي مرور اشنایان
بیا به تازه شي پخواني هوډونه

+++

بیا به نو تورې تلانګرې خېژي
په تکو سپینو جامو نه پټېږي
بیا به لوټماري ستمګرې ډلې
د عدالت په ګدۍ نه برېږي

+++

بیا به د لمر ګلونه وغوړېږي
بیا به سحر په ځلېدلو راشي
شپه به، د شپې کلي ته کډه وکړي
بیا به سپېدې په برېدلو راشي

+++

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به مو تاج شي د غنمو وږي

بیا به سپرلي شي د بابا په وطن

بیا به جارېږو یو له بله ځنې

بیا به را پلنه شي رڼا په وطن

+++

بیا به کابل شي د ننګونو کابل

د تل ژوندیو پرتمونو کابل

د ټول افغان د امیدونو کابل

د بریالیو ارمانونو کابل[1]

[1] جنرال اختر عبدالرحمن له ۱۹۷۹ څخه تر ۱۹۸۷م کال پورې د پاکستان د استخباراتي سازمان ISI رئیس و، چې لوی ارمان یې د کابل سوزول او ویجاړول و او د (زرګونو زخمونو...) تر نامه لاندې د جګړې نقشه یې په سر کې درلوده.
(۲) وزیرمحمد اکبر خان
(۳) اعلیحضرت امان الله خان
(۴) ملامشک عالم
(۵) محمود طرزي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړليک

سرليک .... مخ

زه کابل يم ۱

پيلامه ۲

قومندان صيب ۹

د پساتونو مور ۲۰

لوونه ۲۸

د قلم ملګري ته يو ليك ۳۲

خوب ۳۵

جګړه، جګړه وه! ٤۱

نړيوالو! ٤۷

زموږ مشران څه وايي؟ ٦٦

زموږ پوځونه ۷۳

قوماندان مُلك ۸۵

د فکر ازادي او سوله ۹۱

بېوسه کوچی ۹٤

زموږ د زمانې ښاماران ۹٦

دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی ۹۹

زورور او کمزوری ۱۰۲

اوس څوك ديوث ((دووس)) شو ۱۰۸

يو بازار او دوه نرخه ۱۱۱

درې فقره ييز اساسي قانون ۱۱٤

مرکه ۱۱۸

د شاعر واك ۱۲۲

ښکلي دوه ځل مري ۱۲۵

د شلمې پېړۍ جلاد ۱۲۸

پېښنې ۱۳۳

زه کابل يم! ۱۳٦

مبتکر، مخرب او که بت شکن ۱۵٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابله.. ۱۵۹
پاڅون ته... ۱۷۰
انساني دلالان.. ۱۸۵
د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان د یوه جنایي ((ناول)) په توګه ۱۸۶
سریزه.. ۱۹۱
د جګړې له ناخوالو نه ۱۹٤
لنډې خبرې.. ۱۹۸
هینداره په هینداروکې ۲۷۲
هینداره په هینداروکې... ۲۷۳
څېړونکی محمد نبي صلاحي ۲۷٦
دوست محمد خان:... ۲۷۸
سرمحقق عبدالله بختاني خدمتګار:... ۲۸۰
حاجي محمد حسن حسام:.. ۲۹۲
استاد حبیب الله رفیع صاحب:... ۲۹۸
محمد حسن ولسمل:... ۳۰٤
استاد اسدالله غضنفر:... ۳۱۱
محمد نبي تدبیر:... ۳۲۰
انجنیر ذبیح الله حسام:.. ۳۲٤
محمد زمان کلمانی: ۳۲۸
لایق صاحب:... ۳۳۲
امین الله حسام:.. ۳٤٦
ډاکتر احمد همدرد حسام: ۳٤۸
په کوم ویاړ؟!.. ۳٦۰
د ملي وحدت ټینګول زما عقیده ده: ۳٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الحاج محمد حسن حسام
نثري کليات

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د محمد حسن حسام نثري کلیات

لیکـــوال: الحاج محمد حسن حسام

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنگي څانگه

ویـبپـانـه: www.melitahrik.com

کمپوز/ډیزاین: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

چـاپـکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۰۱)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

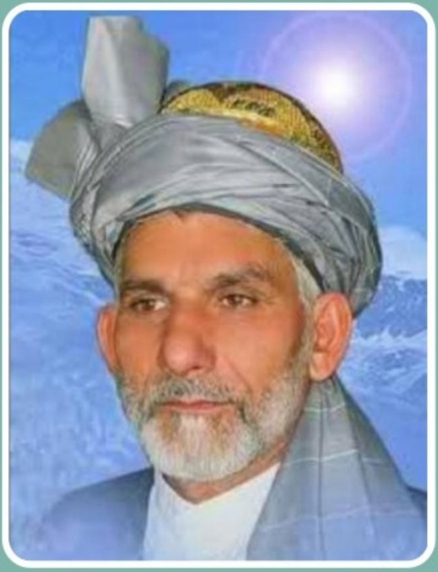

الحاج محمد حسن حسام

چاپ شوي اثار:

- زه کابل یم
- اوړا پرنګی
- تارینا لوشه
- ایم ورک
- سپیني ویني
- سرخلاصي لیکونه
- یوه شپه دوه خوبونه
- د یوویشتمې پیړی انساني دلالان
- اشیل
- یو خوب دوه انځوره
- څار

د خپرونو لړ: ۱۰۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library